

Statistisk sentralbyrå

Statistics Norway

Kulturstatistikk 2019

TAL

SOM FORTTEL

STATISTISKE ANALYSAR / STATISTICAL ANALYSES

165

Kulturstatistikk 2019

I serien Statistiske analysar vert det publisert analyser av statistikk om sosiale, demografiske og økonomiske tilhøve til ein breiare lesarkrins. Framstillingsforma er slik at publikasjonane òg kan lesast av personar utan spesialkunnskapar om statistikk eller tilverkingssmetodar.

© Statistisk sentralbyrå
Ved bruk av materiale frå denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå verta oppgjeven som kjelde.

Forsidebilde: Hildegunn Øiseth er ein profesjonell musiker frå Brandval i Kongsvinger kommune. Ho er særleg kjend for sin bruk av ur-instrumentet bukkehorn.
Foto: Torbjørn Andreas Tjernsberg

Publisert 11. desember 2020
Rettet 28. juni 2012: tabell 12.3 side 177.

ISBN 978-82-587-1214-2 (trykt)
ISBN 978-82-587-1215-9 (elektronisk)
ISSN 804-3221

Standardteikn i tabellar	Symbol
Tal kan ikkje førekoma	.
Oppgåve manglar	..
Tall kan ikkje offentleggjeraast	:
Desimalteikn	,

Forord

Kulturstatistikk 2019 gjev i tekst, figurar og tabellar eit hovudbilete av ulike kulturområde, tal for offentlege utgifter, informasjon om sysselsetjing og føretaksdemografi i kulturnæringa samt oversikt over deltaking i ulike kulturelle aktivitetar. Føremålet med publikasjonen er å skildra og gje ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg.

Kulturstatistikk er ein årleg publikasjon som frå 1975 til 2008 har vore publisert i serien Noregs offisielle statistikk, unntake fra åra 2004 og 2005 då den vart publisert i serien Statistiske analysar. Alle utgåver er digitalt tilgjengelege på Statistisk sentralbyrå sine internetsider. Frå 2009 har publikasjonen Kulturstatistikk vore publisert i serien Statistiske analysar, og den er tilgjengeleg i pdf-format under adressa: <http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk>

Publikasjonen er utarbeidd ved Seksjon for utdannings- og kulturstatistikk. Line Gjermshusengen har vore koordinator for publikasjonen. Elin Såheim Bjørkli, Øyvind Solli Bolsgård, Carl Franklin Corneil, Hilde Sofie Frydenberg, Elisabeth Haraldsrød, Hossein Moafi og Per Torstein Tuhus har vore medforsfattarar.

Statistisk sentralbyrå har eit godt samarbeid med fleire offentlege institusjonar og interesseorganisasjonar som leverer datagrunnlag. Talmaterialet byggjer òg på tal frå Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen er finansiert av Kulturdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 8. desember 2020

Ann-Kristin Brændvang

Samandrag

Denne publikasjonen presenterer oppdaterte tal og statistikk for ulike område relatert til kultur. Føremålet med publikasjonen er å skildre og gje ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg. Dette er nokre hovudresultat for 2019 innanfor temaområda i publikasjonen:

Offentlege utgifter til kultur

Dei statlege utgiftene til kultur over Kulturdepartementets budsjett i 2019 var nær 13 milliardar kroner, dei fylkeskommunale kulturutgiftene var på 1,8 milliardar kroner, og dei kommunale utgiftene var på 14,1 milliardar kroner.

Sysselsetjing og føretak i kulturnæringa

3 prosent av dei sysselsette i Noreg hadde hovudjobben sin i kulturell og kreativ næring. Fylka som omfattar dei største byane, det vil seie Oslo, Rogaland, Hordaland og Trøndelag, sysselset til saman 63 prosent av totalen. Oslo er klart størst med 41 prosent av alle sysselsette i kulturell og kreativ næring.

Kulturelle tiltak og vederlag

I 2019 vart det løyva 982 millionar kroner frå Norsk kulturfond til ulike kulturføremål. Musikkføremål var det største hovudområdet under kulturfondet og utgjorde 40 prosent. Statens kunstnarstipend delte ut 1 734 stipend i 2018, 27 færre enn året før. Biletkunstnarar var den desidert største gruppa og tok imot 521 stipend.

Musikk og scenekunst

Musikkinstitusjonane som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet, gav over 1 380 konserter for til saman 711 400 tilhørarar i 2019. Scenekunstinstitusjonane som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet hadde til saman nær 2,2 millionar besökjande ved sine teater- og operaframstillingar, og formidlingsaktivitetar i 2019.

Museum

I 2019 var storleiken på samlingane i norske museum på 61,9 millionar objekt og fotografi. Samla vart det registrert over 10,4 millionar besök i musea i Noreg. I 2019 var det totalt 2 664 utstillingar i musea, 14 fleire enn i 2018.

Bibliotek

Det vart lånt ut 12,2 millionar bøker frå folkebiblioteka i 2019. Utlån av bøker utgjorde i gjennomsnitt 2,3 bøker per innbyggjar. Nær 26 millionar besök vart talt opp i 2019 og det var om lag 64 000 arrangement i folkebiblioteka. Dette er ein auke på nær 940 000 besök og 3 900 arrangement frå året før.

Film og kino

I alt var det 11,3 millionar selde kinobillettar i 2019. Det er ein nedgang i kinobesøket på om lag 7 prosent frå 2018. Bygdekinoane hadde òg lågare besøkstal, med vel 111 300 besök i 2019, ein nedgang på 16 prosent frå 2018.

Lyd og bilet

I 2019 høyrd 48 prosent av befolkninga på radio ein gjennomsnittsdag, og dette er ein liten nedgang frå 2018 då det var 50 prosent. Vanleg lineær tv-sjåing på ein gjennomsnittsdag har hatt ein nedgang frå 60 prosent i 2018 til 48 prosent i 2019.

Idrett

Ved utgangen av 2019 var det drygt 1,9 millionar ordinære medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Talet på ordinære idrettslag har gått noko ned frå året før og talde i underkant av 8 000 lag ved utgangen av 2019. Det var 57 500 idrettsanlegg i drift i 2019, ein auke på 530 anlegg frå 2018.

Kulturskular og Den kulturelle skulesekken

I 2019 var 13 prosent av alle born mellom 6 og 15 år elevar på kommunale kulturskular, det same som året før. I samband med Den kulturelle skulesekken var det i grunnskulen nærare 46 400 einskildarrangement, og i den vidaregåande skulen over 3 900 einskildarrangement i 2019.

Abstract

This publication provides updated figures and information on culture. The main purpose of the publication is to present an overview of available statistics on various aspects of culture in Norway. A selection of some main results within culture in this publication is given below.

Public expenditure

Governmental expenditure on cultural purposes in the Ministry of Culture's budget for 2019 was close to NOK 13 billion. The corresponding figure in the county authorities and local authorities was NOK 1.8 billion and NOK 14.1 billion respectively.

Employment and enterprises in cultural industries

A total of 3 percent of all employed persons in Norway had their main job within the cultural industries in 2019. Oslo has the largest share by a large margin, with 41 per cent of all employment in the cultural and creative industries.

Cultural policy instruments

In 2019, Arts Council Norway allocated NOK 982 million from the Norwegian Cultural Fund to several cultural purposes. Music received the majority; 40 per cent of the Norwegian Cultural Fund. In 2019, visual artists made up the largest group of recipients under the Government Grants for Artists scheme, receiving 521 grants, out of a total of 1 734 grants.

Music and theatre

Theatre, opera and dance are still popular attractions within the field of performing arts. In 2019, the music institutions which report to the Arts Council Norway held over 1 380 concerts for a total of 711 400 audience members. A total of 2.2 million people went to the theatre- and/or opera-institutions which report to the Arts Council Norway.

Museums

In 2019, about 10.4 million people visited Norwegian museums, which had a total of about 61.9 million objects. There were a total of 2 664 exhibitions in the museums, 14 more exhibitions than in 2018.

Libraries

In 2019, a total of 12.2 million books were loaned from public libraries, with an average of 2.3 loans per capita. The libraries had close to 26 million registered visits and 64 000 arrangements.

Films and cinemas

In 2019, a total of 11.3 million cinema visits were registered. This is a 7 per cent decrease from the previous year, when 12.1 million people visited Norwegian cinemas. The cinema visits correspond to 2.1 per capita.

Sound and vision

On an average day, the share of the population who listened to the radio in 2019 was 48 per cent. The share of the population who watched ordinary TV was 48 per cent, whereas in 2008, the share was 60 per cent.

Sports

At the end of 2019, 1.9 million memberships were registered with the Norwegian Olympic and Paralympic Committee and Confederation of Sports. The number of teams has decreased somewhat and is now close to 8 000. There were 57 500 sport facilities, an increase of 530 from 2018.

Culture Schools and the Cultural School Bag

In 2019, 13 per cent of all children aged 6-15 were pupils at culture schools, the same percentage as in 2018. In connection with the Cultural School Bag, 46 400 events were held at primary and lower secondary schools, while upper secondary schools hosted 3 900 events.

Innhold

Forord.....	3
Samandrag.....	4
Abstract.....	5
1. Offentlege utgifter.....	8
1.1. Nokre resultat.....	8
1.2. Offentlege utgifter – stat.....	8
1.3. Offentlege utgifter – fylkeskommunar.....	9
1.4. Offentlege utgifter – kommunar.....	12
1.5. Om statistikken.....	14
2. Friviljug innsats	25
2.1. Nokre resultat.....	25
2.2. Om statistikken.....	27
3. Nærings- og sysselsetningsstatistikk.....	38
3.1. Nokre resultat.....	38
3.2. Sysselsetjing	38
3.3. Føretak.....	42
3.4. Om statistikken.....	43
4. Kulturelle tiltak og vederlag.....	66
4.1. Nokre resultat.....	66
4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane	70
5. Musikk og scenekunst	78
5.1. Talet på aktivitetar innan musikk	78
5.2. Talet på aktivitetar innan scenekunst.....	80
5.3. Statlege utgifter til musikk- og scenekunstføremål	81
5.4. Om statistikken og dei ulike musikk- og scenekunstorganisasjonane	83
6. Museum og samlingar.....	91
6.1. Samlingar	91
6.2. Utstillingar og andre aktivitetar	92
6.3. Besök	93
6.4. Universell utforming	95
6.5. Økonomi og drift.....	95
6.6. Om museumsstatistikken	96
7. Bibliotek	108
7.1. Nokre resultat.....	108
7.2. Bibliotekbruk.....	108
7.3. Pliktavlevering	112
7.4. Om statistikken.....	113
8. Arkiv i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum	124
8.1. Bestand og mottak	124
8.2. Privatarkiv	124
8.3. Digitalt skapte arkiv	125
8.4. Tilrettelegging for bruk	125
8.5. Digitalisering.....	126
8.6. Arkivbruk og besök på nett og lesesal	127
8.7. Om statistikken.....	128
9. Bøker	133
9.1. Utgjevingar	133
9.2. Språk	133
9.3. Omsetnad	134
9.4. Opphavspersonar	136
9.5. Lesing	136
9.6. Om statistikken.....	137
10. Aviser, vekepresse og fagpresse	146
10.1. Aviser	146
10.2. Vekepresse	147
10.3. Fagpresse	148
10.4. Lesing av avisar	148
10.5. Om statistikken.....	149

11. Film og kino.....	156
11.1. Nokre resultat.....	156
11.2. Kinobesøk og framsyningar	156
11.3. Kinodrift.....	159
11.4. Produksjon og forvaltning av film, seriar og dataspel.....	160
11.5. Om statistikken.....	161
12. Lyd, video og allmennkringkasting.....	167
12.1. Nokre resultat.....	167
12.2. Bruk av lyd- og videomedium.....	167
12.3. Allmennkringkastarane: Radio og fjernsyn.....	169
12.4. Radio.....	169
12.5. Fjernsyn	171
12.6. Kringkastingskrav.....	173
12.7. Om statistikken.....	174
13. Idrett og friluftsliv	183
13.1. Medlemskap.....	183
13.2. Friluftsliv og aktivitet.....	184
13.3. Idrettsanlegg og friluftslivområder	185
13.4. Finansiering	186
13.5. Om statistikken.....	186
14. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	194
14.1. Nokre resultat.....	194
14.2. Om statistikken.....	199
15. Kulturskular og Den kulturelle skulesekken	207
15.1. Kulturskular	207
15.2. Den kulturelle skulesekken	208
15.3. Om statistikken.....	209
Figurregister	215
Tabellregister.....	217

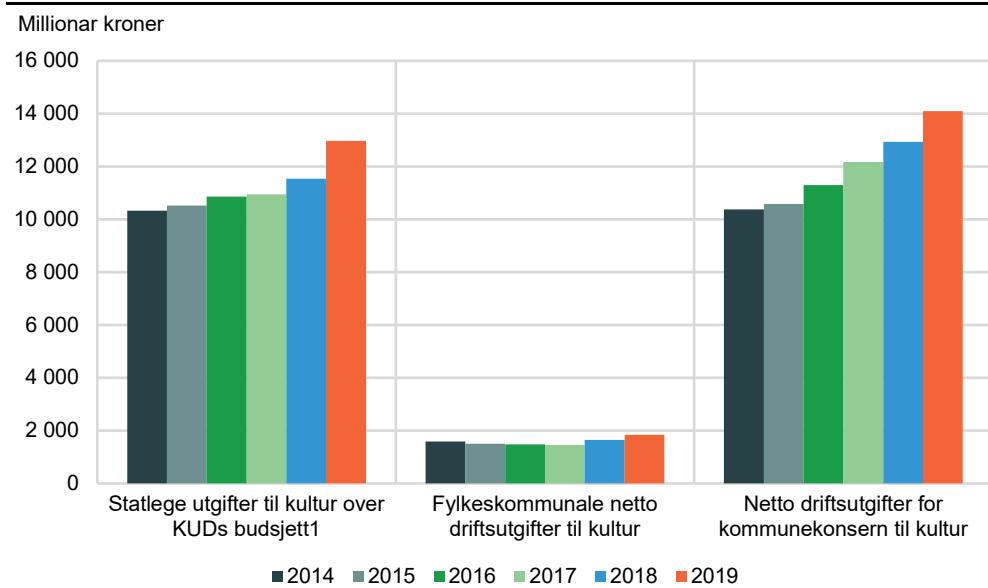
1. Offentlege utgifter

1.1. Nokre resultat

2 400 kroner per innbyggjar til kultur

Dei statlege utgiftene til kultur over Kulturdepartementets (KUD) budsjett omfattar utgifter til kulturføremål, friviljuge føremål, medieføremål og løyvingar til likestilling og ikkje-diskriminering. I 2019 var desse utgiftene over budsjettet til saman på nær 13 milliardar kroner, eller 2 400 kroner i gjennomsnitt per innbyggjar. I perioden 2014 til 2018 har kultur hatt ein del på 0,8 prosent av dei totale statlege midlane, men i 2019 gjekk delen opp til 0,9 prosent. Området likestilling og ikkje-diskriminering vart overført til Kulturdepartementet frå Barne- og familieliedepartementet frå 1. mai 2019 (Kulturdepartementet, 2019). Dei fylkeskommunale driftsutgiftene til kulturføremål gjekk noko ned frå 2014 til 2017, men både i 2018 og i 2019 har desse auka. I 2019 ende driftsutgiftene til kulturføremål på 1,8 milliardar kroner. Kommunane sine netto driftsutgifter til kultur har auka jamt dei siste åra og for 2019 beløp dei seg til 14,1 milliardar kroner.

Figur 1.1. Offentlege utgifter til kultur

¹ Utgifter til Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn er ikkje medrekna her. Løyvingane til likestilling og ikkje-diskriminering vart overført til Kulturdepartementet frå Barne- og familieliedepartementet frå 1. mai 2019.
Kjelde: Kulturdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

1.2. Offentlege utgifter – stat

0,9 prosent av tildelingane over statsbudsjettet gjekk til kultur

Løyvingane til ulike føremål innanfor kulturbudsjettet var til saman på 13 milliardar kroner i 2019. KUDs samla utgifter i 2019 utgjorde 0,9 prosent av dei samla statlege utgiftene. Det er ein liten auke i høve til året før, sjå tabell 1.1.1.

2,9 milliardar kroner til musikk- og scenekunstføremål

Musikk- og scenekunst var òg i 2019 det føremålet som fekk størst del av løyvingane med 2,9 milliardar kroner og dette utgjorde 22,6 prosent av dei totale utgiftene. Friviljuge føremål fekk tilført nær 2 milliardar kroner eller 15,2 prosent av midlane, medan den tredje største løyvinga gjekk til museumsføremål og visuell kunst. Denne kategorien fekk 1,9 milliardar kroner og utgjorde 14,5 prosent av midlane i 2019.

Frå og med rekneskapsåret 2017 vart det gjort justeringar som innebar blant anna at tilskot til nasjonale kulturygg vart teken inn under kapittel bygg og offentlege rom, medan tilskotet til Nasjonalmuseet finst under kapittel museum og visuell kunst, sjå tabell 1.1.1.

Av løyvingane i 2019 gjekk 1,2 milliardar kroner til Norsk kulturråd, som inkluderer avsetninga til Norsk kulturfond. Løyvinga utgjorde 9,5 prosent av dei totale utgiftene over Kulturdepartementets budsjett.

Halvparten av spelemidlane til idrettsføremål går til idrettsanlegg

Speleooverskotet frå Norsk Tipping AS vert fordelt til kultur- og idrettsføremål, og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar (Norsk Tipping, 2020). 2,9 milliardar kroner gjekk til idrettsføremål i 2019, ein auke på 36 millionar kroner frå året før. Overføringane av spelemidlane til idrettssektoren har auka kvart år sidan 2007 og det er idrettsanlegga som får den største delen av tilskota. Omlag halvparten av midlane har gått til idrettsanlegg og dei siste tre åra ser vi at det har stabilisert seg på rundt 55 prosent. Tilskotet til idrettsanlegga ende på 1,6 milliardar kroner i 2019 og utgjorde 56 prosent av alle spelemidlane som vart delt ut til idrettssektoren, sjå tabell 1.1.2.

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) fekk i åra mellom 2010 og 2014 godt over 30 prosent av midlane, medan dei siste åra har delen vorte gradvis mindre. I 2018 låg delen på 25 prosent og det var òg delen i 2019. Tilskotet ende på 716 millionar kroner til NIF i 2019, ein auke på 5 millionar samanlikna med året før. Tilskotet til lokale lag og foreiningar ende på 372 millionar kroner i 2019, 13 prosent av spelemidlane i alt.

I 2017 vart Den norske kyrkja (Dnk) fristilt frå staten (Kulturdepartementet, 2017). I samband med utskiljinga vart tidlegare løyvingar til prestetenestene og kyrkjelege forvaltningsorgan gjort om til eit tilskot som Dnk forvaltar. Frå 1. mai 2019 vart områda trus- og livssynssamfunn og Dnk overført til Barne- og familidepartement og tala er ikkje lenger ein del av dette kapittelet. Sjå kapittel 14. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja for tal på dette området.

Området likestilling og ikkje-diskriminering vart overført frå Barne- og familie-departementet til Kulturdepartementet frå 1. mai 2019 og inngår no i tabellane i dette kapitelet. Løyvingane til likestilling og ikkje-diskriminering var på 404 millionar kroner i 2019, sjå tabell 1.1.1.

800 millionar kroner fra spelemidlane gjekk til kulturføremål

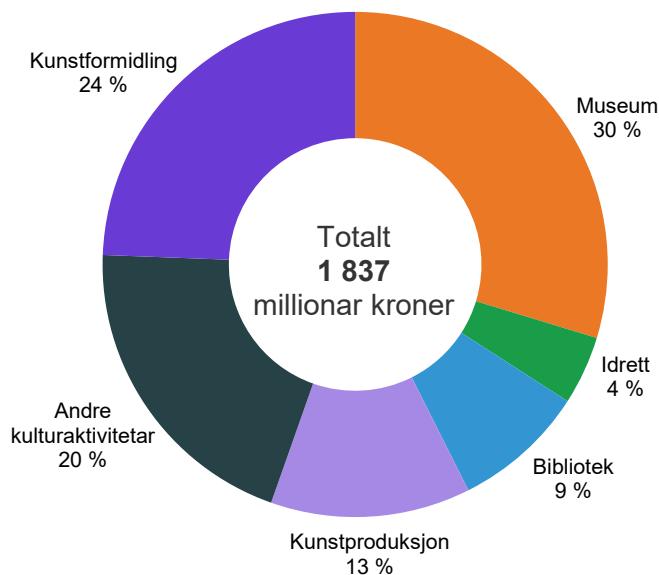
Kultursektoren og dei ulike føremåla fekk tildelt 805 millionar kroner frå spelemidlane i 2019. Av dette gjekk den største delen til Den kulturelle skulesekken (DKS) med 288 millionar kroner. Frifond fordelar midlane vidare til born og unge som driv med friviljuge aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar. Frifond fekk tildelt 199 millionar kroner til sine føremål i 2019, same beløp som dei to føregåande åra.

1.3. Offentlege utgifter – fylkeskommunar

343 kroner per innbyggjar til kulturføremål i fylkeskommunane

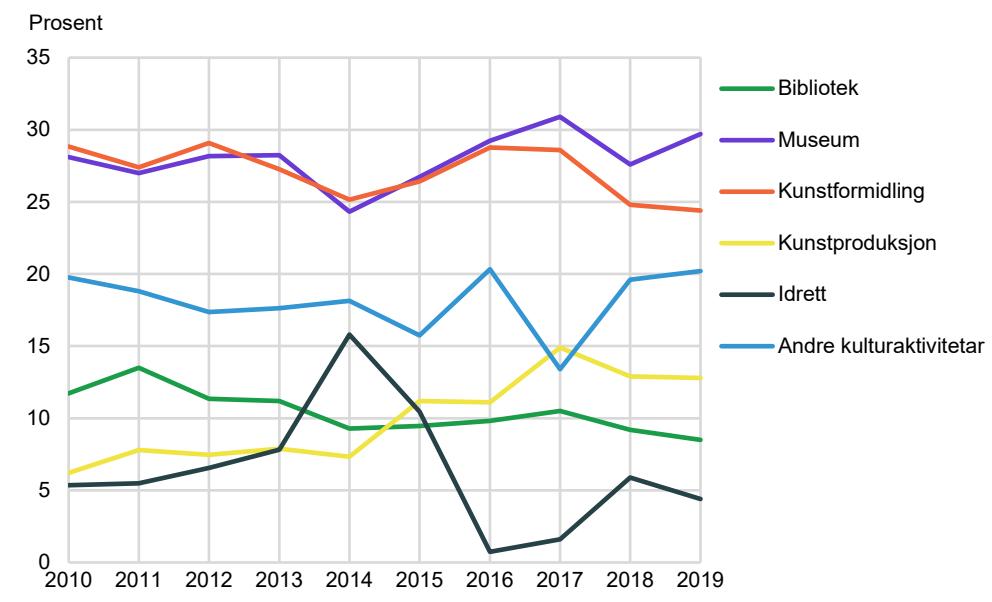
Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane var på 1,8 milliardar kroner i 2019 ifølgje KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering). Samanlikna med 2018 gir det ein auke på 194 millionar kroner eller 12 prosent. Det vart brukt i snitt 343 kroner per innbyggjar til ulike kulturføremål i fylkeskommunane, sjå tabell 1.2.4 Dei tre fylkeskommunane som brukte mest per innbyggjar i 2019 var Sogn og Fjordane, Nordland og Finnmark med høvesvis 856, 685 og 683 kroner per innbyggjar. Sogn og Fjordane var den fylkeskommunen som brukte mest i 2018 òg.

Av netto driftsutgifter til kulturføremål i 2019 gjekk største delen til museum og kunstformidling med høvesvis 545 millionar og 448 millionar kroner. Til saman utgjorde dette 54 prosent av desse midlane. Museum og kunstformidling har òg, heilt sidan 2006, vore dei to føremåla som til saman har svara for den største delen av netto driftsutgifter, sjå tabell 1.2.1 Dei andre føremåla opplevde ein auke frå 2018 til 2019, medan idrett fekk ein reduksjon i midlane og ende med 81 millionar kroner. Idrett var det føremålet som fekk minst både i 2018 og i 2019.

Figur 1.2. Netto driftsutgifter til ulike kulturføremål i fylkeskommunane. 2019

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Den største auken frå 2018 til 2019 var på museum med 93 millionar kroner meir. Innanfor andre kulturaktivitetar og kunstformidling var auken høvesvis 48 og 41 millionar kroner, sjå tabell 1.2.1.

Figur 1.3. Netto driftsutgifter til ulike kulturføremål i fylkeskommunane

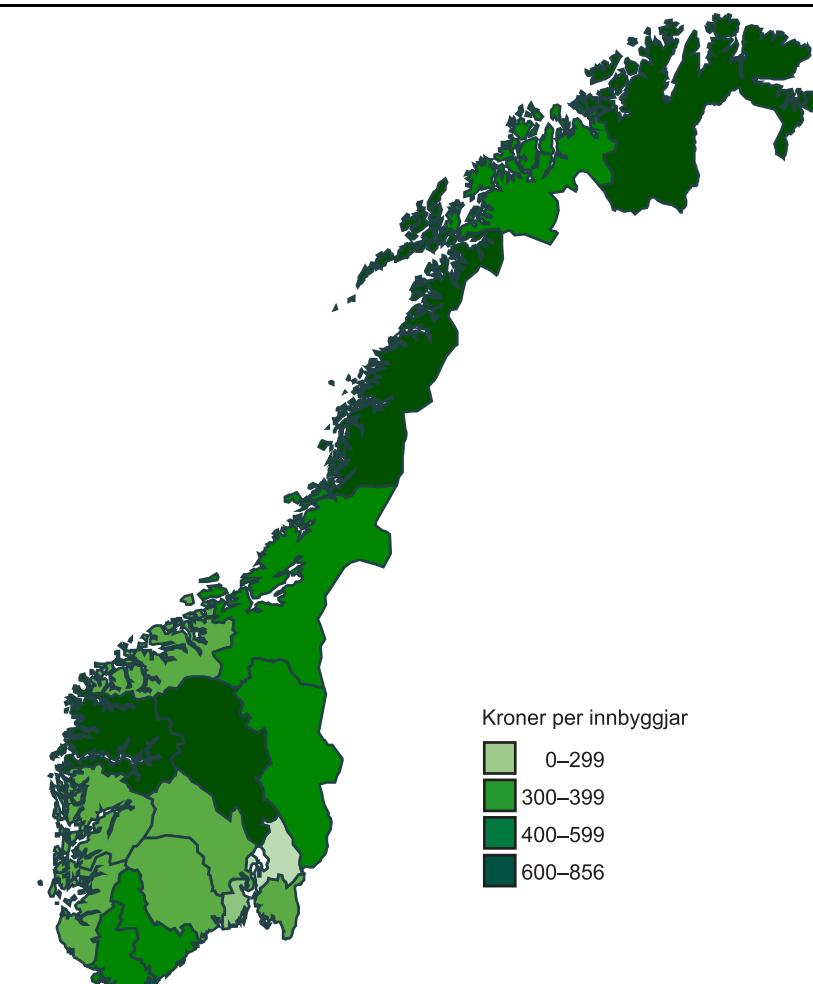
Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Utviklinga frå 2010 til 2019 viser at netto driftsutgifter har auka, men at det òg har vore fleire år med reduksjon innimellan. Til dømes i åra frå 2014 til 2017 var det ein reduksjon i netto driftsutgifter kvart år og totalt med 137 millionar kroner. Derimot var det frå 2017 til 2018 ein auke på 193 millionar og frå 2018 til 2019 var auken på 194 millionar kronar. Dei ulike føremåla har hatt ulik utvikling i desse åra og figur 1.3 viser at områdane idrett og andre kulturaktivitetar har hatt dei største svingingane.

Oppland fylkeskommune var den fylkeskommunen med størst del til kultur. Der gjekk 4,5 prosent av totale netto driftsutgifter til kultur, sjå tabell 1.2.4. Dernest kom Hedmark med 3,7 prosent og i kvar av fylkeskommunane Sogn og Fjordane

og Trøndelag var delen som gjekk til kultur på 3,5 prosent av totale netto driftsutgifter. Tala for Oslo som fylkeskommune viser berre ein liten del av utgiftene til kultur då Oslo både er kommune og fylkeskommune og rapporterer som begge delar. Sjølv om det kan vere uvisse knytt til kva som er kommunale og fylkeskommunale utgifter, er ikkje tala dobbelrapporterte. For å få fram dei totale netto driftsutgiftene for Oslo, kan det vere nytig å leggje saman dei kommunale og dei fylkeskommunale netto driftsutgiftene.

Figur 1.4. Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane¹. 2019

¹ Tala for Oslo som fylkeskommune viser berre ein liten del av utgiftene til kultur då Oslo både er kommune og fylkeskommune og rapporterer som begge delar. Oslo er difor ikkje med i denne figuren.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

Fordelinga til dei ulike føremåla eller funksjonar i fylkeskommunane varierer ein del. I nokre fylke viser tala at netto driftsutgifter til idrett var på minussida. Det vil seie at desse fylkeskommunane hadde større inntekter i høve til utgifter på denne funksjonen. I 2019, så vel som i 2018, hadde Trøndelag og Hordaland dei største netto driftsutgiftene til kulturføremål, med respektive 224 og 206 millionar kroner, sjå tabell 1.2.1. I Hordaland gjekk mest til andre kulturaktivitetar og til museum med høvesvis 60 og 57 millionar kroner. Trøndelag hadde dei største netto driftsutgifter til kunstformidling og museum med høvesvis 90 og 66 millionar kroner, sjå tabellane 1.2.1 og 1.2.2.

Fylkeskommunanes brutto investeringsutgifter til kulturføremål i 2019 var 7,2 millionar kroner, ein auke på 1,7 millionar frå året før. Det er likevel langt att til nivået i 2016 då investeringsutgiftene var 30,7 millionar kroner. Investeringsnivået for 2009 og 2012 skil seg ut som særskilt høge dei siste ti åra med høvesvis 168 og 114 millionar kroner. Ser ein på snittet for dei siste tre åra, 2017-2019, har

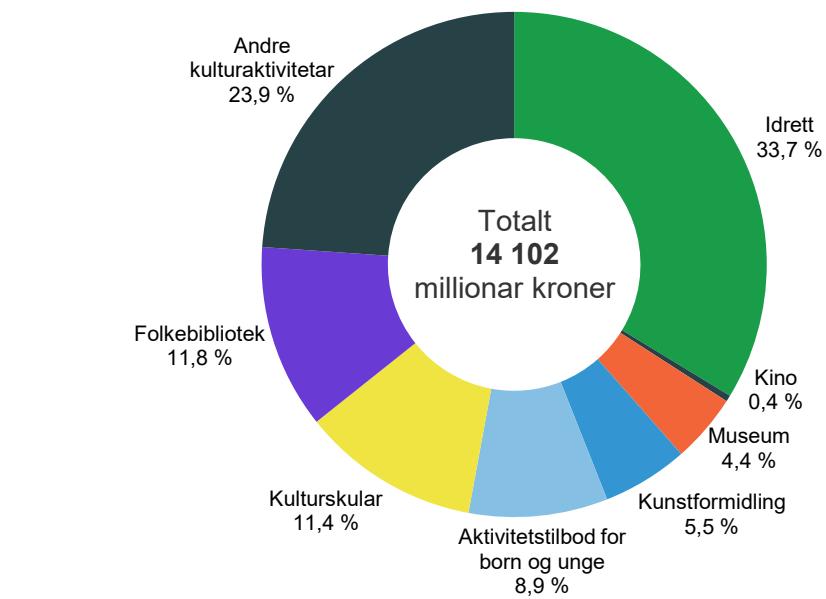
fylkeskommunane brukte 7,9 millionar kroner til brutto investeringsutgifter. Nordland og Sogn og Fjordane hadde høvesvis 3,2 og 1,3 millionar kroner i brutto investeringsutgifter i snitt denne perioden, sjå tabell 1.2.3.

1.4. Offentlege utgifter – kommunar

4,2 prosent til kultur i kommunane

Tala for utgiftene i kommunane er henta frå KOSTRA-rapporteringa. Rekneskapsåret 2019 viser at netto driftsutgifter til kultur i kommunane låg på 14,1 milliardar kroner. Oslo er inkludert og tala gjeld kommunen som konsern, sjå delkapittel 1.5. Sjå òg i avsnittet Omgrep og definisjonar, rekneskapsomfang. Auken i netto driftsutgifter til kultur frå 2018 var på 1,2 milliardar, eller 9 prosent. Delen av dei totale netto driftsutgiftene som gjekk til kultur var 4,2 prosent i 2019 mot 4 prosent året før.

Figur 1.5. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2019

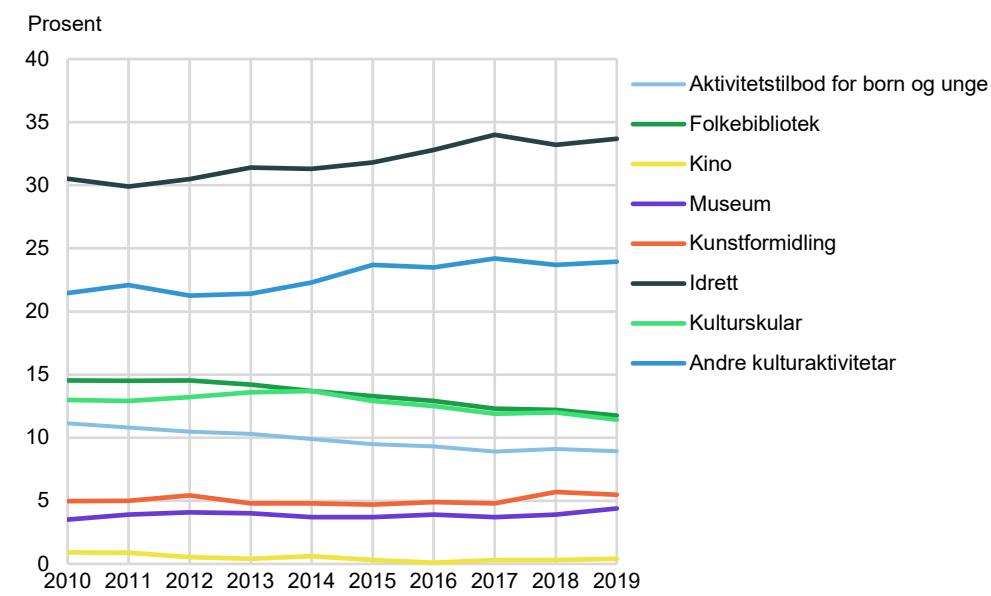

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Idrett var som i tidlegare år den høgaste kulturutgelta i kommunane samla sett i 2019. Kommunane brukte totalt 4,8 milliardar kroner til idrett, ein auke på 460 millionar kroner, eller 11 prosent, samanlikna med 2018, sjå tabell 1.3.2. Netto driftsutgifter til idrett utgjorde 34 prosent av utgiftene til kultur, sjå tabell 1.3.3 og figur 1.5.

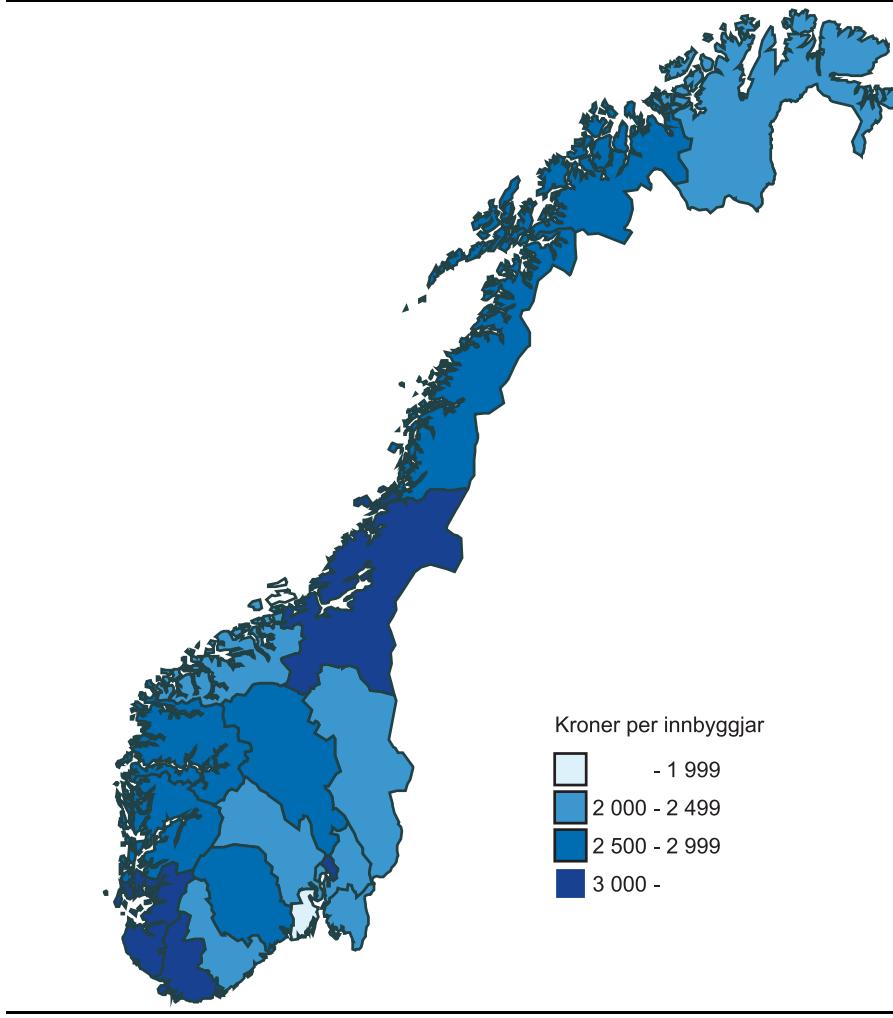
Posten andre kulturaktivitetar var føremålet med nest høgaste utgifter i 2019, med 3,4 milliardar kroner, ein auke på 315 millionar, eller 10 prosent frå året før. Vidare ser vi frå tabell 1.3.2 at 1,7 milliardar kulturkroner gjekk til folkebibliotek, ein auke på 81 millionar, eller 5 prosent, samanlikna med 2018. 1,6 milliardar gjekk til kulturskular, ein auke på 64 millionar, eller 4 prosent, samanlikna med året før. Føremålet med minst del var kino, samstundes var det kino som hadde størst auke relativt sett. 57 millionar kroner gjekk til kino og det var 17 millionar, eller 44 prosent, meir enn i 2018, sjå tabell 1.3.2.

Delen som går til dei ulike kulturføremåla har vore ganske stabil sidan 2010, med noko auke på delane som går til idrett og andre kulturaktivitetar, sjå tabell 1.3.3 og figur 1.6.

Figur 1.6. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2019

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Oslo var den kommunen som hadde høgst vekst i netto driftsutgifter til kultur med 193 millionar kroner, eller 10 prosent. Hedmark og Aust-Agder hadde lågst vekst i netto driftsutgifter til kultur med 3 millionar kroner kvar, sjå tabell 1.3.1.

Figur 1.7. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2019

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Kartdata: Kartverket.

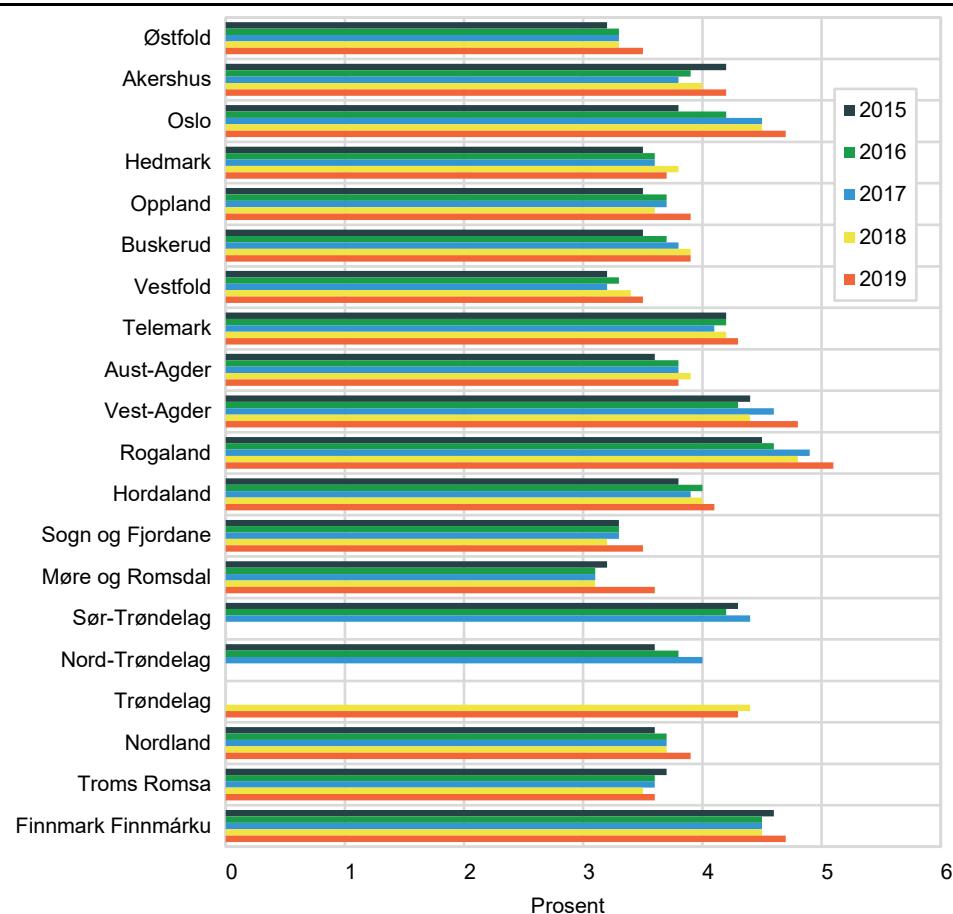
2 627 kroner per innbyggjar til kultur

I snitt brukte kommunane 2 627 kroner per innbyggjar til kulturføremål i 2019, noko som var 199 kroner meir i høve til året før. Som i ein rekke år tidlegare var det òg i 2019 slik at kommunane i Finnmark brukte mest til kultur per innbyggjar, med 3 713 kroner per innbyggjar. Kommunane i Vestfold, Østfold og Buskerud brukte minst til kultur i 2019, med respektive 1 980, 2 072 og 2 315 kroner per innbyggjar.

4,2 prosent av totale utgifter til kulturføremål

Som nemnt over brukte kommunane i Noreg 4,2 prosent av totale utgifter til kulturføremål i 2019. Det var seks fylke der kommunane brukte over gjennomsnittet til kultur, nærmere bestemt Oslo, Telemark, Vest-Agder, Rogaland, Trøndelag og Finnmark. Oslo brukte mest på kultur i 2019 med 2 milliardar kroner. Kommunane i Rogaland brukte mest pengar på kultur målt i prosent av totale netto driftsutgifter – 5,1 prosent, sjå figur 1.8 og tabell 1.3.1. Slik var det òg i 2018 då Oslo brukte mest pengar, medan kommunane i Rogaland brukte størst del av driftsutgiftene til kulturføremål.

Figur 1.8. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. Prosent av totale netto driftsutgifter

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

1.5. Om statistikken

Dei statlege utgiftene viser i hovudsak utgifter over Kulturdepartementet sitt budsjett slik det går fram av proposisjonen til Stortinget som vert lagt fram i oktober kvart år. Fylkeskommunale og kommunale utgifter tek utgangspunkt i rekneskapane deira som kvart år vert handsama av KOSTRA-systemet. Tala vert publiserte hos SSB på www.ssb.no på KOSTRA-sidene og i Statistikkbanken.

KOSTRA (kommune-statrapportering)

KOSTRA er eit nasjonalt informasjonssystem som gjev styringsinformasjon om fylkeskommunal og kommunal verksemd. Informasjon om kommunale tenester og

bruken av ressursar på ulike tenesteområde vert registrert og samanstilt for å gje relevant informasjon til avgjerdstakarar og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og med dette gjeve grunnlag for å vurdere om nasjonale mål er oppnådde. KOSTRA skal forenkle rapporteringa frå kommunane til staten ved at data berre vert rapporterte ein gong, sjølv om dei skal brukast til ulike føremål. All rapportering frå kommunane til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. SSB publiserer ureviderte tal for kommunane 15. mars og retta tal 15. juni. I nøkkeltala vert data sette saman, både tal som vert rapporterte direkte frå kommunane til SSB og tal henta frå nasjonale register utanfor SSB. Før publiseringa 15. juni har kommunane hatt høve til å rette feil og manglar i sine data og SSB har gjennomført kvalitetskontrollar og revisjon av datamaterialet. Dei ureviderte nøkkeltala per 15. mars kan innehalde feil.

Omgrep og definisjonar

Spelemidlane

Kvart år sidan 1948 har speleoverskotet i Norsk Tipping AS gått til samfunnsnyttige føremål. For speleoverskotet i 2019 frå Norsk Tipping gjaldt følgjande fordelingsnøkkel: 78 prosent gjekk til idrettsføremål og 22 prosent til kulturføremål (Norsk Tipping, 2020). Spelemidlane til idrettsføremål og kulturføremål utanfor statsbudsjettet vart fordelt av Kongen. Midlane til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar vart fordelt etter forskrift 12. juni 2009 nr. 640 (Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping, 2009). Sjå tabellane 1.1.2 og 1.1.3 for fordeling av tippemidlane i 2019.

Rekneskapsomfang og om konsern i KOSTRA

Føremålet med publiseringa i KOSTRA er å vise ressursbruken og tenesteproduksjonen uavhengig av korleis denne er organisert i den enkelte (fylkes)kommune. I tillegg til å produsere tenesta sjølv kan (fylkes)kommunen velje å organisere heile eller delar av tenesteproduksjonen innanfor dei enkelte sektorane/tenesteområda i eigne organisatoriske einingar (særbedrifter). Desse særbedriftene fører eigne rekneskapar. For å rette seg etter den aukande graden av utskiljing av tenesteproduksjonen i eigne einingar, er det difor nødvendig å etablere konserntal for alle tenesteområda i KOSTRA-publiseringa.

Konsern i KOSTRA omfattar dei organisatoriske einingane som juridisk sett er definerte innanfor (fylkes)kommunen som juridisk person. Det vil seie at (fylkes)kommunerekneskapen, (fylkes)kommunale føretak (KF/FKF), samt i tillegg desse som ikkje er ein del av (fylkes)kommunen: inter(fylkes)kommunale selskap (IKS) og inter(fylkes)kommunale samarbeid etter kommunelova § 27, fører særrekneskap.

Særrekneskapane vert rapporterte enkeltvis til SSB og konsolideringa til konsern vert gjort av SSB. Mellom (fylkes)kommunen og KF/FKF er eigarforholdet alltid ein-til-ein, mens fleire kommunar/fylkeskommunar eig IKS saman. Den enkelte (fylkes)kommune sin eigardel i IKS vert fordelt etter registrerte eigardelar i Føretaksregisteret i Brønnøysund. § 27-einingane vert behandla likt med kommunale føretak. (Fylkes)kommunal verksemd som er organisert, som aksjeselskap og stiftingar, inngår ikkje i konsernomgrepet.

Netto driftsutgifter totalt

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene medrekna avskrivinger etter at driftsinntektene, som blant anna inneheld øyremerkte tilskot frå staten og andre direkte inntekter, er trekte frå. Resten av utgiftene må dekkjast av dei frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringer frå staten med vidare. Netto driftsutgifter vil vise fylkets, eller kommunens, prioritering av dei frie inntektene i forhold til målgruppa for tenesta.

Brutto driftsutgifter Brutto driftsutgifter viser dei samla driftsutgiftene medrekna avskrivingar korrigerte for dobbeltføringar som kjem av vidarefordeling av utgifter/internkjøp med vidare. Brutto driftsutgifter minus brutto driftsinntekter skal ikkje vere lik netto driftsutgifter. På funksjon/tenesteområde kjem dette av at brutto driftsutgifter vert korrigerte for artane A710 sjukelønsrefusjon og AD729 kompensasjon mva. tillagde i driftsrekneskapen. Tilsvarande korreksjonar vert ikkje gjorde i brutto driftsinntekter. Netto driftsutgifter vert korrigerte for art AI729 kompensasjon mva. tillagde i investeringsrekneskapen. For nærmere informasjon, sjå fagleg rettleiing på nettsidene til KOSTRA, <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra>.

Brutto investeringsutgifter Brutto investeringsutgifter viser investeringsutgifter korrigerte for fordelte utgifter og internsal. For å syne prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringar vert det brukt brutto investeringsutgifter per innbyggjar.

For fleire definisjonar brukta i KOSTRA, sjå fagleg rettleiing på <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra>.

Rekneskapsfunksjonar til kulturføremål – fylkeskommunar

- 740 Bibliotek
- 760 Museum
- 771 Kunstformidling¹
- 722 Kunstproduksjon²
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktivitetar³

Rekneskapsfunksjonar til kulturføremål – kommunar

- 231 Aktivitetstilbod til born og unge
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museum
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (ny i 2008)
- 383 Kommunale kulturskular
- 385 Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg⁴
- 386 Kommunale kulturbygg (ny i 2008)

I tabellane er funksjon 381 slått saman med funksjon 380 idrett og funksjon 386 er slått saman med funksjon 385 andre kulturaktivitetar. Årsaka til samanslåinga er at det har vore dårlig rapportering på desse funksjonane etter at dei vart innførte i kommunerekneskapen frå 2008.

Samanlikningar

Samanlikningar over tid og stad

KOSTRA-tala omfattar tal frå 1999, då kommunane kom med i KOSTRA. Frå og med 2001 er alle kommunane pålagde rapportering til KOSTRA. Både i sjølvé prosjektperioden og i ettertid har det vore ein god del endringar i statistikkopplegget. Ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift innført frå 1. januar 2004 kan føre til brot i tidsserien frå 2003 til 2004. Ordninga vil kunne innebere brot i nokre sentrale rekneskapsomgrep. For nærmere forklaring viser ein til fagleg rettleiing til KOSTRA, kapitla 2B–2E. Større brot i tidsseriar kan finnast. Tala i

¹ Utgifter og inntekter knytt til formidling av kunst og kultur til skuleverket og andre.

² Støtte til produksjon av profesjonell kunst innanfor teater, musikk, biletkunst, litteratur, i knutepunkts- og landsdelsinstitusjonar og andre institusjonar.

³ Andre kulturaktivitetar (f790 fylke) omfattar funksjonar som i hovudsak arbeider utoverretta mot kulturorganisasjonar og kulturtiltak i kommunane. Omfattar samfunnshus/allaktivitetshus, støtte til nærkringkasting eller anna lokal medieverksamd.

⁴ Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg (f 385 kommune) omfattar i hovudsak tilskot til organisasjonar, aktivitetar, markeringar, kulturdagar og hendingar som vert drivne av eller er baserte på friviljug medverknad.

tabellane frå 2007 gjeld kommunekonsern. Tal i Statistikkbanken på ssb.no kan avvike frå eldre tal i tabellar i kapittelet, dette har si årsak i oppdateringar av eldre tal i Statistikkbanken.

Samanheng med annan statistikk

I kvart enkelt kapittel vil det verte gjeve informasjon om ein eventuell samanheng mellom førebelse og endelige tal. Det vil òg gjelde samanheng mellom korttidsstatistikk og årsstatistikk, samt høve til å samanlikne med annan statistikk innanfor same område.

Referansar

KOSTRA, offentleg sektor: <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra>

KOSTRA, kultur: https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/kultur_kostra

Kulturdepartementet. (2019). *For budsjettåret 2020 -- Utgiftskapitler: 300–353 Inntektskapitler: 3300–3339 og 5568.* (Prop. 1 S KUD (2019-2020)). Henta frå <https://www.regeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20192020/id2671450/>

Kulturdepartementet. (2017). *For budsjettåret 2018 -- Utgiftskapitler: 300–342 Inntektskapitler: 3300–3342 og 5568.* (Prop. 1 S KUD (2017-2018)). Henta frå <https://www.regeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-kud-20172018/id2574640/>

Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping. (2009). Forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping (FOR-2018-05-04-678). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-05-04-678?q=tilskudd%20til%20samfunnsnyttige%20og%20humanit%C3%A6re>

Norsk Tipping. (2020). *Års- og samfunnsrapport 2019.* Henta frå <https://2019.norsk-tipping.no/>

Meir informasjon

Frivilligregisteret: <https://www.brreg.no/lag-og-foreninger/registrering-i-frivillighetsregisteret/>

Medietilsynet: <https://medietilsynet.no/>

Norsk Tipping: <https://www.norsk-tipping.no/selskapet>

Tabell 1.1.1. Utgifter over Kulturdepartementets budsjett. Rekneskapstal, løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Millionar kroner						Prosent					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt ¹	10 324	10 523	10 865	10 947	11 537	12 974	100	100	100	100	100	100
Administrasjon m.m.	144	139	144	166	174	175	1,4	1,3	1,3	1,5	1,5	1,3
Friviljuge føremål	1 644	1 770	1 755	1 597	1 820	1 966	15,9	16,8	16,2	14,6	15,8	15,2
Kulturføremål i alt	7 312	7 373	7 672	7 884	8 177	8 901	70,8	70,1	70,6	72,0	70,9	68,6
Allmenne kulturføremål	219	261	324	481	477	363	2,1	2,5	3,0	4,4	4,1	2,8
Norsk kulturråd/ Norsk kulturfond	987	960	1 069	1 100	1 178	1 229	9,6	9,1	9,8	10,0	10,2	9,5
Kunstnarføremål	449	467	491	507	526	555	4,3	4,4	4,5	4,6	4,6	4,3
Bygg og offentlege rom	301	316	309	233	215	509	2,9	3,0	2,8	2,1	1,9	3,9
Musikk- og scenekunstføremål	2 730	2 826	2 799	2 709	2 825	2 927	26,4	26,9	25,8	24,7	24,5	22,6
Språk, litteratur og bibliotekføremål	786	717	735	807	826	891	7,6	6,8	6,8	7,4	7,2	6,9
Nidaros domkyrkjes restaureringsarbeida mv.	62	64	64	77	81	112	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,9
Museums-føremål og visuell kunst	1 391	1 387	1 483	1 566	1 623	1 885	13,5	13,2	13,6	14,3	14,1	14,5
Arkivføremål	387	375	398	404	426	430	3,7	3,6	3,7	3,7	3,7	3,3
Film og media m.m.	1 224	1 241	1 294	1 300	1 366	1 528	11,9	11,8	11,9	11,9	11,8	11,8
Likestilling og ikke-diskriminering²	404	3,1
Prosent av statlige midlar i alt³	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9

¹ Inkluderer ikke tala for Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn. ² Området var overført til Kulturdepartementet fra Barne- og familidepartementet fra 1. mai 2019. ³ Prosenten er rekna av statsbudsjettets samla utgifter i alt medrekna folketrygda.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.2. Hovedfordeling av spelemedialar til idrettssektoren. Millionar kroner

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	1 250	1 418	1 558	1 559	1 559	1 564	1 641	1 860	2 263	2 423	2 597	2 825	2 861
Idrettsanlegg	695	690	688	750	736	757	801	929	1 131	1 275	1 440	1 566	1 589
Nasjonalanlegg/ spesielle anlegg	13	20	26	27	29	13	17	44	82	60	16	34	27
Forsknings- og utviklingsarbeid	24	20	10	20	20	20	21	23	27	26	28	31	34
Spesielle aktivitetar ¹	41	41	48	50	51	52	57	62	94	87	93	116	123
Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	352	354	354	556	566	566	580	593	636	660	684	711	716
Tilskot til lokale lag og foreiningar	125	125	125	156	156	156	164	209	294	315	337	367	372
Overgangsmidlar	-	168	308	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Spesielle aktivitetar omfattar antidopingarbeid, fysisk aktivitet og inkludering i idrettslag og friluftstiltak for born og ungdom.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.3. Hovedfordeling av spelemedialar til kultur. Millionar kroner

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	416,7	416,7	416,7	416,7	416,7	416,7	500,1	494,8	636,5	681,4	730,5	794,4	804,8
Den kulturelle skulesekken (DKS)	167,0	167,0	167,0	167,0	167,0	167,0	200,0	197,9	210,2	210,2	270,0	285,0	288,3
Frifond ¹	125,0	125,0	125,0	125,0	125,0	125,0	150,0	148,4	148,4	180,9	199,3	199,3	199,3
Kulturbrygg i alt	124,7	124,7	124,7	124,7	124,7	124,7	135,1	133,0	102,5	63,7	47,0	51,7	56,4
Den kulturelle spaserstokken ²	-	-	-	-	-	-	14,9	15,4	-	-	-	-	-
Arkiv-, bibliotek- og museumsføremål ³									78,8	83,8	84,8	86,8	86,8
Musikkføremål ⁴									63,0	66,0	74,9	75,4	89,3
Seglskipa ⁵									22,2	22,6	23,0		
Andre kulturføremål									11,4	54,2	31,5	79,6	70,0

¹ Frifond er midlar frå overskotet i Norsk Tipping AS og gjeve til born og ungdom som driv med friviljuge aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar.

² Ordninga med Den kulturelle spaserstokken er frå 2015 vidareført gjennom ein auke i fylkeskommunane sine frie inntekter. ³ Tilskot til prosjekter som fordeles av Arkivverket, Nasjonalbiblioteket og Norsk kulturråd. ⁴ Omfattar tilskot til Musikkutstyrssordninga, ordninga for kjøp av musikkinstrument for skulekorps og barne- og ungdomsorkester, landsomfattande musikkorganisasjonar og aktivitetsmidlar for kor. ⁵ Tilskot til seglskipet Statsraad Lehmkuhl, skuleskipet Christian Radich og fullriggaren Sørlandet.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturfremål i fylkeskommunane, etter fylke. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter i alt	Bibliotek	Museum	Kunstformidling	Kunstproduksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	873,8	116,5	230,1	262,8	47,0	85,9	131,5
2007	943,7	124,4	264,9	268,7	56,0	59,9	169,8
2008	972,6	118,5	242,2	249,5	62,9	89,1	210,5
2009 ¹	1 022,3	126,6	306,7	280,8	59,0	-8,3	257,5
2010	1 127,2	132,3	316,9	325,0	70,0	60,4	222,7
2011	1 218,6	164,3	328,6	334,2	95,0	67,0	229,4
2012	1 257,5	142,7	354,3	365,7	94,0	82,4	218,3
2013	1 327,9	148,5	375,1	361,9	104,6	103,8	234,1
2014	1 587,2	147,5	386,0	399,2	116,3	250,2	288,0
2015	1 499,9	141,9	400,9	396,1	167,9	157,1	236,1
2016	1 481,2	145,6	432,9	426,3	164,4	11,0	301,1
2017	1 449,8	152,2	448,2	414,1	216,5	23,8	194,9
2018	1 643,0	150,5	452,8	407,4	212,5	97,4	322,5
2019	1 837,1	156,4	545,3	448,2	235,6	81,0	370,5
2019							
Østfold	100,4	6,0	20,5	20,1	18,7	5,3	29,7
Akershus	118,6	15,9	30,4	12,5	11,5	-33,7	82,1
Oslo	-46,6	0,4	0,0	0,0	0,0	-47,0	0,0
Hedmark	94,1	5,6	19,5	39,8	0,3	7,4	21,5
Oppland	124,0	9,0	13,7	13,6	18,1	40,3	29,4
Buskerud	92,4	9,5	37,8	24,1	-3,8	9,2	15,6
Vestfold	61,4	9,6	40,0	18,8	4,4	-28,4	17,0
Telemark	61,9	5,9	15,4	8,9	0,0	7,2	24,5
Aust-Agder	52,6	5,9	20,1	18,9	5,8	-1,3	3,2
Vest-Agder	97,1	4,5	18,9	63,3	0,0	4,4	6,1
Rogaland	151,3	6,9	46,2	8,1	49,0	31,6	9,4
Hordaland	206,0	8,7	57,2	53,3	0,0	27,2	59,5
Sogn og Fjordane	93,8	7,1	39,0	13,1	12,1	11,9	10,5
Møre og Romsdal	95,9	8,4	26,9	30,8	21,9	4,8	3,1
Trøndelag	223,8	16,9	65,5	90,4	1,0	24,9	25,2
Nordland	166,2	14,7	73,5	12,7	47,5	7,6	10,1
Troms Romsa	93,3	12,5	15,0	12,8	37,6	4,9	10,6
Finnmark Finnmark	50,9	9,0	5,8	7,0	11,5	4,7	12,9

¹ Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 12064.

Tabell 1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane, etter fylke. Prosent

	Bibliotek	Museum	Kunst-formidling	Kunst-produksjon	Idrett	Andre kulturaktivitetar
2006	13,3	26,3	30,1	5,4	9,8	15,0
2007	13,2	28,1	28,5	5,9	6,3	18,0
2008	12,2	24,9	25,7	6,5	9,2	21,6
2009 ¹	12,4	30,0	27,5	5,8	-0,8	25,2
2010	11,7	28,1	28,8	6,2	5,4	19,8
2011	13,5	27,0	27,4	7,8	5,5	18,8
2012	11,3	28,2	29,1	7,5	6,6	17,4
2013	11,2	28,2	27,3	7,9	7,8	17,6
2014	9,3	24,3	25,2	7,3	15,8	18,1
2015	9,5	26,7	26,4	11,2	10,5	15,7
2016	9,8	29,2	28,8	11,1	0,7	20,3
2017	10,5	30,9	28,6	14,9	1,6	13,4
2018	9,2	27,6	24,8	12,9	5,9	19,6
2019	8,5	29,7	24,4	12,8	4,4	20,2
2019						
Østfold	5,9	20,4	20,1	18,7	5,3	29,6
Akershus	13,4	25,6	10,6	9,7	-28,4	69,2
Oslo	-0,9	0,0	0,0	0,0	100,9	0,0
Hedmark	6,0	20,7	42,3	0,3	7,8	22,9
Oppland	7,2	11,1	10,9	14,6	32,5	23,7
Buskerud	10,2	40,9	26,1	-4,2	10,0	16,9
Vestfold	15,7	65,1	30,6	7,2	-46,3	27,7
Telemark	9,5	24,8	14,4	0,0	11,7	39,6
Aust-Agder	11,2	38,2	35,9	11,0	-2,5	6,1
Vest-Agder	4,6	19,5	65,2	0,0	4,5	6,3
Rogaland	4,6	30,6	5,4	32,4	20,9	6,2
Hordaland	4,2	27,8	25,9	0,0	13,2	28,9
Sogn og Fjordane	7,6	41,6	14,0	12,9	12,7	11,2
Møre og Romsdal	8,7	28,0	32,1	22,9	5,0	3,3
Trøndelag	7,5	29,3	40,4	0,4	11,1	11,3
Nordland	8,9	44,2	7,7	28,6	4,6	6,1
Troms Romsa	13,3	16,0	13,7	40,3	5,2	11,4
Finnmark Finnmark	17,7	11,5	13,6	22,7	9,3	25,3

¹Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOASTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 12064 omrekna til prosent av totale netto driftsutgifter til kulturføremål.

Tabell 1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturføremål. Fylkeskommunar. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2003	781,7	1 639,3	38,4
2004	788,8	1 624,3	44,0
2005	735,1	1 625,5	56,7
2006	873,8	1 772,2	38,4
2007	943,7	1 856,9	15,5
2008	972,6	1 920,0	64,5
2009 ¹	1 022,3	2 290,0	168,3
2010	1 127,2	2 271,0	64,3
2011	1 218,6	2 362,5	62,1
2012	1 257,5	2 477,1	114,2
2013	1 327,9	2 663,7	65,4
2014	1 587,2	3 056,8	25,0
2015	1 499,9	3 140,8	5,6
2016	1 481,2	3 287,2	30,7
2017	1 449,8	3 264,4	12,3
2018	1 643,0	3 611,9	4,3
2019	1 837,1	3 890,5	7,2

Gjennomsnitt 2017-2019

Heile landet	1 643,3	3 588,9	7,9
Østfold	69,8	179,4	0,5
Akershus	127,3	302,7	0,0
Oslo	31,4	87,9	0,0
Hedmark	75,3	145,1	0,6
Oppland	70,1	149,2	0,2
Buskerud	78,1	175,8	0,0
Vestfold	79,9	165,2	1,0
Telemark	57,2	119,2	0,1
Aust-Agder	51,8	119,3	0,9
Vest-Agder	68,2	146,2	0,0
Rogaland	133,9	293,3	0,0
Hordaland	193,8	353,6	0,0
Sogn og Fjordane	71,8	152,2	1,3
Møre og Romsdal	102,6	209,2	0,0
Sør-Trøndelag	-	-	-
Nord-Trøndelag	-	-	-
Trøndelag	-	-	-
Nordland	135,6	264,0	3,2
Troms Romsa	91,5	204,9	0,0
Finnmark Finnmark	39,9	103,3	0,2

¹ Fra 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 12064.

Tabell 1.2.4. Netto driftsutgifter for fylkeskommunar til kultur, etter fylke

	Netto driftsutgifter Millionar kroner		Kroner per innbyggjar		Endring 2018/2019. Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter	
	2018	2019	2018	2019		2018	2019
I alt	1643	1837	309	343	34 0	1,6	1,7
Østfold	66	100	221	335	114	2,1	3,0
Akershus	154	119	247	187	-60	2,5	1,8
Oslo	-39	-47	-58	-67	-9	-0,1	-0,1
Hedmark	61	94	311	475	164	2,5	3,7
Oppland	39	124	204	655	451	1,6	4,5
Buskerud	71	92	251	324	73	2,4	2,9
Vestfold	92	61	366	243	-123	3,5	2,2
Telemark	55	62	318	357	39	2,7	2,9
Aust-Agder	58	53	494	445	-49	3,9	3,4
Vest-Agder	83	97	445	514	69	3,6	4
Rogaland	147	151	309	315	6	2,7	2,7
Hordaland	222	206	423	390	-33	3,4	3,1
Sogn og Fjordane	63	94	569	856	287	2,6	3,5
Møre og Romsdal	95	96	366	373	7	2,3	2,3
Trøndelag	240	224	519	479	-40	4	3,5
Nordland	120	166	494	685	191	2,5	3,4
Troms Romsa	92	93	552	560	8	3,1	2,8
Finnmark Finnmark	25	51	330	683	353	1,6	3

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.1. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke

	Netto driftsutgifter Millionar kroner		Kroner per innbyggjar		Endring 2018/2019. Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter	
	2018	2019	2018	2019		2018	2019
I alt	12 938	14 102	2 428	2 627	199	4	4,2
Østfold	545	622	1 832	2072	240	3,3	3,5
Akershus	1 395	1 530	2 235	2 417	182	4	4,2
Oslo	1 997	2 190	2 932	3 157	225	4,5	4,7
Hedmark	464	467	2 348	2362	14	3,8	3,7
Oppland	428	479	2 259	2532	273	3,6	3,9
Buskerud	636	660	2 245	2315	70	3,9	3,9
Vestfold	465	500	1 852	1980	128	3,4	3,5
Telemark	461	492	2 659	2838	179	4,2	4,3
Aust-Agder	283	286	2 403	2417	14	3,9	3,8
Vest-Agder	510	589	2 718	3118	400	4,4	4,8
Rogaland	1 329	1 459	2 795	3 041	246	4,8	5,1
Hordaland	1 225	1 332	2 335	2 522	187	4	4,1
Sogn og Fjordane	249	285	2 264	2603	339	3,2	3,5
Møre og Romsdal	526	635	1 968	2391	423	3,1	3,6
Trøndelag	1 167	1 215	2 527	2 602	75	4,4	4,3
Nordland	614	662	2 521	2732	211	3,7	3,9
Troms Romsa	386	416	2 310	2496	186	3,5	3,6
Finnmark Finnmark	259	280	3411	3713	302	4,5	4,7

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.2. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturføremål, etter fylke. Millionar kroner

Kultur i alt	Aktivitetstilbod for born og unge	Folke- bibliotek ¹	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett ²	Kulturskular	Andre kultur- aktivitetar ³
2008	7 452,0	861,1	1 177,5	60,6	273,0	423,2	2 035,5	1 022,7
2009	7 694,9	895,0	1 188,2	48,8	290,4	416,6	2 155,6	1 071,9
2010	8 517,1	948,9	1 237,9	77,7	299,1	422,9	2 598,1	1 105,5
2011	8 916,6	962,7	1 291,4	76,5	344,4	446,6	2 664,4	1 154,5
2012	9 393,8	983,2	1 364,5	49,8	383,1	510,6	2 864,0	1 241,7
2013	9 814,1	1 009,1	1 390,6	38,9	392,0	469,7	3 081,8	1 334,0
2014	10 377,5	1 027,7	1 424,0	65,1	379,1	494,5	3 249,3	1 424,1
2015	10 584,7	1 008,6	1 406,7	34,2	395,0	501,5	3 371,4	1 366,0
2016	11 297,4	1 054,7	1 452,7	8,9	442,0	557,1	3 714,7	1 412,4
2017	12 164,6	1 081,8	1 490,3	41,6	447,2	580,3	4 130,3	1 450,7
2018	12 937,7	1 183,5	1 576,0	39,3	509,1	732,6	4 290,2	1 546,8
2019	14 101,5	1 260,0	1 657,2	56,7	619,6	771,2	4 750,6	1 611,2
2019								
Østfold	621,80	69,90	78,15	1,43	14,24	9,59	193,66	54,54
Akershus	1 530,13	136,26	189,29	-0,63	15,74	42,09	633,82	188,91
Oslo	2 189,50	393,39	233,55	-	189,40	199,11	744,63	78,63
Hedmark	467,49	33,72	65,53	6,39	6,61	10,71	135,07	66,75
Oppland	479,48	30,94	69,53	-1,88	9,60	13,38	150,75	72,56
Buskerud	660,41	49,30	87,87	4,99	19,21	11,41	218,88	81,62
Vestfold	500,22	32,14	79,82	-0,16	16,94	7,68	156,02	52,95
Telemark	491,93	33,14	63,17	5,48	13,30	7,91	139,46	66,49
Aust-Agder	285,92	20,92	37,40	3,68	14,92	-2,02	86,07	29,71
Vest-Agder	589,25	44,13	59,08	3,25	79,68	62,61	156,16	54,60
Rogaland	1 459,14	97,28	152,72	2,49	69,62	86,71	533,32	180,40
Hordaland	1 332,05	82,50	148,51	4,21	59,75	148,51	440,08	156,58
Sogn og Fjordane	285,25	12,23	42,74	3,90	8,25	7,11	93,17	53,71
Møre og Romsdal	635,15	23,99	71,86	2,99	17,61	19,84	256,62	113,45
Trøndelag	1 215,32	100,05	116,79	6,58	28,97	90,46	401,74	179,98
Nordland	662,43	46,09	73,95	2,39	26,24	23,39	185,27	89,92
Troms Romsa	415,83	38,94	54,15	4,72	12,45	30,44	123,79	59,08
Finnmark Finnmark	280,24	15,13	33,09	6,89	17,04	2,23	102,10	31,35

¹ Gjeld funksjon 370 Bibliotek. Folkebibliotek er den største utgjita totalt, men også andre typar bibliotek som er lovheimla vert inkluderte. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen. ² Gjeld funksjonane 380 og 381. ³ Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturføremål. Prosent

	Aktivitetstilbod for born og unge	Folke - bibliotek ¹	Kino	Museum	Kunst - formidling	Idrett ²	Kulturskular	Andre kultur- aktivitetar ³
2008	11,6	15,8	0,8	3,7	5,7	27,3	13,7	21,4
2009	11,6	15,4	0,6	3,8	5,4	28,0	13,9	21,2
2010	11,1	14,5	0,9	3,5	5,0	30,5	13,0	21,5
2011	10,8	14,5	0,9	3,9	5,0	29,9	12,9	22,1
2012	10,5	14,5	0,5	4,1	5,4	30,5	13,2	21,3
2013	10,3	14,2	0,4	4,0	4,8	31,4	13,6	21,4
2014	9,9	13,7	0,6	3,7	4,8	31,3	13,7	22,3
2015	9,5	13,3	0,3	3,7	4,7	31,8	12,9	23,7
2016	9,3	12,9	0,1	3,9	4,9	32,8	12,5	23,5
2017	8,9	12,3	0,3	3,7	4,8	34,0	11,9	24,2
2018	9,1	12,2	0,3	3,9	5,7	33,2	12,0	23,7
2019	8,9	11,8	0,4	4,4	5,5	33,7	11,4	23,9
2019								
Østfold	11,2	12,6	0,2	2,3	1,5	31,1	8,8	32,2
Akershus	8,9	12,4	0,0	1,0	2,8	41,4	12,3	21,2
Oslo	18,0	10,7	0,0	8,7	9,1	34,0	3,6	16,0
Hedmark	7,2	14,0	1,4	1,4	2,3	28,9	14,3	30,5
Oppland	6,5	14,5	-0,4	2,0	2,8	31,4	15,1	28,1
Buskerud	7,5	13,3	0,8	2,9	1,7	33,1	12,4	28,3
Vestfold	6,4	16,0	0,0	3,4	1,5	31,2	10,6	31,0
Telemark	6,7	12,8	1,1	2,7	1,6	28,4	13,5	33,1
Aust-Agder	7,3	13,1	1,3	5,2	-0,7	30,1	10,4	33,3
Vest-Agder	7,5	10,0	0,6	13,5	10,6	26,5	9,3	22,0
Rogaland	6,7	10,5	0,2	4,8	5,9	36,6	12,4	23,1
Hordaland	6,2	11,1	0,3	4,5	11,1	33,0	11,8	21,9
Sogn og Fjordane	4,3	15,0	1,4	2,9	2,5	32,7	18,8	22,5
Møre og Romsdal	3,8	11,3	0,5	2,8	3,1	40,4	17,9	20,3
Trøndelag	8,2	9,6	0,5	2,4	7,4	33,1	14,8	23,9
Nordland	7,0	11,2	0,4	4,0	3,5	28,0	13,6	32,5
Troms Romsa	9,4	13,0	1,1	3,0	7,3	29,8	14,2	22,2
Finnmark Finnmark	5,4	11,8	2,5	6,1	0,8	36,4	11,2	25,8

¹ Gjeld funksjonen 370 Bibliotek. Folkebibliotek er største utgift totalt, men også andre typar bibliotek som er lovheimla vert inkluderte. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen. ² Gjeld funksjonane 380 og 381. ³ Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.4. Brutto investeringsutgifter for kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. Millionar kroner

	Aktivitetstilbod for born og unge	Folke- bibliotek	Kino	Museum	Kunst - formidling	Idrett ¹	Kulturskular	Andre kultur- aktivitetar ²
2006	50,6	55,1	10,2	71,6	16,9	1 486,8	11,0	405,6
2007	88,0	76,0	35,8	99,7	28,7	2 038,8	11,4	852,7
2008	111,9	61,3	15,0	142,6	36,3	2 523,5	20,7	1 043,0
2009	35,2	72,7	11,3	115,6	79,5	3 308,7	7,6	1 695,9
2010	22,7	65,1	64,1	105,8	108,6	3 435,4	14,5	1 523,0
2011	24,7	64,2	71,3	95,0	123,2	3 124,6	18,5	1 384,5
2012	22,1	127,9	20,5	66,2	41,4	2 894,2	56,8	1 286,4
2013	21,4	166,6	38,2	55,9	27,7	2 671,7	68,0	1 499,2
2014	34,3	141,2	21,5	33,0	60,0	2 837,5	22,4	1 466,8
2015	23,6	98,1	31,5	45,9	61,2	2 843,7	8,4	1 737,0
2016	38,9	66,4	6,1	29,6	45,1	3 317,9	11,2	1 983,7
2017	303,9	86,7	5,2	45,6	45,1	3 909,9	9,2	1 768,3
2018	45,9	64,4	20,5	32,9	46,8	4 366,1	40,5	1 986,3
2019	102,0	80,8	1,4	45,8	75,0	5 636,8	41,3	2 463,5

Gjennomsnitt 2017-2019

Heile landet	150,6	77,3	9,0	41,5	55,7	4637,6	30,3	2 072,7
Østfold	0,8	1,8	0,0	1,0	1,5	97,4	0,5	135,2
Akershus	2,5	8,4	0,3	5,4	1,3	643,9	0,9	127,9
Oslo	104,3	15,4	0,0	3,2	36,6	837,1	0,0	1 029,8
Hedmark	8,9	0,7	0,6	1,3	1,6	102,9	0,1	45,9
Oppland	2,1	1,3	0,2	1,8	0,6	75,1	1,4	36,5
Buskerud	0,7	5,2	0,0	0,4	0,5	125,3	0,9	66,1
Vestfold	0,1	5,1	0,5	4,9	0,2	174,0	0,0	50,9
Telemark	2,9	8,2	1,0	5,5	0,4	83,6	0,1	16,4
Aust-Agder	4,3	0,7	0,6	3,3	1,1	105,7	0,1	31,6
Vest-Agder	11,7	11,4	0,0	0,3	3,3	99,5	0,0	39,8
Rogaland	1,5	8,4	3,4	4,7	3,4	399,4	0,3	129,6
Hordaland	0,8	2,7	0,2	0,2	3,1	397,3	0,2	135,1
Sogn og Fjordane	1,2	0,6	0,0	3,4	0,2	114,8	23,9	16,0
Møre og Romsdal	0,4	0,9	0,2	0,1	0,0	256,1	0,6	43,6
Sør-Trøndelag
Nord-Trøndelag
Trøndelag
Nordland	1,1	1,1	0,1	1,4	0,1	159,7	0,0	65,5
Troms/Romsa	2,0	2,4	0,0	0,3	0,1	311,9	1,0	20,0
Finnmark/Finnmárku	0,9	1,8	1,4	3,5	0,2	86,9	0,1	39,2

¹ Gjeld funksjonane 380 og 381. ² Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.5. Friviljuge lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17¹

Lag/ foreining	Talet på lag/ foreiningar					Samla driftstilskot. 1 000 kroner				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	18 469	19 225	19 209	19 058	19 835	723 215	786 573	831 086	908 520	915 405
Friviljuge barne- og ungdomsforeiningar	4 690	4 498	4 433	4 744	4 724	173 480	191 762	197 245	219 903	190 014
Idrettslag/skyttarlag	4 848	5 119	5 107	4 986	5 011	367 575	405 265	427 969	449 460	458 274
Andre foreiningar	8 931	9 608	9 669	9 328	10 100	182 160	189 546	205 872	239 157	267 117

¹ Barne- og ungdomstiltak og tilskot til friviljuge lag og foreiningar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

2. Friviljug innsats

Satellittrekneskapen for ideelle og friviljuge organisasjonar

63 prosent har gjort friviljug arbeid

142 000 friviljuge årsverk i 2017

25 prosent av dei friviljuge årsverka innanfor idretten

2.1. Nokre resultat

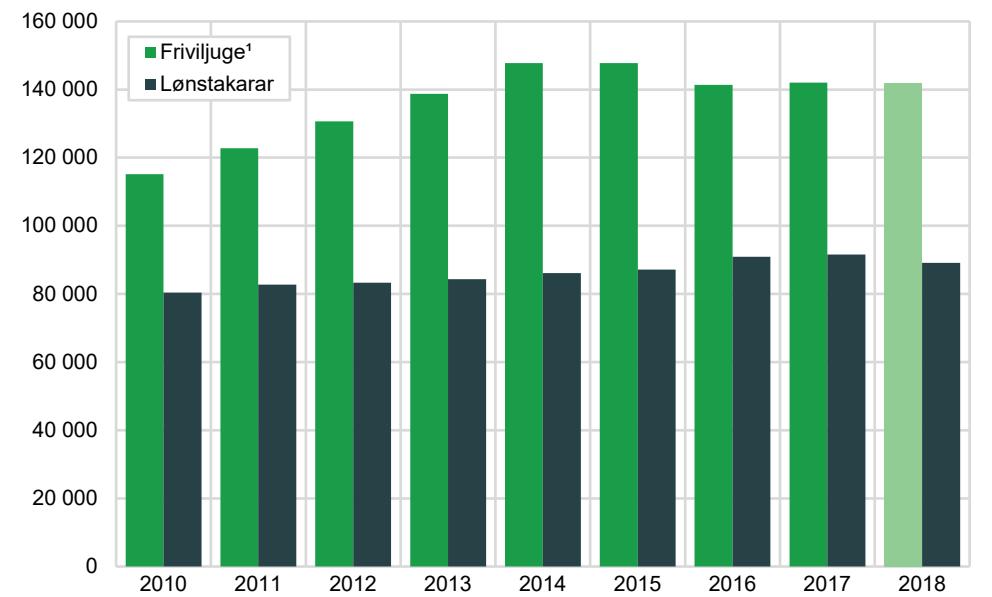
Satellittrekneskapen for ideelle og friviljuge organisasjonar vart etablert på grunn av ynske om auka kunnskap om ideell og friviljug sektor i Noreg. Det er føremålsstenleg å kunne systematisere grunnleggjande statistikk om friviljug sektor.

Satellittrekneskapen viser dei ulike aktivitetane til desse organisasjonane, korleis dei finansierer tenesteproduksjonen sin og gjev eit overslag på verdien av det friviljuge arbeidet som hushalda gjer gjennom organisasjonane.

Den friviljuge, ulønte innsatsen i satellittrekneskapen byggjer på data frå ei spørjeundersøking gjennomført av Statistisk sentralbyrå (SSB) på oppdrag for Institutt for samfunnsforskning (ISF) i 2017. Spørjeundersøkinga viste blant anna at 63 prosent av dei spurde hadde gjort friviljug arbeid for ein eller fleire organisasjonar dei siste 12 månadene (Fladmoe et al., 2018).

Satellittrekneskapen for friviljuge og ideelle organisasjonar viser at den friviljuge innsatsen i Noreg utgjorde 142 000 årsverk i 2017. Samanlikna med 2010, då det var 115 000 årsverk, har det vore ein auke i det friviljuge arbeidet på 27 000 årsverk, noko som svarar til ein vekst på 23 prosent i denne perioden. Det var likevel ein nedgang frå nærmare 148 000 friviljuge årsverk i 2014 til 142 000 årsverk i 2017, sjå figur 2.1 og tabell 2.1.

Figur 2.1. Talet på årsverk i ideelle og friviljuge organisasjonar

¹ Nyaste tal for friviljuge årsverk er for 2017.

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjonar, Statistisk sentralbyrå.

Kultur og fritid er den største gruppa målt i friviljug innsats. I 2017 vart det utført 75 000 friviljuge årsverk innanfor denne gruppa. Det utgjer åleine over halvparten av alle dei friviljuge årsverka. Idretten er den største undergruppa når det gjeld friviljuge årsverk innanfor kultur og fritid. I 2017 stod idretten for 35 000 årsverk, noko som svarar til 25 prosent av dei totale friviljuge årsverka. Den lønte sysselsetjinga i organisasjonane svara til meir enn 89 000 årsverk i 2018. Dette er ein nedgang på 2,6 prosent frå året før, sjå tabell 2.1.

I tillegg til den friviljuge innsatsen dekte hushalda 45 prosent av driftskostnadane i organisasjonane i 2018, medan staten finansierte 26,6 prosent, sjå tabell 2.3.

**Verdien av friviljuge innsats –
78 milliardar kroner i 2018**

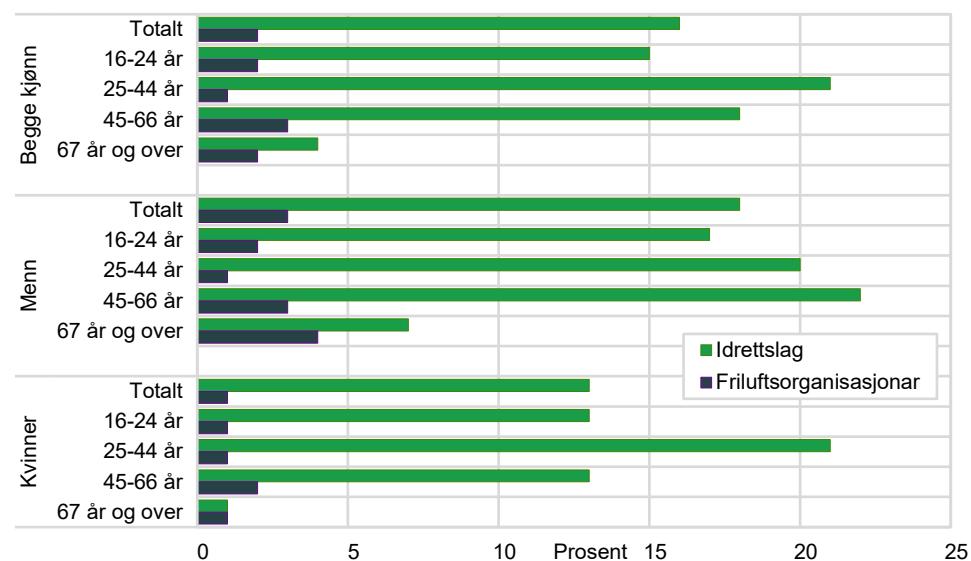
Verdien av den friviljuge innsatsen er utrekna til 78 milliardar kroner i 2018, sjå tabell 2.4. Utrekninga baserer seg på å rekne ut kor mykje det ville kosta å erstatte det friviljuge arbeidet med lønt arbeidskraft, for slik å finne den såkalla «replacement cost», ellers omtala som «lønskostnadsekvivalenten». Verdien av det ulønte arbeidet i 2010 vart utrekna til 59,6 milliardar kroner. Dermed har verdien av den friviljuge innsatsen vakse med 16 milliardar kroner, eller 27 prosent, frå 2010 til 2017. Vi ser òg av tabell 2.4 at lønskostnadsekvivalenten for kategorien kultur og fritid er 48,9 milliardar kroner og er den kategorien som i verdi medverkar mest med friviljuge innsats.

Dei ideelle og friviljuge organisasjonane står for ei verdiskaping, det vil seie bruttoprodukt inklusive ulønt arbeid, på 140 milliardar kroner i 2018, sjå tabell 2.4. Dette er den økonomiske meirverdien som følgje av tenesteproduksjonen i organisasjonane.

**15 prosent utførte
gratisarbeid for idrettslag**

Levekårsundersøkinga i 2019 viser at 15 prosent av dei spurde hadde utført gratisarbeid for idrettslag dei siste 12 månadene. For friluftsorganisasjonar var det 2 prosent av dei spurde som hadde utført gratisarbeid dei siste 12 månadene. Delen menn som utførte gratisarbeid for idrettslag og friluftsorganisasjonar var høgare enn for kvinner. For idrettslag låg aktiviteten høvesvis på 18 prosent for menn og 12 prosent for kvinner. For friluftsorganisasjonar låg aktiviteten høvesvis på 3 prosent for menn og 1 prosent for kvinner. På den andre sida er delen kvinner som har utført gratisarbeid for organisasjonar for musikk, teater og kunst dei siste 12 månadene høgare enn delen menn, høvesvis 5 prosent for kvinner og 4 prosent for menn, sjå tabell 2.8 og figur 2.2.

Figur 2.2. Delen som har utført gratisarbeid for idrettslag og friluftsorganisasjonar dei siste 12 månadene fordelt på kjønn og alder. 2019

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Overordna for dei tre kategoriane Musikk, teater og kunst, Friluftsorganisasjonar og Idrettslag har delen som har utført gratisarbeid dei siste 12 månadene heldt seg nokolunde stabil over dei siste 10 åra. Samstundes kan det sjå ut til at det er ein svak, men generell trend at delen som bidrar med gratisarbeid for sine lag går noko ned. For dei som bidrar med gratis arbeid for idrettslag har aktiviteten gått ned med 1 prosentpoeng frå 2011. Det same gjeld dei som bidrar med gratisarbeid for friluftsorganisasjonar. Nedgangen frå 2011 til 2019 i denne kategorien er på 1 prosentpoeng, sjølv om delen har heldt seg stabil på 3 prosent sidan 2014. Delen gratisarbeid for organisasjonar for musikk, teater og kunst har vorte merkbart mindre mellom 2011 og 2019, frå 7 til 4 prosent.

Uavhengig av alder bidrar menn i større grad enn kvinner med gratisarbeid for organisasjoner knytt til idrettslag og friluftsorganisasjoner. For organisasjoner knytt til musikk, teater og kunst bidrar kvinner meir enn menn. Forskjellen er størst for idrettslag kor delen gratisarbeid utført av menn i 2019 ligg på 18 prosent, medan den for kvinner ligg på 12 prosent.

Om vi ser nærmere på bidrag av gratisarbeid for dei ulike aldersgruppene kan det virke som om det her har skjedd eit slags generasjonsskifte. For gratisarbeid utført for idrettslag var det frå 2011 og fram til 2019 aldersgruppa 25-44 år som utgjorde den største delen. Men det kan sjå ut til at aktiviteten følgjer generasjonar som blir eldre, for i 2019 var det berre eitt prosentpoeng ned til den nest mest aktive aldersgruppa 45-66 år.

For gratisarbeid knytt til friluftsorganisasjoner har aldersgruppa 45-66 år vore dei mest aktive i 2014, 2017 og 2019. I 2019 var det 3 prosent som bidrog med gratisarbeid. For organisasjoner knytt til musikk, teater og kunst er delen bidrag av gratisarbeid lik for aldersgruppa 16-24 år og 45-66 år, begge med 5 prosent. Frå 2011 til 2017 var det aldersgruppa 45-66 år som utgjorde den største delen av gratisarbeid. Sjå tabell 2.8 og figur 2.2. for meir informasjon.

2.2. Om statistikken

Satellittrekneskapen

Den ordinære nasjonalrekneskapen tek ikkje med friviljug arbeid. I satellittrekneskapen reknar ein ut verdien av den friviljuge, ulønte arbeidsinnsatsen. Satellittrekneskapen inkluderer og verdset ulønt arbeidsinnsats og går difor utanfor rammene til den ordinære nasjonalrekneskapen der friviljug arbeid ikkje er verdsett. Det førar med seg at det berre er verdiskapinga til den betalte arbeidskrafta som er direkte samanliknbar med tala frå nasjonalrekneskapen. Utrekninga av friviljug arbeid vert gjort ved å gå ut frå at lønskostnadene per årsverk for friviljug arbeid er dei same som for lønt arbeid innanfor dei høvesvis aktivitetskategoriane. Ulønte årsverk er berre kartlagde for åra 2004, 2009, 2014 og 2017. I 2018 har ein nyttet same tal på friviljuge som i 2017. Aktivitetskategoriane fylgjer International Classification of Non-Profit Organisations (ICNPO). Friviljug, ulønt arbeid ved Friviljugsentralar kan førebels ikkje skiljast ut som eigen ICNPO-kategori slik det er gjort for løna årsverk.

Endring i metode frå 2013 til 2014

Det har vore ein nedgang i lønskostnadsekvivalenten for ulønt arbeid frå 2013 til 2014, medan talet på friviljuge årsverk auka i same periode. Dette heng saman med ei metodeendring: For dei fleste aktivitetskategoriane vert det frå og med årgangen 2014 nyttet ein ny metode for å verdsetje ulønte timeverk når det gjeld gjennomsnittlege lønskostnadar per utførte timeverk for arbeidstakarar med grunnskululetdanning. Dette gjennomsnittstalet er henta frå samanliknbare næringsaggregat i nasjonalrekneskapen. For tidlegare årgangar har ein derimot ikkje hatt utdanningsfordelte lønskostnadstal i nasjonalrekneskapen, og det ulønte arbeidet har vore verdsett på lik linje med lønt arbeid.

Satellittrekneskapen byggjer på statistikk frå mange ulike kjelder. Ulike definisjonar og måtar å vidarearbeide tal på, kan føre til at publiserte tal frå satellittrekneskapen naudsyntvis ikkje er nøyaktig like dei publiserte tala frå kjeldestatistikkane.

Dei sameinte nasjonane (SN) har utarbeidd retningsliner for handsaming av friviljuge organisasjoner innanfor nasjonalrekneskapssystemet (United Nations, 2003). Dette rammeverket gjer at ein kan samanlikne friviljug innsats over tid og mellom land. Det er jamvel viktig å vere klar over at land organiserer velferdsstenestene sine ulikt. I nokre land vil til dømes sjukehusa vere ein del av offentleg forvaltning, men i andre land kan dei vere organiserte som ideelle verksemder. Ulik

grensedraging mellom offentleg forvaltning og ideell verksemd vil dermed påverke tala for ideelle og friviljuge organisasjonar.

Frå og med 2011 omfattar satellittrekneskapen òg inntektene til organisasjonane, og representerer dermed eit fullstendig rekneskapssystem for den friviljuge sektoren.

Revisjon av tal i Nasjonalrekneskapen

Talserier i Nasjonalrekneskapen er reviderte som følgje av ny informasjon som har vorte arbeidd inn. I satellittrekneskapen for ideelle og friviljuge har det vorte nytta reviderte tal for åra 2016 og 2017, noko som fører med seg at det vil kunne vere store endringar i einkilde kategoriar i høve med årgangane før 2016. Dette gjeld spesielt tala som inngår i kultur og fritid grunna brot i nokre av underseriane. Totalt sett er det derimot meir stabilt. Sjå [revisjon av nasjonalregnskapets talserier](#) for meir informasjon om hovudrevisjonen.

For åra 2016 og 2017 har løn vorte henta frå a-ordninga, noko som fører til relativt store endringar i lønskostnader for nokre av underkategoriane.

Levekårsundersøkinga

Statistisk sentralbyrå gjennomfører årleg levekårsundersøkinga Survey on Income and Living Conditions (EU-SILC). Tema vert tekne opp att med ein syklus på tre år. I 2011, 2014 og 2017 var temaet friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltaking og sosialt nettverk.

Frå og med 2011 er datafangsten for dei nasjonale tema i levekårsundersøkingane samordna med levekårsundersøkinga EU-SILC. EU-SILC er ei europeisk utvalsundersøking om inntekt, sosial ekskludering og levekår som er samordna via Eurostat, statistikk-kontoret for EU, og forankra i det europeiske statistiske systemet (ESS).

Delar for friviljug arbeid i levekårsundersøkinga og satellittrekneskapen er ulike, og noko av grunnen til dette kan vere at undersøkingane er utførte på ulike måtar. Det kan mellom anna ha innverknad på nivået på friviljug arbeid om det vert målt i ei eiga undersøking eller om det inngår i ei undersøking med andre tema, slik som tilfellet er for levekårsundersøkingane. Undersøkingar, under overskrifta friviljug arbeid, når i større grad personar som har utført slikt arbeid, medan dei som ikkje har utført slikt arbeid i større grad takkar nei til å ta del (Folkestad et al., 2015).

Ei anna utfordring har vist seg å vere at respondentar, spesielt i telefonintervju, kan vere mindre viljuge til å svare at dei faktisk ikkje har teke del. Friviljug innsats kan ha eit normativt element i seg som gjer at det er sosialt ynskeleg å seia at ein har delteke i slikt arbeid. Kva folk seier dei gjer er ikkje naudsyntvis det same som det dei faktisk gjer. Levekårsundersøkinga til SSB kan underestimere delen noko, fordi folk ikkje hugsar eller tenker over alt dei har gjort. For ein breiare diskusjon om dette, sjå Folkestad mfl. side 18-22.

Referansar

Fladmoe, A., Sivesind, K. H. & Arnesen, D. (2018). *Oppdaterte tall om frivillig innsats i Norge, 1998-2017*. Senter for forsking på sivilsamfunn og frivillig sektor. Henta frå <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/2557786/Oppdaterte%2btall%2bom%2bfrivillig%2binnsats.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Folkestad, B., Christensen, D. A., Strømsnes, K. & Selle, P. (2015). *Friviljug innsats i Noreg 1998-2014. Kva kjenneteiknar dei friviljuge og kva har endra seg?* Senter for forsking på sivilsamfunn og friviljug sektor. Henta frå <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/2445372>

Statistisk sentralbyrå. (2020, november). *Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner*. Henta frå <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/statistikker/orgsat/aar>

Statistisk sentralbyrå. (2020, november). *Organisasjonsaktivitet, politisk deltagelse og sosialt nettverk, levekårsundersøkelsen*. Henta frå: <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/orgakt>

United Nations. (2003). Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Account. Henta frå http://unstats.un.org/unsd/publication/seriesf/seriesf_91e.pdf

Meir informasjon

Sandvik, L. & Holseter, Ch. (2017). Levekårsundersøkelsen EU-SILC 2017, Tema: friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltagelse og sosialt nettverk. Dokumentasjonsrapport. Statistisk sentralbyrå *Notater 2018/7*. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/levekarsundersokelsen-eu-silc-2017.tema-friluftsliv-organisasjonsaktivitet-politisk-deltakelse-og-sosialt-nettverk>

Tabell 2.1. Lønte og ulønte årsverk¹ i ideelle og friviljuge organisasjoner, etter aktivitet (ICNPO). Tal på årsverk

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lønstakrar og ulønte/friviljuge									
I alt	195 545	205 445	213 885	223 100	233 919	234 981	232 274	233 625	231 225
Kultur og fritid	74 558	77 261	79 249	79 809	81 054	81 151	82 034	83 911	82 970
Av dette idrett	33 353	34 412	35 763	36 801	37 945	38 002	40 839	42 511	41 824
Utdanning og forsking	21 228	21 795	22 922	23 663	24 376	24 866	22 847	22 841	22 193
Helse	20 952	21 430	22 939	23 692	25 068	25 065	21 733	21 299	21 077
Sosiale tenester	24 730	26 647	27 267	30 716	33 050	34 061	37 956	36 452	35 797
Miljøvern	2 269	2 994	3 874	5 124	6 627	6 635	5 180	4 967	4 974
Lokalmiljø og bustad	14 108	14 053	14 199	13 975	14 278	14 124	14 992	15 773	15 873
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	10 046	11 371	11 052	11 973	11 590	10 764	11 640	12 518	12 135
Friviljugsentralar	248	258	255	252	255	260	247	228	250
Internasjonale organisasjoner	5 304	5 749	6 373	5 728	7 540	7 544	6 275	6 248	6 189
Religion	10 320	11 551	12 837	14 287	15 567	15 597	14 365	14 147	14 231
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	11 783	12 424	12 942	13 862	14 515	14 915	15 007	15 240	15 537
Ulønte/friviljuge²									
I alt	115 149	122 766	130 630	138 769	147 778	147 778	141 381	142 064	142 064
Kultur og fritid	64 211	66 393	68 590	70 539	71 637	71 637	73 522	75 029	75 029
Av dette idrett	29 679	30 908	32 183	33 357	34 337	34 337	34 675	34 960	34 960
Utdanning og forsking	7 452	8 089	8 786	9 503	10 231	10 231	7 373	6 993	6 993
Helse	6 006	6 902	7 909	9 028	10 218	10 218	8 778	8 360	8 360
Sosiale tenester	3 551	4 331	5 265	6 378	7 665	7 665	6 316	5 997	5 997
Miljøvern	2 044	2 709	3 589	4 741	6 217	6 217	4 750	4 542	4 542
Lokalmiljø og bustad	12 907	12 742	12 894	13 026	13 067	13 067	14 247	15 034	15 034
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	4 605	5 306	5 031	5 534	5 009	5 009	5 500	5 805	5 805
Internasjonale organisasjoner	3 410	4 111	4 678	4 246	5 962	5 962	4 463	4 300	4 300
Religion	7 396	8 344	9 404	10 555	11 745	11 745	10 381	9 915	9 915
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3 567	3 837	4 485	5 221	6 027	6 027	6 050	6 088	6 088
Lønstakrar									
I alt	80 396	82 768	83 278	84 313	86 143	87 204	90 893	91 561	89 161
Kultur og fritid	10 347	10 868	10 659	9 271	9 418	9 515	8 512	8 882	7 941
Av dette idrett	3 674	3 504	3 580	3 443	3 608	3 664	6 164	6 550	6 864
Utdanning og forsking	13 776	13 706	14 136	14 160	14 145	14 635	15 474	15 848	15 200
Helse	14 946	14 528	15 029	14 664	14 850	14 847	12 955	12 939	12 717
Sosiale tenester	21 179	22 316	22 003	24 339	25 385	26 396	31 640	30 455	29 799
Miljøvern	225	285	285	383	410	418	430	426	432
Lokalmiljø og bustad	1 201	1 310	1 304	949	1 211	1 057	745	739	839
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	5 441	6 065	6 021	6 439	6 581	5 755	6 139	6 712	6 329
Friviljugsentralar	248	258	255	252	255	260	247	228	250
Internasjonale organisasjoner	1 894	1 638	1 694	1 483	1 579	1 582	1 812	1 948	1 889
Religion	2 924	3 207	3 433	3 732	3 822	3 852	3 983	4 232	4 316
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	8 216	8 587	8 457	8 641	8 487	8 887	8 957	9 152	9 449

¹ For 2014 er det registrert 622 årsverk under restkategorien ICNPO 12 Andre. Desse årsverka er her fordelt proporsjonalt utover på dei resterande elleve kategoriane. For åra 2004 til 2010 har vi rekna med ein konstant vekstrate i friviljug innsats grunna i undersøkingane i 2004 og 2009. Overslaget for friviljuge årsverk i 2010 er ikkje revidert. Vi reknar òg med at vekstraten er konstant for åra 2010-2014 grunna i undersøkinga i 2014.

² Friviljug, ulønt arbeid ved Friviljugsentralar kan førebels ikkje skiljast ut som eigen ICNPO-kategori slik det er gjort for løna årsverk. Ulønte årsverk er berre kartlagde for åra 2004, 2009, 2014 og 2017. I 2018 har man nytta same tal på friviljuge som i 2017.

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2. Lønte og ulønte årsverk¹ i ideelle og friviljuge organisasjoner, etter aktivitet (ICNPO). Endring fra året før. Prosent

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Lønstakrar og ulønte/friviljuge									
I alt	0,4	5,1	4,1	4,3	4,9	0,5	-0,1	0,6	-1,0
Kultur og fritid	0,3	3,6	2,6	0,7	1,6	0,1	-0,2	2,3	-1,1
Av dette idrett	1,5	3,2	3,9	2,9	3,1	0,2	6,9	1,6	-1,6
Utdanning og forsking	2,7	2,7	5,2	3,2	3,0	0,2	-3,4	0,0	-2,8
Helse	3,1	2,3	7,0	3,3	5,8	0,0	-10,9	-2,0	-1,0
Sosiale tenester	1,1	7,8	2,3	12,6	7,6	3,1	13,4	-4,0	-1,8
Miljøvern	-0,4	32,0	29,4	32,3	29,3	0,1	-13,9	-4,1	0,1
Lokalmiljø og bustad	0,5	-0,4	1,0	-1,6	2,2	-1,1	2,0	5,2	0,6
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	-4,2	13,2	-2,8	8,3	-3,2	-7,1	5,7	7,5	-3,1
Friviljugsentralar	5,1	4,0	-1,2	-1,2	1,2	2,0	-5,1	-7,6	9,6
Internasjonale organisasjoner	-7,6	8,4	10,9	-10,1	31,6	0,1	-9,4	-0,4	-0,9
Religion	0,8	11,9	11,1	11,3	9,0	0,2	-3,9	-1,5	0,6
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	-0,9	5,4	4,2	7,1	4,7	2,8	0,5	1,6	1,9
Ulønte/friviljuge²									
I alt	0,2	6,6	6,4	6,2	6,5	..	-2,7	0,5	0,0
Kultur og fritid	0,9	3,4	3,3	2,8	1,6	..	1,2	2,0	0,0
Av dette idrett	3,2	4,1	4,1	3,6	2,9	..	0,4	0,8	0,0
Utdanning og forsking	5,5	8,5	8,6	8,2	7,7	..	-18,2	-5,2	0,0
Helse	-4,7	14,9	14,6	14,1	13,2	..	-8,1	-4,8	0,0
Sosiale tenester	-6,3	22,0	21,6	21,1	20,2	..	-10,6	-5,0	0,0
Miljøvern	-1,0	32,5	32,5	32,1	31,1	..	-15,2	-4,4	0,0
Lokalmiljø og bustad	0,0	-1,3	1,2	1,0	0,3	..	4,4	5,5	0,0
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	-3,3	15,2	-5,2	10,0	-9,5	..	4,7	5,5	0,0
Internasjonale organisasjoner	2,2	20,6	13,8	-9,2	40,4	..	-16,5	-3,6	0,0
Religion	-0,4	12,8	12,7	12,2	11,3	..	-6,5	-4,5	0,0
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	-1,1	7,6	16,9	16,4	15,4	..	0,0	0,6	0,0
Lønstakrar									
I alt	0,8	3,0	0,6	1,2	2,2	1,2	4,2	0,7	-2,6
Kultur og fritid	-3,2	5,0	-1,9	-13,0	1,6	1,0	-10,5	4,4	-10,6
Av dette idrett	-10,3	-4,6	2,2	-3,8	4,8	1,6	68,2	6,3	4,8
Utdanning og forsking	1,2	-0,5	3,1	0,2	-0,1	3,5	5,7	2,4	-4,1
Helse	6,6	-2,8	3,4	-2,4	1,3	0,0	-12,7	-0,1	-1,7
Sosiale tenester	2,5	5,4	-1,4	10,6	4,3	4,0	19,9	-3,7	-2,2
Miljøvern	5,6	26,7	0,0	34,4	7,0	2,0	2,8	-1,0	1,4
Lokalmiljø og bustad	6,2	9,1	-0,5	-27,2	27,6	-12,7	-29,5	-0,7	13,5
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	-4,8	11,5	-0,7	6,9	2,2	-12,6	6,7	9,3	-5,7
Friviljugsentralar	5,1	4,0	-1,2	-1,2	1,2	2,0	-5,1	-7,6	9,6
Internasjonale organisasjoner	-21,3	-13,5	3,4	-12,5	6,5	0,2	14,5	7,5	-3,0
Religion	3,9	9,7	7,0	8,7	2,4	0,8	3,4	6,2	2,0
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	-0,8	4,5	-1,5	2,2	-1,8	4,7	0,8	2,2	3,2

¹ For 2014 er det registrert 622 årsverk under restkategorien ICNPO 12 Andre. Desse årsverka er her fordelt proporsjonalt utover på dei resterande elleve kategoriene. For åra 2004 til 2010 har vi rekna med ein konstant vekstrate i friviljug innsats grunna i undersøkingane i 2004 og 2009. Overslaget for friviljuge årsverk i 2010 er ikkje revidert. Vi reknar òg med at vekstraten er konstant for åra 2010-2014 grunna i undersøkinga i 2014.

² Friviljug, ulønt arbeid ved Friviljugsentralar kan førebels ikkje skiljast ut som eigen ICNPO-kategori slik det er gjort for løna årsverk. Ulønte årsverk er berre kartlagde for åra 2004, 2009, 2014 og 2017. I 2018 har man nytta same tal på friviljuge som i 2017.

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.3. Finansiering etter aktivitet (ICNPO) og finansieringskjelde i 2018. Millionar kroner og prosent

	Alle finansierings- kjelder	Staten	Kommunar og fylkes- kommuniar	Hushald	Andre finansierings- kjelder
I alt	117 844	31 297	19 637	52 928	13 982
Kultur og fritid	16 985	3 105	1 452	10 609	1 818
Av dette idrett	8 489	1 477	896	4 832	1 284
Utdanning og forsking	16 803	8 945	1 638	3 973	2 247
Helse	11 567	7 897	3 141	528	0
Sosiale tenester	22 619	4 827	12 316	5 032	443
Miljøvern	714	145	58	380	131
Lokalmiljø og bustad	13 806	0	0	13 806	0
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	9 707	3 609	499	5 133	466
Frivilligsentralar	170	125	28	14	3
Internasjonale organisasjoner	2 213	923	7	1 107	177
Religion	6 620	1 720	499	4 349	53
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	16 640	0	0	7 997	8 643
Prosent					
I alt	100,0	26,6	16,7	44,9	11,9
Kultur og fritid	100,0	2,6	1,2	9,0	1,5
Av dette idrett	100,0	17,4	10,6	56,9	15,1
Utdanning og forsking	100,0	7,6	1,4	3,4	1,9
Helse	100,0	6,7	2,7	0,4	0,0
Sosiale tenester	100,0	4,1	10,5	4,3	0,4
Miljøvern	100,0	0,1	0,0	0,3	0,1
Lokalmiljø og bustad	100,0	0,0	0,0	11,7	0,0
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	100,0	3,1	0,4	4,4	0,4
Frivilligsentralar	100,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Internasjonale organisasjoner	100,0	0,8	0,0	0,9	0,2
Religion	100,0	1,5	0,4	3,7	0,0
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	100,0	0,0	0,0	6,8	7,4

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og frivillige organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.4. Produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar inklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Løpende priser.
Millionar kroner

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Produksjon inklusive ulønt arbeid									
I alt	186 988	141 307	149 787	160 449	173 982	174 858	184 141	191 141	195 797
Kultur og fritid	54 216	48 972	48 699	51 651	54 022	51 578	53 725	55 267	57 030
Av dette idrett	25 236	22 113	22 220	23 859	25 571	25 084	26 551	26 561	27 148
Utdanning og forsking	21 421	16 594	17 936	19 144	20 360	19 773	21 561	21 825	21 242
Helse	16 982	10 567	11 909	12 907	13 938	15 623	16 063	16 292	16 770
Sosiale tenester	24 500	14 792	16 005	17 040	19 261	21 982	23 809	25 700	26 352
Miljøvern	3 785	1 601	1 952	2 543	3 491	3 584	3 071	3 048	3 138
Lokalmiljø og bustad	17 820	13 777	14 409	15 409	17 074	16 333	18 479	19 770	21 892
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	11 846	9 748	11 232	11 354	12 694	12 339	12 344	13 449	12 805
Friviljugsentralalar	159	126	136	140	145	150	159	151	170
Internasjonale organisasjoner	5 140	3 230	3 468	3 927	3 634	4 674	4 411	4 534	4 526
Religion	12 235	7 892	9 170	10 405	11 937	11 421	11 600	11 762	11 957
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	18 884	14 009	14 872	15 930	17 426	17 401	18 922	19 343	19 915
Bruttoprodukt inklusive ulønt arbeid									
I alt	101 435	108 456	117 044	127 740	125 471	130 188	130 242	136 285	139 480
Kultur og fritid	39 626	38 988	41 440	44 437	41 079	42 129	42 715	44 828	46 453
Av dette idrett	17 931	17 809	18 977	20 603	19 857	20 389	21 710	22 614	24 175
Utdanning og forsking	12 581	13 897	14 840	15 881	15 283	15 955	16 330	16 522	16 163
Helse	8 613	10 060	10 964	11 884	13 419	14 513	13 722	14 021	14 422
Sosiale tenester	10 831	12 247	13 166	14 852	16 987	18 079	17 852	19 182	19 567
Miljøvern	1 390	1 763	2 355	3 229	3 295	3 377	2 751	2 721	2 815
Lokalmiljø og bustad	6 813	7 195	7 750	8 073	6 961	7 029	7 640	8 313	8 647
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	5 910	6 954	7 024	7 866	7 077	6 698	7 430	8 248	8 122
Friviljugsentralalar	106	114	117	122	126	132	133	127	143
Internasjonale organisasjoner	2 341	2 584	2 993	2 787	3 706	3 813	3 309	3 387	3 464
Religion	5 853	6 884	7 891	9 116	8 337	8 592	8 353	8 465	8 780
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	7 371	7 771	8 505	9 493	9 202	9 871	10 007	10 473	10 905
Lønskostnadsekvivalent¹ for ulønt arbeid									
I alt	59 579	62 213	68 887	76 860	71 856	73 541	73 268	75 698	77 954
Kultur og fritid	33 403	32 175	34 592	37 768	34 169	34 946	37 060	38 916	40 045
Av dette idrett	15 034	14 836	15 965	17 389	16 449	16 823	17 478	18 133	18 659
Utdanning og forsking	4 265	5 022	5 599	6 022	4 991	5 120	4 490	4 330	4 439
Helse	2 790	3 088	3 648	4 359	5 567	5 713	5 140	5 057	5 204
Sosiale tenester	1 542	1 870	2 371	2 980	4 177	4 287	3 698	3 628	3 733
Miljøvern	1 263	1 567	2 145	2 936	2 974	3 041	2 394	2 356	2 424
Lokalmiljø og bustad	6 235	6 524	7 038	7 525	6 241	6 383	7 181	7 828	8 087
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	2 410	3 075	3 011	3 432	2 392	2 447	2 772	3 007	3 098
Internasjonale organisasjoner	1 437	1 800	2 132	2 005	2 850	2 915	2 250	2 239	2 313
Religion	4 027	4 835	5 628	6 546	5 614	5 742	5 233	5 167	5 337
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	2 208	2 258	2 725	3 288	2 881	2 947	3 050	3 170	3 275
Lønskostnadar lønstakarar og ulønte									
I alt	98 191	103 900	112 344	122 627	119 903	123 724	126 533	131 035	133 112
Kultur og fritid	38 212	37 455	39 990	42 757	39 392	40 313	41 543	43 627	44 397
Av dette idrett	16 704	16 518	17 741	19 184	18 373	18 838	20 691	21 563	22 410
Utdanning og forsking	11 885	13 207	14 239	14 985	14 160	15 099	15 093	15 345	15 078
Helse	9 130	9 619	10 602	11 442	12 946	13 413	13 289	13 494	13 878
Sosiale tenester	10 347	11 472	12 267	14 359	16 460	17 438	18 973	18 773	18 871
Miljøvern	1 390	1 732	2 315	3 173	3 234	3 314	2 683	2 652	2 729
Lokalmiljø og bustad	6 813	7 195	7 750	8 073	6 961	7 029	7 640	8 313	8 647
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	5 472	6 587	6 613	7 424	6 585	6 200	6 907	7 679	7 578
Friviljugsentralalar	106	113	116	120	124	131	132	125	141
Internasjonale organisasjoner	2 235	2 517	2 904	2 705	3 616	3 701	3 179	3 272	3 331
Religion	5 679	6 693	7 682	8 860	8 050	8 254	7 916	8 113	8 393
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	6 922	7 310	7 865	8 729	8 374	8 834	9 177	9 641	10 068

¹ Det har vore ein nedgang i lønskostnadsekvivalenten for ulønt arbeid frå 2013 til 2014, mens talet på friviljuige årsverk auka i same periode. Dette heng saman med ei metodeendring: For dei fleste aktivitetskategoriene vert det frå og med årgangen 2014 nytta ein ny metode for å verdsetje ulønte timeverk: gjennomsnittlege lønskostnadar per utførte timeverk for arbeidstakarar med grunnskuleutdanning. Dette gjennomsnittstalet er henta frå samanliknbare næringsaggregat i nasjonalrekneskapen. For tidlegare årgangar har vi derimot ikkje hatt utdanningsfordelte lønskostnadstal i nasjonalrekneskapen, og det ulønte arbeidet har vore verdsett på lik linje med det løna.

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuige organisasjoner, Statistisk sentralbyrå

Tabell 2.5. Årleg endring i produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar inklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Prosent

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Produksjon inklusive ulønt arbeid									
I alt	3,9	6,0	7,1	8,4	0,5	3,5	1,8	3,8	2,4
Kultur og fritid	2,8	-0,6	6,1	4,6	-4,5	2,0	2,1	2,9	3,2
Av dette idrett	2,1	1,0	7,4	7,2	-2,0	1,7	4,1	0	2,2
Utdanning og forsking	5,5	8,1	6,7	6,4	-2,9	4,4	4,4	1,2	-2,7
Helse	-1,7	12,7	8,4	8,0	12,1	7,5	-4,3	1,4	2,9
Sosiale tenester	6,2	9,8	6,5	13,0	14,1	7,7	0,5	7,9	2,5
Miljøvern	3,7	21,9	30,3	37,3	2,7	2,6	-16,5	-0,7	3,0
Lokalmiljø og bustad	7,6	4,0	6,9	10,8	-4,3	4,4	8,4	7,0	10,7
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	2,7	14,4	1,1	11,8	-2,8	-8,5	9,3	9,0	-4,8
Friviljugsentralar	11,5	7,9	2,9	3,6	3,4	5,3	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	5,4	7,4	13,2	-7,5	28,6	2,4	-7,8	2,8	-0,2
Religion	6,6	16,2	13,5	14,7	-4,3	2,4	-0,9	1,4	1,7
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3,8	6,2	7,1	9,4	-0,1	6,3	2,3	2,2	3,0
Bruttoprodukt inklusive ulønt arbeid									
I alt	3,7	6,6	7,9	9,1	-1,8	3,8	0,0	4,6	2,3
Kultur og fritid	4,0	-1,6	6,3	7,2	-7,6	2,6	1,4	4,9	3,6
Av dette idrett	4,4	-0,7	6,6	8,6	-3,6	2,7	6,2	4,2	6,9
Utdanning og forsking	6,5	10,5	6,8	7,0	-3,8	4,4	2,3	1,2	-2,2
Helse	-2,3	16,8	9,0	8,4	12,9	8,2	-5,5	2,2	2,9
Sosiale tenester	5,5	10,5	7,5	12,8	14,4	6,4	-1,3	7,4	2,0
Miljøvern	3,9	25,7	33,6	37,1	2,0	2,5	-18,5	-1,1	3,5
Lokalmiljø og bustad	5,0	5,6	7,7	4,2	-13,8	1,0	8,7	8,8	4,0
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	2,4	17,7	1,0	12,0	-10,0	-5,4	10,9	11,0	-1,5
Friviljugsentralar	11,6	7,5	2,6	4,3	3,3	4,8	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	-3,6	10,4	15,8	-6,9	33,0	2,9	-13,2	2,4	2,3
Religion	5,6	17,6	14,6	15,5	-8,5	3,1	-2,8	1,3	3,7
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3,7	5,4	9,4	11,6	-3,1	7,3	1,4	4,7	4,1
Lønskostnadsekvivalent¹ for ulønt arbeid²									
I alt	4,3	4,4	10,7	11,6	-6,5	2,3	-0,4	3,3	3,0
Kultur og fritid	4,5	-3,7	7,5	9,2	-9,5	2,3	6,0	5,0	2,9
Av dette idrett	5,8	-1,3	7,6	8,9	-5,4	2,3	3,9	3,7	2,9
Utdanning og forsking	10,1	17,7	11,5	7,6	-17,1	2,6	-12,3	-3,5	2,5
Helse	-0,8	10,7	18,1	19,5	27,7	2,6	-10,0	-1,6	2,9
Sosiale tenester	0,6	21,3	26,8	25,7	40,2	2,6	-13,7	-1,9	2,9
Miljøvern	3,4	24,1	36,9	36,9	1,3	2,3	-21,3	-1,6	2,9
Lokalmiljø og bustad	4,5	4,6	7,9	6,9	-17,1	2,3	12,5	9,0	3,3
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	1,3	27,6	-2,1	14,0	-30,3	2,3	13,3	8,5	3,0
Internasjonale organisasjoner	5,4	25,3	18,4	-6,0	42,1	2,3	-22,8	-0,5	3,3
Religion	4,1	20,1	16,4	16,3	-14,2	2,3	-8,9	-1,3	3,3
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3,4	2,3	20,7	20,7	-12,4	2,3	3,5	3,9	3,3
Lønskostnadar lønstakarar og ulønte									
I alt	4,3	5,7	8,1	9,2	-2,2	3,2	2,3	3,6	1,6
Kultur og fritid	4,0	-2,0	6,8	6,9	-7,9	2,3	3,1	5,0	1,8
Av dette idrett	4,3	-1,1	7,4	8,1	-4,2	2,5	9,8	4,2	3,9
Utdanning og forsking	5,4	9,9	7,8	5,2	-5,5	6,6	0,0	1,7	-1,7
Helse	7,1	5,4	10,2	7,9	13,1	3,6	-0,9	1,5	2,8
Sosiale tenester	5,8	10,9	6,9	17,1	14,6	5,9	8,8	-1,1	0,5
Miljøvern	4,0	24,6	33,7	37,1	1,9	2,5	-19,0	-1,2	2,9
Lokalmiljø og bustad	5,0	5,6	7,7	4,2	-13,8	1,0	8,7	8,8	4,0
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	0,0	20,2	0,4	12,3	-11,3	-5,8	11,4	11,2	-1,3
Friviljugsentralar	11,6	7,6	2,7	3,4	3,3	5,6	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	-4,2	12,6	15,4	-6,9	33,7	2,4	-14,1	2,9	1,8
Religion	5,4	17,9	14,8	15,3	-9,1	2,5	-4,1	2,5	3,4
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	4,2	5,6	7,6	11,0	-4,1	5,5	3,9	5,1	4,4

¹Det har vore ein nedgang i lønskostnadsekvivalenten for ulønt arbeid frå 2013 til 2014, medan talet på friviljuge årsverk auka i same periode. Dette heng saman med ei metodeendring: For dei fleste aktivitetskategoriane vert det frå og med årgangen 2014 nytta ein ny metode for å verdsetje ulønte timeverk: gjennomsnittlege lønskostnadar per utførte timeverk for arbeidstakarar med grunnskuleutdanning. Dette gjennomsnittstalet er henta frå samanliknbare næringsaggregat i nasjonalrekneskapen. For tidlegare årgangar har vi derimot ikkje hatt utdanningsfordelte lønskostnadstal i nasjonalrekneskapen, og det ulønt arbeidet har vore verdsett på lik linje med det lønte. ²Friviljug, ulønt arbeid ved Friviljugsentralar kan førebels ikkje skiljast ut som eigen ICNPO-kategori slik det er gjort for lønte årsverk.

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.6. Produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar eksklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO), løpende prisar.
Millionar kroner

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Produksjon eksklusive ulønt arbeid									
I alt	81 663	86 821	90 510	97 122	103 001	107 385	110 874	115 443	117 844
Kultur og fritid	15 569	16 524	17 059	16 254	17 409	17 688	16 665	16 351	16 985
Av dette idrett	7 079	7 384	7 894	8 182	8 635	8 694	9 073	8 428	8 489
Utdanning og forsking	12 329	12 914	13 545	14 339	14 782	15 529	17 071	17 494	16 803
Helse	7 777	8 821	9 260	9 579	10 056	11 075	10 923	11 235	11 567
Sosiale tenester	13 032	13 382	13 618	16 282	17 804	19 397	20 111	22 072	22 619
Miljøvern	338	385	398	555	610	637	677	692	714
Lokalmiljø og bustad	7 623	7 885	8 371	9 549	10 092	10 671	11 297	11 942	13 806
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	7 410	8 157	8 343	9 261	9 947	8 848	9 571	10 441	9 707
Friviljugsentralar	126	136	140	145	150	158	159	151	170
Internasjonale organisasjoner	1 793	1 668	1 795	1 629	1 824	1 871	2 161	2 295	2 213
Religion	3 865	4 335	4 777	5 391	5 807	5 958	6 367	6 596	6 620
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	11 801	12 614	13 205	14 138	14 520	15 553	15 872	16 173	16 640
Bruttoprodukt eksklusive ulønt arbeid									
I alt	42 125	45 890	47 674	50 881	53 616	56 645	56 974	60 588	61 526
Kultur og fritid	6 223	6 813	6 848	6 669	6 910	7 183	5 655	5 911	6 408
Av dette idrett	2 897	2 973	3 012	3 214	3 408	3 566	4 232	4 481	5 516
Utdanning og forsking	8 316	8 875	9 241	9 860	10 291	10 834	11 841	12 191	11 724
Helse	5 824	6 972	7 317	7 525	7 852	8 800	8 581	8 964	9 218
Sosiale tenester	9 546	10 024	10 312	11 872	12 810	13 791	14 154	15 554	15 834
Miljøvern	141	196	210	293	322	336	357	365	391
Lokalmiljø og bustad	580	671	712	548	720	646	459	485	561
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	3 497	3 879	4 013	4 434	4 685	4 251	4 657	5 241	5 023
Friviljugsentralar	106	114	117	122	126	132	133	127	143
Internasjonale organisasjoner	904	784	861	782	856	898	1 059	1 148	1 151
Religion	1 826	2 049	2 263	2 571	2 723	2 850	3 120	3 298	3 443
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	5 163	5 513	5 779	6 205	6 321	6 924	6 958	7 303	7 630
Lønskostnadar for lønstakarar									
I alt	38 758	41 687	43 457	45 765	48 047	50 184	53 265	55 337	55 159
Kultur og fritid	4 809	5 280	5 398	4 989	5 223	5 367	4 483	4 711	4 352
Av dette idrett	1 670	1 682	1 776	1 795	1 924	2 015	3 213	3 430	3 751
Utdanning og forsking	7 755	8 185	8 640	8 963	9 169	9 978	10 604	11 015	10 639
Helse	6 341	6 531	6 955	7 082	7 379	7 700	8 149	8 437	8 675
Sosiale tenester	8 805	9 602	9 897	11 379	12 283	13 151	15 275	15 145	15 138
Miljøvern	127	165	170	237	261	272	289	296	305
Lokalmiljø og bustad	580	671	712	548	720	646	459	485	561
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	3 073	3 513	3 602	3 991	4 193	3 753	4 134	4 672	4 479
Friviljugsentralar	105	113	116	120	124	131	132	125	141
Internasjonale organisasjoner	798	717	772	700	766	786	929	1 033	1 018
Religion	1 652	1 858	2 055	2 315	2 436	2 513	2 683	2 947	3 056
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	4 714	5 052	5 140	5 441	5 493	5 887	6 127	6 471	6 794

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.7. Årlig endring i produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar eksklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Prosent

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Produksjon eksklusive ulønt arbeid									
I alt	3,6	6,3	4,2	6,1	6,1	4,3	3,2	4,1	2,1
Kultur og fritid	-0,5	6,1	3,2	-4,7	7,1	1,6	-5,8	-1,9	3,9
Av dette idrett	-5,1	4,3	6,9	3,6	5,5	0,7	4,4	-7,1	0,7
Utdanning og forsking	4,1	4,7	4,9	5,9	3,1	5,1	9,9	2,5	-4,0
Helse	-2,0	13,4	5,0	3,4	5,0	10,1	-1,4	2,9	3,0
Sosiale tenester	5,1	2,7	1,8	11,0	9,3	8,9	3,7	9,8	2,5
Miljøvern	5,0	13,9	3,4	39,4	9,9	4,4	6,2	2,3	3,2
Lokalmiljø og bustad	11,6	3,4	6,2	14,1	5,7	5,7	5,9	5,7	15,6
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	4,1	10,1	2,3	11,0	7,4	-11,0	8,2	9,1	-7,0
Friviljugentralar	11,5	7,9	2,9	3,6	3,4	5,3	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	5,4	-7,0	7,6	-9,2	12,0	2,6	15,5	6,2	-3,6
Religion	9,2	12,2	10,2	12,9	7,7	2,6	6,9	3,6	0,4
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3,9	6,9	4,7	7,1	2,7	7,1	2,1	1,9	2,9
Bruttoprodukt eksklusive ulønt arbeid									
I alt	3,6	8,9	3,9	5,7	5,4	5,6	0,6	6,3	1,5
Kultur og fritid	1,5	9,5	0,5	-2,6	3,6	4,0	-21,3	4,5	8,4
Av dette idrett	-2,8	2,6	1,3	6,7	6,0	4,6	18,7	5,9	23,1
Utdanning og forsking	4,8	6,7	4,1	6,7	4,4	5,3	9,3	3,0	-3,8
Helse	-3,1	19,7	4,9	2,8	4,3	12,1	-2,5	4,5	2,8
Sosiale tenester	9,3	5,0	2,9	10,0	7,9	7,7	2,6	9,9	1,8
Miljøvern	21,6	39,0	7,1	39,5	9,9	4,3	6,2	2,3	7,1
Lokalmiljø og bustad	10,9	15,7	6,1	-23,0	31,4	-10,3	-28,9	5,7	15,7
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	3,1	10,9	3,5	10,5	5,7	-9,3	9,5	12,5	-4,2
Friviljugentralar	11,6	7,5	2,6	4,3	3,3	4,8	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	-15,0	-13,3	9,8	-9,2	9,5	4,9	17,9	8,4	0,3
Religion	9,1	12,2	10,4	13,6	5,9	4,7	9,5	5,7	4,4
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	3,8	6,8	4,8	7,4	1,9	9,5	0,5	5,0	4,5
Lønskostnadar for lønstakarar									
I alt	4,8	7,6	4,2	5,3	5,0	4,4	6,1	3,9	-0,3
Kultur og fritid	0,5	9,8	2,2	-7,6	4,7	2,8	-16,5	5,1	-7,6
Av dette idrett	-8,0	0,7	5,6	1,1	7,2	4,7	59,5	6,8	9,4
Utdanning og forsking	4,7	5,5	5,6	3,7	2,3	8,8	6,3	3,9	-3,4
Helse	11,0	3,0	6,5	1,8	4,2	4,4	5,8	3,5	2,8
Sosiale tenester	6,7	9,1	3,1	15,0	7,9	7,1	16,2	-0,9	0,0
Miljøvern	10,4	29,9	3,0	39,4	10,1	4,2	6,2	2,3	3,2
Lokalmiljø og bustad	10,9	15,7	6,1	-23,0	31,4	-10,3	-28,9	5,7	15,7
Politiske organisasjoner og interesseorganisasjoner	-0,6	14,3	2,5	10,8	5,1	-10,5	10,2	13,0	-4,1
Friviljugentralar	10,5	7,6	2,7	3,4	3,3	5,6	0,7	-4,8	12,5
Internasjonale organisasjoner	-17,7	-10,2	7,7	-9,3	9,4	2,6	18,3	11,1	-1,4
Religion	8,6	12,5	10,6	12,7	5,2	3,2	6,8	9,8	3,7
Yrkes-, bransje- og fagforeiningar	4,6	7,2	1,7	5,9	1,0	7,2	4,1	5,6	5,0

Kjelde: Satellittrekneskap for ideelle og friviljuge organisasjoner, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.8. Gratisarbeid for idrettslag og friluftsorganisasjonar dei siste 12 månadene, kjønn, alder og landsdel. Prosent

	Gratisarbeid for idrettslag				Gratisarbeid for friluftsorganisasjonar				Gratisarbeid for organisasjon for musikk, teater og kunst			
	2011	2014	2017	2019	2011	2014	2017	2019	2011	2014	2017	2019
Begge kjønn	16	16	16	15	3	2	2	2	7	5	4	4
16-24 år	15	14	15	14	1	2	2	3	5	5	5	5
25-44 år	23	22	21	18	3	2	1	2	7	5	4	3
45-66 år	16	16	18	17	3	3	3	3	8	6	5	5
67- år	3	5	4	6	2	2	2	2	4	5	3	4
Menn i alt	20	19	18	18	4	3	3	3	7	5	4	4
16-24 år	19	17	17	18	2	2	2	3	6	3	5	3
25-44 år	23	24	20	19	4	2	1	2	6	4	3	3
45-66 år	22	20	22	20	5	4	3	4	9	6	4	4
67- år	6	9	7	9	3	4	4	3	4	6	3	5
Kvinner i alt	13	13	13	12	1	1	1	1	7	6	5	5
16-24 år	11	12	13	11	1	1	1	2	4	6	4	6
25-44 år	23	21	21	17	2	2	1	2	8	6	4	4
45-66 år	10	12	13	13	1	2	2	1	7	7	6	6
67- år	1	2	1	3	1	0	1	0	4	5	3	3
Heile landet	16	16	16	15	3	2	2	2	7	5	4	4
Oslo/Akershus	15	13	13	..	2	2	2	..	6	4	3	..
Austlandet elles	17	18	18	..	4	3	3	..	7	6	4	..
Agder og Rogaland	14	16	16	..	2	2	2	..	6	6	4	..
Oslo og Viken	14	2	4
Innlandet	19	2	5
Agder og Sør-Østlandet	16	2	4
Vestlandet	17	16	16	14	2	2	2	2	8	5	6	4
Trøndelag	21	21	16	15	2	2	1	2	6	8	5	6
Nord-Noreg	17	16	15	16	2	1	3	3	7	5	3	4

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

3. Nærings- og sysselsetjingsstatistikk

3 prosent jobbar innanfor kulturell og kreativ næring

3.1. Nokre resultat

I 2019 arbeidde 3 prosent av dei sysselsette i Noreg i kulturell og kreativ næring. Av desse var 80 prosent sysselsett i privat sektor og offentleg eigde føretak, medan offentleg forvaltning utgjorde 20 prosent. Halvparten av dei sysselsette var kvinner. Kvinnedelen har vore nokså stabil dei siste åra.

Oslo er det klart største fylket med 41 prosent av alle sysselsette innanfor kulturell og kreativ næring. Fylka som omfattar dei største byane i Norge, det vil seie Oslo, Rogaland, Hordaland og Trøndelag, sysselsette til saman 63 prosent av totalen. Sysselsetjingsstatistikken omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande inkludert offentleg forvaltning.

Over 45 500 føretak var registrert aktive per 1. januar 2019 i kulturell og kreativ næring. Omsetnaden i kulturnæringa i 2018 var på 99 milliardar kroner. Oslo, Akershus, Hordaland, Rogaland og Trøndelag sto for brorparten av omsetnaden i Noreg.

Kulturell og kreativ næring har frå 2019 vorte inndelt i nye områder, sjå ny inndeling i delkapittel 3.4 under omgrep og definisjonar.

84 200 jobbar i ei kulturnæring

3.2. Sysselsetjing

I alt var det 84 200 sysselsette innanfor kulturell og kreativ næring i 2019, 400 færre enn i 2018, men ei auke med 4 100 eller fem prosent frå 2017. Til samanlikning gjekk talet på sysselsette i alle næringar opp med ein prosent frå 2018 til 2019, sjå tabell 3.1.

Inndelt etter kulturområde fordeler sysselsette seg som vist i figur 3.1 og tabell 3.2. Dei kulturelle næringane er inndelt i ulike område, sjå delkapittel 3.4 Omgrep og definisjonar. Tabell 3.4 viser talet på sysselsette på kvart område samt ein inndeling av kulturnæringane på eit meir detaljert næringsnivå og eit skilje på offentleg forvaltning, privat sektor og offentleg eigde føretak.

Av dei 84 200 som var sysselsette innanfor kulturell og kreativ næring i 2019, var om lag 19 prosent sysselsette i eit einskildpersonføretak, same del som i 2018. Det var noko opp frå 2017 – då det var 17 prosent som var sysselsette i einskildpersonføretak. Delen av sysselsette i aksjeselskap gjekk ned frå 64 i 2017 til 62 prosent i 2018, medan delen auka noko i 2019 til 63 prosent, sjå figur 3.5 og tabell 3.28.

Nedgang for litteratur

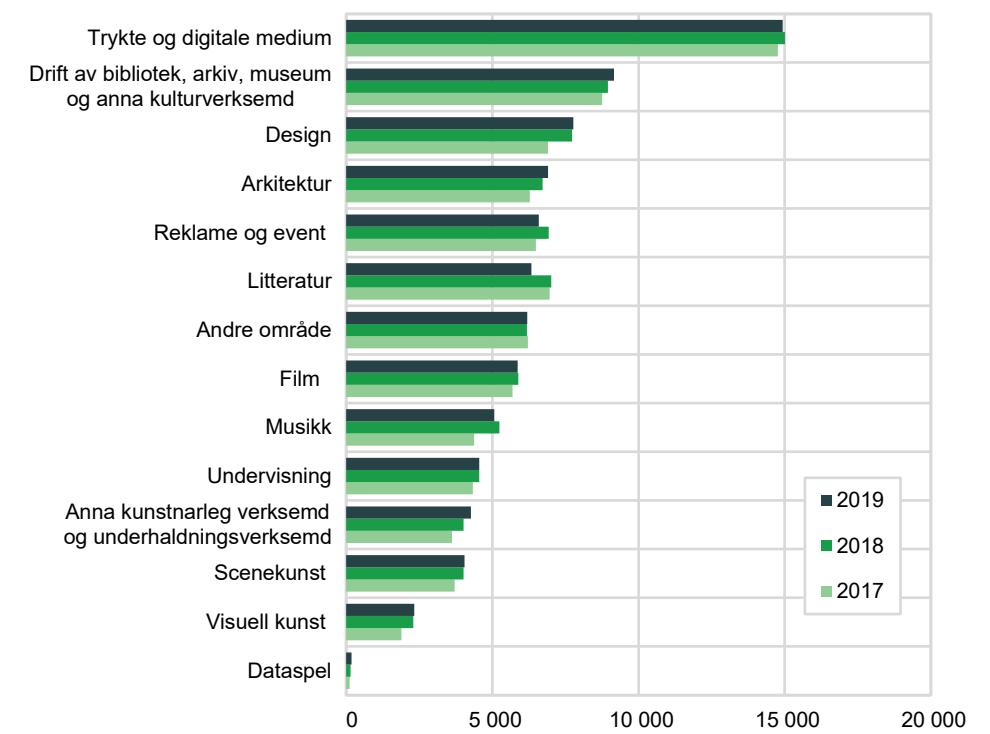
Området litteratur omfattar næringane utgjeving av bøker, butikkhandel med bøker og forlagsinnbinding av bøker, brosjyrar, magasiner, katalogar med meir. Litteratur omfattar òg aktivitetar som blir utøvde av sjølvstendige kunstnarar innanfor litteratur. Området hadde 6 300 sysselsette i 2019, ein nedgang på 680, eller 10 prosent, sidan 2018, sjå tabell 3.6.

Stabile tal for trykte og digitale medium

Næringa trykte og digitale medium dekker verksemd i samband med utgjeving av avisar, vekeblad og andre magasin. Vidare omfattar det trykking av avisar, butikkhandel med avisar og papirvarer, samt radio- og fjernsynskringkasting, nyheitsbyrå og informasjonstenester. Talet på sysselsette i næringa har vore stabilt dei tre siste åra. Frå 14 770 i 2017, 15 007 i 2018 og til 14 900 i 2019, sjå tabell 3.7.

Auke i talet på sysselsette innanfor dataspel

Næringa dataspel omfattar utgjeving av programvare for dataspel og sysselsette 183 i 2019 mot 151 året før, medan det i 2017 var 112 sysselsette i denne næringa, sjå tabell 3.8.

Figur 3.1. Sysselsette i kulturell og kreativ næring etter kulturområde¹, 15-74 år

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

5 100 sysselsette innanfor musikk

Musikk omfattar produksjon av konserter og operaer, samt aktivitetar som blir utøvde av grupper eller orkester, aktivitetar som blir utøvde av kunstnarar som til dømes musikkarar og songarar, og sjølvstendige kunstnarar innanfor musikk. Vidare omfattast produksjon og utgjeving av musikk- og lydopptak, samt produksjon av musikkinstrument. Dette området hadde 5 100 sysselsette i 2019, ein nedgang frå 2018 men ein auke frå 2017, sjå tabell 3.9.

5 900 sysselsette innanfor film

Kulturområdet film omfattar produksjon av kommersielle og ikkje-kommersielle spelefilmar på film, video, DVD eller andre medium, medrekna digital distribusjon, distribusjon av spelefilm og andre filmproduksjonar til andre bransjar samt framvising av desse. Kjøp og sal av spelefilm og andre filmproduksjonar er inkludert. Vidare omfattast utleige og butikkhandel av videofilm, grammofonplater, CD-plater, DVD m.m. Det var 5 900 sysselsette innanfor film i 2019, same nivå som året før. Samanlikna med 2017 var det ein auke på 182, eller 3.2 prosent, sjå tabell 3.10.

Auke i talet på sysselsette innanfor arkitektur

Arkitektur omfattar arkitektrådgiving, bygningsteikning og prosjekteringsarbeid, byplanlegging og landskapsarkitektur. Det var 6 900 sysselsette i 2019, ein auke på 10 prosent samanlikna med 2017 og 3 prosent fleire enn i 2018, sjå tabell 3.11.

7 800 sysselsette innanfor design

Design omfattar designverksemder innanfor tekstil, klede, sko, smykke, gull- og sølvvarer, møblar og andre interiørartiklar og motevarer. Kulturområdet inneholder og varer til personleg bruk og til bruk i hushaldet, grafisk design og interiørarkitektverksemder og dessutan industriell design, samt yrkesfotografering og fotografering for private. Det var nær 7 800 sysselsette i 2019, ein auke på 0,5 prosent samanlikna med 2017 var det ein auke på 900, som svarer til 13 prosent, sjå tabell 3.12.

Fleire sysselsette innanfor scenekunst

Scenekunst omfattar produksjon av teaterførestillingar og dans og annan sceneframstyring, aktivitetar som blir utøvde av kunstnarar som til dømes skodespelarar

og dansarar. Scenekunst omfattar og scenografar, koreografar, teater- og opera-regissørar som arbeidar som frilansarar. Frå 2017 til 2019 gjekk talet på sysselsette opp med 9 prosent, men frå 2018 til 2019 var det ein auke på 1 prosent, og talet på sysselsette på dette kulturområdet ende på 4 000, sjå tabell 3.13.

23 prosent fleire innanfor visuell kunst sidan 2017

Visuell kunst omfattar aktivitetar som blir utøvde av sjølvstendige kunstnarar innanfor visuell kunst som til dømes bilethoggarar, målarar, biletvevarar, teiknarar, glaskunstnarar, gravørar med meir. Det var 2 300 sysselsette innanfor visuell kunst i 2019. Dette er 23 prosent fleire enn i 2017. I høve til 2018 var det ein meir moderat auke på 1 prosent, sjå tabell 3.14.

Stadig auke innanfor anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd

Anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd omfattar produksjon av verksemd som foredragsseriar og sirkusoppsetningar, aktivitetar som blir utøvde av kunstnarar som forfattarar og føredragshaldarar. Tenester i samband med scene-kunst til produksjon av teaterframstillingar, konsertar og operaer samt dans og annan sceneframsyning. Vidare omfattast og aktivitetar som blir utøvde av sjølvstendige kunstnarar ikkje nemnd annan stad som til dømes restaurering av kunstverk og måleri, samt drift av konsert- og teatersalar og andre kulturelle fasilitetar. Frå 2017 til 2019 gjekk talet på sysselsette opp med 18 prosent, mens frå 2018 til 2019 var det ein auke på 6 prosent. Det var 4 300 sysselsette i 2019, sjå tabell 3.15.

Stabil auke i sysselsette innanfor drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd

Området drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd har hatt stabil auke i sysselsette i perioden frå 2017 til 2019. Frå 2018 til 2019 var det ein oppgang på 2 prosent og talet på sysselsette var 9 200, sjå tabell 3.16. Kulturområdet omfattar i tillegg til drift av bibliotek, arkiv og museum òg drift av botaniske og zoologiske hagar, samt drift av naturfenomen av historisk, kulturell eller interesse for relevante utdanningar (til dømes verdskulturarv).

Nedgang i talet på sysselsette innanfor reklame og event

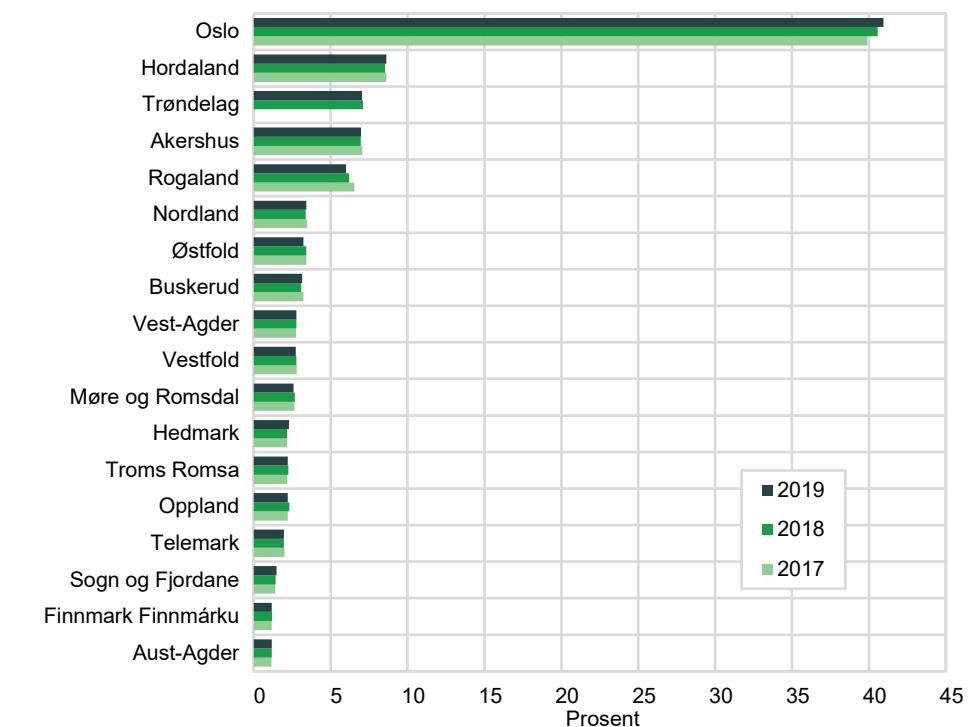
Kulturområdet reklame og event omfattar mange former for reklameverksemder medrekna rådgiving, kreativ verksemd, produksjon av reklamemateriell og kjøp. Medrekna er tilrettelegging og gjennomføring av reklame- og marknadsføringskampanjer. Reklame og event hadde 6 600 sysselsette i 2019, ein nedgang frå 2018 på 5 prosent men ein auke frå 2017 på 2 prosent, sjå tabell 3.17.

4 600 sysselsette innanfor undervisning

Undervisning omfattar undervisning i kunst, drama og musikk. Einingar som gir slik type undervisning tilbyr formelt tilrettelagt undervisning, hovudsakeleg i hobby-, fritids- eller sjølvutviklingsformål, men undervisninga fører ikkje til eit kompetansegivande eksamensbevis, ein bachelorgrad eller cand.mag.-grad. Tala omfattar og pianoundervisning og annan musikkundervisning, kunstundervisning, danseundervisning og danseskular, dramaskular, kunstskular (med unnatak av akademiske), skular som gir undervisning i scenekunst (med unnatak av akademiske) og fotoskular (med unnatak av yrkesretta). Det var nær 4 600 sysselsette i 2019, på same nivå som 2018. Frå 2017 til 2019 var det ein auke på 5 prosent, sjå tabell 3.18.

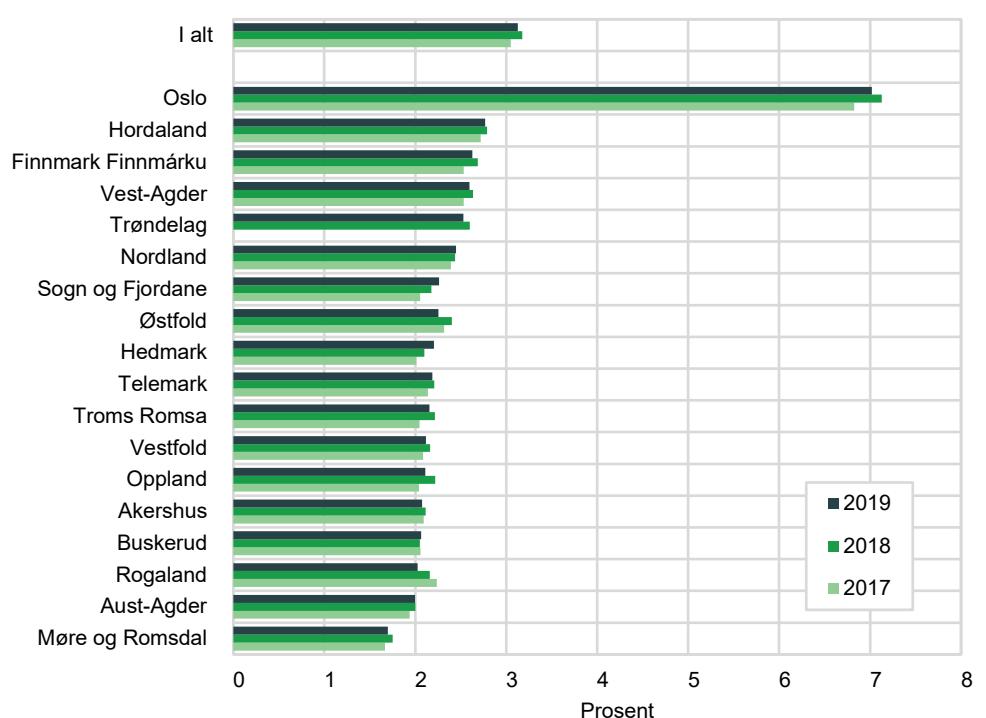
41 prosent av sysselsette i kulturell og kreativ næring arbeidar i Oslo

18 prosent av alle sysselsette i alle næringar i landet arbeider i Oslo, medan det for kulturell og kreativ næring er 41 prosent av alle sysselsette som arbeider i Oslo, sjå tabellane 3.5, 3.20 og figur 3.2. I Oslo hadde nær 34 500 personar hovudarbeidet sitt i ei kulturnæring i 2019. Oslo, Hordaland og Trøndelag huser til saman 57 prosent av dei sysselsette i kulturell og kreativ næring i Noreg i 2019, sjå tabell 3.5.

Figur 3.2. Del av sysselsetjing i kulturell og kreativ næring, etter fylke

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ved å samanlikne sysselsetjinga i kulturell og kreativ næring i fylket med den overordna sysselsetjinga i fylket, får vi eit bilet av innverknaden og omfanget av kulturen i dei enkelte fylka. Den høgaste delen sysselsette innanfor kulturnæringa hadde Oslo, der 7 prosent av alle sysselsette hadde hovudjobben sin i ei kulturnæringsetnad i 2019. Etter Oslo hadde Hordaland 2,8 prosent, medan i Finnmark og Vest-Agder var 2,6 prosent sysselsette innanfor kulturnæringa. For heile landet hadde 3,1 prosent av dei sysselsette hovudjobben sin i ei kulturnæringsetnad, sjå figur 3.3.

Figur 3.3. Del av alle sysselsette i fylket som er sysselsett i kulturell og kreativ næring

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kvinner utgjer halvdelen av dei sysselsette i kulturell og kreativ næring

Rundt halvdelen av dei sysselsette med hovudjobb i kulturell og kreativ næring i 2019 var kvinner, og denne delen har vore stabil sidan 2008.

Innanfor dei ulike kulturområda er det store skilnader i kjønnsfordelinga. Høgast del kvinner var det i kulturområdane litteratur og drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd med 64 prosent kvinner. Lågast del kvinner var det i kulturområdane musikk og dataspel med høvesvis 31 og 17 prosent. Sjå tabell 3.21 for fleire tal på kjønnsfordeling.

Innvandrarar i nokre utvalde kulturnæringer

Delen med innvandrarbakgrunn varierer i dei ulike næringsgruppene. Høgast del med innvandrarbakgrunn hadde næringane drift av lokale knytte til kunstnarisk verksemd og drift av museum, med høvesvis 14,7 og 12,6 prosent. Næringa radio- og fjernsynskringkasting hadde lågast del med innvandrarbakgrunn, med 6,5 prosent, sjå tabell 3.22 og delkapittel 3.4. Om statistikken.

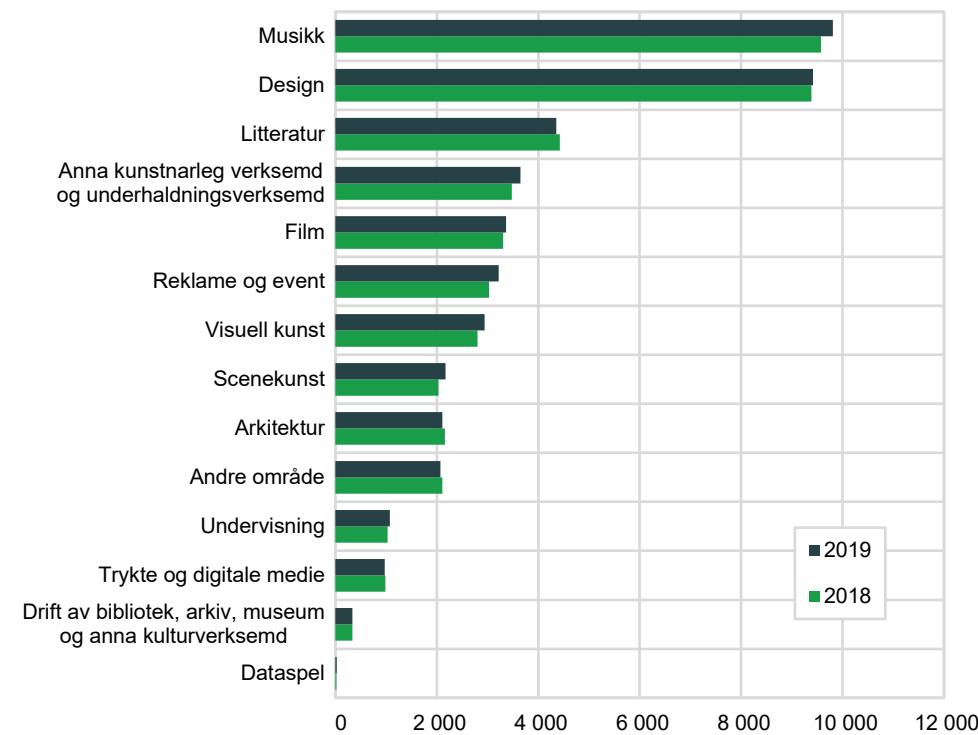
3.3. Føretak

45 500 kulturføretak

I alt var det 45 514 føretak innanfor kulturell og kreativ næring i 2019 (SSB, 2020). Det har vore ei endring i inndelingane innanfor dei kulturelle næringane frå 2018 til 2019. Sjå tabell 3.23, figur 3.4 og delkapittel 3.4 for ei oversikt over dei næringane som er definerte som kulturelle næringar i 2019.

Kulturområdet med flest føretak i 2019 var musikk med 9 800 føretak, medan design hadde 9 400 føretak, sjå tabell 3.23. Totalt var det 5 100 sysselsette på musikkområdet og 69 prosent var sysselsette i einskildpersonføretak. Føretaka innanfor design hadde 7 800 sysselsette og av dei var 40 prosent sysselsette i einskildføretak, sjå tabell 3.28.

Figur 3.4. Talet på føretak i kulturell og kreativ næring. Per 1. januar

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

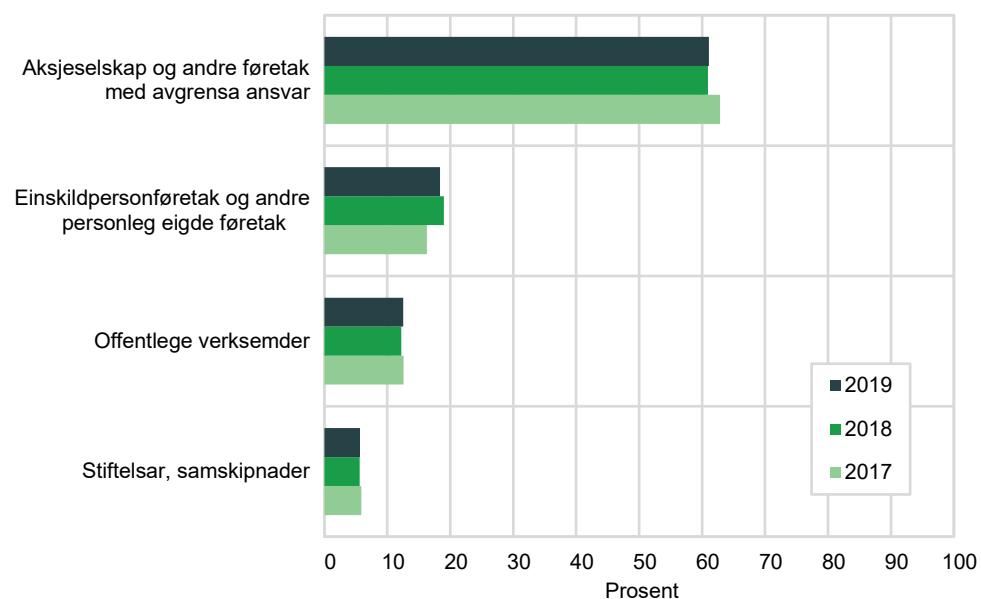
I dei kulturelle næringane vart det etablert 10 300 nye føretak i 2019. Innanfor områdane design og musikk var det høvesvis 2 300 og 2 200 nyetableringar, sjå tabell 3.23.

99 milliardar kroner i omsetnad

Dei 40 100 føretaka i kulturell og kreativ næring i 2018 stod for ein omsetnad på 99 milliardar kroner, unntake dei offentlege forvaltningsføretaka som ikkje er med i statistikken. I 2017 var omsetnaden noko lågare, då var den på 98 milliardar kroner. Over halvparten av omsetnaden i kulturell og kreativ næring var i Oslo, med 56 milliardar kroner. Den høgaste omsetnaden i 2018 var i føretaka innanfor området trykte og digitale medium, som omsette for nærare 33,4 milliardar kroner i 2018. Fleire tal finnast i tabellane 3.24 og 3.26.

I kulturnæringane i 2019 var det noko over 15 800 sysselsette som var sysselsett i eit einskildføretak, medan 52 700 sysselsette var sysselsett i eit aksjeselskap, sjå figur 3.5 og tabell 3.28 for fleire og meir detaljerte tal.

Figur 3.5. Sysselsette i kulturell og kreativ næring etter organisasjonsform. Prosent

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistik, Statistisk sentralbyrå.

3.4. Om statistikken

*Registergrunna
sysselsetningsstatistik*

Den registergrunna sysselsetningsstatistikken omfattar personar som har utført inntektsgivande arbeid av minst éin times varigheit i referanseveka, samt personar som har eit slikt arbeid, men som var midlertidig fråverande grunna sjukdom, ferie, lønt permisjon e.l. Personar som er inne til førstegangs militær- eller sivilteneste reknast som sysselsette. Personar på sysselsetjingstiltak med løn frå arbeidsgivar klassifiserast òg som sysselsette.

For sysselsette med fleire arbeidsforhold i referanseveka, fastsettast eit som det viktigaste. Opplysningar om personanes jobb- og bedriftsrelaterte kjennemerker gjelder det viktigaste arbeidsforholdet. Sysselsette omfattar lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande.

Arbeidsforhold brukas synonymt med jobb som kompenserast i form av løn e.l. og omfattar både hovudarbeidsforhold og biarbeidsforhold. Ein person kan ha fleire arbeidsforhold i ulike verksemder. Fleire arbeidsforhold i same verksemde summerast opp til eit arbeidsforhold.

Frå 2015 er referanseveka den veka som innehelder den 16. november, som stort sett er tredje veke i november.

Registergrunna sysselsetjingsstatistikk er frå og med 2015 grunna på eit delvis nytt datagrunnlag for lønstakarane. Hovudkjelda fram til og med 2014 var Nav sitt Arbeidsgjevar-/arbeidstakarregister (Aa-registeret). I 2015 vart rapporteringa til dette registeret samordna med rapporteringa av løns- og personelldata til Skatteetaten og SSB. Det felles rapporteringssystemet vert kalla a-ordninga (SSB, 2020, 14. februar). A-ordninga gjev generelt eit betre datagrunnlag ved at det er meir korrekt på individnivå, samt at det dekkjer fleire lønstakartilhøve samanlikna med Aa-registeret.

Føretak, omsetnad og sysselsetjing

Statistikken er avgrensa ut frå næringa, organisasjonsforma og sektorkoden til føretaka. Føretaksdemografien omfattar statistikk over talet på føretak per 1. januar, nye og nyestablerte føretak, avslutta og nedlagde føretak. Tabellane i denne publikasjonen omfattar føretak innanfor kulturnæringer unntake offentleg forvalting. Tala per 1. januar i statistikkåret skal omfatte alle føretak med aktiv verksemd i Noreg det føregåande året. Som nyregistrering og nyestablering i statistikkåret vert berre føretak med opplysningar som tilseier at dei vil drive næringsverksemd, rekna med. Det vil seia at enkelte organisasjonsformer vert haldne utanfor demografidelen av statistikken.

Føretak med omsetnad og sysselsetjing (årgangspopulasjonen) er ein årleg strukturstatistikk med omsetnad og sysselsetjing for føretak i alle næringane unntake offentleg forvalting.

Det er noko uvisse knytt til tala fordi det er mange sjølvstendige i kulturell og kreativ næring. Sjølvstendig næringsdrivande vert identifiserte ved hjelp av informasjon frå skattestatistikk for personar. Grunna rapporteringstidspunkt ligg opplysningar om næringsverksemda frå året før til grunn for utarbeiding av statistikken. Som følgje av denne forskuvunga i tid kan personar dermed feilaktig verte klassifiserte som sysselsette, dersom dei avslutta verksemda det føregåande året.

Dei viktigaste kjeldene for denne statistikken er Einingsregisteret (ER) og Verksemdu- og Føretaksregisteret (VoF). Tal på tilsette vert henta frå rapporteringsystemet a-ordninga. Omsetnad og sysselsetjing er innhenta gjennom SSBs strukturundersøkingar og frå administrative kjelder (SSB, 2020, 9. juli).

Omgrep og definisjonar

Næringsgruppering

Den norske standarden for næringsgruppering SN2007 (SSB, 2009, januar) er grunna i den europeiske næringsklassifiseringa NACE rev. 2. Næringsstandarden gjeld frå og med statistikkåret 2008 (SSB, 2009, januar). Hovudformålet med standarden er å gje reglar og retningslinjer for næringsklassifisering og eintydige definisjonar av dei statistiske einingane. Standarden er framfor alt ein statistisk standard. Han dannar grunnlaget for koding av einingar etter den viktigaste hendinga i VoF og for einingar i ER. Han er ein av dei viktigaste standardane i økonomisk statistikk og gjer det mogleg å samanlikne og analysere statistiske opplysningar både nasjonalt og internasjonalt, samt over tid.

Kulturområde og næring

Ein standard for kulturnæring kan nyttast til å sortere ut kultur frå annan økonomisk aktivitet i Noreg. Kulturnæringsstandarden tek utgangspunkt i eit allereie eksisterande system for næring. Systemet for kulturnæring er henta frå eit europeisk samarbeid for kulturstatistikk, Europeisk statistisk systemnettverk for kultur, ESSnett-Kultur (ESSnet-Culture, 2014). Kulturnæring er identifisert gjennom arbeid i næring kategorisert som kulturnæring etter SN2007-standard.

Kulturell og kreativ næring er frå og med 2019 inndelt etter følgjande kulturmråder:

1. Litteratur

- 18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til bokbinding
- 47.61 Butikkhandel med bøker. Omfattar alle typar bøker
- 58.11 Utgjeving av bøker
- 90.034 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor litteratur

2. Trykte og digitale medium

- 18.11 Trykking av aviser
- 47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer
- 58.13 Utgjeving av aviser
- 58.14 Utgjeving av blad og tidsskrift
- 60.10 Radiokringkasting
- 60.20 Fjernsynskringkasting
- 63.91 Nyheitsbyrå
- 63.99 Andre informasjonstenester ikkje nemnt annan stad

3. Dataspel

- 58.21 Utgjeving av programvare for dataspel

4. Musikk

- 32.20 Produksjon av musikkinstrument
- 59.20 Produksjon og utgjeving av musikk- og lydopptak
- 90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor musikk
- 90.032 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor musikk

5. Film

- 18.20 Reproduksjon av opptak som er spele inn
- 47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video
- 59.11 Produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram
- 59.12 Etterarbeid i tilknyting til produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram
- 59.13 Distribusjon av film-, video- og fjernsynsprogram
- 59.14 Filmframstilling
- 77.22 Utleige av videofilm, DVD og liknande

6 . Arkitektur

- 71.111 Plan- og reguleringsarbeid
- 71.112 Arkitektenester i samband med byggverk
- 71.113 Landskapsarkitektenester

7. Design

- 74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemd
- 74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign
- 74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd
- 74.200 Fotografverksemd

8. Scenekunst

- 90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor scenekunst
- 90.033 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor scenekunst

9. Visuell kunst

90.031 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor visuell kunst

10. Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd

91.011 Drift av folkebibliotek

91.012 Drift av fag- og forskningsbibliotek

91.013 Drift av arkiv

91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum

91.022 Drift av kulturhistoriske museum

91.023 Drift av naturhistoriske museum

91.029 Drift av museum ikkje nemnt annan stad

91.030 Drift av historiske stader og bygningar og liknande som er sjåverdig

11. Annan kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd

90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd ikkje nemnt annan stad

90.020 Tenester i tilknyting til underhaldningsverksemd

90.039 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd ikkje nemnt annan stad

90.040 Drift av lokale i tilknyting til kunstnarleg verksemd

12. Reklame og event

73.11 Reklamebyrå

13. Undervisning

85.521 Kommunal kulturskuleundervisning

85.522 Undervisning i kunstfag

85.529 Anna undervisning innanfor kultur

14. Andre område

18.12 Trykking elles

18.13 Ferdiggjering før trykking og publisering

74.300 Omsetjings- og tolkeverksemd

Innvandrarár SSBs sysselsetjingsstatistikk for innvandrarár tek utgangspunkt i hovudsak på personar som er fødde i utlandet av to utanlandsfødde foreldre. I statistikken inngår òg norskfødde med innvandrarforeldre (SSB, 2020, 2. mars).

For personar med innvandrabakgrunn vert det nytta to kategoriar. Dei frå EU/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand som ein kategori og dei frå Europa utanom EU/EFTA, Asia (med Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utan Australia og New Zealand som den andre kategorien. Innvandrarár vert plasserte i ei av desse to kategoriene. Dersom foreldra er frå ulike land, vert personen plassert i landgruppa for fødelandet til mora.

Referansar

- ESSnet-Culture. (2014). *Europeisk statistisk systemnettverk for kultur.* <https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/ESSnet%20Culture%20Final%20report.pdf>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, 9. juli). Føretak. *Årleg, føretak etter omsetning og sysselsetting.* <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/foretak/aarleg-omsetning-og-sysselsetting>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, 2. mars). *Sysselsetting blant innvandrarer, registerbasert.* <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/innvregsys>
- Statistisk sentralbyrå. (2020, 14. februar). *Sysselsetting, registerbasert.* <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/regsys/aar>
- Statistisk sentralbyrå. (2009, januar). *Standard for næringsgruppering (SN).* <http://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/6>
- Statistisk sentralbyrå. (2008, 14. oktober). *Standard for innvandrargruppering.* <http://www.ssb.no/omssb/om-oss/nyheter-om-ssb/ny-innvandrergruppering>

Tabell 3.1. Sysselsetjingsvekst¹ i kulturnæringane og alle næringane, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
Kulturnæringane	80 102	84 687	84 201
Alle næringane	2 625 550	2 667 159	2 692 491

¹ Sysselsetjing omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.2. Sysselsette¹ i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt	80 103	84 687	84 201
Litteratur	6 964	7 016	6 335
Trykte og digitale medium	14 767	15 007	14 928
Dataspel	113	151	183
Musikk	4 382	5 239	5 067
Film	5 689	5 888	5 871
Arkitektur	6 277	6 715	6 904
Design	6 902	7 730	7 769
Scenekunst	3 704	4 015	4 046
Visuell kunst	1 894	2 302	2 333
Anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd	3 619	4 020	4 268
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd	8 755	8 950	9 157
Reklame og event	6 486	6 927	6 590
Undervisning	4 330	4 549	4 552
Andre område	6 221	6 178	6 198

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.3. Sysselsetjingsvekst¹ i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal. Prosent

	2017-2018	2018-2019
I alt	5,7	-0,6
Litteratur	0,7	-9,7
Trykte og digitale medium	1,6	-0,5
Dataspel	33,6	21,2
Musikk	19,6	-3,3
Film	3,5	-0,3
Arkitektur	7,0	2,8
Design	12,0	0,5
Scenekunst	8,4	0,8
Visuell kunst	21,5	1,3
Anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd	11,1	6,2
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd	2,2	2,3
Reklame og event	6,8	-4,9
Undervisning	5,1	0,1
Andre område	-0,7	0,3

¹ Sysselsetjing omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

² Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.4. Sysselsette¹ i kulturell og kreativ næring, etter kulturområde og sektor, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2018			2019		
	Alle sektorar	Offentleg forvalting	Privat sektor og offentleg eide føretak	Alle sektorar	Offentleg forvalting	Privat sektor og offentleg eide føretak
I alt	84 687	16 443	68 244	84 201	16 707	67 494
Litteratur	7 016	0	7 016	6 335	3	6 332
90.034 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor litteratur	2 004	0	2 004	1 902	0	1 902
18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til bokbinding	158	0	158	130	0	130
47.61 Butikkhandel med bøker. Omfattar alle typar bøker	2 967	0	2 967	2 578	0	2 578
58.11 Utgjeving av bøker	1 887	0	1 887	1 725	3	1 722
Trykte og digitale medium	15 007	3	15 004	14 928	3	14 925
58.13 Utgjeving av aviser	5 729	0	5 729	5 869	0	5 869
58.14 Utgjeving av blad og tidsskrift	2 232	0	2 232	2 162	0	2 162
18.11 Trykking av aviser	604	0	604	576	0	576
47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer	9	0	9	9	0	9
60.10 Radiokringkasting	409	3	406	376	3	373
60.20 Fjernsynskringkasting	5 515	0	5 515	5 428	0	5 428
63.91 Nyhetsbyrå	283	0	283	298	0	298
63.99 Andre informasjonstenester ikkje nemnt annan stad	226	0	226	210	0	210
Dataspel	151	0	151	183	0	183
58.21 Utgjeving av programvare for dataspel	151	0	151	183	0	183
Musikk	5 239	540	4 699	5 067	548	4 519
90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor musikk	4 079	535	3 544	3 928	543	3 385
90.032 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor musikk	409	5	404	371	5	366
59.20 Produksjon og utgjeving av musikk- og lydopptak	709	0	709	723	0	723
32.20 Produksjon av musikkinstrument	42	0	42	45	0	45
Film	5 888	408	5 480	5 871	386	5 485
59.11 Produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram	3 859	6	3 853	3 944	5	3 939
59.12 Etterarbeid i tilknyting til produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram	336	0	336	346	0	346
59.13 Distribusjon av film-, video- og fjernsynsprogram	110	0	110	97	0	97
59.14 Filmframrsyning	1 398	402	996	1 375	381	994
77.22 Utleige av videofilm, DVD og liknande	7	0	7	3	0	3
47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video	160	0	160	89	0	89
18.20 Reproduksjon av opptak som er spele inn	18	0	18	17	0	17
Arkitektur	6 715	0	6 715	6 904	0	6 904
71.111 Plan- og reguleringsarbeid	359	0	359	418	0	418
71.112 Arkitekttjenester i samband med byggverk	6 060	0	6 060	6 170	0	6 170
71.113 Landskapsarkitekttjenester	296	0	296	316	0	316
Design	7 730	0	7 730	7 769	0	7 769
74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemd	1 762	0	1 762	1 939	0	1 939
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign	2 740	0	2 740	2 532	0	2 532
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd	1 095	0	1 095	1 200	0	1 200
74.200 Fotografverksemd	2 133	0	2 133	2 098	0	2 098
Scenekunst	4 015	2 612	1 403	4 046	2 643	1 403
90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor scenekunst	3 603	2 355	1 248	3 879	2 643	1 236
90.033 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor scenekunst	412	257	155	167	0	167
Visuell kunst	1 894	129	1 765	2 302	124	2 178
90.031 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor visuell kunst	1 894	129	1 765	2 302	124	2 178
Anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd	4 020	948	3 072	4 268	924	3 344
90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd ikkje nemnt annan stad	275	0	275	315	0	315
90.020 Tenester i tilknyting til underhaldningsverksemd	2 435	287	2 148	2 602	250	2 352
90.039 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd ikkje nemnt annan stad	94	0	94	100	0	100
90.040 Drift av lokale i tilknyting til kunstnarleg verksemd	1 216	661	555	1 251	674	577

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.² Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.4. Fortsetjing.

	2018			2019		
	Alle sektorar	Offentleg forvalting	Privat sektor og offentleg eide føretak	Alle sektorar	Offentleg forvalting	Privat sektor og offentleg eide føretak
I alt	84 687	16 443	68 244	84 201	16 707	67 494
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemد	8 950	8 043	907	9 157	8 259	898
91.011 Drift av folkebibliotek	2 662	2 662	0	2 700	2 700	0
91.012 Drift av fag- og forskningsbibliotek	827	816	11	849	836	13
91.013 Drift av arkiv	649	607	42	693	653	40
91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum	762	570	192	814	603	211
91.022 Drift av kulturhistoriske museum	2 922	2 483	439	2 871	2 487	384
91.023 Drift av naturhistoriske museum	346	285	61	371	303	68
91.029 Drift av museum ikkje nemnt annan stad	44	18	26	34	20	14
91.030 Drift av historiske stader og bygningar og liknande som er sjäverdig	738	602	136	825	657	168
Reklame og event	6 927	0	6 927	6 590	0	6 590
73.11 Reklamebyrå	6 927	0	6 927	6 590	0	6 590
Undervisning	4 549	3 632	917	4 552	3 631	921
85.521 Kommunal kulturskuleundervisning	3 633	3 627	6	3 630	3 627	3
85.522 Undervisning i kunstfag	858	0	858	866	0	866
85.529 Anna undervisning innanfor kultur	58	5	53	56	4	52
Andre område	6 178	133	6 045	6 198	181	6 017
18.12 Trykking elles	3 402	0	3 402	3 448	0	3 448
18.13 Ferdiggjering før trykking og publisering	504	0	504	484	0	484
74.300 Omsetjings- og tolkeverksemد	2 272	133	2 139	2 266	181	2 085

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.5. Sysselsette¹ i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt²	80 102	84 687	84 201
Østfold	2 742	2 891	2 721
Akershus	5 661	5 889	5 876
Oslo	31 963	34 351	34 480
Hedmark	1 742	1 845	1 931
Oppland	1 775	1 967	1 853
Buskerud	2 592	2 611	2 647
Vestfold	2 230	2 347	2 304
Telemark	1 599	1 666	1 659
Aust-Agder	927	982	980
Vest-Agder	2 204	2 343	2 330
Rogaland	5 238	5 264	5 047
Hordaland	6 912	7 237	7 262
Sogn og Fjordane	1 119	1 196	1 240
Møre og Romsdal	2 118	2 260	2 184
Sør-Trøndelag	4 685	.	.
Nord-Trøndelag	1 118	.	.
Trøndelag	.	6 022	5 929
Nordland	2 774	2 854	2 869
Troms Roma	1 731	1 913	1 859
Finnmark Finnmark	940	1 014	993

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.6. Sysselsette¹ i kulturområdet litteratur, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	6 964	7 016	6 335
Østfold	317	312	260
Akershus	558	626	610
Oslo	3 055	3 017	2 716
Hedmark	145	149	132
Oppland	159	169	145
Buskerud	217	209	193
Vestfold	204	182	190
Telemark	145	158	141
Aust-Agder	75	79	72
Vest-Agder	170	158	145
Rogaland	420	421	374
Hordaland	544	551	489
Sogn og Fjordane	89	87	70
Møre og Romsdal	162	164	135
Sør-Trøndelag	258	-	-
Nord-Trøndelag	89	-	-
Trøndelag	-	355	331
Nordland	151	157	141
Troms Roma	129	140	121
Finnmark Finnmark	77	82	69

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.7. Sysselsette¹ i kulturområdet Trykte og digitale medium, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	14 767	15 007	14 928
Østfold	305	309	307
Akershus	475	445	421
Oslo	7 636	8 014	8 057
Hedmark	294	263	225
Oppland	406	434	300
Buskerud	306	283	269
Vestfold	288	282	253
Telemark	216	207	223
Aust-Agder	171	163	153
Vest-Agder	286	260	280
Rogaland	501	455	436
Hordaland	1 236	1 223	1 300
Sogn og Fjordane	194	199	205
Møre og Romsdal	376	369	389
Sør-Trøndelag	748	-	-
Nord-Trøndelag	201	-	-
Trøndelag	-	940	958
Nordland	488	499	478
Troms Roma	316	325	334
Finnmark Finnmark	318	331	333

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.8. Sysselsette¹ i kulturområdet dataspel, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	112	151	183
Østfold	.	.	.
Akershus	.	.	.
Oslo	74	87	126
Hedmark	9	11	.
Oppland	.	.	.
Buskerud	.	7	9
Vestfold	.	.	.
Telemark	.	.	.
Aust-Agder	.	.	.
Vest-Agder	.	.	.
Rogaland	.	5	6
Hordaland	29	25	29
Sogn og Fjordane	.	.	.
Møre og Romsdal	.	.	.
Sør-Trøndelag	.	.	.
Nord-Trøndelag	.	.	.
Trøndelag	.	16	13
Nordland	.	.	.
Troms Roma	.	.	.
Finnmark Finnmark	.	.	.

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.9. Sysselsette¹ i kulturområdet musikk, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	4 382	5 239	5 067
Østfold	210	251	242
Akershus	352	427	391
Oslo	1 545	1 881	1 847
Hedmark	77	107	110
Oppland	82	97	99
Buskerud	211	262	266
Vestfold	115	154	148
Telemark	71	93	98
Aust-Agder	32	52	38
Vest-Agder	92	136	121
Rogaland	365	317	312
Hordaland	539	630	584
Sogn og Fjordane	27	33	32
Møre og Romsdal	89	99	97
Sør-Trøndelag	320	.	.
Nord-Trøndelag	60	.	.
Trøndelag	.	435	444
Nordland	68	97	88
Troms Roma	100	125	115
Finnmark Finnmark	26	42	34

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.10. Sysselsette¹ i kulturområdet film, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	5 689	5 888	5 871
Østfold	147	165	144
Akershus	338	353	348
Oslo	3 202	3 281	3 320
Hedmark	92	97	89
Oppland	65	76	63
Buskerud	107	99	139
Vestfold	102	113	131
Telemark	71	70	72
Aust-Agder	88	83	94
Vest-Agder	104	105	103
Rogaland	259	283	271
Hordaland	414	371	300
Sogn og Fjordane	35	35	37
Møre og Romsdal	82	120	114
Sør-Trøndelag	217	.	.
Nord-Trøndelag	77	.	.
Trøndelag	.	330	325
Nordland	91	94	105
Troms Roma	157	171	182
Finnmark Finnmark	39	41	32

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.11. Sysselsette¹ i kulturområdet arkitektur, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	6 277	6 715	6 904
Østfold	175	174	180
Akershus	249	255	228
Oslo	2 976	3 286	3 406
Hedmark	168	169	179
Oppland	113	133	130
Buskerud	175	159	170
Vestfold	212	228	225
Telemark	131	137	156
Aust-Agder	77	73	87
Vest-Agder	120	110	122
Rogaland	381	380	395
Hordaland	559	600	606
Sogn og Fjordane	89	102	109
Møre og Romsdal	154	166	164
Sør-Trøndelag	444	.	.
Nord-Trøndelag	78	.	.
Trøndelag	.	560	572
Nordland	69	64	68
Troms Roma	75	90	81
Finnmark Finnmark	29	25	22

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.12. Sysselsette¹ i kulturområdet design, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	6 902	7 730	7 769
Østfold	310	350	331
Akershus	829	833	884
Oslo	2 562	2 808	2 871
Hedmark	110	142	165
Oppland	144	165	167
Buskerud	274	316	316
Vestfold	231	257	272
Telemark	110	108	105
Aust-Agder	48	81	78
Vest-Agder	176	203	216
Rogaland	472	535	561
Hordaland	550	672	660
Sogn og Fjordane	81	104	111
Møre og Romsdal	194	211	205
Sør-Trøndelag	493	-	-
Nord-Trøndelag	71	-	-
Trøndelag	-	664	521
Nordland	118	129	142
Troms Romsa	90	108	115
Finnmark Finnmárku	39	43	46

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.13. Sysselsette¹ i kulturområdet scenekunst, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	3 704	4 015	4 046
Østfold	39	61	66
Akershus	111	139	129
Oslo	2 066	2 214	2 197
Hedmark	65	87	89
Oppland	24	32	33
Buskerud	34	40	47
Vestfold	29	31	37
Telemark	56	51	49
Aust-Agder	5	8	4
Vest-Agder	250	280	285
Rogaland	185	188	216
Hordaland	308	328	342
Sogn og Fjordane	27	34	39
Møre og Romsdal	65	86	57
Sør-Trøndelag	243	-	-
Nord-Trøndelag	43	-	-
Trøndelag	-	272	273
Nordland	20	25	55
Troms Romsa	101	103	91
Finnmark Finnmárku	33	36	37

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.14. Sysselsette¹ i kulturområdet visuell kunst , 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	1 894	2 302	2 333
Østfold	82	103	108
Akershus	155	208	197
Oslo	738	869	878
Hedmark	38	49	53
Oppland	40	52	61
Buskerud	63	67	73
Vestfold	84	94	100
Telemark	48	59	61
Aust-Agder	31	46	46
Vest-Agder	62	66	75
Rogaland	106	124	112
Hordaland	162	214	223
Sogn og Fjordane	19	23	25
Møre og Romsdal	36	41	48
Sør-Trøndelag	82	.	.
Nord-Trøndelag	22	.	.
Trøndelag	.	134	129
Nordland	48	62	60
Troms Romsa	34	49	42
Finnmark Finnmárku	43	41	41

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.15. Sysselsette¹ i kulturområdet anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd , 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	3 619	4 020	4 268
Østfold	93	111	102
Akershus	246	267	288
Oslo	1 376	1 510	1 697
Hedmark	62	71	91
Oppland	58	77	85
Buskerud	133	142	163
Vestfold	146	135	131
Telemark	67	74	64
Aust-Agder	49	53	54
Vest-Agder	45	58	63
Rogaland	289	413	390
Hordaland	351	389	422
Sogn og Fjordane	27	32	39
Møre og Romsdal	87	97	106
Sør-Trøndelag	173	.	.
Nord-Trøndelag	46	.	.
Trøndelag	.	210	239
Nordland	200	168	135
Troms Romsa	132	176	154
Finnmark Finnmárku	36	35	44

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.16. Sysselsette¹ i kulturområdet drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	8 755	8 950	9 157
Østfold	223	232	230
Akershus	549	548	525
Oslo	1 625	1 723	1 799
Hedmark	285	307	372
Oppland	390	407	417
Buskerud	327	342	331
Vestfold	246	245	263
Telemark	231	247	216
Aust-Agder	164	154	168
Vest-Agder	271	295	329
Rogaland	658	670	676
Hordaland	1 084	1 061	1 169
Sogn og Fjordane	207	201	202
Møre og Romsdal	311	340	303
Sør-Trøndelag	873	-	-
Nord-Trøndelag	188	-	-
Trøndelag	-	1 008	998
Nordland	686	704	692
Troms Romsa	240	238	244
Finnmark Finnmárku	187	215	211

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.17. Sysselsette¹ i kulturområde reklame og event, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	6 486	6 927	6 590
Østfold	372	403	344
Akershus	635	531	526
Oslo	3 062	3 492	3 244
Hedmark	122	127	144
Oppland	62	57	71
Buskerud	294	235	225
Vestfold	224	268	201
Telemark	80	98	108
Aust-Agder	38	35	36
Vest-Agder	192	215	187
Rogaland	303	328	358
Hordaland	315	324	307
Sogn og Fjordane	24	32	36
Møre og Romsdal	168	174	178
Sør-Trøndelag	280	-	-
Nord-Trøndelag	88	-	-
Trøndelag	-	360	388
Nordland	88	100	95
Troms Romsa	129	139	130
Finnmark Finnmárku	10	9	12

¹ Omfattar både lønstakrar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.18. Sysselsette¹ i kulturområdet undervisning, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	4 330	4 549	4 552
Østfold	126	138	148
Akershus	599	640	622
Oslo	363	408	427
Hedmark	167	167	176
Oppland	154	158	168
Buskerud	189	190	221
Vestfold	159	167	168
Telemark	166	171	162
Aust-Agder	92	99	99
Vest-Agder	121	140	129
Rogaland	459	491	477
Hordaland	431	464	428
Sogn og Fjordane	136	126	134
Møre og Romsdal	293	292	284
Sør-Trøndelag	328	.	.
Nord-Trøndelag	122	.	.
Trøndelag	.	463	470
Nordland	203	207	209
Troms Romsa	153	158	155
Finnmark Finnmark	63	65	71

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.19. Sysselsette¹ i kulturområdet andre område, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
I alt ²	6 221	6 178	6 198
Østfold	343	282	259
Akershus	565	617	707
Oslo	1 683	1 761	1 895
Hedmark	108	99	106
Oppland	78	110	114
Buskerud	262	260	225
Vestfold	190	191	185
Telemark	207	193	204
Aust-Agder	57	56	51
Vest-Agder	315	317	275
Rogaland	840	654	463
Hordaland	390	385	403
Sogn og Fjordane	164	188	201
Møre og Romsdal	101	101	104
Sør-Trøndelag	226	.	.
Nord-Trøndelag	33	.	.
Trøndelag	.	275	268
Nordland	544	548	601
Troms Romsa	75	91	95
Finnmark Finnmark	40	49	41

¹Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ²Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.20. Sysselsette¹ i heile landet, alle næringar, etter fylke og sektor, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal

	2018			2019		
	All sektorar	Offentleg forvaltning	Privat sektor og offentleg eigde føretak	All sektorar	Offentleg forvaltning	Privat sektor og offentleg eigde føretak
I alt²	2 667 159	847 878	1 819 281	2 692 491	854 139	1 838 352
Østfold	120 351	40 077	80 274	120 727	40 653	80 074
Akershus	278 810	79 694	199 116	282 973	81 145	201 828
Oslo	481 926	121 227	360 699	491 196	123 430	367 766
Hedmark	87 939	34 053	53 886	87 600	33 969	53 631
Oppland	88 671	31 475	57 196	87 830	31 283	56 547
Buskerud	127 296	37 446	89 850	128 184	38 085	90 099
Vestfold	108 515	34 928	73 587	108 907	35 017	73 890
Telemark	75 487	27 223	48 264	75 790	27 126	48 664
Aust-Agder	49 035	17 882	31 153	49 031	17 938	31 093
Vest-Agder	88 950	29 728	59 222	89 797	29 886	59 911
Rogaland	243 913	67 165	176 748	249 153	67 482	181 671
Hordaland	259 484	82 555	176 929	262 283	83 328	178 955
Sogn og Fjordane	54 929	20 072	34 857	54 823	20 211	34 612
Møre og Romsdal	129 025	42 458	86 567	128 454	41 911	86 543
Trøndelag	231 682	83 030	148 652	234 587	83 602	150 985
Nordland	117 085	46 333	70 752	117 131	46 185	70 946
Troms Romsa	86 306	36 945	49 361	86 221	37 176	49 045
Finnmark Finnmark	37 755	15 587	22 168	37 804	15 712	22 092

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Svalbard er ikkje inkludert.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.21. Sysselsette¹ etter utvalde kulturområde og kjønn. Per 4. kvartal

	2017	2018	2019
Litteratur			
Menn	2 430	2 515	2 258
Kvinner	4 534	4 501	4 077
Trykte og digitale medium			
Menn	8 344	8 360	8 399
Kvinner	6 423	6 647	6 529
Dataspel			
Menn	94	127	152
Kvinner	19	24	31
Musikk			
Menn	2 969	3 583	3 479
Kvinner	1 413	1 656	1 588
Film			
Menn	3 506	3 698	3 593
Kvinner	2 183	2 190	2 278
Arkitektur			
Menn	3 351	3 524	3 556
Kvinner	2 926	3 191	3 348
Design			
Menn	3 630	4 053	4 051
Kvinner	3 272	3 677	3 718
Scenekunst			
Menn	1 705	1 811	1 799
Kvinner	1 999	2 204	2 247
Visuell kunst			
Menn	838	966	975
Kvinner	1 056	1 336	1 358
Anna kunstnarleg verksemd og underholdningsverksemd			
Menn	2 116	2 435	2 570
Kvinner	1 503	1 585	1 698
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd			
Menn	3 098	3 201	3 280
Kvinner	5 657	5 749	5 877
Reklame og event			
Menn	3 750	4 002	3 782
Kvinner	2 736	2 925	2 808
Undervisning			
Menn	1 756	1 764	1 783
Kvinner	2 574	2 785	2 769
Andre område			
Menn	3 595	3 513	3 517
Kvinner	2 626	2 665	2 681

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.22. Registergrunna sysselsetningsstatistikk. Ulike næringer innanfor kulturell og kreativ næring. Arbeidstakrar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2019

	Næringsgruppe 59.1. Verksemd innanfor film, video og fjernsynsprogram			Næringsgruppe 60. Radio- og fjernsynskringkasting		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal			Prosent		
I alt	4 825	2 764	2 061	5 792	3 194	2 598
Utan innvandringsbakgrunn	4 327	2 494	1 833	5 412	2 992	2 420
Innvandrarar frå EU etc. ²	232	134	98	169	92	77
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	266	136	130	211	110	101
Prosent						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	89,7	90,2	88,9	93,4	93,7	93,1
Innvandrarar frå EU etc. ²	4,8	4,8	4,8	2,9	2,9	3
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	5,5	4,9	6,3	3,6	3,4	3,9
Næring 90.03.						
Sjølvstendig kunstnarisk verksemd			Næring 90.04.			
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal			Prosent		
	5 000	2 364	2 636	1 238	634	604
Utan innvandringsbakgrunn	4 374	2 071	2 303	1 056	526	530
Innvandrarar frå EU etc. ²	444	213	231	84	47	37
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	182	80	102	98	61	37
Prosent						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	87,5	87,6	87,4	85,3	83	87,7
Innvandrarar frå EU etc. ²	8,9	9,0	8,8	6,8	7,4	6,1
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	3,6	3,4	3,9	7,9	9,6	6,1
Næring 91.01.						
Drift av bibliotek og arkiv			Næring 91.02.			
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal			Prosent		
	4 240	1 229	3 011	4 083	1 676	2 407
Utan innvandringsbakgrunn	3 791	1 096	2 695	3 569	1 476	2 093
Innvandrarar frå EU etc. ²	237	54	183	346	141	205
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	212	79	133	168	59	109
Prosent						
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn	89,4	89,2	89,5	87,4	88,1	87
Innvandrarar frå EU etc. ²	5,6	4,4	6,1	8,5	8,4	8,5
Innvandrarar frå Asia, Afrika etc. ³	5	6,4	4,4	4,1	3,5	4,5

¹ Gjeld lønstakrar. ² Innvandrarar frå EU-/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarar frå Europa utanom EU/EFTA, Asia, (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utanom Australia og New Zealand.

Kjelde: Registergrunna sysselsetningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.23. Føretak 1. januar 2018-1. januar 2019, nyetablerte føretak 2018-2019 og nedlagde føretak 2018, etter kulturområde og næring¹

	Føretak 2018	Nyetablerte føretak 2018	Nedlagde føretak 2018	Føretak 2019	Nyetablerte føretak 2019
I alt	44 696	9 729	10 676	45 514	10 311
Litteratur	4 427	866	1149	4 354	906
18.14 Bokbinding og tenester i tilknyting til bokbinding	19	-	2	17	1
47.61 Butikkhandel med bøker. Omfattar alle typar bøker	178	9	13	165	5
58.11 Utgjeving av bøker	564	90	111	560	80
90.034 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor litteratur	3 666	767	1 023	3 612	820
Trykte og digitale medium	989	62	69	972	49
18.11 Trykking av aviser	33	1	1	31	1
47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer	8	2	1	7	2
58.13 Utgjeving av aviser	301	11	7	312	11
58.14 Utgjeving av blad og tidsskrift	325	18	27	311	12
60.10 Radiokringkasting	86	16	5	98	8
60.20 Fjernsynskringkasting	30	3	1	30	9
63.91 Nyheitsbyrå	91	5	11	84	1
63.99 Andre informasjonstenester ikkje nemnt annan stad	115	6	16	99	5
Dataspel	19	4	3	25	2
58.21 Utgjeving av programvare for dataspel	19	4	3	25	2
Musikk	9 573	2114	2549	9 807	2 242
32.20 Produksjon av musikkinstrument	48	6	7	53	9
59.20 Produksjon og utgjeving av musikk- og lydopptak	868	230	230	865	260
90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor musikk	7 766	1 709	2 060	8 018	1 836
90.032 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor musikk	891	169	252	871	137
Film	3 311	678	695	3 363	739
18.20 Reproduksjon av opptak som er spela inn	44	3	6	41	3
47.63 Butikkhandel med innspelingar av musikk og video	54	2	8	46	2
59.11 Produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram	2 870	609	608	2 932	677
59.12 Etterarbeid i tilknyting til produksjon av film-, video- og fjernsynsprogram	239	59	59	250	53
59.13 Distribusjon av film-, video- og fjernsynsprogram	50	2	4	50	3
59.14 Filmframstyring	49	3	9	39	1
77.22 Utleige av videofilm, DVD og liknande	5	-	1	5	-
Arkitektur	2 159	268	303	2 109	272
71.111 Plan- og reguleringsarbeid	104	18	13	100	4
71.112 Arkitektenester i samband med byggverk	1 933	225	268	1 884	236
71.113 Landskapsarkitektenester	122	25	22	125	32
Design	9 387	2 148	2 252	9 417	2 278
74.101 Industridesign, produktdesign og anna teknisk designverksemd	1 627	363	418	1 579	395
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign	2 956	580	709	2 886	640
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd	1 111	311	240	1 186	311
74.200 Fotografverksemd	3 693	894	885	3 766	932
Scenekunst	2 036	472	554	2 173	579
90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor scenekunst	1 796	410	498	1 900	524
90.033 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor scenekunst	240	62	56	273	55
Visuell kunst	2 803	679	795	2 942	791
90.031 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor visuell kunst	2 803	679	795	2 942	791
Anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd	3 478	770	794	3 650	856
90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd ikkje nemnt annan stad	673	175	173	717	206
90.020 Tenester i tilknyting til underhaldningsverksemd	2 573	565	579	2 691	610
90.039 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd ikkje nemnt annan stad	152	26	34	160	34
90.040 Drift av lokale i tilknyting til kunstnarleg verksemd	80	4	8	82	6

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.23. Fortsetjing.

	Føretak 2018	Nyestablene føretak 2018	Nedlagde føretak 2018	Føretak 2019	Nyestablene føretak 2019
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemد	336	10	15	336	8
91.011 Drift av folkebibliotek	1	-	-	1	-
91.012 Drift av fag- og forskingsbibliotek	2	-	-	2	-
91.013 Drift av arkiv	12	-	-	12	2
91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum	39	4	3	40	1
91.022 Drift av kulturhistoriske museum	108	1	5	101	2
91.023 Drift av naturhistoriske museum	18	1	1	17	-
91.029 Drift av museum ikkje nemnt annan stad	20	1	2	18	1
91.030 Drift av historiske stader og bygningar og liknande som er sjåverdig	136	3	4	145	2
Reklame og event	3 034	988	769	3 220	916
73.11 Reklamebyrå	3 034	988	769	3 220	916
Undervisning	1 033	290	319	1 072	282
85.521 Kommunal kulturskuleundervisning	7	-	3	2	-
85.522 Undervisning i kunstfag	938	276	298	983	266
85.529 Anna undervisning innanfor kultur	88	14	18	87	16
Andre område	2 111	380	410	2 074	391
18.12 Trykking elles	530	26	41	500	29
18.13 Ferdiggjering før trykking og publisering	283	2	32	253	1
74.300 Omsetnings- og tolkeverksemد	1 298	352	337	1 321	361

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.24. Føretak. Omsetnad og sysselsetjing. Utvalde kulturområde¹

	2017			2018		
	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Syssel- setjing	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Syssel- setjing
I alt	38 693	98 333 650	74 640	40 059	99 235 468	76 555
Litteratur	3 807	10 220 175	7 819	3 900	9 910 963	7 938
Trykte og digitale medium	1 004	33 917 791	16 472	968	33 389 328	16 208
Dataspel	17	248 792	116	27	349 285	153
Musikk	8 513	4 464 659	7 098	8 728	4 564 488	7 344
Film	2 909	8 489 792	5 430	3 023	8 162 546	5 409
Arkitektur	2 060	7 994 590	6 538	2 017	8 637 711	6 876
Design	7974	8 506 420	7 573	8 189	8 526 955	7 750
Scenekunst	1 657	1 049 584	1 776	1 862	1 141 519	1 989
Visuell kunst	2 359	734 569	1 922	2 483	786 791	2 055
Anna kunstarleg verksemد og underhaldningsverksemد	2 951	4 074 283	4 423	3 250	4 898 438	5 024
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemد	379	950 216	1 341	379	1 066 528	1 289
Reklame og event	2 567	9 835 055	6 650	2 723	10 067 045	6 975
Undervisning	580	-	1 104	622	-	1 210
Andre område	1 916	7 847 724	6 378	1 888	7 733 871	6 335

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.25. Føretak. Talet på føretak i utvalde kulturområde¹, etter fylke

	Føretak i alt	Litteratur	Trykte og digitale medium	Data-spel	Musikk	Film	Arkitektur	Design	Scene-kunst	Visuell kunst	Verksemeldning	Anna kunstnarleg verksemeldning	Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturerksemeldning	Reklame og event	Undervisning	Andre område
2016	38 932	3 843	1 068	19	8 593	2 910	2 028	8 105	1 638	2 345	2 815	372	2 502	557	2 137	
2017	38 693	3 807	1 004	17	8 513	2 909	2 060	7 974	1 657	2 359	2 951	379	2 567	580	1 916	
2018	40 059	3 900	968	27	8 728	3 023	2 017	8 189	1 862	2 483	3 250	379	2 723	622	1 888	
2018																
Østfold	1 647	144	43	-	349	87	78	329	69	106	138	19	158	30	97	
Akershus	4 501	494	84	3	852	305	168	1 053	178	266	334	24	405	91	244	
Oslo	13 652	1 493	294	11	2 822	1 293	698	2 596	953	782	1 096	34	796	225	559	
Hedmark	1 011	88	27	-	249	70	58	205	36	57	88	13	67	15	38	
Oppland	987	111	25	-	233	73	43	200	29	65	81	17	57	12	41	
Buskerud	1 588	145	35	2	337	107	81	346	52	81	127	22	136	18	99	
Vestfold	1 531	145	34	-	287	87	81	377	49	97	128	22	137	23	64	
Telemark	917	82	21	-	240	51	58	143	36	69	82	12	57	14	52	
Aust-Agder	589	52	29	-	111	33	39	135	12	36	58	9	36	9	30	
Vest-Agder	1 161	93	26	1	268	81	52	225	34	84	99	15	109	15	59	
Rogaland	2 327	210	53	1	495	137	154	521	72	146	186	22	165	35	130	
Hordaland	3 410	268	66	4	893	223	163	693	112	244	266	43	206	49	180	
Sogn og Fjordane	493	47	18	-	86	30	39	115	10	34	34	20	30	3	27	
Møre og Romsdal	1 185	97	44	1	246	88	72	278	26	71	70	36	84	13	59	
Trøndelag	2 761	222	78	3	716	171	136	528	103	174	275	31	178	40	106	
Nordland	990	89	43	-	229	68	43	204	26	75	84	23	48	18	40	
Troms Romsa	912	84	24	1	235	80	47	164	51	57	77	10	37	10	35	
Finnmark Finnmárku	374	35	23	-	76	37	6	69	14	38	24	6	17	2	27	
Svalbard	23	1	1	-	4	2	1	8	-	1	3	1	-	-	1	

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.26. Føretak. Omsetnad i utvalde kulturområde¹, etter fylke i millionar kroner

	Omsetnad i alt	Litteratur	Trykte og digitale medium	Data-spel	Musikk	Film	Arkitektur	Design	Scene-kunst	Visuell kunst	Verksemeldning	Anna kunstnarleg verksemeldning	Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturerksemeldning	Reklame og event	Undervisning	Andre område
2016	94 586	10 208	33 698	105	4 194	8 373	7 280	7 317	972	697	3 745	852	9 381	-	7 766	
2017	98 334	10 220	33 918	249	4 465	8 490	7 995	8 506	1 050	735	4 074	950	9 835	-	7 848	
2018	99 235	9 911	33 389	349	4 564	8 163	8 638	8 527	1 142	787	4 898	1 067	10 067	-	7 734	
2018																

	Omsetnad i alt	Litteratur	Trykte og digitale medium	Data-spel	Musikk	Film	Arkitektur	Design	Scene-kunst	Visuell kunst	Verksemeldning	Anna kunstnarleg verksemeldning	Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturerksemeldning	Reklame og event	Undervisning	Andre område
Østfold	2 397	194	478	-	141	68	172	382	28	56	118	18	472	-	269	
Akershus	5 328	207	870	1	277	339	332	1 036	76	88	267	9	898	-	928	
Oslo	55 618	7 046	19 903	298	2 615	5 584	4 866	3 640	599	272	2 293	200	5 610	-	2 693	
Hedmark	1 326	70	401	-	68	127	190	119	40	13	65	38	102	-	93	
Oppland	1 658	69	684	-	63	55	130	129	40	15	122	186	76	-	87	
Buskerud	2 158	99	351	1	101	117	216	344	11	41	128	112	225	-	414	
Vestfold	1 915	141	437	-	107	68	246	235	26	20	103	30	235	-	267	
Telemark	1 212	69	309	-	51	26	135	127	23	16	122	73	136	-	124	
Aust-Agder	689	20	317	-	17	54	53	55	7	5	63	9	35	-	55	
Vest-Agder	1 649	90	343	0	69	116	133	168	17	20	160	16	319	-	196	
Rogaland	4 200	354	758	2	113	291	365	646	66	54	296	58	484	-	714	
Hordaland	10 594	1 152	5 590	45	396	686	652	632	91	51	374	65	421	-	440	
Sogn og Fjordane	957	60	212	-	31	23	143	99	3	16	47	24	40	-	259	
Møre og Romsdal	1 688	65	522	0	86	55	181	199	14	24	158	62	224	-	97	
Trøndelag	4 300	94	1 224	1	297	336	594	479	55	49	294	17	572	-	286	
Nordland	1 884	87	436	-	61	78	87	107	19	18	148	93	106	-	644	
Troms Romsa	1 230	42	409	0	53	103	119	100	18	14	111	51	102	-	108	
Finnmark Finnmárku	410	52	139	-	16	20	23	29	8	16	30	6	11	-	59	
Svalbard	26	0	6	-	1	16	0	1	-	0	0	1	-	-	0	

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.27. Føretak. Sysselsetjing i utvalde kulturområde¹, etter fylke

	Sysselsetjing i alt	Litteratur	Trykte og digitale medium	Data-spel	Musikk	Film	Arkitektur	Design	Scene-kunst	Visuell kunst	Anna kunstnarleg verksemnd.	Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemnd	Reklame og event	Undervisning	Andre område
2016	74 143	7 948	17 123	95	7 011	5 354	6 168	7 072	1 683	1 902	4 083	1 234	6 668	1 066	6 736
2017	74 640	7 819	16 472	116	7 098	5 430	6 538	7 573	1 776	1 922	4 423	1 341	6 650	1 104	6 378
2018	76 555	7 938	16 208	153	7 344	5 409	6 876	7 750	1 989	2 055	5 024	1 289	6 975	1 210	6 335
2018															
Østfold	2 567	281	273	-	327	72	166	351	72	80	146	13	345	49	392
Akershus	5 455	398	470	2	689	299	281	959	187	211	321	59	644	227	708
Oslo	36 525	4 977	9 749	98	2 593	3 134	3 494	2 912	994	690	2 214	218	3 370	290	1 792
Hedmark	1 435	104	269	-	181	74	183	150	54	37	84	51	134	45	69
Oppland	1 391	117	308	-	206	42	108	161	50	55	130	53	70	12	79
Buskerud	2 214	134	258	7	263	108	171	322	42	70	105	202	231	47	254
Vestfold	2 002	135	247	-	245	82	236	261	54	80	145	40	217	81	179
Telemark	1 257	101	178	-	175	38	132	119	48	58	113	62	114	23	96
Aust-Agder	762	43	180	-	75	60	53	75	8	31	97	15	36	31	58
Vest-Agder	1 736	135	197	-	214	127	131	200	29	67	93	16	219	23	285
Rogaland	3 780	283	400	3	352	236	331	537	56	110	381	71	348	99	573
Hordaland	6 560	626	1 661	29	729	582	523	611	156	209	469	67	365	138	395
Sogn og Fjordane	955	64	159	-	71	34	139	99	8	23	55	42	38	19	204
Møre og Romsdal	1 713	89	356	-	208	74	176	217	23	51	93	102	194	17	113
Trøndelag	4 067	181	695	14	615	250	523	474	127	126	268	35	425	51	283
Nordland	2 152	108	342	-	165	73	78	141	25	69	157	139	102	39	714
Troms/Romsdal	1 330	73	245	0	177	86	119	119	39	44	124	92	110	17	85
Finnmark	632	88	215	-	57	29	32	41	17	44	29	10	13	2	55
Finnmárku															
Svalbard	22	1	6	-	2	9	0	1	-	0	0	2	-	-	1

¹ Sjá Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.28. Sysselsette etter kulturområde og organisasjonsform. 4. kvartal

	Einskildpersonføretak og andre personleg eigde føretak	Aksjeselskap og andre føretak med avgrensa ansvar	Stiftelsar, samskipnader mv.	Offentlege verksemder	Uopp- gjevne
2017					
I alt	13 361	51 601	4 823	10 318	-
Litteratur	1 616	5 204	111	33	-
Trykte og digitale medium	104	14 335	325	3	-
Dataspel	0	113	0	0	-
Musikk	2 788	759	705	130	-
Film	796	4 395	69	429	-
Arkitektur	467	5 804	6	0	-
Design	2 710	4 184	8	0	-
Scenekunst	680	2 512	145	367	-
Visuell kunst	1 583	126	185	0	-
Anna kunstnarleg verksem og underholdningsverksem	933	1 729	278	679	-
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksem	7	878	2 881	4 989	-
Reklame og event	503	5 979	4	0	-
Undervisning	379	307	89	3 555	-
Andre område	795	5 276	17	133	-
2018					
I alt	16 461	52 810	4 838	10 578	-
Litteratur	1 909	4 950	123	34	-
Trykte og digitale medium	117	14 582	305	3	-
Dataspel	0	151	0	0	-
Musikk	3 724	691	674	150	-
Film	994	4 384	66	444	-
Arkitektur	522	6 185	8	0	-
Design	3 239	4 483	8	0	-
Scenekunst	910	2 598	142	365	-
Visuell kunst	1 991	122	189	0	-
Anna kunstnarleg verksem og underholdningsverksem	1 052	1 954	273	741	-
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksem	12	917	2 945	5 076	-
Reklame og event	614	6 309	4	0	-
Undervisning	484	348	85	3 632	-
Andre område	893	5 136	16	133	-
2019					
I alt	15 844	52 676	4 882	10 799	-
Litteratur	1 781	4 394	130	30	-
Trykte og digitale medium	109	14 525	291	3	-
Dataspel	0	183	0	0	-
Musikk	3 510	737	670	150	-
Film	975	4 398	74	424	-
Arkitektur	476	6 418	10	0	-
Design	3 123	4 639	7	0	-
Scenekunst	849	2 640	168	389	-
Visuell kunst	2 012	127	194	0	-
Anna kunstnarleg verksem og underholdningsverksem	1 045	2 197	283	743	-
Drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksem	14	945	2 951	5 247	-
Reklame og event	620	5 965	5	0	-
Undervisning	455	385	80	3 632	-
Andre område	875	5 123	19	181	-

¹ Sjå Omgrep og definisjonar i delkapittel 3.4. Om statistikken.

Kjelde: Registergrunna sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

4. Kulturelle tiltak og vederlag

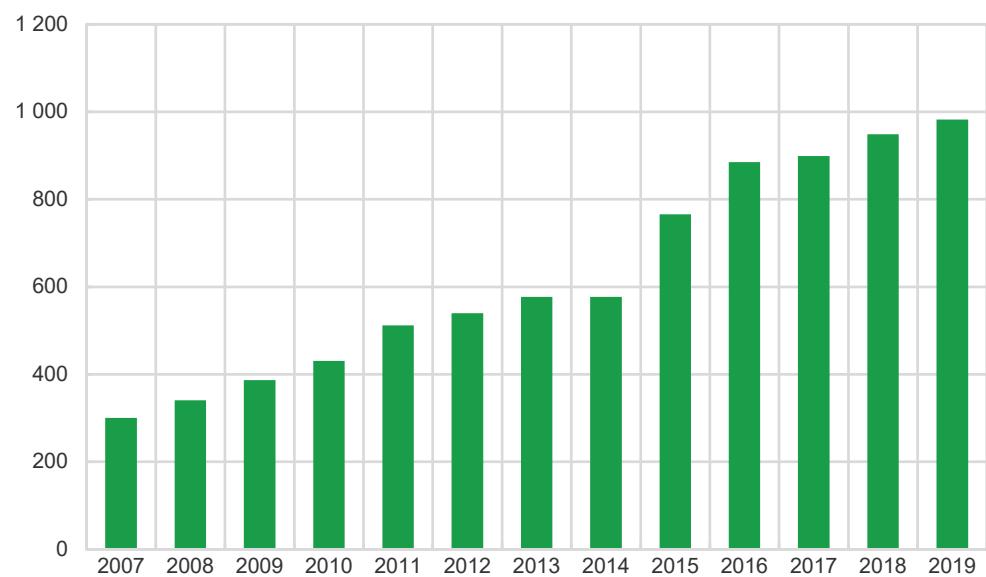
I dette kapittelet ser vi nærmere på kven og kva innanfor kultur som får løyvingar og stipend, samt korleis fond vert fordelte. Kulturrådet gjev midlar til ulike kulturelle føremål gjennom Norsk Kulturfond og Fond for lyd og bilet og dette kapittelet viser løyvingane gjevne gjennom desse ordningane. I tillegg ser vi på ulike tilskot frå Statens kunstnarstipend.

4.1. Nokre resultat

Kulturfondet veks stadig

I 2019 vart det gjeve løyve på til saman 982 millionar kroner frå Norsk Kulturfond til dei ulike områda innan kunst og kultur, ei auke på 3,5 prosent samanlikna med året før (Kulturrådet, 2020). Det har vore ein auke i årlege løyver, frå 300 millionar kroner i 2007, sjå tabell 4.1. I figur 4.1 ser vi at det var ein stor auke frå 2014 til 2015. Det skuldast i stor grad overføring av driftsstøttemiddel frå Kulturdepartementet til Kulturfondet (Kulturdepartementet, 2018). Frå 2015 til 2016 var det òg ein stor auke samanlikna med tidlegare år og den kan forklaast med at dei tidlegare knutepunktinstitusjonane vart overførte til Norsk kulturfond i 2016 (Kulturrådet, 2017).

Figur 4.1. Årleg løyving til Norsk kulturfond i nominell kroneverdi. Millionar kroner

Kjelde: Kulturrådet.

Løyvingar til dei ulike føremåla

388 millionar kroner til musikkføremål

Sidan 2012 har størstedelen av løyvinga frå Kulturfondet gått til musikkføremål og i 2019 var tildelinga på 388 millionar kroner. Dette utgjer 40 prosent av den totale summen og det er same del som i dei tre føregåande åra. Tilskotsordninga for musikkfestivalar var det føremålet som fekk mest med 152,7 millionar kroner eller 39 prosent av sum tilskot til musikkføremål og beløpet vart fordelt på 107 tildelinger. Tilskotsordning for musikkarar og musikkensemble fekk 70,7 millionar kroner, som svarar til 18 prosent av totalbeløpet og det er same del som i 2018. Summen vart fordelt på 302 tildelinger. Tilskotsordninga for arrangørar hadde flest tildelinger med 353 og sum tilskot til denne gruppa var på 34,5 millionar kroner, same beløp som året før, sjå tabell 4.5.

202 millionar kroner til litteraturføremål

Løyvinga til litteraturføremål i 2019 ende på til saman 202 millionar kroner, 18 millionar kroner meir enn i 2018, sjå tabell 4.1. Løyvinga utgjorde 21 prosent av totalsummen og etter ein nedgang dei siste ti åra, auka delen med to prosentpoeng frå 2018 (Kulturrådet, 2019). Innanfor posten tidsskrifter og periodiske

publikasjonar var det ein stor nedgang mellom 2015 og 2016, noko som kan forklarast med at tilskot til vekeaviser vart overført til Medietilsynet. I 2019 gjekk 13 millionar kroner til tidsskrifter og periodiske publikasjonar, ein auke på tre millionar frå 2018.

*Stadig fleire titlar
kjøpt gjennom
innkjøpsordningane*

Til saman vart det kjøpt inn 658 titlar i 2019 innanfor innkjøpsordningane for litteratur under Norsk Kulturfond. Dette var ein auke på 27 titlar samanlikna med året før, sjå tabell 4.2. Innkjøpsordningane for nynorsk skjønnlitteratur for vaksne og for born og unge auka med 14 fleire titlar kvar i høve til 2018. Innkjøpsordninga for sakprosa hadde ein reduksjon på 8 titlar og landa på 96 titlar i 2019. Talet på innkjøpte titlar for fagbøker for born og unge ende med 27 titlar.

*Fleire tildelingar til
scenekunst*

Tilskot til scenekunst går til prosjekt og verksemder som er med på å styrkje dei kunstnariske aktivitetane i det profesjonelle scenekunstfeltet (til dømes fri scenekunst – teater, dans, kunstnarskap og arrangørstøtte). Løyvinga til dei ulike scenekunstføremåla utgjorde 17 prosent av dei totalte løyvingane frå Norsk Kulturfond og ende på til saman 165 millionar kroner i 2019, sjå tabell 4.1. Beløpet vart fordelt på totalt 370 tildelingar, sjå tabell 4.4.

Den største delen av midlane til scenekunst gjekk til kategorien Fri scenekunst, kunstnarskap (det som tidlegare heitte Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper), sjå tabell 4.4. Her vart det delt ut tilskot på til saman 52,7 millionar kroner i 2019 fordelt på 5 tildelingar. Tilskot til Fri scenekunst, teater og Fri scenekunst, dans ende på høvesvis 33 og 26 millionar kroner som vart fordelt på 85 og 53 tildelingar.

Allmenne kulturføremål

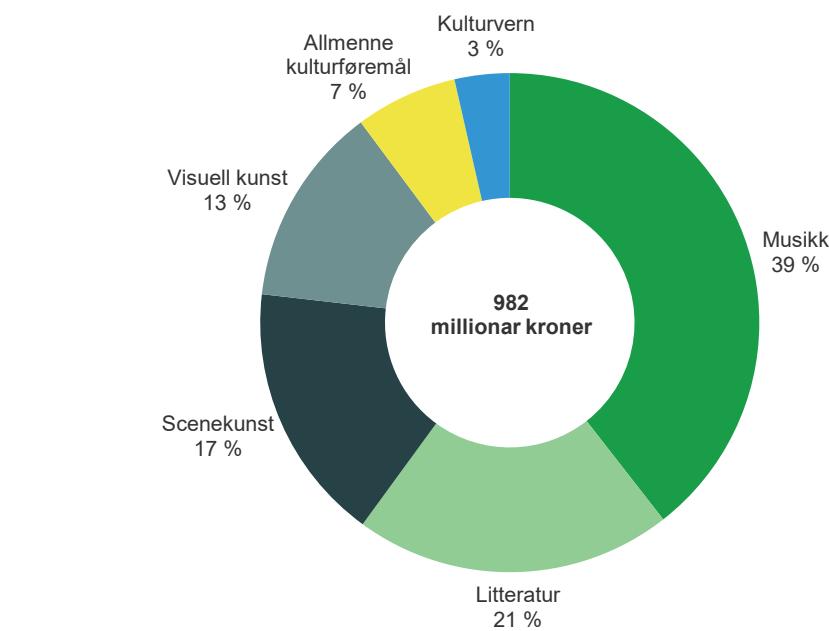
I 2019 vart det gjeve 65 millionar kroner i løyving til allmenne kulturføremål (til dømes Aspirantordninga og Rom for kunst – kunstarenaer og kulturbrygg). Denne posten utgjorde i underkant av sju prosent av totalen, og er på same nivå som dei siste åra, sjå tabell 4.1. Tidlegare var delen som gjekk til allmenne kulturføremål større. Frå og med 2016 har ikkje Norsk kulturfond hatt ei eiga avsetning til barne- og ungdomskultur under denne posten. Denne har i staden vorte fordelt på dei andre postane (Kulturrådet, 2017).

*Reduksjon i tilskot til
visuell kunst*

Det var ein reduksjon i løyvingane til visuell kunst i 2019. Tilskotet beløp seg til 128 millionar kroner mot 131 millionar året før. Det har vore ein auke i tilskotet til visuell kunst dei siste ti åra fram til og med 2018. Frå 2014 til 2015 var det ei dobling av tildelingssummen. Den auken kjem i hovudsak av tidlegare post 74 (driftsstøtte) kapittel 320 i statsbudsjettet, sjå tabell 4.3.

Driftsstøtte var den største posten av støtteordningane for visuell kunst i 2019 med 76,3 millionar kroner i avsette midlar. 60 prosent av dei totale midlane til visuell kunst har gått til verksemder under denne støtteordninga. Ymse tiltak var den nest største posten og hadde eit omfang på 23,4 millionar kroner. I 2017 vart det etablert ei ny støtteordning; kunstnarassistentordninga har til føremål å gje kunstnarar i etableringsfasen høve til å arbeide som assistent for ein meir etablert kollega i 50 prosent stilling i eit år. Denne ordninga held fram og vart tildelt 4,1 millionar kroner i 2019, det same som i 2018.

Figur 4.2. Avsetnader til ulike kulturføremål etter hovedområde i 2019. Millionar kroner og prosent

Kjelde: Kulturrådet.

Tilskot til kulturvern

Avsetnaden til kulturvern føremål var på 35 millionar kroner i 2019, sjå tabell 4.1. Kulturvern var det minste hovedområdet som fekk løyving.

Fleire tildelingar frå Fond for lyd og biletet

I 2019 vart det gjeve 613 tildelingar frå Fond for lyd og biletet var til saman på 46,7 millionar kroner. Både talet på tildelingane og størrelsen på tilskotet var ein auke frå 2018, sjå tabell 4.6. Berre to gonger sidan 2002 har det vorte gitt fleire tildelingar, 632 i 2003 og 621 i 2004.

Nærare om stipendordningane

Statens kunstnarstipend gjev støtte til kunstnarar gjennom fleire ulike stipendordningar og totalt i 2019 vart det gjeve 299,7 millionar kroner i støtte, sjå tabell 4.7. Arbeidsstipend er den ordninga som utgjer størstedelen av midlane. I 2019 vart 45 prosent av den totale summen gjeve i støtte til kunstnarar gjennom arbeidsstipend. Same del vart gjeve både i 2017 og 2018. Tidlegare, det vil seie før 2014, var det garanti-inntekta som utgjorde den største delen av tildelingane til kunstnarane. Denne ordninga vart fasa ut og vidareførast berre for dei som allereie er i ordninga (Kulturrådet, 2017).

Frå 2014 har stipend for etablerte kunstnarar og seniorkunstnarar meir og meir teke over for garanti-inntekt ordninga, sjå tabell 4.7. I 2019 vart det gjeve stipend til denne gruppa kunstnarar for 95 millionar kronar. Det utgjorde 32 prosent av dei totale midlane og saman med arbeidsstipend gjekk 77 prosent av støtta frå Statens Kunstnarstipend til desse to ordningane.

Halvparten av midlane til biletkunstnarar og kunsthandverkarar

Biletkunstnarane og kunsthandverkarane fekk til saman 53 prosent av midlane frå Statens kunstnarstipend, med høvesvis 116 og 44 millionar kroner totalt i stipend og garanti-inntekter i 2019. Skjønnlitterære forfattarar fekk 27 millionar kroner, 9 prosent av totalsummen. Resten av midlane vart fordelt på ein rekke andre kunstnargrupper, sjå tabell 4.7.

I alt 1 734 stipend vart gjeve frå Statens kunstnarstipend i 2019. Talet på stipend har gått noko ned kvart år frå 2016 då det var ein topp på 1 822 utdelte stipend, jamfør tabell 4.8. I samanheng med tildelte midlar i tabell 4.7 var det talet på

stipend til biletkunstnarar som var høgast, med i alt 521 stipend, medan kunsthåndverkarane vart tildelt 191 stipend. Tilsvarande tal i 2018 var 541 stipend til biletkunstnarane og 218 til kunsthåndverkarane. Tala inkluderer tildelingar frå tidlegare år som framleis var aktive.

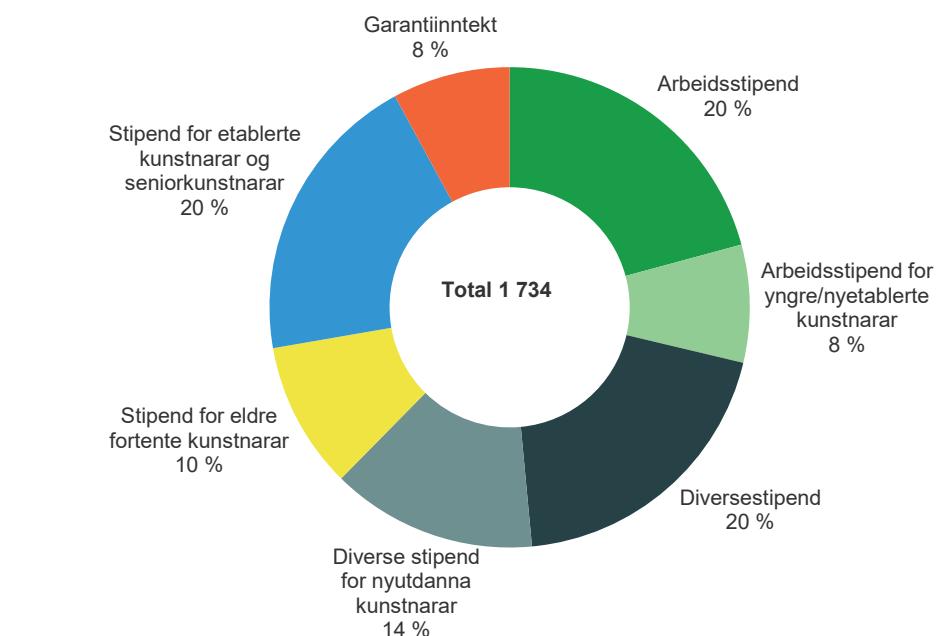
Flest arbeidsstipend og diversestipend

Sidan 2013 har det vore gjeve fleire arbeidsstipend enn dei andre stipendtypane og i 2019 var talet på arbeidsstipend 500, same tal som dei to føregående åra. Talet på diversestipend var på 339, noko som var ein nedgang på 27 frå året før. Til saman utgjorde arbeids- og diversestipend 48 prosent av alle stipend i 2019. Talet på garanti-inntekt gjekk vidare ned og talet på stipend til etablerte kunstnarar og senior-kunstnarar gjekk opp. Medan det har vore ein reduksjon i talet på arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar frå 2018 til 2019, vart det gjeve fleire diversestipend for nyutdanna kunstnarar, sjå tabell 4.8.

Nær halvparten av dei 354 stipenda for etablerte kunstnarar og senior-kunstnarar gjekk til biletkunstnarane, medan 21 prosent vart tildelt kunsthåndverkarar. Musikarar, songarar og dirigentar var kunstnargruppa som fekk tildelt flest diversestipend med 54 i talet.

Totalt sett var det arkitektar, journalistar, teatermedarbeidarar og interiørarkitektar som fekk færrast stipend, alle med tre eller færre diversestipend, sjå tabell 4.8.

Figur 4.3. Talet på stipend og garantiinntekter¹. 2019. Prosent

¹ Tala inkluderer stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive. Det vart ikkje tildelt nye garantiinntekter eller nye stipend for eldre fortente kunstnarar i 2019.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Innkrapde vederlag for 1,6 milliardar kroner i 2019

Innkrapde og utbetalte vederlag

Forvaltning av opphavsrett er ein del av eit kulturelt krinsløp. Gjennom avtaler med vederlagsorganisasjonar sikrast alle brukare lovleg tilgang til åndsverk samstundes som rettshavar får betalt. Alle organisasjonane vidareformidlar innkrapde vederlag til rettshavarane. Totalt vart det innkrapvd vederlag for over 1,6 milliardar kroner i 2019 og det var ein auke med 5 prosent i høve til året før. TONO, Kopinor og Norwaco opplevde ein auke i innkrapde vederlag frå 2018 til 2019, medan BONO og Gramo hadde ein nedgang. For BONO, TONO og Kopinor

var det ein auke i utbetalte vederlag, medan Norwaco og Gramo hadde nedgang i 2019 samanlikna med året før.

Dei to største aktørane når det gjeld både innkravde og utbetalte midlar var TONO og Kopinor. Saman sto dei for 70 prosent av alle innkravde vederlag. TONO innkravde 758 millionar kroner, medan Kopinor innkravde 382 millionar kroner.

Tilsvarande sto TONO og Kopinor òg for brorparten av utbetalte vederlag med til saman 931 millionar kroner eller 71 prosent av utbetalingane. Totalt vart det utbetalte vederlag for 1,3 milliardar kroner i 2019 og det var 5 prosent meir i høve til året før.

4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane

Norsk kulturråd

Stortinget vedtek den nasjonale kulturpolitikken og løyver pengar til diverse kulturføremål, mellom anna Norsk kulturråd (Kulturdepartementet, 2018). Kulturrådet har som mål å stimulere det mangfoldige kunst- og kulturuttrykket og bidra til at kunst og kultur blir skapt, tatt vare på, dokumentert og gjort tilgjengeleg for flest mogleg. Kulturrådet har fleire ulike forvaltingsoppgåver i samband med verksemda og er sekretariat for dei tre styrande organa Rådet for Norsk kulturfond, Utvalet for Statens kunstnarstipend og Styret for Fond for lyd og bilet. Gjennom tilskot og stipend får kunstnarar og kulturaktørar som produserer og formidlar kunst og kulturuttrykk, betre vilkår.

Norsk kulturfond

Kunstnarar, kunstnargrupper og kulturverksemder kan søke støtte frå dei ulike støtteordningane til Kulturrådet. På Kulturrådet sine internetsider vert intensjonane til fondet definerte mellom anna slik: «Norsk kulturfond skal styrke samtidens kunst- og kulturuttrykk, bevare, dokumentere og formidle kulturarv og gjøre kunst og kultur tilgjengelig for flest mulig. Kulturfondet skal stimulere den frie delen av kunst- og kulturlivet og bedre vilkårene for kunstnerisk produksjon og formidling.»

Statens kunstnarstipend

Statens kunstnarstipend er eit av statens sentrale verkemiddel for å fremje eit mangfoldig og nyskapande kunstliv. Stipendordninga skal gjennom tilskot til einskildkunstnarar gjera etablering enklare og skal stimulera til utvikling av profesjonelt kunstnarisk virke. Tildeling av stipend skal berre grunnast i kunstnarisk kvalitet og aktivitet og medverka til føreseielege rammer for kunstnarane.

Fond for lyd og bilet

Fond for lyd og bilet skal fremje produksjon og formidling av innspelingar av lyd- og filmopptak, og vert fordelte til beste for rettshavarane innanfor musikk, scene, film og biletkunst. Fondet er i tillegg oppretta for å gi rimeleg godtgjering til rettshavarar for den lovlege kopieringa av verka deira til privat bruk. Gjeldande forskrift for Fond for lyd og bilet tredde i kraft i januar 2010. Den gjorde det tydlegare kven som har rett til støtte (Forskrift om tilskudd fra FLB, 2009).

Vederlagsorganisasjonar

Forvalting av opphavsrett er ein del av det kulturelle krinsløp. Gjennom avtalar med vederlagsorganisasjonane sikrast alle brukarar enkel og lovleg tilgang til åndsverk - samstundes som rettshavarar får betalt så nye verk kan skapast. Alle organisasjonane formidlar innkravde vederlag til rettshavarane.

Litt om dei ulike organisasjonane:

- BONO forvaltar opphavsretten til over 2 500 norske og 150 000 utanlandske visuelle kunstnarar i Norge. BONO lisensierer og inngår avtaler om bruk av verk, og sørger for individuell fordeling av vederlag til opphavsmenn og rettshavarar. Lisensområdet omfattar redaksjonell og kommersiell bruk i trykte og digitale media som f.eks. bøker, film, kringkasting, nettstader,

databasar, merchandise mv. BONO er òg innkrevings- og fordelingsorganisasjonen for følgjeretsvederlaget, og sikrar at kunstnarar og rettshavarar mottar vederlag når deira verk vert selt vidare.

- FONO er interesseorganisasjonen for uavhengige norske plateselskap. Organisasjonen arbeider for betre vilkår for norsk musikk generelt og for norsk musikkproduksjon spesielt. FONO er bindeleddet mellom og talerøyret til over eitt hundre frittståande selskap.
- Gramo fordelar vederlag individuelt til musikarar, artistar og plateprodusentar når deira innspelingar vart brukt i kringkasting og annan offentleg framføring (butikkar, hotell, kaféar etc.). Gramo har over 32 000 medlemmer og representerer i tillegg alle aktuelle rettshavarar i Noreg og utlandet. I Gramostatistikken som vert publisert kvart år, finnast informasjon om gjennomsnittleg vederlag, høgaste utbetaling, mest spilte låt, mest spilte artist etc.
- Kopinor er ein organisasjon av opphavsmenn og utgjevarar i til saman 22 medlemsorganisasjonar. Kopinor forhandlar og inngår avtaler om kopiering og annan bruk av åndsverk i skuleverket, universitet og høgskular, statleg og kommunal administrasjon, kyrkjer og trussamfunn og store delar av organisasjons- og næringslivet. Dei fleste avtalene omfattar både fotokopiering og digital kopiering. Ein eigen avtale med Nasjonalbiblioteket gir tillating til å leggje ut bøker i fulltekst (Bokhylla.no). Vederlaget for kopiering vert fordelt til rettshavarar i inn- og utland.
- Norwaco forvaltar rettigheter til åndsverk, prestasjonar og produksjonar innan lyd og bilde (TV, film, musikk m.m.), litteratur og visuell kunst for 65 000 individuelle norske rettshavarar og for fleire utanlandske rettshavarar. Norwaco vert eiga av 35 medlemsorganisasjonar og er eit bideledd mellom dei som skapar og dei som brukar kultur og underhaldning innan TV, film, litteratur, video og musikk. Vederlaga som vert kravd inn, vert fordelt til medlemsorganisasjonane som står føre vidare utbetaling til rettshavarar.
- TONO er eit non-profit samvirkeforetak, stiftet i 1928, som vert eiga og styrt av sine medlemmer: Komponistar, låtskrivarar, tekstforfattarar og musikkforlag. TONO forvaltar framføringsrettar for musikkverk i Noreg og innkasserer vederlag for offentleg framføring av dei. TONO representerer i dag ca. 32 500 norske komponistar, tekstforfattarar og musikkforlag. Gjennom gjensidige representasjonsavtalar med tilsvarande selskap i andre land forvaltar TONO i praksis heile verdsrepertoaret i Noreg. Som non-profit føretak vert TONOs resultat overført vidare til rettshavararne i framførte verk.

Om opphavsrett i åndsverkloven

I åndsverkloven (2018, § 2) står det følgjande om opphavsrett:

«Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket, og betegnes som opphaver.

Med åndsverk forstås i denne loven litterære eller kunstneriske verk av enhver art som er uttrykk for original og individuell skapende åndsinnsats, slik som

- a) tekster av alle slag, blant annet av skjønnlitterær og faglitterær art
- b) muntlige foredrag
- c) sceneverk, både dramatiske, musikkdramatiske og foregrafiske verk, pantomimer og hørespill
- d) musikkverk, med eller uten tekst
- e) filmverk

- f) fotografiske verk
- g) malerier, tegninger, grafikk og lignende billedkunst
- h) skulptur av alle slag
- i) bygningskunst, både tegninger og modeller, og selve byggverket
- j) billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, både forbildet og selve verket
- k) kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art
- l) datamaskinprogrammer
- m) oversettelser og andre bearbeidelser av verk som er nevnt foran.

For fotografiske bilder som ikke er åndsverk gjelder § 23..»

Referansar

Kulturdepartementet. (2018). *For budsjettåret 2019 – Utgiftskapitler: 300-342 Inntektskapitler 3300-3342 og 5568*. (Prop. 1 S KUD (2018-2019)). Henta frå <https://www.regeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20182019/id2613191/?ch=1>

Kulturrådet. (2017). *Årsrapport 2016*. Henta frå <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/arsrapport-kulturradet-2016>

Kulturrådet. (2019). *Årsrapport 2018*. Henta frå <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/arsrapport-kulturradet-2018>

Kulturrådet. (2020). *Årsrapport 2019*. Henta frå <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/arsrapport-kulturradet-2019>

Forskrift om tilskudd fra FLB. (2009). Forskrift om tilskudd fra Fond for lyd og bilde (FOR-2009-03-31-381). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-03-31-381>

Åndsverkloven. (2018). Lov om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven) (LOV 2018-12-20). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-15-40>

Tabell 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner¹

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ²	2016	2017	2018	2019
I alt	300	340	387	431	512	540	577	577	766	885	899	949	982
Musikk	87	94	115	126	156	165	187	177	258	355	359	380	388
Litteratur	101	125	139	150	155	161	164	155	177	178	178	184	202
Av dette													
Tidsskrifter og periodiske publikasjoner ³	4	20	23	24	24	24	25	23	23	10	10	10	13
Scenekunst	48	57	62	77	99	106	113	130	131	148	149	154	165
Visuell kunst	14	16	20	25	28	29	34	45	98	113	122	131	128
Kulturvern	9	9	11	10	10	10	10	10	31	32	32	34	35
Allmenne kulturføremål	42	40	40	43	67	69	70	61	70	60	59	65	65
Andre føremål	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre føremål overførte tiltak	-	-	-	-	-	-	23	7	-	5	-	-	-

¹ Totalsummane kan avvike noko grunna avrunding av delsummar. ² Den store auken kjem i stor grad av overføring av driftsstøttemiddel inn i Kulturfondet i 2015. ³F.o.m. 2008 er ymse publikasjonar inkluderte. F.o.m. 2016 er tilskot til vekeavisar overført til Medietilsynet. ⁴ Frå 2016 er avsetninga fordelt på alle fagområda.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 4.2. Innkjøpsordningane for litteratur under Norsk kulturfond. Innkjøpte titlar

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	557	536	465	629	621	625	573	591	606	631	658
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, vaksne ¹	228	198	123	233	250	246	236	238	253	271	285
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, born og unge	135	127	119	141	128	133	118	123	113	93	107
Innkjøpsordninga for omsette bøker	100	117	122	133	126	129	116	108	111	124	124
Innkjøpsordninga for sakprosa	65	69	74	84	82	79	67	83	91	104	96
Innkjøpsordninga for fagbøker, born og unge	29	25	27	24	24	20	20	22	24	21	27
Innkjøpsordninga for teikneseriar ²	-	-	-	14	11	18	16	17	14	18	19

¹ Under innkjøpsordninga for voksne vart det i perioden 2012-2014 kjøpt inn både papirbøker og e-bøker som ei prøveordning. Ordninga gjeld enno per 27.05.2019. ² Innkjøpsordning for nye norske teikneseriar vart oppretta i 2012.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 4.3. Støtteordningar for visuell kunst under Norsk kulturfond. Avsette midlar. 1 000 kroner¹

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	19 829	24 579	28 300	29 200	33 852	44 519	98 399	112 666	122 406	130 626	127 739
Ymse tiltak	-	-	21 500	22 200	26 680	28 599	26 766	23 457	23 479	21 670	23 372
Kunst og teknologi	2 600	2 683	2 600	2 700	2 680	2 680	2 000	1 500	1 500	-	-
Kunstfestivalar ²	1 000	1 032	1 500	1 500	1 650	2 000	-	-	-	-	-
Udstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen	1 400	1 445	1 400	1 400	1 502	1 800	2 000	2 500	3 000	2 500	2 500
Utstyrsstøtte til fellesverkstadar	1 280	1 321	1 300	1 300	1 340	1 000	1 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Statens utstillingsstipend ³	3 800	3 800	-	-	-	-	-	-	5 200	5 200	-
Overførte tiltak	-	-	-	-	-	8 440	9 190	7 130	7 130	-	-
Arrangørstøtte for kunstnardrivne visningsstadar og kunstfestivalar ⁴	-	-	-	-	-	-	15 000	15 000	15 000	16 000	16 000
Driftsstøtte, tidlegare post 74	-	-	-	-	-	-	42 443	61 579	61 597	75 648	76 251
Kunstnerassistentordninga ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	4 000	4 108	4 116

¹ Totalsummane kan avvike noko grunna avrunding av delsummar. ² Går inn under arrangørstøtte for kunstnardrivne visningsstadar og kunstfestivalar i 2015. ³ Overførte til Kunstsentera i Noreg f.o.m. 2019. ⁴ Ny ordning f.o.m. 2015. ⁵ Ny ordning f.o.m. 2017.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 4.4. Tilskot til scenekunstføremål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp

	2015		2016		2017		2018		2019	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar								
I alt	131 168	347	147 660	326	148 960	362	154 150	352	164 933	370
Fri scenekunst, teater	27 500	48	28 214	56	30 450	57	30 338	68	33 000	85
Fri scenekunst, dans ¹	23 000	42	24 000	48	25 950	45	25 500	48	26 000	53
Fri scenekunst, kunstnerskap ²	40 500	12	47 000	2	46 500	20	47 043	6	52 678	5
Regionale kompetansesenter for dans ³	4 500	11	4 700	3	5 000	13	5 300	8	5 900	4
Forprosjekt scenekunst	5 000	88	5 500	69	6 000	72	6 577	85	7 791	85
Gjestespel	7 500	99	8 100	96	9 000	95	9 000	87	8 000	81
Fleirårige tiltak	6 133	4	2 790	1	-	-	-	-	-	-
Kompetansehevende tiltak scenekunst (tidl. Andre scenekunsttiltak)	3 848	27	5 836	37	4 184	37	4 184	27	4 500	43
Arr. støtte dans/scenekunst ⁴	8 500	16	9 500	7	11 600	18	15 600	16	16 812	9
Evalueringar FoU	400	..	800	..	-	-	-	-	-	-
Driftsstøtte, tidl. post 74	4 287	..	7 018	6	10 276	5	10 608	7	10 452	5
Overført knutepunktinstitusjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Peer Gynt Stemnet	-	-	4 202	1	-	-	-	-	-	-

¹ I tillegg hadde fem prosjekt tidlegare tilsegn om løying for budsjettåret 2016. ² Frå 2019 bytta namn frå Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper. For budsjettåret 2016 kom i tillegg tolv kompani som tidlegare hadde tilsegn om løying. ³ I tillegg hadde ti tiltak tilsegn om løying frå tidlegare år. ⁴ I tillegg hadde elleve tiltak tilsegn om løying for budsjettåret 2016. Tidlegare tilsegn for budsjettåret 2019 er ikkje medrekna, men tilsegn for kommande år er inkludert.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 4.5. Tilskot til musikkføremål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp

	2015		2016		2017		2018		2019	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar								
I alt	257 858	1 328	355 319	1 332	358 577	1 309	380 040	1 340	387 640	1 404
Tilskotsordning for musikkfestivalar	47 945	98	48 808	109	139 664	92	149 684	105	152 677	107
Tilskotsordning for arrangørar	28 588	303	28 102	316	29 102	284	34 513	293	34 513	353
Tilskotsordning for musikkensemble	41 517	65	48 264	130	-	-	-	-	-	-
Tilskotsordning for kyrkjemusikk	8 188	65	8 335	92	8 335	95	8 436	78	8 436	23
Tilskotsordning for musikkarar	16 642	203	16 940	159	-	-	-	-	-	-
Publiseringssøtte for musikkinnspelingar	22 564	252	22 970	262	22 970	272	23 247	322	23 247	283
Andre føremål musikk	31 035	312	33 940	216	34 650	259	36 044	274	37 783	307
Driftsstøtte, tidlegare post 74	61 379	30	63 260	33	58 632	32	59 629	29	60 257	28
Overførte knutepunktinstituser ¹	-	-	83 700	15	-	-	-	-	-	-
Tilskotsordning for musikkarar og musikkensemble ²	-	-	-	-	65 204	275	68 487	282	70 727	303
Utgreiingsprosjekt om arrangørfeltet musikk	-	-	1 000	..	-	-	-	-	-	-

¹ Overfør til Kulturrådet frå 2016. ² Består av to tidlegare tilskotsordningar: Musikkensemble og Musikarordninga, samanslåinga gjeld frå 2017.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 4.6. Fond for lyd og bilet, talet på tildelingar og beløp. 1 000 kroner

	Talet på tildelingar	Beløp
2002	529	26 623
2003	632	27 143
2004	621	26 724
2005	566	21 089
2006	572	23 604
2007	546	26 634
2008	607	28 465
2009	582	29 171
2010	511	30 522
2011	523	32 265
2012	517	32 980
2013	555	34 525
2014	469	34 128
2015	550	37 451
2016	583	38 400
2017 ¹	586	38 755
2018	608	40 096
2019 ²	613	46 720

¹ Beløpet inkluderer tildeling på kr 38 050 000 frå Kulturdepartementet og ubrukte midlar frå tidlegare år på kr 705 000 i 2017. ² Samla avsetjing inkluderer tilbakeførte midlar frå tidlegare år tildeilt i 2019, til saman 3 780 250 kroner.

Kjelde: Fond for lyd og bilet.

Tabell 4.7. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 1 000 kroner

	Totalt beløp	Arbeidsstipend ¹			Diverse- stipend. Totalt beløp	Diverse- stipend for ny- utdanna kunst- narar	Stipend for eldre fortente kunst- narar ^{1,2}	Stipend for etablerte kunstnarar og senior- kunstnarar ¹	Garanti- inntekt ¹
		Beløp i alt	Arbeids- stipend	Arbeids- stipend for yngre/ nyetablette kunstnarar					
2000	127 637	49 590	9 275	..	5 620	..	63 152
2001	135 780	51 475	11 375	..	5 620	..	67 310
2002	132 342	51 800	11 509	..	5 620	..	63 413
2003	140 373	57 196	12 564	..	5 620	..	64 993
2004	148 812	58 776	11 351	..	5 620	..	73 065
2005	155 691	62 457	11 786	..	5 620	..	75 828
2006	159 060	63 111	35 807	27 305	12 136	..	5 620	..	78 193
2007	165 834	65 378	37 239	28 140	12 493	..	5 620	..	82 343
2008	175 987	68 288	38 896	29 392	13 092	..	5 620	..	88 987
2009	186 013	74 958	43 896	31 062	13 801	..	5 560	..	91 694
2010	192 542	78 678	47 616	31 062	14 437	..	5 620	..	93 807
2011	200 839	81 510	49 780	31 730	14 577	..	5 620	..	99 132
2012	209 152	88 788	56 056	32 732	14 655	..	5 590	..	100 119
2013	218 556	96 758	63 024	33 734	14 670	4 356	5 190	..	97 582
2014	237 351	101 270	67 035	34 235	18 150	7 021	4 810	12 276	93 825
2015	248 648	103 950	68 880	35 070	15 650	16 121	4 550	48 916	59 461
2016	263 067	115 493	78 297	37 197	15 152	16 514	4 310	64 845	46 753
2017	271 490	123 138	86 442	36 696	15 813	15 543	4 020	71 427	41 549
2018	287 796	130 770	92 323	38 446	15 710	15 738	3 940	84 444	37 195
2019	299 738	134 110	97 096	37 014	15 713	16 406	3 420	94 950	35 137
2019									
Biletkunstnarar	116 180	34 868	23 335	11 533	3 804	6 698	-	46 402	24 408
Kunsthandverkarar	43 938	16 361	11 265	5 096	1 620	1 281	-	19 580	5 096
Skjønnlitterære forfattarar	26 662	15 555	13 142	2 413	1 451	-	-	8 047	1 609
Musikrar, songarar og dirigentar	17 182	10 460	7 510	2 950	1 587	576	-	4 023	536
Dansekunstnarar	17 159	8 850	5 364	3 486	767	2 446	-	3 755	1 341
Skodespelarar og dokkespelarar	11 547	6 973	4 291	2 682	968	1 729	-	1 877	-
Komponistar	8 726	4 022	2 950	1 072	402	816	-	2 682	804
Fotografar	8 560	5 363	4 827	536	640	144	-	1 341	1 072
Filmkunstnarar	8 048	4 559	2 950	1 609	957	1 996	-	536	-
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	6 428	3 486	2 682	804	528	-	-	2 414	-
Andre kunstnargrupper	6 255	4 291	3 755	536	355	-	-	1 341	268
Populærkomponistar	6 243	5 364	4 023	1 341	611	-	-	268	-
Dramatikrar	3 910	2 949	2 145	804	425	-	-	536	-
Kritikrar	3 683	3 486	3 218	268	197	-	-	-	-
Sceneinstruktørar	2 667	1 608	1 072	536	235	288	-	536	-
Skjønnlitterære omsetjarar	2 526	1 609	1 341	268	381	-	-	536	-
Scenografar og kostymedesignarar	2 482	1 340	536	804	174	432	-	536	-
Folkekunstnarar	2 081	1 877	1 609	268	204	-	-	-	-
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	1 786	1 072	1 072	-	178	-	-	536	-
Arkitektar	65	-	-	-	65	-	-	-	-
Journalistar	58	-	-	-	58	-	-	-	-
Interiørarkitektar	55	-	-	-	55	-	-	-	-
Teatermedarbeidarar	51	-	-	-	51	-	-	-	-

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive. ² Stipend for eldre fortente kunstnarar fasast ut og nye stipend vert ikkje tildelt.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.8. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe

	I alt	Arbeidsstipend ¹			Diverse-stipend nyetablerte kunstnarar	Diverse- stipend for ny- utdanna kunst- narar	Stipend for eldre fortente kunst- narar ^{1,2}	Stipend for etablerte kunst- narar og senior- kunst- narar ¹	Garanti- inntekt ¹
		Arbeids- stipend i alt	Arbeids- stipend	Arbeids- stipend, yngre/ nyetablerte kunstnarar					
2000	1 531	342	363	..	281	..	545
2001	1 601	355	420	..	281	..	545
2002	1 594	350	419	..	281	..	544
2003	1 606	362	426	..	281	..	537
2004	1 560	372	393	..	281	..	514
2005	1 582	382	412	..	281	..	507
2006	1 608	386	219	167	434	..	281	..	507
2007	1 598	388	221	167	424	..	281	..	505
2008	1 608	388	221	167	432	..	281	..	507
2009	1 609	403	236	167	422	..	281	..	503
2010	1 651	423	256	167	444	..	281	..	503
2011	1 656	434	267	167	442	..	281	..	499
2012	1 689	453	286	167	466	..	281	..	489
2013	1 747	479	312	167	441	74	265	..	453
2014	1 802	494	327	167	474	88	243	53	429
2015	1 814	495	328	167	404	203	230	220	262
2016	1 822	503	341	162	362	255	218	278	206
2017	1 798	500	351	149	376	237	201	307	177
2018	1 761	500	353	147	366	214	197	336	148
2019	1 734	500	362	138	339	239	171	354	131
2019									
Biletkunstnarar	521	130	87	43	50	77	-	173	91
Kunsthandverkarar	191	61	42	19	22	16	-	73	19
Skjønnlitterære forfattarar	122	58	49	9	28	-	-	30	6
Musikarar, songarar og dirigentar	117	39	28	11	54	7	-	15	2
Dansekunstnarar	109	33	20	13	15	42	-	14	5
Skodespelarar og dokkespelarar	86	26	16	10	28	25	-	7	-
Filmkunstnarar	83	17	11	6	21	43	-	2	-
Komponistar	55	15	11	4	10	17	-	10	3
Populærkomponistar	43	20	15	5	22	-	-	1	-
Fotografar	40	20	18	2	9	2	-	5	4
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	29	13	10	3	7	-	-	9	-
Andre kunstnargrupper	28	16	14	2	6	-	-	5	1
Dramatikarar	28	11	8	3	15	-	-	2	-
Skjønnlitterære omsetjarar	21	6	5	1	13	-	-	2	-
Sceneinstruktørar	19	6	4	2	7	4	-	2	-
Folkekunstnarar	18	7	6	1	11	-	-	-	-
Kritikarar	18	13	12	1	5	-	-	-	-
Scenografar og kostymedesignarar	16	5	2	3	3	6	-	2	-
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	11	4	4	-	5	-	-	2	-
Arkitektar	3	-	-	-	3	-	-	-	-
Journalistar	2	-	-	-	2	-	-	-	-
Teatermedarbeidarar	2	-	-	-	2	-	-	-	-
Interiørarkitektar	1	-	-	-	1	-	-	-	-

¹ Tala inkluderer stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive. ² Stipend for eldre fortente kunstnarar fasast ut og nye stipend vert ikkje tildelt.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.9. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon¹. 1 000 kroner

	I alt ²	BONO ³	TONO ⁴	Kopinor ⁵	Norwaco ^{5,6}	Gramo ⁵	FONO
Innkravde vederlag							
2002	631 589	4 886	223 010	204 638	112 312	83 462	1 257
2003	666 087	4 315	245 761	194 622	115 236	101 653	1 315
2004	694 219	7 561	258 025	197 502	117 575	109 452	1 334
2005	717 496	6 581	266 619	194 809	143 411	101 885	1 421
2006	734 815	6 029	282 493	173 051	150 140	119 646	1 456
2007	820 836	12 798	291 601	222 686	162 508	127 368	1 622
2008	853 399	11 488	304 728	222 046	178 650	130 700	1 959
2009	963 471	10 424	359 152	233 994	221 251	135 200	1 883
2010	1 002 331	9 349	385 806	238 540	228 258	138 460	1 918
2011	995 057	10 545	409 574	240 823	184 823	146 661	2 631
2012	1 053 527	10 591	429 991	275 326	196 361	139 005	2 253
2013	1 102 590	11 848	464 087	288 761	188 441	146 265	3 188
2014	1 148 433	12 454	490 955	290 244	193 072	158 492	3 216
2015	1 323 417	10 388	582 207	312 548	248 933	166 042	3 299
2016	1 305 701	11 508	531 876	328 484	257 898	172 723	3 212
2017	1 470 974	11 142	652 086	348 994	280 806	173 786	4 160
2018	1 554 411	14 397	697 426	372 955	292 097	173 355	4 181
2019	1 627 584	14 196	757 739	382 097	306 587	166 965	.
Utbetalte vederlag							
2002	574 710	3 811	184 532	215 295	119 266	48 880	1 006
2003	569 939	3 285	186 408	177 647	124 229	74 414	1 052
2004	561 585	5 524	219 497	182 882	113 072	36 984	1 067
2005	593 899	4 921	210 229	183 223	106 042	85 862	1 065
2006	581 667	4 482	240 981	142 996	123 927	66 390	1 091
2007	681 138	39 218	247 642	174 154	164 881	81 834	1 298
2008	733 153	8 193	247 400	207 454	162 920	102 000	1 567
2009	760 334	7 607	257 144	204 770	188 305	99 600	1 507
2010	866 588	6 783	313 080	203 188	195 503	146 500	1 534
2011	859 472	7 343	342 524	204 951	172 244	130 305	2 105
2012	810 265	7 421	357 312	207 191	119 976	116 875	1 802
2013	867 573	8 155	360 750	262 188	131 107	102 823	2 550
2014	850 254	8 792	362 821	255 125	103 920	117 026	2 570
2015	1 154 495	7 231	391 765	254 708	392 921	105 231	2 639
2016	1 106 201	7 853	461 763	269 342	249 352	115 322	2 569
2017	1 123 825	7 802	504 738	280 243	229 922	97 792	3 328
2018	1 246 459	10 161	527 531	298 186	275 284	132 930	2 367
2019	1 309 622	10 221	613 445	317 622	253 241	115 093	.

¹ Alle beløp er oppgjeve i løypande kroner. ² Totalbeløpet inkluderer også andre institusjonar enn nemnt i tabellen. ³ Auken frå 2006 til 2007 kjem av at BONO f.o.m. 2007 forvaltar den såkalla følgjerettsordninga i Noreg; eit prosentvis vederlag som vert betalt når opphavsrettsleg verna kunst vert vidareselt. ⁴ Innkravde vederlag er ekskl. finansinntekter og mekaniske rettskrav, men medrekna 2 prosent komponistfond og utland. ⁵ I summane er utlandet medrekna. ⁶ Norwaco sender midlar til TONO, difor er ikkje summen av innkravde vederlag summen av organisasjonane innkravde vederlag. Det same gjeld utbetalte vederlag.

Kjelde: Dei enkelte organisasjonane.

5. Musikk og scenekunst

5.1. Talet på aktivitetar innan musikk

77 600 fleire tilhøyrarar

Musikkinstitusjonane som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet, gav over 1 380 konserter for til saman 711 400 tilhøyrarar i 2019. Det var 77 fleire konserter, og over 72 600 fleire tilhøyrarar enn året før. Dette gav i gjennomsnitt 26 fleire tilhøyrarar per konsert i 2019 enn 2018, 516 mot 490, sjå tabell 5.1.

Det var 396 konserter retta mot born og unge i 2019, 101 fleire konserter enn året før. Tilhøyrartalet på konseriane retta mot born og unge gjekk opp frå 90 600 til nær 179 600, ein auke på 89 000 tilhøyrarar, ifølgje tal frå Kulturrådet.

På konseriane som ovannemnde musikkinstitusjonar hadde i samarbeid med Kulturtanken om Den kulturelle skulesekken (DKS), var det til saman nær 23 700 publikummarar.

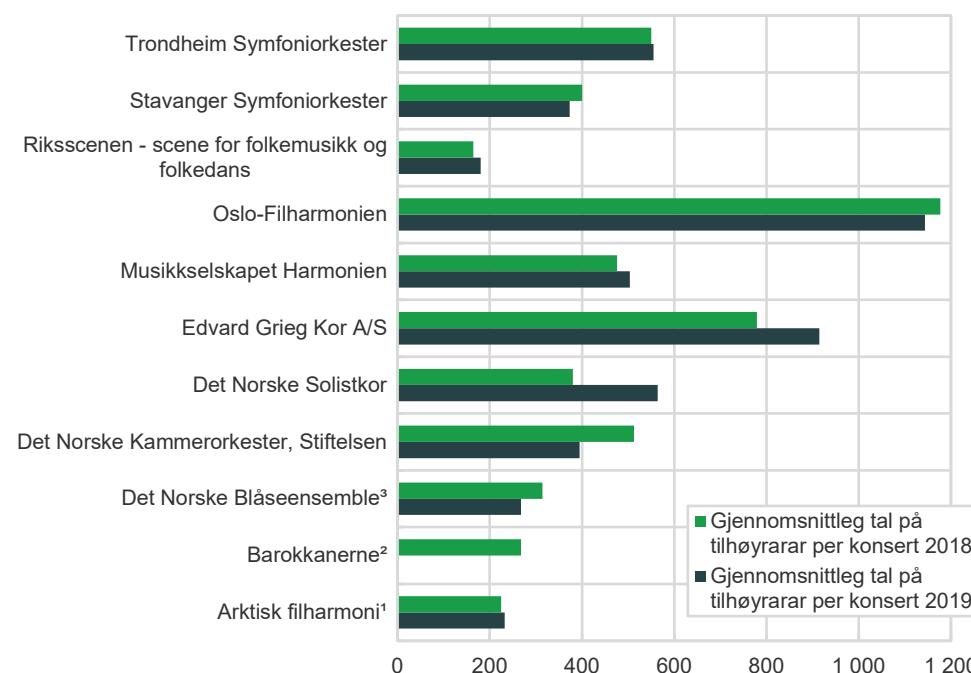
329 turnékonserter

Talet på turnékonserter var på sitt høgaste i 2015, med 345 konserter. Etter to år med nedgang gjekk talet på turnékonserter opp til 318 i 2018. I 2019 vart det arrangert 329 turnékonserter, ein auke på 11 turnékonserter samanlikna med året før. Det var 173 000 tilhøyrarar på turnékonserter i 2019, ein auke på 76 000 turnékonserter frå året før.

Oslo-Filharmonien hadde flest tilhøyrarar per konsert

Som tidlegare år, hadde Oslo-Filharmonien flest tilhøyrarar per konsert i 2019. Oslo-Filharmonien hadde i gjennomsnitt 1 144 tilhøyrarar per konsert. Dernest hadde Edvard Grieg Kor i gjennomsnitt 915 tilhøyrarar per konsert. Vi presiserer at ein god del av konseriane Edvard Grieg Kor medverkar i er samproduksjonar.

Figur 5.1. Tilhøyrarar per konsert, etter musikkinstitusjonar som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet. 2018–2019

¹ Tidlegare Nordnorsk Opera og symfoni. ² Norsk Barokkorkester gjekk saman med Barokkanerne i 2018. ³ Tala for 2019 inkluderer også tal frå Barokkanerne.

Kjelde: Kulturrådet.

Det norske Solistkor og Edvard Grieg Kor hadde i gjennomsnitt høvesvis 184 og 136 fleire tilhøyrarar per konsert i 2019 enn i 2018. Det Norske Kammerorkester Stiftelsen hadde derimot 118 færre tilhøyrarar per konsert i 2019.

Både institusjonane, aktiviteten og formata deira er sære ulike. Ei direkte samanlikning mellom institusjonar kan difor gjeve eit noko skeivt bilet. Dessutan er det viktig å nemne at det er mykje profesjonell musikkaktivitet som ikkje er omfatta av denne statistikken. Det profesjonelle musikklivet er meir enn det som vert rapportert til Kulturrådet.

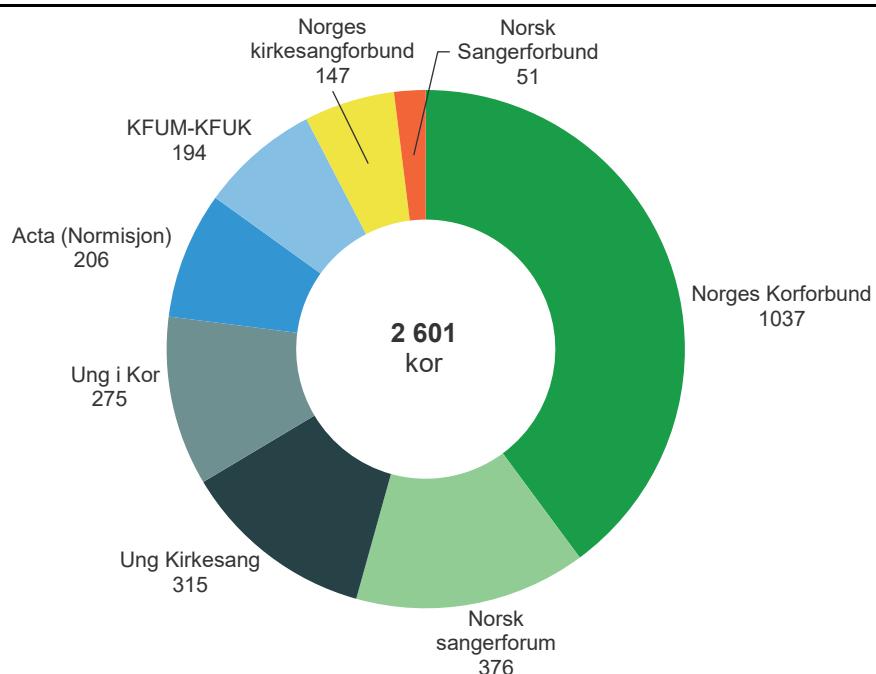
*2 600 kor og 74 400
korsongarar*

Åtte kororganisasjonar rapporterte til saman 2 600 kor med 74 400 songarar i 2019, sjå tabell 5.2. Tala frå 2019 er ikkje samanliknbare med tal frå året før då ni kororganisasjonar hadde rapportert sine tal. Figur 5.2 viser at Norges Korforbund framleis er den største organisasjonen. Forbundet hadde 1 037 kor med 30 500 korsongarar. Desse utgjorde 40 prosent av alle kor og 41 prosent av alle korsongarar i organisasjonane i 2019. I tillegg til tala for kora vi presenterer her, finst det òg ein del uorganiserte kor, mellom anna i form av skulekor, verksemderkor og liknande. Desse kora har vi ikkje oversikt over.

Norsk sangerforum organiserte omlag 10 800 songarar i 376 kor, medan Ung i kor hadde nær 10 400 songarar i 275 kor. Songarane i desse to organisasjonane til saman utgjorde 25 prosent av alle organiserte kor og 28 prosent av alle registrerte korsongarar i 2019.

I gjennomsnitt var det 29 songarar per kor. Ung i kor hadde høgst gjennomsnitt med 38 songarar, medan Norsk sangerforbund hadde lågst gjennomsnitt med 22 songarar per kor.

Figur 5.2. Talet på kor i Koralliansen, fordelt på organisasjonane. 2019

Kjelde: Norges Korforbund/Koralliansen.

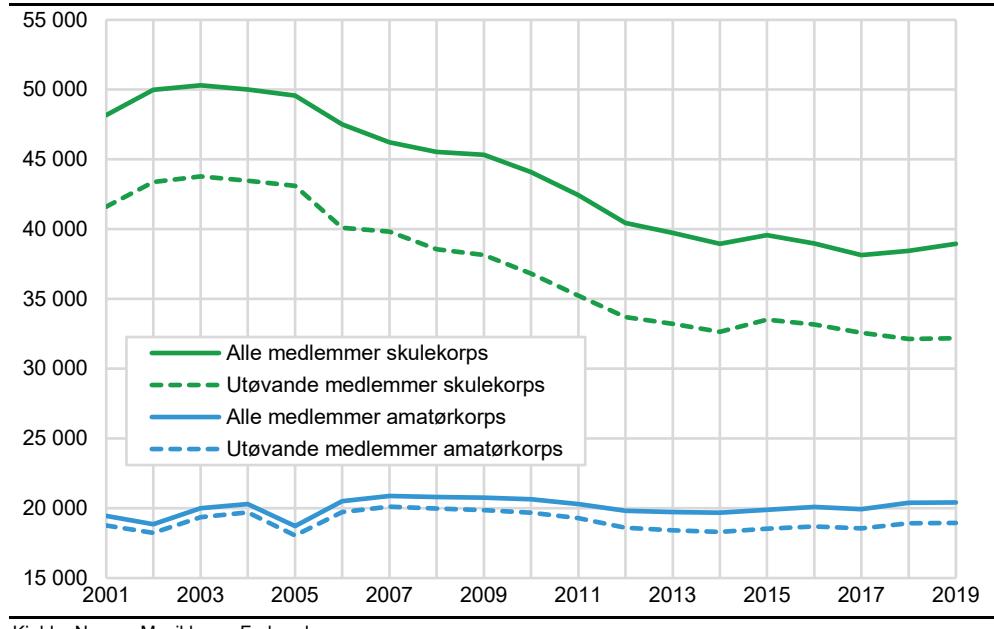
Flest korsongarar finn ein i Oslo med 11 400 songarar, følgd av Hordaland og Trøndelag, med høvesvis 8 700 og 8 000 songarar. Tabell 5.3. viser talet på kor og korsongarar, etter fylke.

*Færre musikkorps, men
fleire medlemmer*

Ifølgje tall frå Norges Musikkorps Forbund var det til saman 1 629 korps med i alt 59 400 medlemmer i skulekorps og amatørkorps i 2019. Det vil seie at det i 2019 var 7 færre korps, men over 500 fleire medlemmer samanlikna med 2018. Over 51 100 eller 86 prosent av medlemene var utøvande medlemmer, medan 24 prosent var andre medlemmer. Andre medlemmer er i hovudsak støttemedlemmer og

føresette til utøvande born og unge. Talet på alle og utøvande medlemmer både i skulekorps og amatørkorps har auka litt i dei siste åra, sjå figur 5.3.

Figur 5.3. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

Ifølgje tal frå Norges Musikkorps Forbund, var det 1 028 skulekorps i Noreg i 2019. Det er det lågaste talet på skulekorps i en 20-års periode frå 1999 til 2019. Samstundes var talet på amatørkorps i 2019 (601 korps) det høgaste talet sidan år 2000 då det var 607 amatørkorps i Noreg. Året før det, i 1999, var det 613 amatørkorps i Noreg, sjå tabell 5.5.

5.2. Talet på aktivitetar innan scenekunst

2,2 millionar besökjande

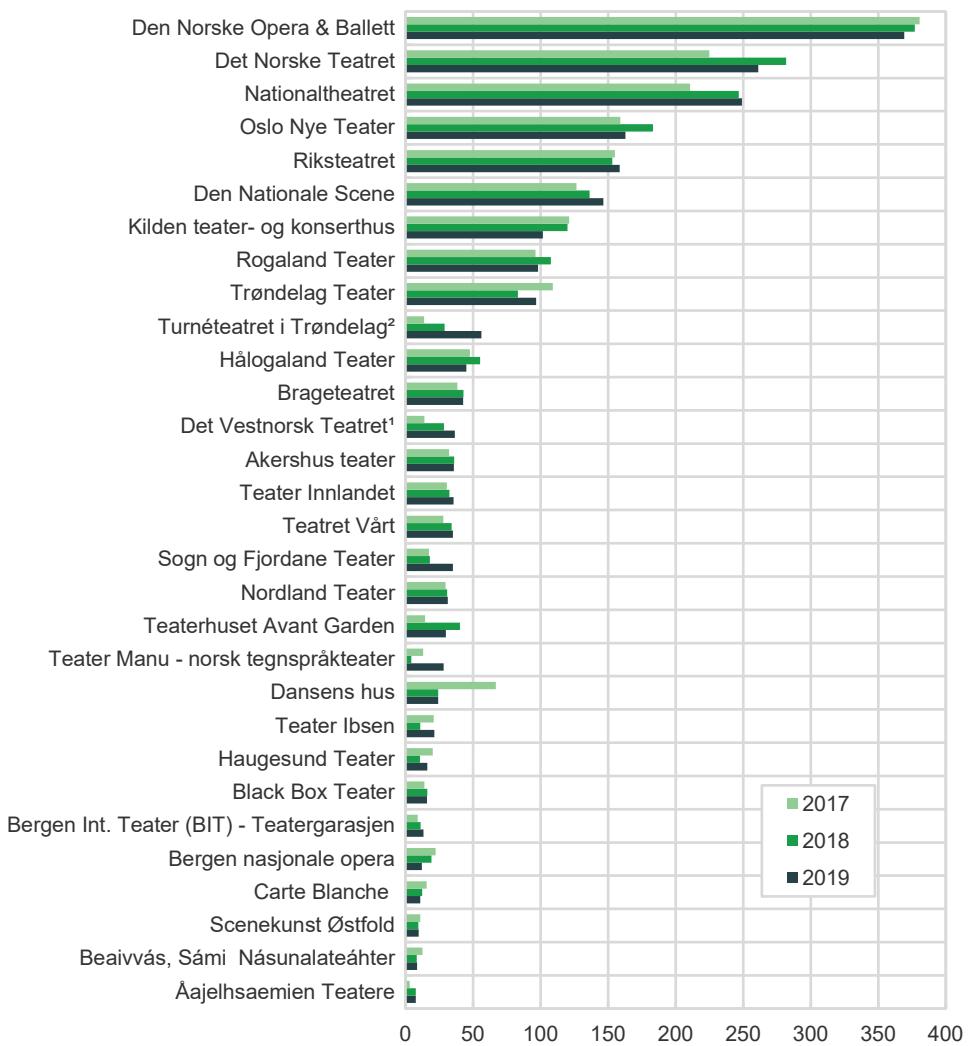
Scenekunstinstitusjonane som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet hadde til saman nær 2,2 millionar besökjande ved sine teater- og operaframstillingar og formidlingsaktivitetar i 2019. Talet kan inkludere dublettar, det vil seie doble-rapporteringar. Samanlikna med 2018 var talet på besökjande ved teater og opera 47 700 høgare i 2019. I dei siste 20 åra har besökstala for teater og opera auka jamt, sjå tabell 5.6. I 2019 var 695 600 av dei besökjande på framstillingar og formidlingsaktivitetar retta mot born og unge.

15 400 framstillingar og
formidlingsaktivitetar

I 2019 hadde teater- og operainstitusjonane som rapporterer til Kulturrådet til saman meir enn 15 400 framstillingar og formidlingsaktivitetar, 659 fleire framstillingar og formidlingsaktivitetar i høve til året før. I alt vart det sett opp 4 950 oppsetjingar for born og unge. Talet på framstillingar og formidlingsaktivitetar retta mot born og unge gjekk dermed opp med 908 samanlikna med året før. Det var i gjennomsnitt 143 besökjande per aktivitet totalt, og 141 besökjande per aktivitet retta mot born og unge, sjå tabell 5.6. Talet på turnéframstillingar gjekk opp, frå 4 198 i 2018 til 4 254 framstillingar i 2018. Med andre ord var det 56 fleire turnéframstillingar i 2019 enn i året før.

Den Norske Opera & Ballett
med flest besøk

Figur 5.4. viser besökstala i einskilde scenekunstinstitusjonar i åra 2017-2019. Den Norske Opera & Ballett hadde som dei føregåande åra flest besøk med 369 200 besökjande i 2019. Dernest hadde Det Norske Teatret og Nationaltheatret flest besøk med høvesvis 261 100 og 249 100. Turnéteatret i Trøndelag hadde med 27 000 fleire besøk høgast auke i besökstal frå 2018.

Figur 5.4. Besøkjande ved teater og opera, ikkje korrigert for gjestespel. Tal i 1 000

¹Tidlegare Hordaland Teater. ²Endra namn frå Nord-Trøndelag Teater til Turnéteatret i Trøndelag i 2017.

Kjelde: Kulturrådet

600 færre framsyningar ved Norsk Scenekunstbruk

Norsk Scenekunstbruk formidlar fri profesjonell scenekunst og er òg den nasjonale aktøren i formidlinga av scenekunst i DKS. Norsk Scenekunstbruk hadde 69 unike produksjonar på speleplan i 2019, med til saman 2 010 framsyningar og om lag 212 900 tilskodrarar på framsyningane. Samanlikna med året før, hadde dei frie gruppene som Norsk Scenekunstbruk formidlar 8 færre produksjonar, 599 færre framsyningar og nær 25 400 færre tilskodrarar i 2019, sjå tabell 5.7. Tala på produksjonar i alt i tabell 5.7. viser unike produksjonar. Difor avviker det frå summen av fylkesvise produksjonstala.

5.3. Statlege utgifter til musikk- og scenekunstføremål

Statlege utgifter til musikk- og scenekunstføremål over Kulturdepartementet (KUD) sitt budsjett utgjorde til saman over 2,9 milliardar kroner i 2019, sjå tabell 5.8. Dette var ein auke på 102 millionar kroner frå 2018.

Den største delen av utgifter til musikk- og scenekunstføremål, 51 prosent, gjekk til nasjonale institusjonar. Region-/landsdelsinstitusjonar og ymse faste tiltak fekk tildelt høvesvis 27 og 11 prosent av desse midla, same nivå som året før.

Statlege tilskot til ulike musikk- og scenekunstføremål vert òg løyva over andre budsjettkapittel enn til KUD. Tabell 5.9. gjev ei meir detaljert oversikt over dei

statlege utgiftene til dei ulike orkester- og musikkinstitusjonane. Totaltala for perioden 2014-2015 i tabell 5.9. inkluderer òg midlar til Knutepunktordningar.

Inntekta til orkester og musikkinstitusjonar auka med 41,6 millionar

Tabell 5.10. viser inntekter og utgifter for dei orkestera og musikkinstitusjonane som mottek statlege pengar, og korleis inntektene er samansette. I 2019 hadde desse institusjonane ei inntekt på til saman 803,6 millionar kroner, 41,6 millionar kroner meir enn året før.

Statlege tilskot utgjorde 570 millionar kroner av orkestera og musikk-institusjonanes inntekter i 2019. Dette var om lag 15,7 millionar kroner meir enn året før. Regionale tilskot til orkestera og musikkinstitusjonane auka frå 113 i 2018 til om lag 115 millionar kroner i 2019. Statlege og regionale tilskot utgjorde høvesvis 71 og 14 prosent av inntektene i 2019.

Orkestera og musikkinstitusjonane hadde i tillegg om lag 119 millionar kroner i andre inntekter. Dette utgjorde 15 prosent av inntektene, ein auke på 3 prosentpoeng frå 2018. Merk at andre inntekter inkluderer òg statlege ad-hoc midlar til institusjonane som for eksempel integreringsmidlar, tilleggstilskot og statstilskot til husleige.

Ser vi på dei einskilde institusjonane, utgjer statleg tilskot 81 prosent av inntektene til Oslo-Filharmonien og 78 prosent av inntektene til Musikkelskapet Harmonien. Statleg tilskot utgjer omlag 62-65 prosent av inntektene til dei andre institusjonane.

153 millionar kroner i tilskot til festivalar

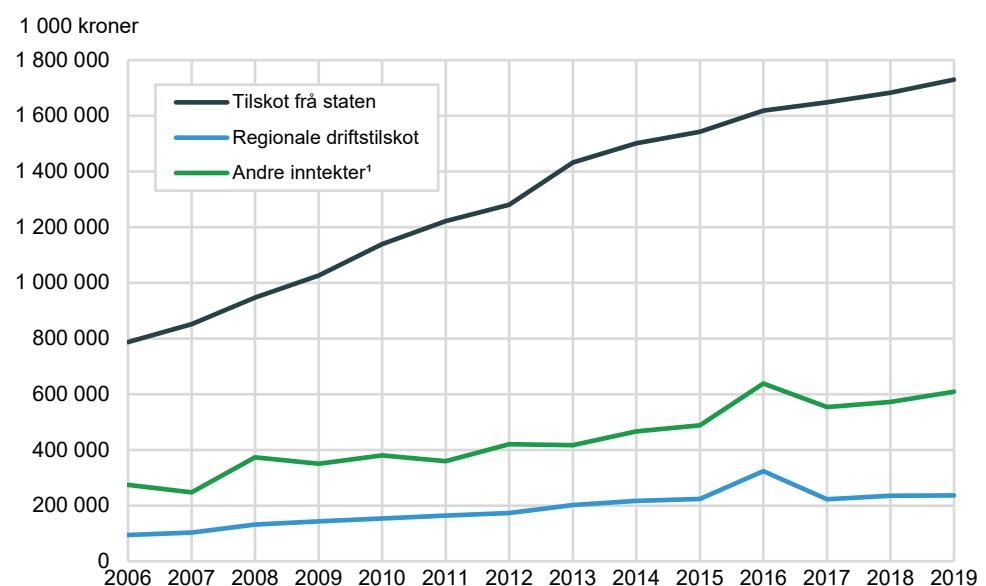
Tabell 5.11 gjev ei oversikt over utdelingar til festivalar gjennom Kulturrådet/ Norsk kulturfond det siste året. Tala i denne tabellen kan ikkje samanliknast med tal i tilsvarende tabell i publikasjonar tidlegare enn 2018, då dette var det første året kor midlar frå dei tidlegare knutepunktfestivalane for musikk vart lagt til i avsetninga.

I 2019 fekk 171 festivalar tilskot på til saman 152,7 millionar kroner. Kategorien fleire sjangrar musikk fekk med sine 21 festivalar høgast tilskot på 51 millionar kroner, medan kategorien klassisk musikk/kammer-/samtidsmusikk var registrert med 39 festivalar og nær 29 millionar kroner i tilskot. 38 prosent av festivalar var registrert innanfor sjangeren populärmusikk, og tilskotet deira utgjorde 14 prosent av utdelingane i 2019.

1,7 milliardar kroner til tilskotsteater i statstilskot

19 av scenekunstinstitusjonane hadde til saman driftsinntekter på nær 2,6 milliardar kroner, sjå tabell 5.12. Tilskotet frå staten til desse institusjonane var på 1,7 milliardar kroner, og utgjorde 67 prosent av deira driftsinntekter. Regionale driftstilskot utgjorde 9 prosent, medan andre inntekter utgjorde 24 prosent av inntektene. Andre inntekter inkluderer òg statlege ad-hoc midlar til institusjonane som for eksempel integreringsmidlar, tilleggstilskot og statstilskot til husleige. Figur 5.5. viser fordelinga av dei statlege, regionale og andre tilskota for desse institusjonane sidan 2006.

Figur 5.5. Teater og opera. Inntekter for scenekunstinstitutionar med driftstilskot frå staten, etter type inntekt

^¹ Andre inntekter inkluderer også statlige ad-hoc midlar til institusjonane som til dømes integreringsmidlar, tilleggstilskot og statstilskot til husleige.

Kjelde: Kulturdepartementet.

5.4. Om statistikken og dei ulike musikk- og scenekunstorganisasjonane

Norges Musikkorps Forbund

Norges Musikkorps Forbund (NMF) er ein paraplyorganisasjon for korpsa i Noreg og jobbar med å legge til rette for at kvart enkelt korps vete styrka. Det skjer gjennom å stimulere til fagleg kvalitet, målretta arbeid og vekst i kvart enkelt korps. Det blir særleg jobba innanfor kjerneområda kompetanseutvikling, medlemsservice og rammevilkår.

Alle korps er ikkje medlem av NMF. Vi har ikkje tal på korps som ikkje er medlem av NMF.

Norsk Scenekunstbruk

Norsk Scenekunstbruk AS er den største og viktigaste landsdekkjande formidlaren av scenekunst for aldersgruppa 0-20 år. Norsk Scenekunstbruk er også den største aktøren i formidling av scenekunst i Kulturtanken – Den kulturelle skulesekken. Norsk Scenekunstbruk har eit medlemsnettverk av fylkeskommunar og deira lokale arrangørar. Det vert lagt stor vekt på aktive og medverkande arrangørar for å auke kompetansen og interessa for scenekunst lokalt.

Tala på produksjonar i alt i tabell 5.5. viser unike produksjonar. Difor avviker det frå summen av dei fylkesvise produksjonstala.

Norsk kulturfond – musikkfestivalar

Kulturrådet forvaltar gjennom tilskotsordninga midlar til musikkføremål. Tilskot vert mellom anna gjeve til musikkfestivalar som vert arrangerte årleg eller anna-kvar år, som går over minst to dagar, og som får offentlege tilskot frå eigen region. Tilskotsordninga har som føremål å halde i gang og vidareutvikle festivalar på eit høgt kunstnarisk og profesjonelt nivå, gjere sitt for at musikk kan verte tilgjengeleg for eit breitt publikum, stimulere til kunstnarisk fornying, fremje bruken av samtidsmusikk og formidle musikk til born og unge (Kulturrådet).

Tabell 5.12. gjev oversikt over talet på festivalar som får tilskot det einskilde året, samt totalt tilskotsbeløp for kvar sjanger-/kategorisamansetnad. Tal frå 2017 er ikkje samanliknbare med tal frå tidlegare år då tala inkluderer både «tidlegare

tilsegn», «løyvingar» og «tidlegare tilsegn – ikkje søkt til denne runde». Det har dei siste åra ikkje vore ein fast kategorisamansetnad. Ifølgje Kulturrådet vart det for 2015 reduksjon av talet på moglege sjangrar i samband med innføring av digital søknadsprosess. Dette gjev både samanslåingar og oppdelingar av sjangrar som var nytta tidlegare. Samstundes er òg oppgåva med å definere kva for ein sjanger ein festival høyrer til vorte flytta frå administrasjon til søker.

Knutepunktordninga for festivalar vart avvikla i 2015 og 12 festivalar på musikk og festspel vart overførte til Norsk kulturfond frå og med 2016.

Referansar

Kulturrådet: <http://www.kulturradet.no>

Norges korforbund: <https://www.kor.no/>

NMF – Norges Musikkorps Forbund. Om NMF og vedtekter:
<http://musikkorps.no/om-nmf/>

Meir informasjon

Norsk musikkråd: <http://www.musikk.no>

Norsk teater- og orkesterforening (NTO): [http://www.nto.no/](http://www.nto.no)

Norsk Scenekunstbruk: <http://www.scenekunstbruket.no>

Tabell 5.1. Musikkinstitusjonar som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet. Konserter, turnékonserter og tilhøyrarar

	Konserter			Tilhøyrarar på konsert				Tilhøyrarar per konsert	
	I alt	Derav retta mot born og unge	Derav turné-konserter ¹	I alt	Derav retta mot born og unge	Derav Den kulturelle skule-sekken	Derav tilhøyrarar på turné-konserter ¹	I alt	Derav på konsert retta mot born og unge
2010	1 087	405	256	414 552	103 561	..	75 794	381	256
2011	1 203	282	218	500 464	107 991	57 931	71 547	6416	383
2012	1 097	281	189	475 896	88 344	30 701	86 330	434	314
2013	1 189	257	259	511 457	84 981	29 264	93 120	430	331
2014	1 376	266	305	517 358	88 168	28 640	117 534	376	331
2015	1 224	222	345	550 460	76 500	27 962	117 450	450	345
2016	1 405	315	234	606 727	102 540	30 261	109 455	432	326
2017	1 405	345	218	627 933	81 857	43 183	106 829	447	237
2018	1 303	295	318	638 817	90 635	22 358	97 008	490	307
2019	1 380	396	329	711 437	179 561	23 680	172 948	516	453

2019									
Arktisk filharmoni ²	221	76	64	51 192	14 186	621	11 312	232	187
Det Norske Blåseensemble ³	64	4	42	23 577	1 650	-	3 613	268	413
Det Norske Kammerorkester, Stiftelsen	70	25	47	27 635	5 075	4 400	23 235	395	203
Det Norske Solistkor	39	-	47	27 997	43	-	21 997	564	-
Edvard Grieg Kor A/S	47	24	7	42 984	6 278	-	5 363	915	262
Musikkelskapet Harmonien	252	140		127 050	24 684	7 058	12 863	504	176
Oslo-Filharmonien	204	77	45	233 423	92 253	-	77 211	1 144	1 198
Riksscenen - scene for folkemusikk og folkedans	135	-	-	24 347	2 926	-	-	180	-
Stavanger Symfoniorkester	220	25	49	82 155	19 618	3 196	7 687	373	785
Trondheim Symfoniorkester	128	25	15	71 077	12 848	8 405	9 667	555	514

¹ Medrekna konserter i utlandet. ² Tidlegare Nordnorsk Opera og symfoni. ³ Talet inkluderer også konserter i regi av Barokkanerne.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 5.2. Talet på kor¹ og korsongarar, etter organisasjonar.

	2017		2018		2019	
	Talet på kor	Talet på songarar	Talet på kor	Talet på songarar	Talet på kor	Talet på songarar
I alt	2 199	64 497	2 720	77 550	2 601	74 426
Norges Korforbund	1 007	29 464	1 026	30 428	1 037	30 528
Norsk sangerforum	370	10 683	378	10 537	376	10 755
Ung i Kor	290	10 845	283	10 386	275	10 368
Ung Kirkesang	326	8 621	342	9 207	315	7 893
Norges kirkesangforbund	154	3 598	149	3 540	147	3 505
KFUM-KFUK	220	4 570	194	4 410
Acta (Normisjon)	227	6 068	206	5 846
Norsk Sangerforbund	52	1 286	43	1 181	51	1 121
Søndagsskolen i Norge	52	1 633

¹ Alle kor og korsongarar er ikkje med i denne tabellen (sjå tabell 5.4).

Kjelde: Norges Korforbund/Koralliansen.

Tabell 5.3. Talet på kor og korsongarar etter fylke¹.

	2017		2018		2019	
	Talet på kor	Talet på songarar	Talet på kor	Talet på songarar	Talet på kor	Talet på songarar
I alt	2 199	64 497	2 720	77 550	2 568	73 303
Østfold	124	3 747	333	11 314	136	3 755
Akershus	159	5 497	207	6 387	200	6 172
Oslo	280	9 598	139	4 007	342	11 394
Hedmark	107	2 928	95	2 476	110	2 901
Oppland	88	2 268	119	3 141	86	2 263
Buskerud	80	2 001	116	2 789	99	2 676
Vestfold	61	1 934	84	2 513	76	2 338
Telemark	44	1 294	50	1 676	63	1 727
Aust-Agder	36	1 026	43	1 235	55	1 538
Vest-Agder	52	1 494	80	2 075	78	2 461
Rogaland	154	4 546	226	7 007	202	6 156
Hordaland	269	7 447	326	8 840	307	8 638
Sogn og Fjordane	74	1 700	110	2 459	94	1 967
Møre og Romsdal	143	4 256	167	4 998	157	4 640
Trøndelag	253	7 908	273	8 082	285	7 938
Nordland	146	3 737	185	4 727	154	3 763
Troms Roma	102	2 417	124	2 697	97	2 285
Finnmark Finnmark	27	699	43	1 127	27	691

¹ Talet på kor og korsongarar kan vere mangelfulle grunna manglende rapportering.

Kjelde: Norges Korforbund/Koralliansen.

Tabell 5.4. Talet på kor og korsongarar etter type kor. 2019

	I alt	Blandakor	Damekor	Mannskor	Barne- og ungdomskor	Vokalgrupper	Familiekor
Kor	2 370	1 044	241	220	772	89	4
Songarar	50 883	24 400	5 862	6 058	13 692	720	151

Kjelde: Norges Korforbund/Koralliansen.

Tabell 5.5. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer

	Skulekorps/generasjonskorps				Amatørkorps			
	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer
1999	1 150	47 612	41 119	6 493	613	20 146	19 376	770
2000	1 132	46 949	40 475	6 474	607	19 881	19 180	701
2001	1 131	48 173	41 610	6 563	586	19 446	18 764	682
2002	1 119	49 997	43 392	6 605	584	18 851	18 234	617
2003	1 128	50 311	43 783	6 528	584	20 007	19 366	641
2004	1 128	50 003	43 476	6 527	583	20 304	19 697	607
2005	1 117	49 579	43 101	6 478	583	18 726	18 054	672
2006	1 118	47 522	40 090	7 432	585	20 511	19 723	788
2007	1 115	46 235	39 819	6 416	590	20 883	20 118	765
2008	1 107	45 542	38 553	6 989	589	20 813	19 977	836
2009	1 076	45 342	38 151	7 191	583	20 773	19 875	898
2010	1 068	44 092	36 819	7 273	581	20 643	19 686	957
2011	1 049	42 451	35 243	7 208	567	20 310	19 299	1 011
2012	1 047	40 445	33 695	6 750	565	19 830	18 608	1 222
2013	1 044	39 725	33 225	6 500	569	19 731	18 423	1 308
2014	1 044	38 960	32 655	6 305	579	19 696	18 316	1 380
2015	1 044	39 566	33 517	6 049	586	19 902	18 532	1 370
2016	1 042	38 982	33 183	5 799	586	20 102	18 708	1 394
2017	1 057	38 145	32 579	5 566	593	19 948	18 555	1 393
2018	1 036	38 460	32 135	6 325	600	20 403	18 937	1 466
2019	1 028	38 965	32 185	6 780	601	20 418	18 959	1 459

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

Tabell 5.6. Talet på framsyningar inkl. formidlingsaktivitetar og besökjande¹ ved teater² og opera

	Framsyningar og formidlingsaktivitetar				Tilskodarar og besökjande på framsyningar og formidlingsaktivitetar				Tilskodarar og besökjande per framsyning/ formidlingsakt.	
	I alt	Derav retta mot born og ungdom	Derav turnéfram- syningar ³	I alt	Derav på framsyningar og akt. retta mot born og ungdom	Derav på DKS fram- syningar	Derav på turné- fram- syningar	I alt	Derav på framsyningar og akt. retta mot born og ungdom	
2004	8 149	3 455	2 668	1 621 290	670 996	..	448 377	198	194	
2006	9 624	3 884	3 346	1 781 755	651 160	..	461 115	185	168	
2008	9 803	4 198	3 125	1 858 855	717 027	..	452 732	190	171	
2010	9 683	3 408	2 890	1 820 370	584 779	..	388 533	188	172	
2011	10 676	4 264	3 951	1 845 231	659 773	..	510 200	173	155	
2012	10 209	3 775	2 339	1 932 846	683 218	154 202	339 360	189	181	
2013	10 428	3 890	2 493	1 816 378	591 590	170 357	337 866	174	152	
2014	10 326	3 766	1 968	1 779 633	534 014	139 789	276 540	172	142	
2015	10 845	4 718	3 398	1 930 764	764 495	170 111	436 658	178	162	
2016	10 997	4 539	3 253	1 896 561	692 519	176 840	427 963	172	153	
2017	13 801	3 917	2 866	2 058 257	586 141	175 760	469 236	149	150	
2018	14 743	4 042	4 198	2 170 900	647 889	149 889	487 386	147	160	
2019	15 402	4 950	4 254	2 195 767	695 563	144 460	528 319	143	141	
2019										
Akershus Teater, Stiftelsen	705	681	304	35 941	35 074	13 348	21 178	51	52	
Beaivváš Sámi										
Nášunálateáhter	266	116	119	8 654	1 705	344	8 654	33	15	
Bergen Internasjonale Teater (BIT) - Teatertgarasjen	167	15	-	12 075	567	-	-	72	38	
Bergen Nasjonale Opera	66	44	27	13 286	2 400	2 400	1 384	201	55	
Black Box Teater AS	234	8	163	15 808	5 187	540	14 143	68	648	
Brageteatret AS - Regionteater for Buskerud	467	440	325	42 813	40 923	35 184	28 776	92	93	
Carte Blanche AS	80	11	39	10 845	1 430	1 094	6 171	136	130	
Dansens Hus AS	290	11	100	24 237	7 289	-	5 437	84	663	
Den Nationale Scene A/S	859	252	13	146 410	45 484	-	1 682	170	180	
Den Norske Opera & Ballett AS	3 208	306	7	369 205	60 899	5 004	5 946	115	199	
Det Norske Teatret	1 356	219	59	261 128	49 807	10 601	11 063	193	227	
Det vestnorske teatret ⁴	261	35	75	36 570	3 467	1 953	11 215	140	99	
Haugesund Teater AS	84	52	16	16 213	10 023	2 665	2 057	193	193	
Hålogaland Teater	331	77	108	44 980	7 808	3 400	14 915	136	101	
Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet	496	285	168	101 750	40 163	15 320	19 408	205	141	
Nationalteatret	1 048	172	106	249 108	71 152	3 405	25 295	238	414	
Nordland Teater AS	329	117	116	31 256	9 629	1 874	11 176	95	82	
Oslo Nye Teater	616	217	-	162 871	75 477	1 777	30 580	264	348	
Riksteatret	753	365	683	158 603	72 426	-	144 244	211	198	
Rogaland Teater AS	704	233	76	98 164	20 545	1 749	9 945	139	88	
Teater Avant Garden	403	36	240	29 910	11 242	9 180	20 796	74	312	
Teater Ibsen - Telemark og Vestfold Regionteater AS	262	98	169	21 274	7 868	604	12 113	81	80	
Teater Innlandet AS	400	196	329	35 703	20 458	3 105	28 312	89	104	
Teater Manu	46	4	28	28 173	428	-	10 196	612	107	
Teater Vestland ⁵	439	242	287	35 033	19 160	5 981	12 187	80	79	
Teatret Vårt - AS										
Regionteateret i Møre og Romsdal	439	242	287	35 033	19 160	5 981	12 187	80	79	
Trøndelag Teater AS	517	103	-	96 836	12 166	6 234	-	187	118	
Turnéteatret i Trøndelag ⁶	378	229	278	56 299	31 246	6 908	48 479	149	263	
Østfold internasjonale teater ⁷	93	46	37	9 839	4 980	240	4 357	106	108	
Åarjelhsaemien Teatere	105	98	95	7 750	7 400	5 569	6 423	74	76	

¹ Tala i tabellen inkluderer også diverse arrangement (formidlingsaktivitetar) som ikke er framsyning. Deltakarar på formidlingsaktivitetar er inkludert i tala for besökjande. ² Gjeld dei teatera som rapporterer til Kulturrådet. ³ Medrekna turnéar i utlandet. ⁴ Tidlegare Hordaland Teater. ⁵ Tidlegare Sogn og Fjordane Teater LL. ⁶ Endra namn fra Nord-Trøndelag Teater til Turnéteatret i Trøndelag i 2017. ⁷ Tidlegare Scenekunst Østfold v/ Østfold kulturutvikling.

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 5.7. Norsk Scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyningar og tilskodarar

	Produksjonar	Framsyningar	Tilskodarar
2002	..	902	87 258
2004	53	1 946	190 519
2006	57	2 350	228 383
2008	65	2 649	243 159
2010	64	2 911	269 518
2011	62	2 636	263 898
2012	68	2 887	272 202
2013	56	2 462	251 623
2014	64	2 444	243 169
2015	62	2 500	245 339
2016	123	2 471	221 906
2017	71	2 341	212 871
2018	77	2 609	238 257
2019	69	2 010	212 868
2019			
Østfold	9	135	12 488
Akershus	8	131	11 102
Oslo	9	122	10 924
Hedmark	6	121	9 165
Oppland	8	132	11 610
Buskerud	-	-	-
Vestfold	15	166	19 261
Telemark	9	131	13 099
Aust-Agder	4	38	3 083
Vest-Agder	1	17	1 190
Rogaland	3	123	12 699
Hordaland	5	100	12 259
Sogn og Fjordane	4	74	9 008
Møre og Romsdal	15	313	37 084
Trøndelag	8	143	20 157
Nordland	5	107	11 435
Troms Roma	5	102	14 212
Finnmark Finnmark	4	55	4 092

Kjelde: Norsk Scenekunstbruk.

Tabell 5.8. Statlege utgifter til musikk- og scenekunstføremål. Rekneskap. 1 000 kroner

	2019
I alt	2 927 072
Driftsutgifter ¹	97 231
Spesielle driftsutgifter ²	68 554
Forsvarets musikk ³	47 500
Landsdelsmusikerordninga i Nord-Noreg	21 620
Nasjonale institusjonar	1 505 230
Region-/landsdelsinstitusjonar	797 405
Region- og distriktsopera	63 585
Ymse faste tiltak	325 947

¹ Løyvinga dekker i hovudsak driftsutgifter ved Riksteatret, i tillegg til husleige for Riksscenen og utgifter til evaluerings- og kvalitetsutviklingsarbeid i Kulturdepartementets regi. ² Gjelder utgifter til Riksteatrets turnéverksem. ³ Frå og med 2018 dekkes 40 prosent av utgiftene til drift av korpsene i Forsvarets musikk over Kulturdepartementets budsjett. Dei resterande 60 prosent dekkedes over Forsvarsdepartementets budsjett.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 5.9. Statlege utgifter til orkester- og musikkinstitusjonar. Rekneskap. 1 000 kroner¹

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	573 731	601 943	532 134	658 690	673 000	693 480
Nasjonale institusjonar	265 154	279 779	287 547	292 600	298 920	306 550
Oslo Filharmonien	143 855	152 678	158 031	160 800	164 280	168 700
Musikkelskapet Harmonien	121 299	127 101	129 516	131 800	134 640	137 850
Region-/landsdelsinstitusjonar	227 668	240 026	244 587	366 090	374 080	386 930
Trondheim Symfoniorkester og Opera	77 951	80 752	82 286	84 700	86 550	88 600
Stavanger Symfoniorkester	76 674	79 445	80 955	82 350	84 150	86 150
Kilden Teater- og konserthus for Sørlandet ²	.	.	.	116 300	118 800	123 100
Arktisk Filharmoni ³	49 861	56 112	57 178	58 150	59 450	63 350
Det Norske Blåseensemble	23 182	23 717	24 168	24 590	25 130	25 730

¹ Totaltala for perioden 2014-2015 inkluderer også utgifter til knutepunktinstitusjonar. ² Kristiansand Symfoniorkester, Agder Teater og Opera Sør er fusjonert til Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet. Denne eininga får tilskot samla fra kapittel 324 post 71. ³ Nordnorsk Opera og Symfoniorkester skifta namn til Arktisk Filharmoni i 2018.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 5.10. Orkester og musikkinstitusjonane som mottek statlege pengar. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner

Orkester	Inntekter i alt	Stats-tilskot	Regionale tilskot	Andre inntekter ¹	Andre inntekter i prosent av inntekter i alt	Driftsutgifter
2005	398 860	285 795	54 337	58 728	14,7	-
2006	429 999	302 088	59 063	68 848	16,0	-
2007	469 416	321 050	62 139	86 288	18,4	477 288
2008	494 418	347 665	67 588	79 165	16,0	493 438
2009	544 294	385 918	80 904	77 472	14,2	541 707
2010	595 835	440 413	93 923	61 499	10,3	560 318
2011	636 896	466 329	100 126	70 441	11,1	631 379
2012	691 040	499 507	110 280	81 253	11,8	693 441
2013	631 027	470 359	92 865	67 803	10,7	633 700
2014	665 602	494 895	98 002	72 705	10,9	630 546
2015	723 934	520 305	103 194	100 435	13,9	722 483
2016	723 293	533 555	107 257	82 481	11,4	610 788
2017	745 400	542 390	109 256	93 754	12,6	731 669
2018	762 072	554 200	113 026	94 846	12,4	745 479
2019	803 628	569 880	114 879	118 869	14,8	772 637
2019						
Det norske Blåseensemble	40 076	25 730	11 026	3 320	8,3	39 388
Oslo Filharmonien	208 802	168 200	0	40 602	19,4	191 151
Arktisk Filharmoni ²	97 498	63 350	27 150	6 998	7,2	94 098
Stavanger Symfoniorkester	139 488	86 150	38 159	15 179	10,9	135 736
Musikkelskapet Harmonien	175 766	137 850	0	37 916	21,6	173 888
Trondheim Symfoniorkester & Opera	141 998	88 600	38 544	14 854	10,5	138 376

¹ Andre inntekter inkluderer øg statlege ad-hoc midlar til institusjonane som til dømes integreringsmidlar, tilleggstilskot og statstilskot til husleige. ² Nordnorsk Opera og Symfoniorkester skiftet namn til Arktisk Filharmoni i 2018. ³ Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim inngår no som ein del av Trondheim Symfoniorkester & Opera verksemd.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 5.11. Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2019

	Talet på festivalar	Tilskot (1 000 kroner)
I alt	171	152 677
Folkemusikk	11	5 565
Jazz	27	23 047
Klassisk-/kammer-/ samtidsmusikk	39	28 695
Populærmusikk	65	21 200
Verdsmusikk	8	22 950
Fleire sjangrar musikk	21	51 220

Kjelde: Kulturrådet.

Tabell 5.12. Økonomiske nøkkeltal for teatera som mottek statlege pengar. 1 000 kroner

	Driftsinntekter i alt	Tilskot frå staten	Regionale driftstilskot	Andre inntekter ¹	Drifts- kostnader	Arsverk
2004	1 007 248	713 929	83 109	210 210	997 988	1 536
2006	1 155 862	787 079	94 119	274 664	1 144 229	1 636
2008	1 451 405	946 586	131 709	373 110	1 473 136	1 791
2010	1 672 375	1 139 253	153 463	379 659	1 619 602	1 849
2011	1 744 367	1 221 786	163 542	359 039	1 718 851	1 848
2012	1 873 973	1 280 222	173 141	420 610	1 895 309	1 911
2013	2 051 103	1 432 444	202 199	416 460	2 053 391	2 046
2014	2 183 701	1 500 752	216 232	466 717	2 197 966	2 043
2015	2 254 236	1 542 974	223 492	487 770	2 317 577	2 032
2016	2 579 883	1 618 098	323 464	638 321	2 898 087	2 543
2017	2 424 983	1 648 290	222 715	553 978	2 419 998	2 134
2018	2 489 439	1 683 015	234 885	571 539	2 486 933	2 185 ²
2019	2 575 624	1 729 927	236 496	609 201	2 518 953	2 167

2019

Dansens Hus	56 085	48 416	-	7 669	55 607	29
Den Nationale Scene	184 965	125 000	-	59 965	182 667	143
Den Norske Opera & Ballett	808 203	639 600	-	168 603	790 395	606
Det Norske Teatret	269 704	180 150	-	89 554	249 545	251
Nationaltheatret	283 372	205 300	-	78 072	275 976	243
Brageteatret	29 420	15 200	8 979	5 241	29 372	22
Carte Blanche A/S	41 879	27 720	11 881	2 278	42 107	34
Haugesund Teater	20 876	12 930	5 567	2 379	21 778	16
Det Vestnorske Teateret ³	37 626	16 155	7 783	13 688	38 091	23
Hålogaland Teater	81 984	51 430	22 244	8 310	81 766	72
Kilden Teater og Konserthus for Sørlandet ⁴	246 959	121 600	53 013	72 346	245 373	257
Nordland Teater	47 253	28 250	12 107	6 896	46 151	34
Turnéteatret i Trøndelag	28 186	15 460	6 626	6 100	27 996	25
Rogaland Teater	117 225	62 800	28 744	25 681	109 718	114
Teater Vestland ⁵	30 120	19 870	8 516	1 734	30 732	31
Teater Ibsen	49 663	27 460	11 968	10 235	49 351	25
Teater Innlandet	47 656	25 221	12 024	10 411	48 668	36
Teatret Vårt	58 568	33 255	15 197	10 116	57 854	47
Trøndelag Teater	135 880	74 110	31 847	29 923	135 806	157

¹ Andre inntekter inkluderer øg statlege ad-hoc midlar til institusjonane som til dømes integreringsmidlar, tilleggstilskot og statstilskot til husleige. ² Oppdaterte tal. ³ Tidlegare Hordaland Teater. ⁴ Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet er Agder Teater, Opera Sør og Kristiansand Symfoniorkester. Rekneskapstal for Kilden Teater- og Konserthus er samla for orkester, teater, opera og kulturhusdrifta. ⁵ Tidlegare Sogn og Fjordane Teater.

Kjelde: Kulturdepartementet.

6. Museum og samlingar

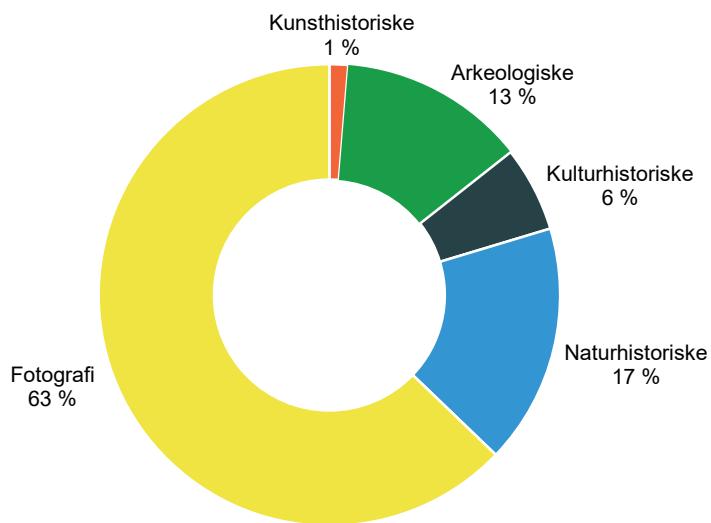
Museumssamlingane – talet på objekt og fotografi er aukande

6.1. Samlingar

Samlingane i norske museum består av ulike typar objekt og fotografi og er ein viktig dokumentasjon av den norske kulturarven. I 2019 var storleiken på samlingane på 61,9 millionar objekt og fotografi, ein auke på om lag 4,4 millionar frå året før.

Framleis er det samlingane av arkeologiske gjenstandar som aukar mest. I 2019 var det samla talet på arkeologiske objekt i samlingane nærare 8,1 millionar, ein auke med 4,8 prosent frå 2018. Dei arkeologiske gjenstandane utgjer 13 prosent av dei totale samlingane, medan dei naturhistoriske gjenstandane utgjer 17 prosent, om lag den same prosentvise fordelinga som året før. Fotografi utgjer framleis største del av samlingane med 63 prosent, beståande av nær 39 millionar foto. Talet på kulturhistoriske og kunsthistoriske objekt har halde seg stabilt dei siste åra og utgjer høvesvis 6 prosent og 1 prosent av samlingane.

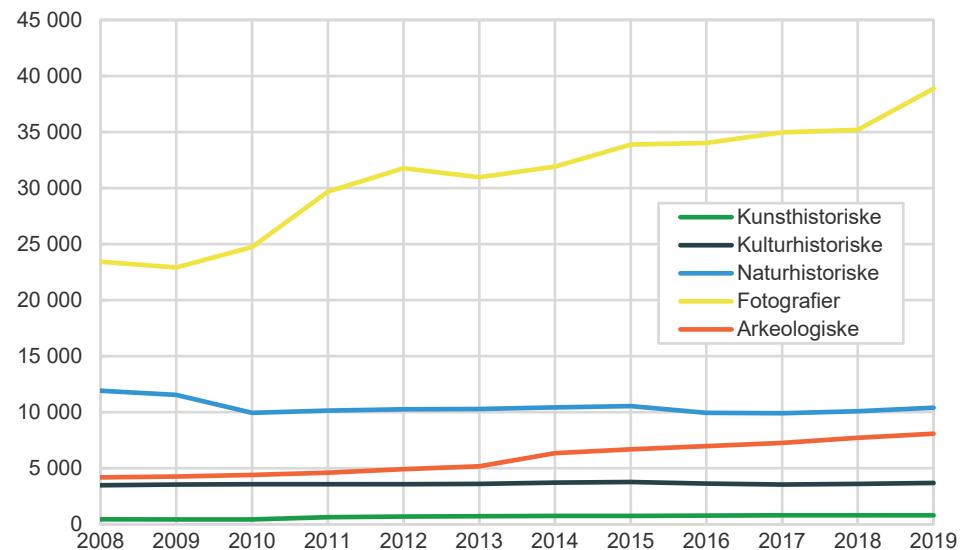
Figur 6.1. Samlingar i norske museum¹. 2019. Prosent

¹ Tala i figuren omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde over eitt årsverk fast tilsette.
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Talet på objekt og fotografi har auka jamt det siste tiåret. Frå år til år kan nokre av endringane førast attende til endringar i registreringspraksis. Generelt reknar vi med at det har skjedd ei kvalitetshøving av metodikk for registrering og teljing over tid. Lengre tidsseriar er difor betre eigna for å vurdere utviklinga i samlinga. Dei siste ti åra har talet på registrerte objekt og fotografi auka med over 19 millionar, frå 42,7 til 61,9 millionar, sjå figur 6.2 og tabell 6.1.

I 2019 er over 39 prosent av samlingane elektronisk registrert, medan vel 23 prosent er digitalisert, sjå tabell 6.1.

Figur 6.2. Samlingar i norske museum¹. 2008-2019. I 1 000

¹ Tala i figuren omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde over eitt årsverk fast tilsette.
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.2 viser dei kulturhistoriske bygningane og farkostane i musea. Musea forvaltar om lag 5 000 kulturhistoriske bygningar, og litt over 2 500 av desse var opne for publikum i 2019. Det siste året har samlingane med kulturhistoriske bygningane vore stabilt, medan 38 fleire bygningane har vorte opna for publikum. Dette er ein auke på 1,5 prosent frå året før. I tillegg til objekt og bygningane forvaltar musea òg farkostar. I 2019 hadde musea 1 963 farkostar, dei fleste av desse var farkostar på land.

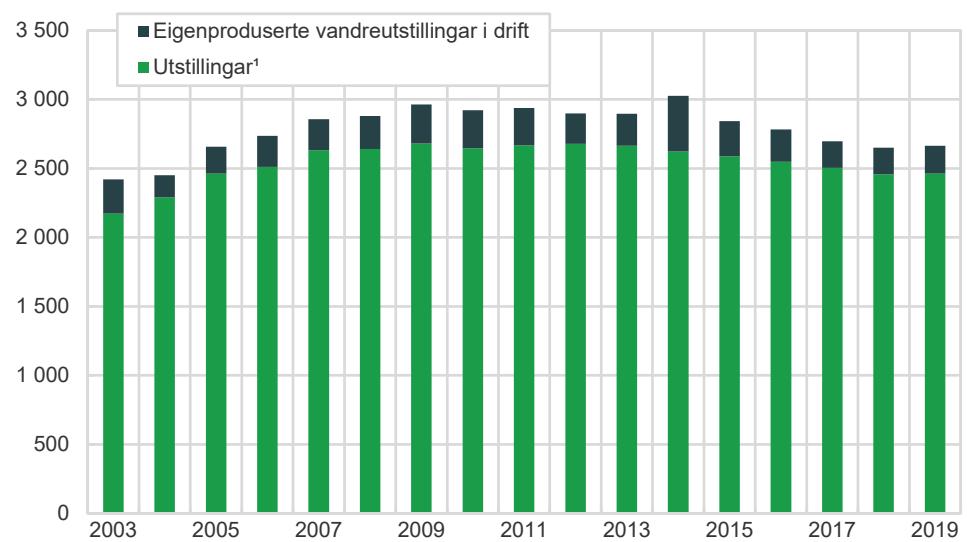
I tillegg til desse samlingane, har musea òg store samlingar av private arkiv, sjå kapittel 8, tabellane 8.1 og 8.2.

6.2. Utstillingar og andre aktivitetar

Ein liten auke i talet på utstillingar i musea

Frå 2016 er basisutstillingar og temporære utstillingar slått saman til éin kategori – utstillingar. I 2019 var det totalt 2 664 utstillingar i musea, 14 fleire enn i 2018. Av dei var 202 eigenproduserte vandreutstillingar i drift, eller 7,6 prosent, medan resten var ordinære utstillingar. Det samla talet på utstillingar har minka over fleire år, men har ein liten auke frå 2018-2019.

Figur 6.3 viser oversikt over talet på utstillingar frå 2004 til 2019. Nærare detaljar om dei ulike utstillingskategoriane fordelt på fylke er å finne i tabell 6.3.

Figur 6.3. Utstillingar i norske museum

¹Utstillingar er både basisutstillingar og temporære utstillingar.

Kjelde: Museum og samlinger, Statistisk sentralbyrå.

Andre aktivitetar i musea – stadig fleire opne møte

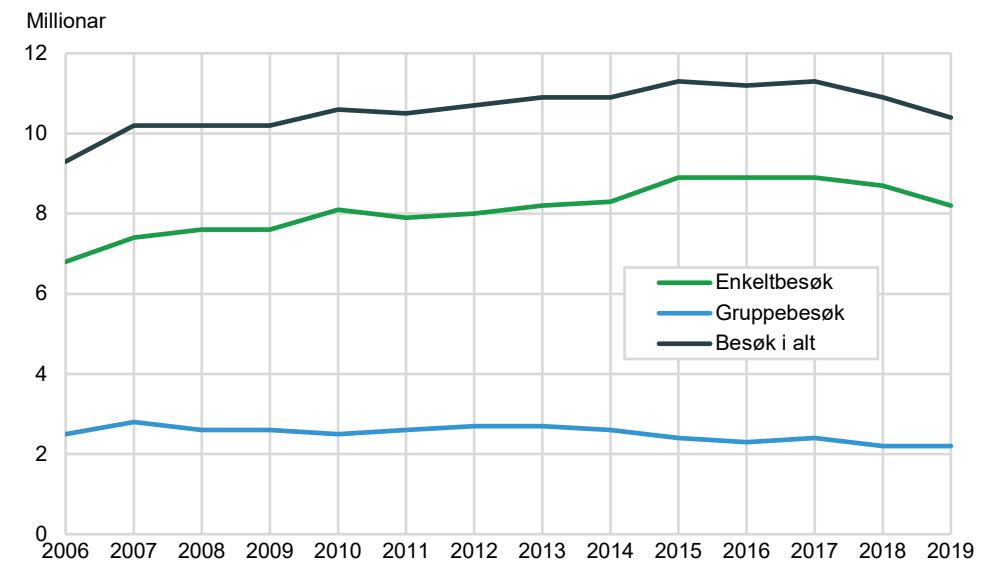
Dei ulike musea har utstrekkt tilbod om opne møte, foredrag, seminar og liknande. Tabell 6.4 viser at i 2019 vart omkring 7 800 slike arrangement haldne i musea, ein auke på 9,8 prosent frå året før. Det var 1 966 konsertar og 245 ulike teateroppsetjingar med til saman om lag 3 100 framsyningar. Talet framsyningar har gått ned med 1 827, eller om lag 37 prosent frå året før.

6.3. Besøk

Talet på museumsbesøk gjekk ned

I 2019 var det registrert over 10,4 millionar besøk på musea i Noreg. Det er ein nedgang på 480 000 besøk, eller 4,4 prosent.

Talet på einskildbesøk til musea utgjorde 79 prosent av dei i alt 10,4 millionar museumsbesøka i 2019. Drygt halvparten av museumsbesøka, vel 52 prosent, er i 2019 betalte besøk. Totalt var det om lag 2,2 millionar besøk i grupper i 2019. For meir informasjon sjå figur 6.4. og tabell 6.5.

Figur 6.4. Besøk i norske museum¹

¹ Talet på museum vil variera frå år til år. Til dømes kan nokre heilt nye einingar kome med, medan andre einingar av og til ikkje leverer til den årlege statistikken. Dette vil kunne påverke samanlikninga over tid.

Kjelde: Museum og samlinger, Statistisk sentralbyrå.

Om lag 37 prosent av alle museumsbesøk var på musea i Oslo, med 3,9 millionar besøk. Musea i Trøndelag hadde 9,2 prosent av alle museumsbesøka. Musea i Aust-Agder og på Svalbard hadde lågast del av museumsbesøka i 2019 med høvesvis 72 000 besøkjande og 48 000 besøkjande, eller med ein prosentdel på 0,7 og 0,5 prosent.

Musea i Østfold hadde den største prosentvise auken i besøkstalet samanlikna med året før, ein auke på 23,5 prosent og 33 000 fleire besøkjande. Musea i Oppland og Telemark fylke hadde ein auke på høvesvis 15 og 14 prosent fleire besøk i høve til året før. I 2019 har om lag halvparten av musea opplevd ein nedgang i talet på besøk. Musea på Svalbard hadde 15 000, eller 31 prosent færre besøkjande og Oslo hadde 15 prosent lågare besøkstal, sjølv om dei har flest besøk i Noreg.

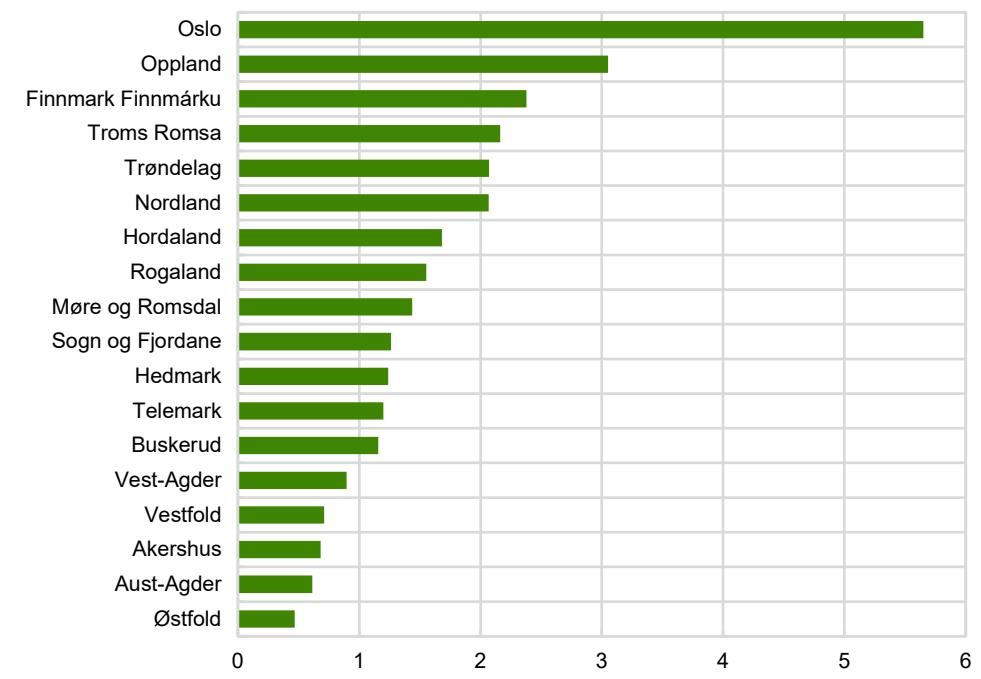
Kvar innbyggjar var i gjennomsnitt 2 gonger på besøk på eit museum i 2019. Gjennomsnittsbesøket per innbyggjar har vore stabilt sidan 2005. Utrekninga av gjennomsnitt per innbyggjar tek ikkje høgde for talet turistar som vitja musea. Seks fylke skil seg ut med høgare besøk per innbyggjar samanlikna med gjennomsnittet. Oslo hadde høgast gjennomsnitt med 5,6 museumsbesøk per innbyggjar. I den andre enden av skalaen finn ein Østfold med om lag 0,5 museumsbesøk per innbyggjar. Sjå figur 6.5. og tabell 6.5. for meir informasjon.

Oslo hadde 37 prosent av alle besøk på kunstarenaer

Tabell 6.6 gir oversyn over 69 kunstarenaer i museumslandskapet i 2019. Desse kunstarenaene fordeler seg utover i landet, unntake i Hedmark og Aust-Agder. Med kunstarenaer i museumsstatistikken meiner vi arenaer som i hovudsak formidlar kunst-, kunstindustri- og designhistorie. Det kan likevel vere nokre museum som har definert visuell kunst noko vidare.

Musea i Oslo har rapportert om vel 608 100 besøk på 11 slike arenaer. Dette utgjorde 37 prosent av dei nærmere 1,7 millionane som besøkte landets kunstarenaer i 2019.

Figur 6.5. Museumsbesøk i alt per innbyggjar, etter fylke. 2019

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

*Universell utforming –
80 prosent tilrettelagt*

6.4. Universell utforming

Sidan 2010 har musea svara på spørsmål om universell utforming når det gjeld lokale og formidlinga. I 2019 svara 80 prosent at musea er lagt til rette for personar med nedsett funksjonsevne, 73 prosent av musea hadde lagt formidlinga si til rette for funksjonshemma og 63 prosent av musea sine heimesider følgjer WAI-standarden. Dette er ein standard for universelt tilgjengelege nettstadar, sjå tabell 6.7.

*Positivt driftsresultat for
musea i 2019*

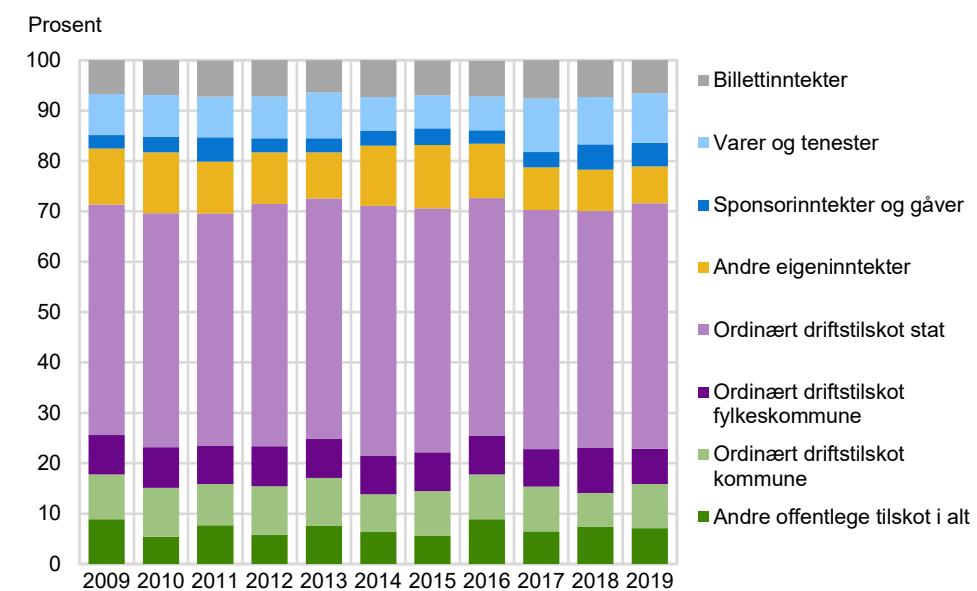
6.5. Økonomi og drift

Det totale driftsresultatet for musea gjekk i pluss med 173 millionar kroner i 2019. Dette er 62 millionar lågare enn i 2018, sjå tabell 6.8.

Dei totale driftsinntektene for musea i Noreg låg på 5,8 milliardar kroner i 2019. Dette er ein auke i driftsinntektene frå 2018 på 399 millionar kroner, eller om lag 7,3 prosent. Eigeninntektene til musea i 2019 var nærmere 1,7 milliardar kroner, ein auke frå året før på 37 millionar kroner, eller 2,2 prosent. Billettinntektene utgjorde 23,4 prosent av eigeninntektene, sponsorinntekter og gåver utgjorde høvesvis 3 og 13 prosent av eigeninntektene. Andre eigeninntekter utgjorde 26 prosent.

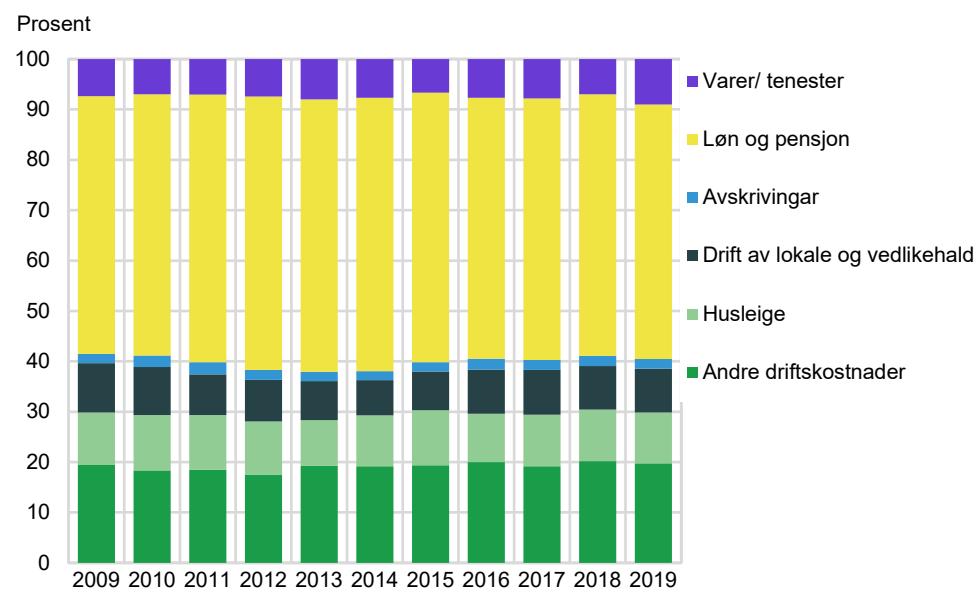
Dei offentlege tilskota, både dei ordinære driftstilskota og andre offentlege tilskot, utgjorde om lag 4,2 milliardar kroner, eller 71,5 prosent av driftsinntektene. Tabellen viser ein auke i dei offentlege løyvingane frå 2018 til 2019 på 362 millionar kroner, eller omlag 10 prosent. Tilskot frå staten, både ordinært driftstilskot og andre tilskot, utgjorde 3,1 milliardar i 2019, ein auke på 9,4 prosent frå 2018. Sjå tabell 6.8 og figur 6.6 for meir informasjon.

Figur 6.6. Driftsinntekter, etter inntektstype. Prosent

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Driftskostnadene for musea utgjorde nærmere 5,7 milliardar i 2019, ein oppgang på 8,8 prosent frå 2018. Løns- og pensjonskostnadene utgjorde den største delen av driftskostnadene, med 50,5 prosent. Dette utgjer ein lågare del av dei totale driftskostnadene i høve til førre år. Talet på utgifter til løn og pensjon auka med 135 millionar frå 2018 til 2019, sjå tabell 6.8 og figur 6.7.

Figur 6.7. Driftsutgifter, etter kostnadstype. Prosent

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

4 282 lønte årsverk i 2019

Det vart utført 4 440 årsverk i musea i 2019, ein auke på 196 frå året før. 4 213 årsverk var lønt i 2019, og dette utgjer 95 prosent av dei totale årsverka.

Kvinnedelen i dei lønte årsverka var 57 prosent i 2019, på same nivå som dei tre føregåande åra. Frå 2006 har delen kvinnelege årsverk variert lite, mellom 52 og 56 prosent, sjå tabell 6.9.

Over halvparten av dei lønte årsverka var kunst- og kulturfagleg personale, med 58 prosent av dei tilsette⁵. Teknisk personale utgjorde 17,6 prosent, administrativt personale 20,8 prosent og dagleg leiari utgjorde 3,4 prosent av dei tilsette, sjå tabell 6.10.

Talet på administrative eininger har gått ned

Tal på norske museum har gått ned frå 188 i 2005 til 98 administrative eininger i 2019. Nedgangen har si hovudårsak i konsolideringsprosessar der museum slår seg saman og dannar større organisasjoner. I 2016 blei fem eininger tekne ut av museumspopulasjonen fordi verksemda deira ikkje lenger reknast å ligge innanfor det som er museumsdrift, i hovudsak fordi dei ikkje har eigne samlingar. Dette påverkar kor samanliknbare tala i tidsseriane vil vere. I 2018 gjekk talet på eininger ned med sju museum, og i 2019 har det gått ned ytterlegare med to museum. Utover dette vil museumspopulasjonen variera noko frå år til år all den tid tala i statistikken berre omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde meir enn eitt årsverk fast tilsette.

6.6. Om museumsstatistikken

Museum og samlingar er ein årleg statistikk som vert publisert av Statistisk sentralbyrå (SSB). Føremålet med museumsstatistikken er å gje ei årleg oversikt over aktiviteten på området. Statistikken gjev òg nødvendig informasjon for stat, fylke, kommune og andre som er involverte i drifta eller finansieringa av musea. SSB har publisert statistikken årleg sidan 1983, unntake av åra 1984 og 1990. Statistikken har vore publisert i samarbeid med Statens museumsråd, Norsk Museumsutvikling (NMU) og ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum og frå statistikkrapporteringa i 2011, i samarbeid med Kulturrådet.

⁵ Ikkje alle musea rapporterer på type stilling.

Omfang og publisering

Det finst ikkje nokon eintydig definisjon for museum i Noreg. Til og med 2001-statistikken betydde dette at alle samlingar som var opne for publikum, kunne vere inkluderte i populasjonen (sjå elles ICOMs definisjon av eit museum: NOU 1996:7 Museum - mangfald, minne, møtestad, side 35). For konsoliderte museum med fleire avdelingar er det ei samla statistikkrapportering (eitt skjema). Frå og med statistikkåret 2002 består statistikken av ein delpopulasjon av dei norske musea. I tillegg til at musea skal vere opne for publikum, har vi avgrensa populasjonen til å gjelde berre dei musea som har minst eitt fast lønt årsverk i statistikkåret. Dette som eit ledd i gjere populasjonen meir stabil.

Det har òg gått føre seg ein omfattande konsolideringsprosess i museumssektoren. Denne prosessen førte til at talet på administrative einingar som skulle rapportere, fall år for år i ein periode, men ein reknar likevel med at statistikken dekkjer dei same musea.

Ser ein bort frå konsolideringa, ser ein likevel at populasjonen varierer frå år til år ved at til dømes nokre heilt nye einingar kjem til, samstundes med at andre einingar av og til ikkje leverer til den årlege statistikken. Om dei musea som ikkje leverer er små eller store einingar vil sjølvsagd kunne påverka statistikken frå år til år.

I 2016 blei fem einingar tekne ut av museumspopulasjonen fordi verksemda deira ikkje lenger reknast å ligge innanfor det som er museumsdrift, i hovudsak fordi dei ikkje har eigne samlingar.

Datakjelder og datainnsamling

Kulturrådet har ansvaret for å samle inn data frå dei einskilde museumseiningane. Fram til 2004 vart data rapporterte på skjema. SSB stod for registrering, revidering, kvalitetssikring og publisering av data. Dei siste åra har datainnsamlinga gått føre seg elektronisk (frå 2017 via Altinn), og SSB får ei samla elektronisk datafil for heile populasjonen via Kulturrådet. Fila dannar grunnlaget for publisering frå SSB.

Omgrep og definisjonar

Museum

I hovudsak bygger definisjonen av museum seg på International Council of Museums' (ICOM) definisjon:

«Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle og immaterielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.» (ICOM, 2007, §3-1).

Type museum

Frå statistikkåret 2011 vert ikkje musea lenger delte inn i museumstypar. I statistikkane frå 2007 til 2010 vart musea delte inn i fem museumstypar: kunst- og kunstindustri, kulturhistorisk naturhistorisk, blanda kultur- og naturhistorisk og blanda kunst- og kulturhistorisk. Denne inndelinga er ikkje lenger føremålstenleg på grunn av at fleire museum har slått seg saman og danna større organisasjoner.

Besök

Med besök meiner ein at ein person oppsøkjer museet for å sjå på og bruke museets utstillingar og formidlingstenester. Besök på friluftsmuseum er personar som oppsøker museets område i opningstida for bruk av museets formidling på området. Besök av personar som oppheld seg i museets lokale og friluftsområde i forbindelse med arrangement som ikkje aktivt kan knytast til museets formidling og verksemd, skal ikkje reknast med. For utstillingar i andre lokale som ikkje er museets eigne, reknast besök av personar dersom det primære føremålet er å aktivt oppsøke utstillinga til museet. Dei som besøker museets stand på ei messe, skal

ikkje reknast med. Personar som berre passerer objekt eller fotografi i eit offentleg lokale utan å oppsøkje utstillinga skal heller ikkje reknast med. Virtuelle besök som til dømes internettutstillingar, reknast ikkje med.

Deltakarar i pedagogisk verksemd skal òg vera inkluderte i besøkstala. Dersom museet ikkje skil mellom born og vaksne, einskildbesøk og gruppebesøk ved teljing, skal besøkstalet registrerast som *einskildbesøk vaksne*.

Universell utforming – nedsett funksjonsevne

Universell utforming er tilrettelegging av lokale eller formidling for alle besøkjande. Å leggje til rette kan vere merking med blindeskrift, teiknspråk, teleslynge, heis, rullestolrampe, storskrift og lettlesen informasjon. For nettsider er det ein standard for universell utforming, WAI-standarden. Nedsett funksjonsevne eller funksjonshemming vert av Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon skildra som ein konflikt mellom føresetnadene individet har og krava som miljøet og samfunnet har til funksjon på område som er vesentlege for å etablere og halde oppe sjølvstendet og det sosiale tilværet til einskildmennesket.

Andre omgrep

Inntekter totalt inkluderer offentlege løyvingar, billettinntekter, gåver og andre inntekter.

Lønte årsverk i alt omfattar faste stillingar, mellombels engasjerte (ikkje på arbeidsmarknadstiltak), engasjerte gjennom arbeidsmarknadstiltak, lærlingar og sivilarbeidrarar.

Utgifter i alt inkluderer løn, sosiale utgifter, andre driftsutgifter og investeringar.

Gjenstandar og objekt kan vere kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske, arkeologiske og fotografi.

Utstillingar – Frå 2016 er basisutstillingar og temporære utstillingar slått saman til ein ny kategori kalla Utstillingar.

Kulturhistoriske bygningar er bygningar som har kunnskaps- og kjeldeverdi ved at dei vitnar om lokal kunnskap, estetikk, tradisjonar, levesett, arkitektur og økonomiske føresetnader. Bygningane kan vere ein sjølvstendig del av utstillingane til museet og formidling, men òg kulturhistorisk viktige bygningar som rommar utstillingar, skal ein telje her. Omgrepet «kulturhistoriske bygningar» bruker ein her både for bygningar som er freda eller blir vurderte som verneverdige.

Farkostar er ei nemning på opne båtar/fartøy/skip som er ein del av samlingane til museet. Farkostar omfattar både farkostar på vatn og på land og som er ein del av utstillingane til museet. Det er inga øvre eller nedre grense for storleiken på farkosten så lenge han kan bli kategorisert som båt/fartøy/skip. (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2015).

Feilkjelder og uvisse

Det kan oppstå feil ved utfylling av skjema i dei einskilde musea, og ved arbeidet hos SSB. Dei fleste slike feil blir funne og retta ved maskinelle og manuelle kontrollar. Nokre museum lar vere å svare på einskilde spørsmål i skjemaet.

Samanlikningar

Fordi populasjonen ikkje har vore ein tydig, og på grunn av svært varierande svarprosent frå år til år, har det vore vanskeleg å samanlikne aktiviteten over tid. Frå og med statistikkåret 2002 er populasjonen meir ein tydig, og samanlikningar vil difor kunne gjerast frå og med 2002. Med avgrensinga av populasjonen er museumsstatistikken òg blitt enklare å samanlikne med statistikken til dei andre nordiske landa.

Referansar

ICOM. (2007). *ICOMs statutter*. <http://norskicom.no/hva-er-icom/vedtekter/>

NOU 1996: 7. (1996). *Museum - Mangfald, minne, møtestad*.
<https://www.regeringen.no/no/dokumenter/nou-1996-7/id140531/>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 2. juni). Museum og samlingar.
<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/museer>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 14. januar). Svingninger i museumsstatistikken.
<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/svingninger-i-museumsstatistikken>

Meir informasjon

Digitalt Museum: <http://digitaltmuseum.no/>

Kulturrådet: <https://www.kulturradet.no/publikasjoner>

Norges museumsforbund: <https://museumsforbundet.no>

WAI-standarden: <http://www.w3.org/WAI/>

Tabell 6.1. Museum¹ og samlingar. Storleik på samlingane. I 1 000

	I alt	Gjenstandar/objekt					Material som er elektronisk registrert. Prosent	Material som er digitalisert. Prosent
		Kunst-historiske	Arkeo-logiske	Kultur-historiske	Natur-historiske	Fotografi		
2002	26 776	551	-	5 137	11 226	9 862	-	-
2003	26 925	560	-	4 884	11 284	10 197	-	-
2004	32 098	314	-	5 350	11 546	14 888	-	-
2005	34 297	471	-	6 141	11 640	16 046	-	-
2006	35 103	505	-	6 287	11 220	17 091	24,1	-
2007	38 378	453	4 658	3 469	11 856	17 942	22,7	-
2008	43 484	451	4 192	3 489	11 921	23 431	21,2	-
2009	42 732	453	4 280	3 543	11 542	22 914	19,6	-
2010	43 130	452	4 405	3 589	9 954	24 731	26,1	-
2011	48 665	643	4 612	3 590	10 139	29 682	26,1	-
2012	51 233	692	4 922	3 595	10 250	31 774	26,5	-
2013	50 766	716	5 176	3 606	10 294	30 975	27,2	-
2014	53 180	760	6 347	3 728	10 437	31 907	33,3	-
2015	55 697	767	6 706	3 780	10 559	33 886	34,0	-
2016	55 383	783	6 992	3 634	9 947	34 027	32,0	23,8
2017	56 498	799	7 260	3 555	9 912	34 972	35,6	23,3
2018	57 442	800	7 719	3 595	10 098	35 209	38,2	25,0
2019	61 876	808	8 087	3 696	10 410	38 874	39,5	23,3
2019								
Østfold	1 123	5	0	111	1	1 006	17,0	3,0
Akershus	5 680	8	0	86	0	5 585	8,6	1,0
Oslo	16 937	607	2 374	830	6 021	7 106	58,7	20,1
Hedmark	5 340	2	10	205	2	5 121	12,0	1,3
Oppland	2 746	2	1	194	5	2 544	39,2	3,9
Buskerud	802	7	0	228	10	557	27,3	10,3
Vestfold	1 775	7	1	115	1	1 651	6,8	2,3
Telemark	3 520	10	1	135	1	3 373	8,6	2,2
Aust-Agder	195	0	0	92	12	90	63,3	16,5
Vest-Agder	267	3	0	58	0	206	15,7	9,4
Rogaland	3 247	15	1 421	309	30	1 472	61,9	47,7
Hordaland	5 426	53	2 106	344	2 155	769	60,3	4,7
Sogn og Fjordane	164	7	0	111	7	38	45,3	34,9
Møre og Romsdal	2 151	2	1	137	1	2 011	19,4	3,5
Trøndelag	8 478	40	1 804	315	1 579	4 740	41,4	38,0
Nordland	1 700	11	0	278	24	1 387	35,0	4,4
Troms Romsa	2 014	30	318	89	559	1 018	63,2	43,8
Finnmark Finnmárku	230	1	0	54	2	173	34,3	11,9
Svalbard	84	0	50	6	0	28	46,0	14,0

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.2. Kulturhistoriske bygningar og farkostar

	Einingar i alt ¹	Kulturhistoriske bygningar	Opne kulturhistoriske bygningar	Flytande farkostar	Farkostar på land
2006	175	4 894	2 942	-	-
2007	173	4 785	2 971	-	-
2008	166	4 782	2 918	-	-
2009	148	4 866	2 970	-	-
2010	137	4 974	2 862	-	-
2011	134	4 982	2 925	-	-
2012	128	5 019	2 877	-	-
2013	127	4 926	2 855	222	1 644
2014	118	4 915	2 824	219	1 681
2015	115	4 940	2 829	231	1 695
2016	107	5 014	2 443	198	1 757
2017	107	5 020	2 519	187	1 787
2018	100	5 028	2 474	209	1 764
2019	98	5 028	2 512	176	1 787
2019					
Østfold	2	76	30	3	52
Akershus	3	247	114	14	134
Oslo	15	201	80	8	164
Hedmark	3	634	239	3	76
Oppland	8	559	283	11	46
Buskerud	4	393	224	0	11
Vestfold	2	27	23	3	18
Telemark	3	294	82	4	13
Aust-Agder	2	99	60	1	16
Vest-Agder	2	102	57	4	24
Rogaland	8	256	128	14	61
Hordaland	9	505	236	17	168
Sogn og Fjordane	2	176	88	1	141
Møre og Romsdal	6	314	223	38	219
Trøndelag	10	397	189	25	196
Nordland	7	422	269	11	276
Troms Romsa	6	217	144	17	89
Finnmark Finnmark	5	109	42	2	80
Svalbard	1	-	1	-	3

¹ Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde meir enn eitt årsverk fast tilsette.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.3. Utstillingar i norske museum¹

	Einingar i alt	Utstillingar			Eigenproduserte vandreutstillingar i drift
		I alt	Utstillingar ²	Eigenproduserte vandreutstillingar i drift	
2002	274	2 387	1 383	237	
2003	263	2 420	1 377	248	
2004	234	2 452	1 398	162	
2005	188	2 658	1 434	196	
2006	175	2 737	1 471	226	
2007	173	2 858	1 559	226	
2008	166	2 881	1 523	239	
2009	148	2 964	1 541	284	
2010	137	2 922	1 578	276	
2011	134	2 939	1 605	273	
2012	128	2 899	1 622	221	
2013	127	2 896	1 598	232	
2014	118	3 026	1 536	404	
2015	115	2 844	1 563	255	
2016	107	2 782	2 548	234	
2017	107	2 696	2 504	192	
2018	100	2 650	2 459	191	
2019	98	2 664	2 462	202	
2019					
Østfold	2	27	23	4	
Akershus	3	123	119	4	
Oslo	15	257	221	36	
Hedmark	3	78	72	6	
Oppland	8	163	160	3	
Buskerud	4	131	126	5	
Vestfold	2	48	47	1	
Telemark	3	110	109	1	
Aust-Agder	2	60	60	-	
Vest-Agder	2	76	73	3	
Rogaland	8	192	186	6	
Hordaland	9	298	290	8	
Sogn og Fjordane	2	52	52	-	
Møre og Romsdal	6	180	132	48	
Trøndelag	10	258	227	31	
Nordland	7	353	337	16	
Troms Romsa	6	142	117	25	
Finnmark Finnmark	5	113	108	5	
Svalbard	1	3	3		

¹ Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde over eitt årsverk fast tilsette. ² Utstillingar er både basisutstillingar og temporære utstillingar.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.4. Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke

	Museums- eininger i alt ¹	Tal på opne møte, foredrag, seminar o.l.	Tal på konsertar	Tal på oppsetjingar (skodespel, teater)	Tal på framføringer (skodespel, teater)
2013	127	5 536	1 613	250	3 116
2014	118	5 910	1 653	300	1 940
2015	115	6 023	1 623	278	3 095
2016	107	6 278	1 654	274	4 639
2017	107	6 810	1 718	272	3 839
2018	100	7 097	1 684	287	4 920
2019	98	7 791	1 966	245	3 093
2019					
Østfold	2	171	2	3	5
Akershus	3	531	83	7	21
Oslo	15	896	70	32	931
Hedmark	3	232	102	18	62
Oppland	8	642	92	14	521
Buskerud	4	282	82	6	29
Vestfold	2	131	8	7	16
Telemark	3	269	17	8	7
Aust-Agder	2	91	27	0	3
Vest-Agder	2	159	25	10	34
Rogaland	8	554	96	12	22
Hordaland	9	1 242	879	19	78
Sogn og Fjordane	2	136	19	1	1
Møre og Romsdal	6	560	71	17	254
Trøndelag	10	540	211	37	503
Nordland	7	589	115	48	592
Troms Romssa	6	597	40	3	10
Finnmark Finnmark	5	156	25	3	4
Svalbard	1	13	2	-	-

¹ Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde over eitt årsverk fast tilsette.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.5. Museum¹ og samlingar. Besøk

	Einingar i alt	Besøk			Besøk i alt per innbyggjar ²
		I alt	Av desse som einskildbesøk	Betalte besøk	
1 000					
2002	274	8 336	4 128	3 872	1,8
2003	263	8 523	4 592	4 119	1,9
2004	234	8 553	5 681	4 564	1,9
2005	188	9 061	6 344	4 732	2,0
2006	175	9 331	6 786	4 462	2,0
2007	173	10 194	7 409	5 387	2,2
2008	166	10 196	7 553	5 055	2,2
2009	148	10 184	7 633	4 870	2,1
2010	137	10 548	8 070	5 142	2,2
2011	134	10 574	7 925	5 703	2,1
2012	128	10 666	7 990	5 727	2,1
2013	127	10 945	8 207	5 369	2,2
2014	118	10 862	8 278	5 918	2,1
2015	115	11 315	8 878	5 870	2,2
2016 ³	107	11 217	8 884	5 597	2,0
2017	107	11 301	8 892	5 870	2,1
2018	100	10 913	8 724	5 532	2,1
2019	98	10 433	8 212	5 471	2,0
2019					
Østfold	2	140	121	31	0,5
Akershus	3	428	359	123	0,7
Oslo	15	3 883	3 196	2 126	5,6
Hedmark	3	245	199	157	1,2
Oppland	8	578	490	311	3,1
Buskerud	4	329	273	135	1,2
Vestfold	2	179	136	68	0,7
Telemark	3	208	170	128	1,2
Aust-Agder	2	72	59	27	0,6
Vest-Agder	2	169	118	81	0,9
Rogaland	8	742	511	337	1,6
Hordaland	9	886	705	562	1,7
Sogn og Fjordane	2	138	71	24	1,3
Møre og Romsdal	6	381	213	204	1,4
Trøndelag	10	963	781	525	2,1
Nordland	7	502	374	329	2,1
Troms Romsa	6	361	268	157	2,2
Finnmark Finnmark	5	180	136	100	2,4
Svalbard	1	48	33	45	-

¹ Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde over eitt årsverk fast tilsette. ² Frå og med 2010 er innbyggjartala grunna i middelfolkemengde og ikkje på tal per 1. januar. ³ Frå 2016 er fem museum tatt ut av museumspopulasjonen.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.6. Kunstarenaer¹, ulike typar besøk etter fylke i 2019

	Talet på kunstarenaer	Besøk i alt	Enkeltbesøk		Gruppebesøk		Del av besøk med inngangs- pengar
			Vaksne	Born og unge	Vaksne	Born og unge	
I alt	69	1 656 171	1 215 957	179 969	136 514	123 731	59,0
Østfold	4	42 023	27 574	4 987	2 820	6 642	13,5
Akershus	4	148 917	119 603	29 211	103	-	40,5
Oslo	11	608 105	474 987	72 302	32 085	28 731	72,2
Hedmark	-	-	-	-	-	-	-
Oppland	1	23 464	18 327	4 990	147	-	82,0
Buskerud	7	65 786	45 033	4 542	6 765	9 446	62,5
Vestfold	3	43 594	24 280	4 807	2 076	12 431	38,7
Telemark	6	22 195	12 847	1 496	5 387	2 465	35,1
Aust-Agder	-	-	-	-	-	-	-
Vest-Agder	1	49 451	21 956	6 854	-	20 641	48,0
Rogaland	7	96 300	72 812	3 366	6 969	13 153	23,7
Hordaland	6	313 812	228 412	27 973	50 033	7 394	73,8
Sogn og Fjordane	5	10 976	7 547	758	1 439	1 232	46,4
Møre og Romsdal	2	41 450	29 077	1 891	9 188	1 294	56,8
Sør-Trøndelag	2	54 140	37 672	5 591	1 462	9 415	72,5
Nord-Trøndelag	2	25 500	18 843	3 311	271	3 075	5,1
Nordland	2	33 186	16 925	4 825	9 868	1 568	57,8
Troms Romsa	4	55 421	45 124	2 242	3 828	4 227	20,0
Finnmark Finnmark	2	21 851	14 938	823	4 073	2 017	45,9
Svalbard

¹ Gjeld museum som har svara at dei formidlar kunst-, kunstindustri og designhistorie i 2018. Tala i tabellen omfattar dei opne musea..

Kjelde: Kulturrådet

Tabell 6.7. Museum som er lagde til rette for personar med nedsett funksjonsevne

Talet på museum ¹	Er museets lokale lagt til rette for personar med nedsett funksjonsevne?		Er museets formidling lagt til rette for dei med nedsett funksjonsevne?		Følgjer museets heimesider WAI-standarden?	
	Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
2010	137	102	35	76	61	-
2011	134	97	37	70	64	-
2012	128	94	34	82	46	55
2013	127	93	34	82	45	60
2014	118	88	30	80	38	46
2015	115	85	30	72	43	55
2016	107	81	26	65	42	51
2017	107	87	20	79	28	52
2018	100	87	13	77	23	63
2019	98	80	18	73	25	63

¹ Tala i tabellen omfattar dei musea som var opne for publikum og hadde meir enn eitt årsverk fast tilsette.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.8. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. Millionar kroner

	I alt 2013	I alt 2014	I alt 2015	I alt 2016	I alt 2017	I alt 2018	I alt 2019
Driftsresultat	110	73	156	172	142	235	173
Totale driftsinntekter	4 186	4 417	4 781	4 914	5 155	5 436	5 834
Totale eigeninntekter	1 147	1 278	1 403	1 346	1 536	1 625	1 662
Billettinntekter	269	323	331	351	397	399	388
Varer og tenester	380	295	313	331	547	512	571
Sponsorinntekter	118	132	67	55	48	62	51
Gåver	-	-	93	79	109	211	223
Andre eigeninntekter	381	529	600	531	435	441	428
Totalt ordinært offentleg driftstilskot	2 722	2 860	3 109	3 109	3 281	3 411	3 757
Ordinært driftstilskot staten	1 999	2 187	2 315	2 321	2 448	2 557	2 839
Ordinært driftstilskot fylkeskommune	325	340	368	373	381	489	406
Ordinært driftstilskot kommune	398	333	426	439	453	366	512
Totalt andre offentlege tilskot	317	279	269	435	337	400	416
Andre offentlege tilskot, staten	187	154	193	333	251	283	268
Andre offentlege tilskot, fylke	105	110	48	64	49	57	89
Andre offentlege tilskot, kommune	24,9	15,7	27,8	38,6	37	60	58
Totale driftskostnader	4 075	4 344	4 625	4 743	5 014	5 201	5 661
Varer/ tenester	360	379	353	367	387	422	510
Løn	2 020	2 154	2 229	2 236	2 364	2 464	2 583
Pensjon	185	203	247	220	236	262	278
Avskrivningar	72	77	85	98	100	102	108
Drift lokale	157	163	175	176	205	219	234
Vedlikehald lokale	162	143	183	242	239	205	259
Husleige	368	440	489	456	509	513	572
Andre driftskostnader	787	832	899	949	973	1 013	1 117
- Offentlege refusjonar ¹	36	46	35

¹Offentlege refusjonar vert ikkje lenger trekte frå driftskostnadene frå 2016.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.9. Årsverk ved museum og samlingar

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Årsverk i alt	3 842,0	3 840,8	3 934,2	3 977,8	3 972,7	4 064,8	4 052,8	4 213,1	4 150,9	4 126,2	4 244,0	4 440,0
Årsverk, lønt personale	3 638,6	3 633,5	3 726,9	3 782,4	3 778,1	3 862,9	3 864,6	4 015,5	3 954,8	3 966,8	4 056,0	4 213,4
Av dette												
Årsverk, faste stillinger	2 674,9	2 715,6	2 792,3	2 844,0	2 868,1	2 952,4	2 998,7	3 085,5	3 069,2	3 109,6	3 168,8	3 308,1
Friviljuge årsverk	203,4	207,3	207,4	195,4	194,6	201,7	1188,2	197,8	196,1	203,1	188,0	227,0
Årsverk, lønt personale¹												
Kvinner	1 908,5	1 921,7	1 946,3	2 006,4	2 032,9	2 078,2	2 110,6	2 217,7	2 177,3	2 221,7	2 320,8	2 392,9
Menn	1 730,1	1 711,8	1 778,9	1 776,0	1 745,2	1 784,2	1 753,2	1 797,1	1 776,9	1 744,3	1 735,2	1 820,1

¹Fra 2008 er friviljuge årsverk ikkje medrekna.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.10. Årsverk, etter type stilling¹

	Dagleg leiar	Kunst- og kulturfagleg personale	Administrativt personale	Teknisk personale
2012	153,7	1 960,6	709,9	914,7
2013	151,2	2 036,3	680,2	853,0
2014	148,9	2 033,2	734,8	804,3
2015	169,5	2 029,7	805,6	848,1
2016	139,7	2 113,3	787,2	749,2
2017	139,3	2 119,9	804,3	716,2
2018	137,3	2 251,0	829,2	705,6
2019	143,4	2 417,6	864,9	731,9
2019				
Østfold	2,0	43,9	15,6	14,7
Akershus	12,5	71,3	20,3	30,8
Oslo	15,0	593,8	342,5	160,5
Hedmark	3,0	81,2	37,4	42,6
Oppland	7,9	105,7	28,9	56,2
Buskerud	4,0	53,3	23,0	24,2
Vestfold	10,0	53,6	12,5	7,7
Telemark	3,0	68,1	10,9	21,5
Aust-Agder	2,0	42,4	7,8	11,9
Vest-Agder	12,0	49,1	10,7	7,5
Rogaland	8,0	220,7	40,4	37,5
Hordaland	9,0	248,4	100,7	143,6
Sogn og Fjordane	9,0	22,2	12,4	14,2
Møre og Romsdal	6,0	72,2	22,1	9,7
Trøndelag	18,5	382,7	64,7	65,8
Nordland	6,3	146,8	35,2	60,0
Troms Romsa	6,0	97,1	59,0	9,7
Finnmark Finnmárku	8,0	62,1	17,7	7,0
Svalbard	1,0	3,0	3,0	7,0

¹ Ikke alle musea rapporterer type stilling.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

7. Bibliotek

Biblioteka er i dag allsidige arenaer med mange ulike tilbod og arrangement utover utlån av bøker. Nye tenester som er grunna i digitale system er ein viktig del av aktiviteten. Sjølv om utlån har ei fallande kurve, er dette framleis hovudaktiviteten i biblioteka.

7.1. Nokre resultat

Auke i utlån av bøker og andre medium

Tal på førstegongslån av bøker frå folkebiblioteka i 2019 ende på 12,2 millionar bøker, ein auke på 296 000 frå 2018. Det finst tal på førstegongslån frå og med 2014 og dei viser ein svak nedgang kvart år fram til 2018, da det var ein marginal auke. Totalt utlån, det vil seie førstegongslån og fornying, finst det tal på fram til 2016. Det medfører at tal i tabellar og figurar frå og med 2017 er førstegongslån, sjå tabell 7.1, og figur 7.1.

Totalt utlån av andre medium gjekk ned i 2019. Til dømes gjekk utlån av film ned med 163 500 eksemplar og utlån av lydbøker gjekk ned med om lag 170 000 eksemplar frå 2018 til 2019, sjå tabell 7.2. Tal for e-bøker vart ikkje tatt med i publikasjonen for 2018 då overgang til nye system for nedlasting av e-bøker i mange bibliotek førte til mangelfulle tal. Men samanliknar vi med talet frå 2017 ser vi ein nedgang også her, frå om lag 642 300 til 603 500.

2,3 bøker per innbyggjar

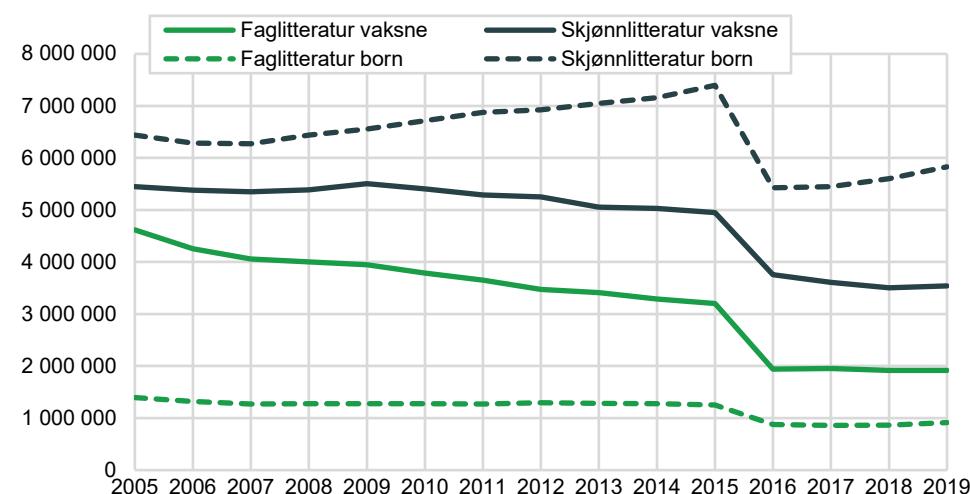
I 2019 vart gjennomsnittstal på utlån utrekna til 2,3 bøker per innbyggjar, mot 2,2 i 2018. I 1999 låg talet på 4 bøker i snitt per innbyggjar, men då inkluderte talet òg fornyingar og er difor ikkje direkte samanlikbart, sjå tabell 7.1. På byrjinga av 1990-tallet var det få utlån av andre medium, som til dømes musikk, film og lydbøker. Det var ein liten topp i åra 2009 til 2011, men etter den tid har snitt-talet gått ned der òg, sjå tabell 7.2.

7.2. Bibliotekbruk

Fleire utlån av bøker for born enn til vaksne

Utviklinga er veldig ulik for utlån av litteratur for born samanlikna med litteratur for vaksne, og vi ser ein stor auke i utlån av bøker for born dei siste åra. I 2019 vart om lag 1,3 millionar fleire barnebøker enn bøker for vaksne lånt ut. Dette er ein trend som har halde seg dei siste fem åra, medan det i åra frå 1999 og til 2013 vart lånt ut fleire bøker for vaksne samanlikna med bøker for born. Sogn og Fjordane og Rogaland er dei fylka som har høgst del av utlån av bøker for born i 2019, med høvesvis 63 og 62 prosent av dei totale utlåna. Oppland har høgst del av utlån av bøker for vaksne, medan Hedmark og Telemark deler andrelassen, sjå tabell 7.1.

Figur 7.1. Folkebibliotek. Utlån¹ av bøker etter type litteratur

¹ Frå og med 2017 er tal på utlån i figuren berre førstegongslån og tal kan ikkje fullt ut samanliknast med tidlegare år.
Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Meir skjønnlitteratur enn faglitteratur

I løpet av dei siste femten åra har fordelinga vore omrent den same mellom utlån av faglitteratur og utlån av skjønnlitteratur for born. Nær ni av ti førstegongslån av barnelitteratur i 2019 var skjønnlitteratur. Same fordeling var det året før. I 2014 og tidlegare var åtte av ti barnebøker innanfor skjønnlitterær sjanger. Bøker for vaksne har også hatt fleire utlån av skjønnlitterære bøker i høve til faglitterære bøker, men ikkje like stor del som for born. Seks av ti førstegongslån av bøker for vaksne var skjønnlitteratur i 2019 og omlag same del har det vore dei siste ti åra, sjå tabell 7.1.

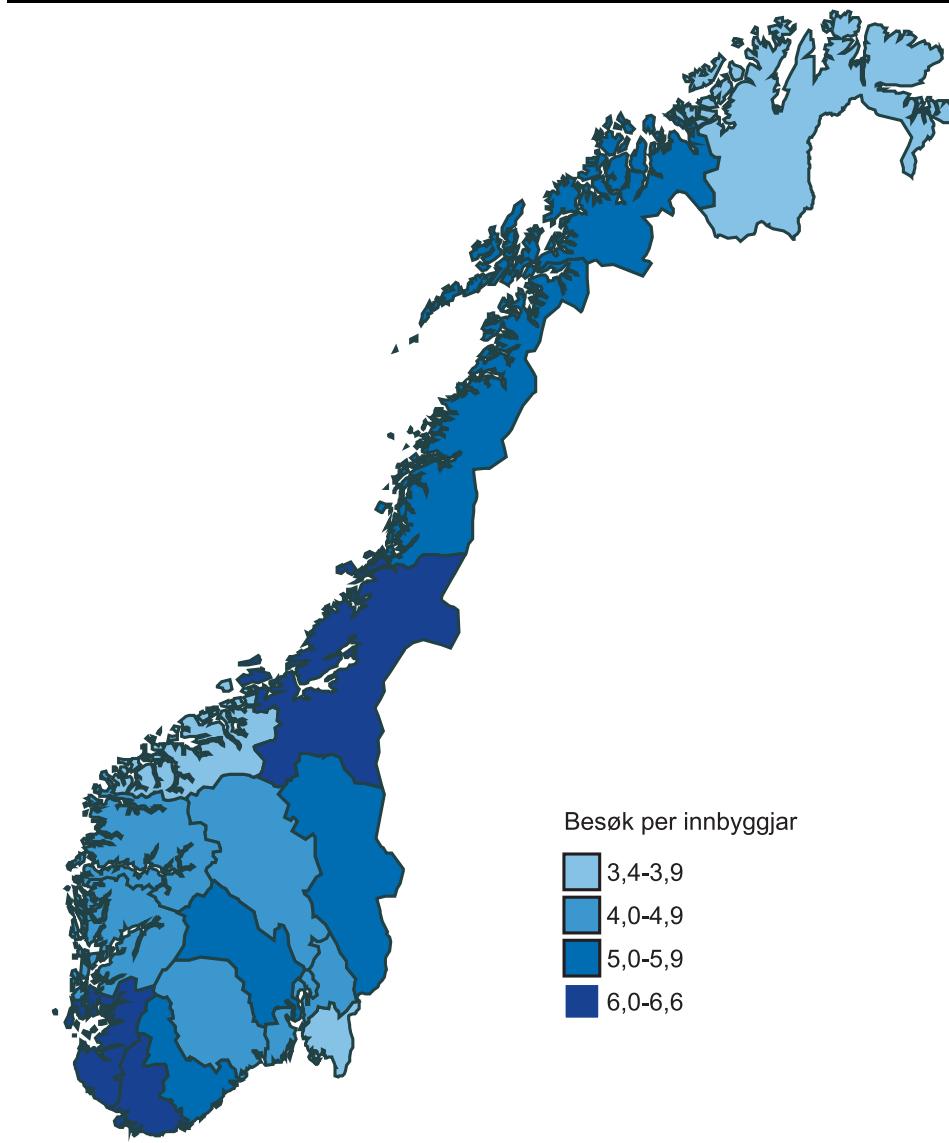
Folkebibliotek

Framleis auke i besøka i folkebiblioteka

I 2019 var det 665 folkebibliotek i Noreg, ein reduksjon med to bibliotek frå året før. Totalt blei dei norske folkebiblioteka besøkt nær 26 millionar gonger, noko som var ein vekst på nær 4 prosent frå 2018. I gjennomsnitt var det 4,8 besøk per innbyggjar i Noreg til folkebiblioteka, mot 4,7 i 2018, sjå tabell 7.3.

I dei fleste fylka er det lite endring i besøkstala det siste året. Nokre fylke har noko færre besøk i 2019 i hove til i 2018, medan andre har hatt ein auke. Størst auke har vore i Hedmark og Vest-Agder. I begge fylka var det 0,4 besøk meir per innbyggjar enn i 2018. Vest-Agder har det høgste besøkstalet per innbyggjar med 6,6. Færrest besøk til folkebiblioteka hadde Finnmark og Østfold, begge fylka med 3,4 besøk per innbyggjar.

Figur 7.2. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2017

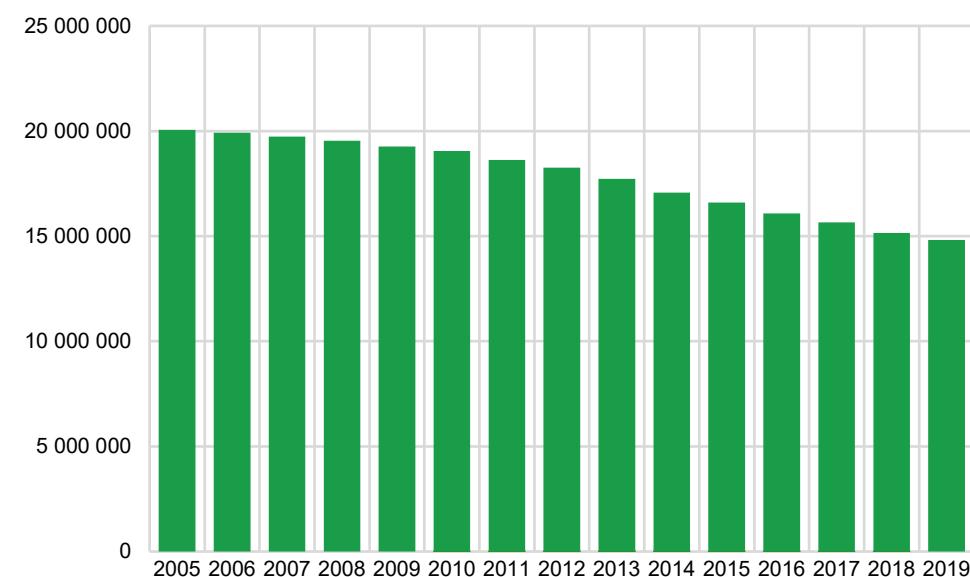

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Bokbestanden gjekk ned i folkebiblioteka

Bokbestanden i dei 665 folkebiblioteka i 2019 var på 14,8 millionar bøker, ein nedgang på 2,4 prosent frå året før, sjå tabell 7.4. Sidan 2003 har bestanden vorte redusert med 5,7 millionar bøker. Når det gjeld bestanden av musikk har den gått ned kvart år sidan 2012 og ligg no på om lag 394 000. Bestanden av lydbøker og film har auka for kvart år dei siste åra, men i 2018 og 2019 gjekk bestanden ned. Bestanden av lydbøker gjekk i 2019 ned med 32 700, til 724 300, og film gjekk ned med 13 000, til 829 000.

Figur 7.3. Folkebibliotek. Bokbestand per 31. desember

Kjelde: Nasjonalbiblioteket. KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Stadig auke i arrangement

Bokbestanden går ned i folkebiblioteka og dei fysiske besøka går opp. Ei årsak til auke i besøk er nok først og fremst at talet på arrangement går opp. Arrangementa kan vere både i regi av biblioteket eller i samarbeid med andre, samt andre aktørar som held opne arrangement. Dei ulike arrangementa kan til dømes vere kulturarrangement, samtale- og debattarrangement og opplæring.

Over 25,8 millionar besøk vart talde opp i 2019 og det var om lag 64 000 arrangement i folkebiblioteka. I høve til året før var det ein auke på nær 940 000 besøk og 3 900 arrangement, sjå tabell 7.5. Tal på deltakarar på arrangement ende på 1,7 millionar. Det er ein auke på 160 000 deltakarar, eller 10 prosent, samanlikna med 2018. I snitt var det 27 deltakarar på kvart arrangement i regi av eit folkebibliotek. I Rogaland og Vest-Agder var det flest deltakarar i gjennomsnitt per arrangement med høvesvis 37 og 32 deltakarar.

Folkebibliotek – 3 003 innbyggjarar per årsverk

I 2019 var det 1 778,2 årsverk i folkebiblioteka, og det var 35,8 årsverk fleire i høve til året før. Talet gjeld dei årsverka som utfører teneste i biblioteka (ikkje støttefunksjonar/andre årsverk). I 2019 var det 3 003 innbyggjarar per årsverk, som var 39 færre i høve til 2018. Tala er henta frå KOSTRA-tabell nummer 12059. Same tabell gjev òg oversikt over løns- og medieutgiftene i folkebiblioteka per innbyggjar. I 2019 var desse 266 kroner, noko som var ein auke på 11 kroner samanlikna med året før.

Fylkesbibliotek

I 2019 ende utlån frå fylkesbibliotek på 228 300, mot 281 000 i 2018. Talet er delt mellom 151 400 eksemplar i direkte utlån og 76 900 i fjernlån frå eigne og primær-biblioteka sine samlingar. Samla utlån har elles gått ned kvart år sidan 2002, sett bort i frå ein liten auke i 2018. Berre på dei siste åtte åra har utlånstalet vorte

halvert. Talet på fjernlån gjekk ned marginalt med 139 einingar frå 2018, medan talet på direkte utlån gjekk ned med 52 500. Delen av utlån til mobile einingar utgjorde 51 prosent av dei direkte utlåna i 2019, sjå tabell 7.8.

Tabellen viser òg at fylkesbiblioteka hadde 147 millionar kroner i brutto driftsutgifter i 2019, om lag 4,4 millionar kroner mindre samanlikna med året før. Rekneskapen viser at utgifter til bøker og anna materiell var på om lag 6,9 millionar kroner i 2019, ein marginal nedgang frå året før.

Fengselsbibliotek

Nedgang i bestanden på fengselsbibliotek

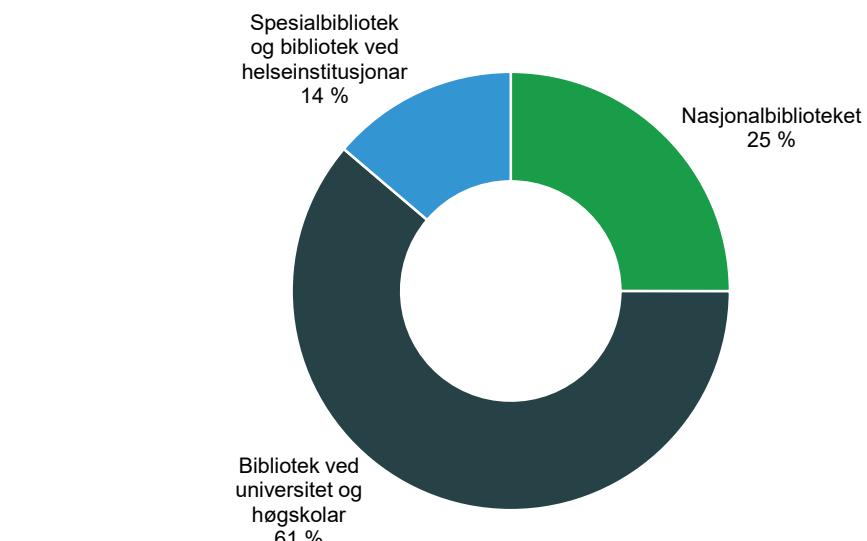
15,6 millionar bøker og tidsskrifter i fag- og forskingsbiblioteka

Det var 37 fengselsbibliotek i Noreg i 2019, tre bibliotek færre enn i 2018. Det var til saman 202 400 bøker og AV-medium, ein nedgang på 16 400 einingar frå året før, sjå tabell 7.9. Talet på utlånte einingar ende på 512 200, ein oppgang på 42 300 einingar frå 2018. Tre av fire utlån var utlån av AV-medium.

Fag- og forskingsbibliotek

Fag- og forskingsbiblioteka hadde 45,8 millionar fysiske einingar i 2019. Av desse var det 15,6 millionar bøker og periodika, som utgjorde 34 prosent av dei totale fysiske einingane, sjå tabell 7.10. Dei største samlingane av bøker og periodika finst på bibliotek ved universitet og høgskular. Desse biblioteka hadde 9,6 millionar, eller 61 prosent, av alle bøker og periodika til saman i 2019, sjå figur 7.4. Nasjonalbiblioteket hadde 3,9 millionar bøker og periodika, noko som svarar til 25 prosent av totalen.

Figur 7.4. Fag- og forskingsbibliotek. Bøker og periodika, etter bibliotekstype. 2019. Prosent

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

1,4 millionar utlån

Tabell 7.10 viser tal for bestand og noko av aktivitetane i fag- og forskingsbiblioteka. Talet på utlån i fysisk form, nærmare bestemt effektuerte utlån (gjeld førstegongslån) frå biblioteka sine eigne samlingar ende på snaue 1,4 millionar i 2019. Dette var om lag det same som i 2018. I tillegg var det 291 000 effektuerte fjernlån til andre bibliotek. Brorparten av dei effektuerte utlåna var ved biblioteka ved universitet og høgskular, med 87 prosent av det samla talet for utlån.

Nedgang i talet på nedlastingar – men talet er ikkje samanliknbart med tidlegare år

I tillegg til utlånsaktiviteten i fag- og forskingsbiblioteka viser statistikken òg noko av den digitale bruken ved desse biblioteka. Talet på nedlastingar har auka dei siste åra. I 2019 vart det til saman lasta ned over 37 millionar dokument frå fag- og forskingsbiblioteka i Noreg. Dette er om lag ti millionar lågare enn i 2018, noko som skyldast ein endra måte å telle på i institusjonsarkiva. Dette talet kan difor

ikkje fullt ut samanliknast med tidlegare år. Kategorien nedlastingar gjeld både nedlastingar frå fulltekstdatabasar og frå institusjonsarkiv. Ein fulltekstdatabase er ei samling av originaldokument der heile eller delar av dokumentet er elektronisk tilgjengeleg. Eit dokument kan mellom anna vere bøker, periodika, rapportar og artiklar i tidsskrifter. Institusjonsarkiv er eit ope tilgjengeleg arkiv for lagring av ein institusjon eller ei gruppe av institusjonar sine publikasjonar i elektronisk utgåve. Det kan omfatte doktoravhandlingar, studentoppgåver, ulike typar vitskapelege publikasjonar, forskingsrapportar med meir (SSB, 2020a).

Det var totalt 2 034 tilsette ved fag- og forskingsbiblioteka i Noreg i 2019 på 1 559 årsverk. 94 prosent av årsverka var knytt til ei bibliotekfagleg stilling.

Ei av fire kroner brukta på innkjøp av materiale til samlingane

Fag- og forskingsbiblioteka brukte til saman 612 millionar kroner til innkjøp av materiale til samlingane i 2019 og dette er 45 millionar kroner meir enn i 2018. Det utgjer 28 prosent av dei samla utgiftene, som ende på 2,2 milliardar kroner. Dei samla inntektene til fag- og forskingsbiblioteka ende på i underkant av 2,2 milliardar kroner i 2019 og det var ein oppgang på 112 millionar kroner i høve til 2018.

83 prosent av det totale beløpet som vart brukt til innkjøp av materiale gjekk til bibliotek ved universitet og høgskular. Spesialbibliotek og bibliotek ved helseinstitusjonar brukte 37 prosent av deira utgifter på innkjøp av materiale. Biblioteka ved universitet og høgskular brukte 35 prosent av utgiftene på innkjøp av materiale til samlingane.

Skulebibliotek

Skulebiblioteka med stabil bokbestand per elev

Siste tilgjengelege tal for skulebibliotek for grunnskule og vidaregåande skule er frå 2018 då skulebibliotekstatistikken for 2019 ikkje er ferdig utarbeidd. Skulebiblioteka har hatt om lag same nivå på sin bokbestand sidan 2015. I 2018 var bokbestanden på til saman 10,7 millionar, mot 14,4 millionar bøker i 2017. Talet gjeld bokbestandane i både grunnskular og vidaregåande skular. Den tilsynelatande store nedgangen skyldast ein lågare svarprosent frå grunnskulane, som igjen er knytt til utfordringar med overgangen til eit nytt innhaustingssystem hos Nasjonalbiblioteket. Medan statistikken for 2017 omfatta 2 004 grunnskular med til saman 504 000 elevar, omfattar statistikken for 2018, 1 400 grunnskular med til saman 363 000 elevar.

For biblioteka i grunnskulen var den innrapporterte bokbestanden på 7,8 millionar bøker i 2018. Det utgjer 21,7 bøker per elev. Tilbodet av bøker til elevane har vore på om lag det same nivået dei siste fire åra før 2018, nær 23 bøker per elev, sjå tabell 7.11.

Bokbestanden i vidaregåande skule hadde ein nedgang på 309 000 bøker frå 2017 til 2018, medan tala per elev viser ein liten oppgang. Det var 17,1 bøker per elev i 2017 mot 16,9 året før. Samstundes var det ein nedgang i talet på utlån per elev, frå 4,7 utlån i 2017 til 4,4 i 2018. Totalt utlån gjekk ned med 16 prosent, med en særskilt stor nedgang i utlån av audiovisuelle medium, sjå tabell 7.12.

7.3. Pliktavlevering

Ein svak nedgang i pliktavleveringar

Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg. I 2019 vart det registrert i overkant av 2,2 milliardar avleveringar av materiale til Nasjonalbiblioteket, sjå tabell 7.13. Norske vevdokument utgjer den største delen av det pliktavleverte materialet. I 2018 var talet unormalt lågt, noko som hang saman med overgangen til ny innhaustingsplattform for internettressursar og ein stans i innhaustinga. I 2017 var det i underkant av 2,4 milliardar pliktavleverte vevdokument, medan det var 3,5 milliardar i 2016, ein nedgang på 32 prosent mellom desse to åra. Mellom 2017 og 2019 var det ein nedgang på 5 prosent.

Talet på anna avlevert materiale gjekk opp i 2019. Held vi vevdokument utanfor var det samla talet på 282 000 pliktavleveringar, altså ein auke på om lag 2 700 samanlikna med 2018. Både bøker og løpende periodikum opplevde nedgang med høvesvis 914 og 298 færre avleverte eksemplar, medan talet på filer for digitalt fjernsyn auka mest i høve til året før, med 6 500 fleire avleveringar. Nettmonografiar/e-bøker auka frå 4 601 til 6 835 frå 2018 til 2019.

Talet på pliktavleverte filer til digital radio holdt seg stabilt mellom 2018 og 2019, medan talet på innspela musikk gjekk ned med 694, frå 2 350 til 1 656.

7.4. Om statistikken

Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for innsamling av statistikk for dei ulike biblioteka: folkebiblioteka, fylkesbiblioteka, skulebiblioteka, fengselsbiblioteka og mobile einingar, samt frå fag- og forskingsbiblioteka. Statistikken for folkebibliotek er heimla i Lov om folkebibliotek (Folkebiblioteklova, 1985). Statistikken for fag- og forskingsbibliotek viser verksemda til biblioteka, mellom anna om bok- og mediebestand, utlån, besøk og kostnader.

All statistikk om biblioteka si verksemd har vore ein del av kulturstatistikken i Statistisk sentralbyrå (SSB) sidan 1982.

Omfang og publisering

Folkebibliotek

Alle folkebiblioteka er med i folkebibliotekstatistikken. For 2019 var det til saman 665 folkebibliotekavdelingar (hovudbibliotek og filialar til saman). Hovudbiblioteket i kommunen er rapporterande eining. Det hender frå år til år at nokre kommunar ikkje leverer statistikk, medan nokre kommunar leverer ufullstendig statistikk. Delar av folkebibliotekstatistikken vert publiserte på SSB sine Internetsider gjennom KOSTRA, førebelse tal 15. mars og endelege tal 15. juni (SSB, 2020b). Svalbard er ikkje med i KOSTRA-rapporteringa og frå og med 2018 er ikkje tala frå Svalbard med i tabellane i dette kapittelet, med unnatak frå tabell 7.4.

Skulebibliotek

Skulebibliotekstatistikken omfattar bibliotek ved offentlege og private (offentleg godkjende) vidaregåande skular og bibliotek i grunnskulen. 2019-tala for skulebibliotek ved grunnskulen og den vidaregåande skulen er ikkje oppdaterte.

Fag- og forskningsbiblioteka

Det einskilde bibliotek er kjelde for sine data og statistikken vert henta inn til Nasjonalbiblioteket ved hjelp av eit elektronisk skjema på internett. Ein har prøvd å lage statistikkskjemaet med tanke på at data skal vere tilgjengelege i dei bibliotekfaglege systema, til dømes BIBSYS og ALMA. Undersøkinga er meint å dekkje heile sektoren. 111 bibliotek har rapportert for 2019.

Fag- og forskningsbibliotek vert publisert som eigen statistikk i SSB (SSB, 2020a).

Datakjelder og datainnsamling

Det er Nasjonalbiblioteket som i det store og heile handsamar og kvalitetssikrar folkebibliotekstatistikken, medan SSB er engasjert i dette arbeidet når det gjeld statistikken for fag- og forskingsbiblioteka. SSB får ei elektronisk fil frå Nasjonalbiblioteket og går gjennom kvaliteten før data vert publiserte.

Omgrep og definisjonar

Besøk

- *Folkebibliotekstatistikken* – Eit bibliotekbesøk vil seie at ein person går inn i lokala til folkebiblioteket for å nytte tilbodet til biblioteket. Rutinane til folkebiblioteka for registrering/teljing av besøk kan variere noko. Det er to måtar å telje besøk i folkebiblioteka på:
 - a) Manuell teljing to veker i året (stikkprøveteljing). Frå denne teljinga utreknar ein det årlege talet på besøk etter ein gjeve formel forklart i rettleiinga.

- b) Mekanisk/automatisk teljing. Tala kan vere noko usikre og manuell teljing kan nyttast for å korrigere eventuelle feilkjelder. Ein reknar jamvel med at tala på besök er truverdige.

- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken* – Eit besök vert definert som ein person som kjem til biblioteket for å nytte samlingane eller tenestene (ISO 2.2.40). Talet på registrerte besök er grunna i teljeapparat. Kvar bibliotekeining rapporterer registrerte besök, sjå Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek under *Om statistikken for Fag- og forskingsbibliotek* (SSB, 2020a).

Andre omgrep

- *Periodika* – Publikasjonar som vert gjeve ut med jamne eller ujamne mellomrom med same tittel. Dei einskilde einingane i seriane har eit nummer og/eller ein dato for utgjeving. Omfattar mellom anna tidsskrifter, nyheitsbrev, aviser, vekeblad, årbøker, notat- og rapportseriar, samt nettsider.
- *Institusjonsarkiv* – Eit ope tilgjengeleg arkiv for lagring av ein institusjon eller ei gruppe av institusjonar sine publikasjonar i elektronisk utgåve. Det kan omfatte doktoravhandlingar, studentoppgåver, ulike typar vitskapelege publikasjonar, forskingsrapportar med meir.

Utlån

- *Folkebibliotekstatistikken*: Ein tel utlån av medium frå den faste bestanden ved avdelinga og frå sirkulasjons- eller depotsamlingar. Dette inkluderer ikkje utlån til andre bibliotek ved fjernlån.
- *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken*: Lån frå eiga samling er utlån til einskildpersonar og institusjonar (ikkje bibliotek). Lån til andre avdelingar (hushaldslån) vert ikkje talde. Lokale kopiar vert heller ikkje talde. Det vert skilt mellom førstegongslån og fornying. Fjernlån er lån/kopi til eit anna bibliotek under anna administrativ eining, medan innlån er lån frå eit anna bibliotek under anna administrativ eining, sjå Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek under *Om statistikken for Fag- og forskingsbibliotek* (SSB, 2020).

Pliktavlevering

Tal på pliktavlevering i dette kapittelet vert innhenta frå Nasjonalbiblioteket som er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg.

Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket er regulert i eiga lov, Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument, pliktavleveringsloven. Alle dokumenta som er laga for spreieing ut over ein privat krins, er avleveringspliktige uavhengig av mediotype. Formålet med lov om pliktavlevering er å trygge avleveringa av dokument med allmenn tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at det vert mogleg å ta vare på desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv og gjere dei tilgjengelege som kjeldemateriale for forsking og dokumentasjon (Nasjonalbiblioteket, 2020).

Småtrykk i statistikken for det pliktavleverte materialet er den typen materiale som går inn i den såkalla Småtrykksamlinga. I denne samlinga vert dokumenta grupperte etter utgjevar, og dei einskilde dokumenta vert ikkje gitt ei bibliografisk forklaring. Småtrykk er reklametrykk, brosjyrar, katalogar, program, kalender og liknande publikasjonar.

Avlevering av kringkasting

Etter pliktavleveringslova skal Nasjonalbiblioteket ta imot alt Norsk riksringkasting (NRK) sender, både rikssendingar og lokalsendingar. Nasjonalbiblioteket kan krevje avlevering frå andre kanalar som har konsesjon i Noreg. Førebels vert det kravd inn frå riksdekkjande sendingar, dvs. TV2, TVNorge, P4 og Radio

Norge. Lokal-TV leverer inn fem veker i året; dei med vekenummer som endar på 0. Dokumenta skal avleverast utan vederlag. Nasjonalbiblioteket tek imot plikt-avleverte opptek frå norske kringkastarar, arkiverer dei og gjer kopiar tilgjengelege for forsking og dokumentasjon innanfor rammene av pliktavleveringslova og dei opphavsrettslege reglane som gjeld til kvar tid.

Referansar

Folkebiblioteklova. (1985). Lov om folkebibliotek (folkebibliotekloven) (LOV-1985-12-20-108). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1985-12-20-108>

Nasjonalbiblioteket. (u.å.). Pliktavlevering. Henta 2020, november 26. frå <https://www.nb.no/pliktavlevering/>

Statistisk sentralbyrå. (u.å.). Fag- og forskningsbibliotek. Henta 2020a, november 26. frå <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/ffbibl>

Statistisk sentralbyrå. (u.å.). Kulturtildel. Henta 2020b, november 26. frå https://www.ssb.no/kultur_kostra

Pliktavleveringslova. (1989). Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument (pliktavleveringslova) (LOV-1989-06-09-32). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-09-32>

Meir informasjon

Nasjonalbiblioteket: <https://www.nb.no/>

Tabell 7.1. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke

	Utlån (første-gongslån og fornying) i alt	Av dette første-gongslån	Per innbyggjar	Utlån bøker for vaksne			Utlån bøker for born		
				I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur	I alt	Fag-litteratur	Skjønn-litteratur
2001	17 898 878		4,0	10 686 812	4 987 725	5 699 087	7 212 066	1 343 978	5 868 088
2003	18 361 942		4,0	10 766 452	4 977 985	5 788 467	7 595 490	1 435 071	6 160 419
2005	17 897 958		3,9	10 065 467	4 617 521	5 447 946	7 832 491	1 394 038	6 438 453
2006	17 238 496		3,7	9 637 697	4 254 801	5 382 896	7 600 799	1 317 497	6 283 302
2007	16 954 660		3,6	9 410 966	4 059 449	5 351 517	7 543 694	1 271 162	6 272 532
2008	17 107 927		3,6	9 387 638	4 002 438	5 385 200	7 720 289	1 278 465	6 441 824
2009	17 283 494		3,6	9 451 331	3 945 724	5 505 607	7 832 163	1 273 357	6 558 806
2010	17 184 397		3,5	9 190 205	3 786 090	5 404 115	7 994 192	1 275 745	6 718 447
2011	17 085 783		3,4	8 941 477	3 651 508	5 289 969	8 144 306	1 270 437	6 873 869
2012	16 944 281		3,4	8 724 891	3 471 590	5 253 301	8 219 390	1 293 586	6 925 804
2013	16 787 344		3,3	8 460 890	3 408 396	5 052 494	8 326 454	1 281 385	7 045 069
2014	16 755 804	12 219 252	3,3	8 318 458	3 291 230	5 027 228	8 437 346	1 278 094	7 159 252
2015	16 796 801	12 195 366	3,3	8 146 831	3 199 911	4 946 920	8 649 970	1 254 250	7 395 720
2016	16 785 735	12 001 543	3,2	8 012 449	3 072 265	4 940 184	8 773 286	1 215 234	7 558 052
2017 ¹	..	11 867 797	2,2	5 560 554	1 953 972	3 606 582	6 307 243	858 895	5 448 348
2018 ²	..	11 902 240	2,2	5 424 961	1 918 220	3 506 741	6 477 279	866 736	5 610 543
2019	..	12 198 430	2,3	5 455 069	1 916 803	3 538 266	6 743 361	911 571	5 831 790
2019									
Østfold	..	636 172	2,1	311 263	96 353	214 910	324 909	43 404	281 505
Akershus	..	1 425 186	2,3	633 284	267 237	366 047	791 902	88 265	703 637
Oslo	..	1 272 350	1,8	565 090	262 695	302 395	707 260	90 881	616 379
Hedmark	..	511 233	2,6	253 296	93 860	159 436	257 937	41 068	216 869
Oppland	..	510 644	2,7	271 948	96 496	175 452	238 696	34 699	203 997
Buskerud	..	551 840	1,9	248 845	46 535	256 460	302 995	46 535	256 460
Vestfold	..	690 544	2,7	327 259	104 400	222 859	363 285	49 132	314 153
Telemark	..	369 371	2,1	185 797	59 106	126 691	183 574	24 064	159 510
Aust-Agder	..	268 628	2,3	116 610	36 917	79 693	152 018	19 099	132 919
Vest-Agder	..	542 387	2,9	238 036	73 060	164 976	304 351	38 133	266 218
Rogaland	..	1 189 224	2,5	447 814	148 115	299 699	741 410	99 174	642 236
Hordaland	..	1 136 922	2,2	499 790	191 715	308 075	637 132	88 975	548 157
Sogn og Fjordane	..	321 318	2,9	120 478	34 006	86 472	200 840	28 790	172 050
Møre og Romsdal	..	562 804	2,1	265 542	61 207	204 335	297 262	41 671	255 591
Trøndelag	..	1 240 336	2,7	531 488	173 282	358 206	708 848	97 242	611 606
Nordland	..	473 285	2,0	233 742	68 753	164 989	239 543	33 923	205 620
Troms/Romsdalsfjorden	..	369 444	2,2	143 518	57 730	85 788	225 926	37 104	188 822
Finnmark	..								
Finnmark	..	126 742	1,7	61 269	20 417	40 852	65 473	9 412	56 061

¹ Frå og med 2017 er tal på utlån berre førstegongslån. Tal for 2017 -2019 kan difor ikkje fullt ut samanliknast med tidlegare år. Utlån per innbyggjar er rekna på tal frå fastlands-Noreg og ikkje med Svalbard. ² 2018-tala er korrigerte etter fjørårets publikasjon, etter som tal frå to kommunar kom inn etter at statistikken var publisert.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.2. Folkebibliotek. Utlån av andre medium¹ og nedlastingar e-bøker², etter fylke

	Lydbøker	Musikk	Film	Andre fysiske medium	Nedlastingar e-bøker, born og vaksne
2016	1 200 594	216 802	1 958 509	566 427	567 977
2017	1 058 634	175 915	1 701 217	552 120	642 294
2018 ³	881 798	132 475	1 490 963	547 892	..
2019	711 955	114 073	1 327 444	545 696	603 535
2019					
Østfold	39 667	2 254	88 850	32 313	20 322
Akershus	92 386	9 665	162 675	67 053	67 805
Oslo	52 172	30 243	157 082	17 835	79 945
Hedmark	31 111	4 399	50 121	16 930	16 462
Oppland	38 014	947	52 199	22 189	23 246
Buskerud	41 110	2 351	58 966	27 406	35 156
Vestfold	43 699	4 390	73 760	16 383	40 688
Telemark	25 705	3 124	42 220	14 881	19 750
Aust-Agder	18 115	796	26 930	25 524	10 885
Vest-Agder	31 929	621	61 568	19 879	20 985
Rogaland	58 757	10 169	145 398	62 387	63 299
Hordaland	60 316	26 842	125 456	43 052	49 448
Sogn og Fjordane	14 507	653	20 228	17 852	12 278
Møre og Romsdal	34 794	912	45 004	40 701	28 858
Trøndelag	68 029	11 999	132 657	65 581	56 148
Nordland	33 481	1 966	51 365	20 713	32 309
Troms Roma	20 198	2 178	25 860	23 793	17 741
Finnmark Finnmark	7 965	564	7 105	11 224	8 210

¹ Ikke registrert ved alle biblioteka. ² Tal for e-bøker er ikkje tatt med for 2018 då overgang til nye system for nedlasting av e-bøker har ført til mangelfulle tal.

³ 2018-tala er korrigerte etter fjarårets publikasjon, etter som tal frå to kommunar kom inn etter at statistikken var publisert.

Kjelde: KOASTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.3. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar¹, etter fylke

	Besøk totalt						Besøk per innbyggjar					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totalt	21 906 269	22 404 180	23 947 593	24 325 416	24 869 943	25 809 382	4,2	4,3	4,6	4,6	4,7	4,8
Østfold	867 309	915 459	908 810	957 621	943 372	1 007 180	3,0	3,2	3,1	3,2	3,2	3,4
Akershus	2 445 606	2 409 518	2 416 390	2 507 501	2 364 995	2 558 951	4,2	4,1	4,0	4,1	3,8	4,0
Oslo	2 150 078	2 158 313	2 467 859	2 590 268	2 837 732	2 983 102	3,3	3,3	3,7	3,8	4,2	4,3
Hedmark	992 837	917 286	932 286	990 181	965 471	1 050 150	5,1	4,7	4,8	5,0	4,9	5,3
Oppland	873 710	861 777	854 807	863 554	752 576	798 867	4,6	4,6	4,5	4,5	4,0	4,2
Buskerud	1 067 667	1 083 494	1 487 419	1 223 478	1 537 920	1 576 320	3,9	3,9	5,3	4,3	5,4	5,5
Vestfold	1 101 494	1 005 789	1 048 801	1 086 549	1 055 087	1 104 699	4,5	4,5	4,7	4,8	4,7	4,4
Telemark	767 680	730 666	747 776	726 796	698 516	717 906	4,5	4,2	4,3	4,2	4,0	4,1
Aust-Agder	512 793	502 433	530 346	495 512	562 773	598 273	4,5	4,3	4,5	4,2	4,8	5,1
Vest-Agder	1 130 530	1 076 441	1 156 029	963 577	1 163 045	1 256 537	6,3	5,9	6,3	5,2	6,2	6,6
Rogaland	2 31 898	3 009 421	2 973 390	3 342 397	3 072 658	3 050 641	5,9	6,4	6,3	6,9	6,5	6,4
Hordaland	1 982 418	2 220 499	2 281 897	2 224 538	2 164 492	2 228 249	3,9	4,3	4,4	4,3	4,1	4,2
Sogn og Fjordane	494 529	463 066	515 907	518 790	556 474	525 280	4,5	4,2	4,7	4,7	5,1	4,8
Møre og Romsdal	820 431	806 746	802 634	833 581	850 007	918 123	3,1	3,0	3,0	3,1	3,2	3,5
Sør-Trøndelag	1 424 061	1 443 328	1 391 985	1 476 128	-	-	4,6	4,7	4,4	4,6	-	-
Nord-Trøndelag	587 064	653 286	1 173 002	1 066 907	-	-	4,3	4,8	8,5	7,7	-	-
Trøndelag	-	-	-	-	2 686 842	2 806 918	-	-	-	-	5,8	6,0
Nordland	782 964	1 014 346	1 036 748	1 275 412	1 499 373	1 441 922	3,2	4,2	4,3	5,2	6,2	5,9
Troms Roma	896 498	872 438	943 200	910 538	893 536	927 848	5,5	5,3	5,7	5,5	5,3	5,6
Finnmark Finnmark	276 702	259 874	278 307	272 088	256 644	258 416	3,	3,4	3,7	3,6	3,4	3,4

¹ Kvart år er det nokre bibliotek som ikkje rapporterer tal på besøk.

Kjelde: KOASTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.4. Folkebibliotek. Bøker og anna fysisk materiale, etter fylke

	Bibliotek i alt ¹	Bokbestand per 31.12. i alt	Aviser og tidsskrifter	Fonogram			Andre medium
				Musikk	Lydbøker	Film	
2003	892	20 488 405	40 751	371 837	359 769	309 222	451 843
2005	832	20 060 340	36 158	447 621	448 245	407 827	478 966
2006	815	19 923 195	34 866	470 286	489 429	460 442	481 253
2007	807	19 738 178	34 447	508 922	536 492	500 752	469 114
2008	798	19 538 744	32 382	548 014	575 931	538 221	500 990
2009	784	19 266 727	32 402	594 101	603 236	576 088	511 416
2010	768	19 051 387	29 646	644 644	630 330	614 773	491 058
2011	744	18 618 559	29 619	675 697	654 793	659 061	504 353
2012	742	18 256 014	28 011	678 683	687 012	708 818	554 585
2013	715	17 721 712	27 784	650 328	712 412	760 002	544 580
2014	686	17 074 620	27 859	616 220	732 305	800 201	518 163
2015	676	16 595 136	37 723	568 101	751 352	828 335	493 770
2016	676	16 080 207	26 389	531 534	765 389	841 138	477 050
2017	674	15 659 466	19 906	483 173	769 775	846 400	486 327
2018 ²	667	15 205 185	19 069	442 747	758 435	845 990	484 531
2019	665	14 813 242	18 149	393 716	724 388	828 952	455 260

2019							
Østfold	22	608 128	824	8 562	32 823	38 874	11 717
Akershus	33	1 002 215	1 818	26 976	63 904	75 461	35 960
Oslo	20	869 160	996	43 731	25 792	48 807	23 446
Hedmark	29	787 401	1 047	18 598	34 875	36 971	46 331
Oppland	38	840 679	1 244	7 932	44 466	40 981	11 303
Buskerud	33	596 047	624	11 834	37 052	39 764	16 795
Vestfold	16	541 467	801	14 307	28 635	33 680	16 487
Telemark	26	732 532	766	23 984	34 518	43 643	26 128
Aust-Agder	19	370 861	562	3 266	18 102	19 269	7 721
Vest-Agder	33	572 822	677	5 484	29 911	33 681	15 783
Rogaland	48	1 177 090	1 377	60 305	57 936	80 291	60 071
Hordaland	59	1 230 883	1 564	66 741	59 089	70 270	60 840
Sogn og Fjordane	52	780 041	908	10 675	30 565	36 372	9 716
Møre og Romsdal	49	1 051 092	1 108	11 706	50 170	47 107	18 784
Trøndelag	70	1 475 083	1 483	40 617	84 453	79 215	35 770
Nordland	61	1 084 122	953	19 661	49 935	54 799	26 746
Troms Romsa	34	599 447	876	9 217	23 078	30 686	21 334
Finnmark Finnmark	22	474 798	483	10 109	18 020	17 590	10 092
Svalbard	1	19 374	38	11	1 064	1 491	236

¹Inkludert hovudbibliotek. ²2018-tala er korrigerte etter fjorårets publikasjon, etter som tal frå to kommunar kom inn etter at statistikken var publisert.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket. KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.5. Aktivitet i folkebibliotek. Besøk, arrangement og tal på deltakare på arrangement, etter fylke

		Fysiske besøk i folkebibliotek	Tal på arrangement	Tal på deltakare på arrangement
2017		24 325 416	49 835	1 326 173
2018 ¹		24 869 943	59 921	1 542 549
2019		25 809 382	63 793	1 701 964

2019				
Østfold		1 007 180	1 887	57 014
Akershus		2 558 951	6 121	163 832
Oslo		2 983 102	10 557	245 541
Hedmark		1 050 150	2 660	67 202
Oppland		798 867	2 502	65 646
Buskerud		1 576 320	2 860	72 380
Vestfold		1 104 699	2 501	63 372
Telemark		717 906	1 547	36 419
Aust-Agder		598 273	1 637	35 531
Vest-Agder		1 256 537	1 664	52 748
Rogaland		3 050 641	5 784	211 474
Hordaland		2 228 249	5 459	155 067
Sogn og Fjordane		525 280	1 218	35 051
Møre og Romsdal		918 123	2 570	60 008
Trøndelag		2 806 918	6 877	183 621
Nordland		1 441 922	3 967	110 868
Troms Romsa		927 848	2 665	59 159
Finnmark Finnmark		258 416	1 317	27 031

¹2018-tala er korrigerte etter fjorårets publikasjon, etter som tal frå to kommunar kom inn etter at statistikken var publisert. Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.6. Folkebibliotek. Bøker for voksne og born, etter fylke

	Bøker for voksne			Bøker for born		
	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur
2001	14 694 512	6 849 363	7 845 149	5 947 761	1 248 998	4 698 763
2003	14 395 902	6 697 422	7 698 480	6 092 503	1 317 898	4 774 605
2005	13 935 928	6 537 282	7 398 646	6 124 412	1 339 501	4 784 911
2006	13 746 458	6 416 206	7 330 252	6 176 737	1 350 669	4 826 068
2007	13 531 279	6 299 185	7 232 094	6 206 899	1 353 134	4 853 765
2008	13 327 904	6 196 286	7 131 618	6 210 840	1 349 917	4 860 923
2009	13 009 085	6 084 397	6 924 688	6 257 642	1 368 108	4 889 534
2010	12 762 393	5 910 589	6 851 804	6 288 994	1 389 986	4 899 008
2011	12 353 439	5 738 075	6 615 364	6 265 120	1 388 711	4 876 409
2012	11 988 046	5 624 978	6 363 068	6 267 968	1 380 441	4 887 527
2013	11 445 884	5 367 714	6 078 170	6 275 828	1 358 231	4 917 597
2014	11 063 887	5 234 055	5 829 832	6 010 733	1 314 210	4 696 523
2015	10 604 934	4 979 582	5 625 352	5 990 202	1 297 712	4 692 490
2016	10 172 578	4 762 020	5 410 558	5 907 629	1 258 337	4 649 292
2017	9 807 110	4 569 261	5 237 849	5 833 924	1 217 366	4 616 558
2018 ¹	9 482 814	4 403 909	5 078 905	5 703 480	1 187 829	4 515 651
2019	9 170 448	4 180 223	4 990 225	5 623 420	1 153 544	4 469 876
2019						
Østfold	378 334	175 433	202 901	229 794	45 845	183 949
Akershus	617 946	286 049	331 897	384 269	72 289	311 980
Oslo	481 861	265 068	216 793	387 299	78 856	308 443
Hedmark	527 337	242 610	284 727	260 064	59 673	200 391
Oppland	552 426	246 546	305 880	288 253	61 563	226 690
Buskerud	356 443	148 397	208 046	239 604	48 471	191 133
Vestfold	335 217	164 692	170 525	206 250	41 051	165 199
Telemark	495 574	233 233	262 341	236 958	49 320	187 638
Aust-Agder	232 839	100 271	132 568	138 022	28 978	109 044
Vest-Agder	333 852	145 014	188 838	238 970	42 861	196 109
Rogaland	671 869	319 716	352 153	505 221	104 667	400 554
Hordaland	733 315	348 700	384 615	497 568	103 986	393 582
Sogn og Fjordane	467 106	183 704	283 402	312 935	66 215	246 720
Møre og Romsdal	679 884	293 501	386 383	371 208	77 101	294 107
Trøndelag	911 165	404 351	506 814	563 918	114 190	449 728
Nordland	723 738	305 578	418 160	360 384	72 595	287 789
Troms Romsa	356 229	178 070	178 159	243 218	51 782	191 436
Finnmark Finnmark	315 313	139 290	176 023	159 485	34 101	125 384

¹2018-tala er korrigerte etter fjorårets publikasjon, etter som tal frå to kommunar kom inn etter at statistikken var publisert. Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.7. Folkebibliotek. Løns- og medieutgifter (1000 kr), etter fylke.

	Lønsutgifter	Medieutgifter
2017	1 171 126	136 838
2018	1 219 831	133 533
2019	1 283 175	136 015
2019		
Østfold	65 424	7 027
Akershus	142 556	13 724
Oslo	173 427	12 110
Hedmark	53 510	5 439
Oppland	49 661	7 395
Buskerud	66 156	6 421
Vestfold	64 283	6 706
Telemark	47 889	5 084
Aust-Agder	31 241	3 181
Vest-Agder	47 096	5 732
Rogaland	120 807	12 927
Hordaland	116 341	13 063
Sogn og Fjordane	30 894	4 478
Møre og Romsdal	53 745	6 768
Trøndelag	95 671	11 205
Nordland	57 973	7 004
Troms Romsa	39 745	4 934
Finnmark Finnmark	26 756	2 817

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 7.8. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap

	Utlån				Rekneskap	
	Samla utlån (fjernlån og direkte utlån)	Fjernlån frå eigne og primær- biblioteka sine samlingar	Direkte utlån, totalt ¹	Av dette utlån frå mobile eininger	Brutto driftsutgifter	Utgifter til bøker og anna materiell
2001	808 578	220 743	-	430 857	101 510	12 335
2002	823 574	220 124	-	449 789	104 001	11 274
2003	821 513	208 193	-	471 764	112 094	10 391
2004	755 857	200 326	-	427 073	113 264	10 167
2005	707 471	195 042	-	366 328	111 429	9 823
2006	651 419	176 082	-	348 016	105 383	9 924
2007	638 897	175 932	-	343 484	121 793	10 456
2008	633 249	188 822	-	342 137	119 501	9 197
2009	603 752	177 549	426 203	305 305	126 918	8 988
2010	543 548	198 709	344 839	233 119	126 924	8 261
2011	502 468	188 529	313 939	215 585	134 590	7 952
2012	463 430	161 337	302 093	206 744	137 827	7 553
2013	448 738	165 203	283 535	184 874	143 743	9 975
2014	407 289	151 823	255 466	192 707	149 886	8 307
2015	333 536	128 240	205 296	134 840	140 867	5 928
2016	307 558	118 620	188 938	102 033	145 785	6 643
2017	272 278	92 452	179 826	101 912	144 809	6 342
2018	281 000	77 017	203 983	125 198	151 471	6 981
2019	228 317	76 878	151 439	77 053	147 095	6 883
2019						
Østfold	10 341	-	10 341	-	5 713	53
Akershus	84 295	38 342	45 953	31 973	16 302	1 352
Hedmark	-	-	-	-	4 929	176
Oppland	14 012	-	14 012	14 012	8 705	-24
Buskerud	6 925	-	6 925	-	9 438	231
Vestfold	-	-	-	-	8 085	471
Telemark	-	-	-	-	5 555	261
Aust-Agder	-	-	-	-	5 463	107
Vest-Agder	-	-	-	-	4 246	107
Rogaland	-	-	-	-	9 427	620
Hordaland	11 779	-	11 779	9 132	9 031	281
Sogn og Fjordane	9 038	-	9 038	-	7 283	59
Møre og Romsdal	-	-	-	-	8 147	2
Trøndelag	56 279	17 257	39 022	14 267	21 811	1 526
Nordland	28 624	16 299	12 325	7 669	14 635	1 503
Troms Romsa	4 328	4 328	-	-	-	-
Finnmark Finnmark	2 696	652	2 044	-	8 325	159

¹ inkluderer utlån av klassesett, depot-utlån, utlån frå mobile eininger, til institusjonar og fengsel.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 7.9. Fengselsbibliotek¹. Bestand og utlån

Fengsels- bibliotek, i alt	Bøker og AV-medium i alt	Utlån				
		I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	AV-medium	Per innsett
2002	15	76 998	136 630	66 355	50 931	19 344
2003	15	77 966	139 460	65 493	47 799	26 168
2004	15	80 466	158 573	72 985	49 477	36 111
2005	13	80 785	144 711	59 536	38 508	46 667
2006	15	88 128	141 895	61 441	34 476	45 978
2007	15	95 713	166 412	67 817	37 715	60 880
2008	22	117 323	200 301	60 551	40 370	99 380
2009	23	123 914	241 318	66 997	46 895	127 426
2010	27	141 020	256 583	60 132	50 351	146 100
2011	36	173 857	330 432	57 390	54 581	218 461
2012	40	190 918	365 745	67 277	50 889	247 579
2013	40	199 126	370 401	63 685	54 632	252 084
2014	40	196 174	407 077	59 546	52 941	294 590
2015	40	200 277	471 768	68 285	54 044	349 439
2016	41	199 309	519 993	72 653	52 943	388 937
2017	41	220 891	518 635	77 603	48 093	389 051
2018	40	218 853	469 953	73 742	42 419	353 792
2019	37	202 407	512 236 ²	52 943	35 211	385 501

¹ Nokre bibliotekenester er grunna heilt eller delvis i depot frå folkebiblioteket. ² Det er tre bibliotek som berre har oppgitt utlånstal. Dette inneber at Utlån i alt er større enn summen av kategoriene Utlån faglitteratur, Utlån skjønnlitteratur og Utlån AV-medium.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 7.10. Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2019¹

	I alt	Nasjonal- biblioteket	Bibliotek ved universitet og høgskular ²	Spesialbibliotek og bibliotek ved helseinstitusjonar
Bibliotek i alt	111	1	32	78
Samlinger				
Fysiske einingar	45 759 527	33 105 233	9 986 217	2 668 007
Bøker og periodika, talet på bind i alt	15 628 546	3 909 270	9 565 281	2 153 995
Av dette				
Brutto tilvekst	637 461	499 168	105 911	32 382
Manuskript	16 068 215	16 000 000	7 619	60 596
Musikalier	283 923	81 748	196 972	5 203
AV-dokument	4 345 987	4 136 337	192 175	17 475
Anna bibliotekmateriale	9 432 856	8 977 878	24 170	430 808
Løpende periodikatitlar				
Tidsskrifter, trykte	18 884	3 938	9 781	5 165
Aviser, trykte	2 441	243	1 875	323
Utlån				
Effektuerte utlån, frå eigen samling	1 384 685	67 616	1 210 071	106 998
Effektuerte utlån, fjernlån	290 993	177 145	105 867	7 981
Fjernlån, fornying
Fornyng frå eigen samling
Innlån				
Utsende tingigar	98 150	3 912	79 743	14 495
Innlån ³ i alt, fysiske einingar	98 371	8 364	76 087	13 920
Nedlastingar				
Nedlastingar frå fulltekstdatabasar	24 029 031	..	23 516 808	512 223
Nedlastingar frå institusjonsarkiv ⁴	13 235 549	..	12 106 757	1 128 792
Personale				
Talet på tilsette i alt	2 034	534	1 257	243
Av dette				
Bibliotekfagleg stilling	1 943	534	1 212	197
Anna stilling	91	-	45	46
Talet på årsverk i alt	1 559	419	932	208
Av dette				
Bibliotekfagleg stilling	1 470	419	889	162
Anna stilling	89	-	43	46
Økonomi				
Utgifter, i alt (i 1 000 kr)	2 185 723	465 486	1 462 879	257 358
Av dette				
Innkjøp av materiale til samlingane	611 505	6 116	509 819	95 570
Inntekter, i alt (i 1 000 kr)	2 191 566	551 062	1 428 473	212 031

¹ Frå 2017 til 2018 fekk fleire institusjonar endra type-tilhøyring. I same periode gjekk fire bibliotek permanent ut av populasjonen. I 2019 er det seks bibliotek som ikkje har levert tal til statistikken for 2018. Talet for 2018 vil difor ikkje vere direkte samanliknbar med føregåande år. ² Medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høgskular og andre høgskular. ³ Tal på fornying er ikkje inkludert. ⁴ Talet for nedlastingar i institusjonsarkiv kan ikkje samanliknast med tidlegare år, grunna ein endra teljemåte.

Kjelde: Statistisk Sentralbyrå, Statistikk for fag- og forskningsbibliotek.

Tabell 7.11. Skulebibliotek. Grunnskular. Bokbestand og utlån, etter fylke.^{1,2,3}

	Bokbestand	
	I alt	Per elev
2002	8 690 591	15,1
2004	8 997 164	17,3
2005	8 864 430	16,7
2006	9 497 960	17,5
2007	9 459 703	18,8
2008	9 918 321	19,4
2009	10 030 268	20,2
2010	10 094 757	20,1
2011	10 508 800	20,8
2012	10 754 900	21,7
2014	10 806 825	22,8
2015	11 130 334	22,6
2016	11 064 198	22,9
2017	11 254 698	22,1
2018	7 867 099	21,7
2018		
Østfold	456 152	20,7
Akershus	1 351 174	21,0
Oslo	532 333	14,5
Hedmark	371 154	27,6
Oppland	290 656	23,9
Buskerud	225 013	12,6
Vestfold	506 452	23,9
Telemark	209 031	17,0
Aust-Agder	346 111	24,9
Vest-Agder	244 906	27,6
Rogaland	459 677	21,3
Hordaland	1 068 426	23,5
Sogn og Fjordane	159 975	20,7
Møre og Romsdal	368 810	21,5
Trøndelag	824 592	27,0
Nordland	161 708	20,2
Troms Romsa	229 985	31,8
Finnmark Finnmark	51 420	22,4

¹ Tabellen femner skular som hadde eige skulebibliotek eller skulebibliotek i kombinasjon med folkebibliotek. ²Tal for 2013 og 2019 er ikkje publiserte.

³I 2018 var svarprosenten spesielt låg grunna utfordringar knytt til eit nytt system for datainntausting hos Nasjonalbiblioteket. Medan statistikken for 2017 omfatta 2004 grunnskular med til saman 504 000 elevar, omfattar statistikken for 2018, 1400 skular med til saman 363 000 elevar.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket

Tabell 7.12. Skulebibliotek¹. Vidaregåande skular. Bokbestand og utlån, etter fylke

	Bokbestand		Utlån			
	I alt	Per elev	I alt	Utlån bøker	Utlån AV-medium og anna	
					Per elev	
1999	2 193 001	13,7	655 217	615 342	42 125	4,1
2001	2 302 735	14,7	724 526	661 115	63 411	4,6
2002	2 447 234	15,3	723 673	650 895	72 778	4,5
2004	2 624 550	16,2	787 369	651 439	135 930	4,9
2005	2 653 179	16,1	794 472	641 155	151 317	4,8
2006	2 795 873	16,3	830 898	662 028	168 870	4,8
2007	2 931 060	16,5	929 734	688 762	240 972	5,2
2008	2 955 550	16,7	980 813	708 553	272 260	5,6
2009	3 169 403	17,5	1 120 715	765 853	354 862	6,2
2010	3 201 050	17,7	1 090 670	753 030	337 640	6,0
2011	3 382 351	17,9	1 088 385	807 763	280 622	5,8
2012	3 345 028	17,8	1 057 033	806 937	250 096	5,6
2013 ²
2014	3 448 793	18,1	1 036 011	844 972	191 039	5,4
2015	3 230 235	17,3	1 036 011	701 609	162 089	4,6
2016	3 165 453	17,1	835 665	683 627	152 038	4,5
2017	3 180 246	16,9	875 545	675 221	200 324	4,7
2018	2 870 956	17,1	736 433	624 764	111 669	4,4
2018						
Østfold	191 195	18,5	63 182	55 307	7 875	6,1
Akershus	406 115	17,3	127 284	113 017	14 267	5,4
Oslo	143 279	10,1	55 374	51 591	3 783	3,9
Hedmark	108 959	16,5	16 993	15 113	1 880	2,6
Oppland	83 400	13,8	18 441	15 068	3 373	3,0
Buskerud	130 129	14,8	38 396	34 243	4 153	4,4
Vestfold	144 969	16,2	49 879	42 860	7 019	5,6
Telemark	119 908	21,6	32 676	30 030	2 646	5,9
Aust-Agder	72 682	13,8	16 464	14 999	1 465	3,1
Vest-Agder	65 627	13,3	21 861	10 616	11 245	4,4
Rogaland	188 212	14,6	59 539	46 418	13 121	4,6
Hordaland	254 186	12,8	32 865	27 153	5 712	1,7
Sogn og Fjordane	69 000	16,3	5 825	5 309	516	1,4
Møre og Romsdal	148 803	17,4	28 089	20 250	7 839	3,3
Trøndelag	172 631	14,1	47 731	41 082	6 649	3,9
Nordland	249 769	34,5	55 621	40 144	15 477	7,7
Troms Romsa	205 901	35	50 956	47 347	3 609	8,7
Finnmark Finnmark	116 191	37,3	15 257	14 217	1 040	4,9

¹ Nokre skular har ikkje bibliotek og nokre skular har ikkje levert data. Svarprosenten ligg på om lag 90 prosent, men kan variere noko frå år til år.

² Tal for 2013 og 2019 er ikkje publiserte.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 7.13. Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	964 633 802	5 213 805 757	7 696 276 940	3 453 263 279	2 363 267 720	573 743 792	2 251 282 478
Norske vevdokument ¹	964 400 000	5 213 538 187	7 696 000 000	3 453 000 000	2 363 000 000	573 464 000	2 251 000 000
Periodika, løpende	10 480	10 053	10 053	8 283	7 957	7 213	6 915
Bøker	10 238	10 100	10 863	9 298	10 074	10 143	9 229
Nettmonografiar, E-bøker	2 048	4 688	2 911	3 192	4 114	4 601	6 835
Videoar	439	194	126	201	267	69	79
Film	253	238	186	169	167	206	236
Kombidokument
Lydbøker	347	334	206	277	335	234	213
Småtrykk	16 740	16 505	15 111	12 880	12 686	13 722	10 854
Postkort	1 006	1 413	495	64	214	842	237
Plakatar	1 418	1 836	1 263	1 064	1 070	839	516
Kringkasta materiale	-	-	-	-	-	-	-
Digital radio, talet på filer	87 490	120 679	133 079	129 917	124 090	131 385	131 383
Digital fjernsyn, talet på filer	101 009	98 935	99 995	95 827	104 540	107 201	113 659
Notetrykk	204	423	185	352	322	393	230
Kart	233	161	266	319	151	347	194
Innspela musikk	1 643	1 755	1 945	1 190	1 487	2 350	1 656
Cd-Rom og diskettar
Aviser	254	256	256	246	247	247	242

¹ På grunn av overgang til ny innhaustingsplattform for internettressursar i 2018 og ei stans i innhaustinga er ikkje talet for 2018 samanliknbart med åra før.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

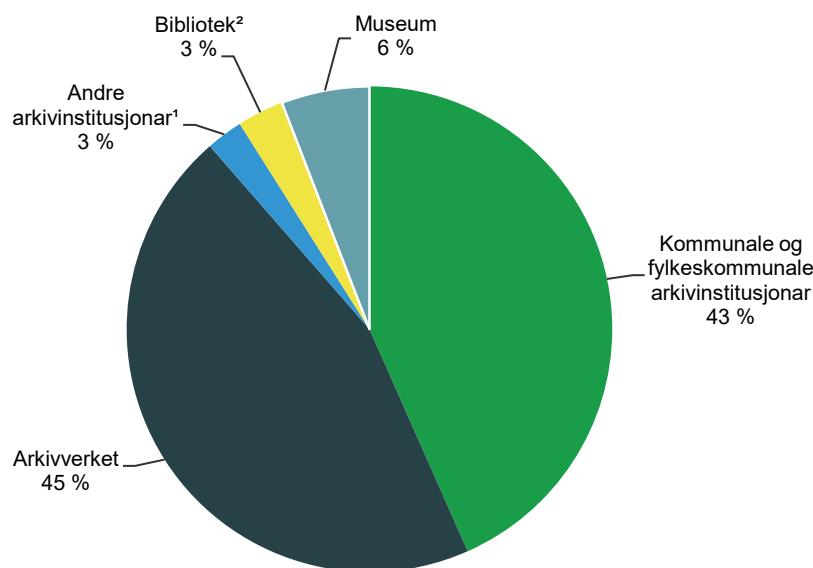
8. Arkiv i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum

*Totalt 599 000 hyllemeter
arkivmateriale*

8.1. Bestand og mottak

Arkivstatistikken for 2019 omfattar 150 institusjonar som tek vare på historiske arkiv. Norske arkivinstitusjonar, bibliotek og museum tok vare på 598 765 hyllemeter med arkivmateriale. 91 prosent av dette vert teke vare på i arkivinstitusjonar. Arkivverket bevarer 45 prosent av den samla mengda arkiv. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar bevarer 43 prosent, medan museum og bibliotek bevarer 9 prosent av den samla mengda arkivmateriale i 2019. Attverande arkivmateriale vart oppbevart av andre arkivinstitusjonar, som til dømes Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek og Misjons- og diakoniarkivet, sjå tabell 8.1 og figur 8.1.

Figur 8.1. Bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2019. Hyllemeter i prosent

¹ Inkl. Stortingsarkivet. ² Inkl. Nasjonalbiblioteket og mindre lokalhistoriske arkiv/samlingar.
Kjelde: Arkivverket.

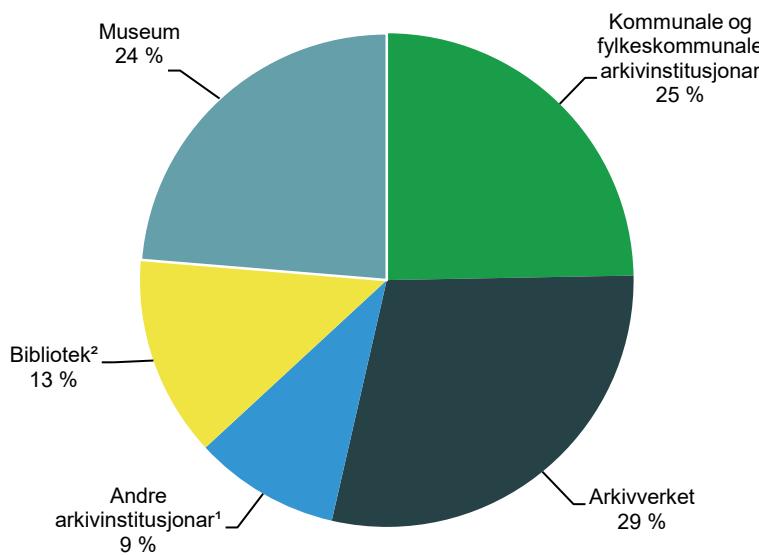
I 2019 fekk dei arkivbevarande institusjonane samla sett overført nye 27 029 hyllemeter papirbasert arkivmateriale for bevaring. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar stod for heile 79 prosent av tilveksten. Det følger naturleg av kommune- og regionreforma. Dei siste fem åra har talet på bevarte hyllemeter arkiv totalt auka med om lag 19 prosent.

8.2. Privatarkiv

*Arkiv frå verksemder,
organisasjonar og einskild-
personar utgjer om lag
22 prosent*

Samla arkivmengde frå private aktørar er på 132 122 hyllemeter, om lag 22 prosent av den totale bestanden. Tilveksten av privatarkiv utgjer 5 774 hyllemeter, eller litt over 21 prosent av den samla tilveksten for 2019. Privatarkiv finst i 138 bevaringsinstitusjonar og mengda materiale i desse institusjonane varierer frå éin hyllemeter til 38 145 hyllemeter i Arkivverket. Målt i hyllemeter oppbevarer Arkivverket 29 prosent av privatarkivmaterialet, medan fylkeskommunale og kommunale arkivinstitusjonar oppbevarer 25 prosent og musea 24 prosent, sjå tabell 8.1 og figur 8.2.

Figur 8.2. Privatarkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2019. Hyllemeter i prosent

¹ Inkl. Stortingsarkivet. ² Inkl. Nasjonalbiblioteket og mindre lokalhistoriske arkiv/samlingar.

Kjelde: Arkivverket.

Arkivinstitusjonane tar stort sett vare på meir voluminøse arkiv enn bibliotek og museum som i snitt har mange mindre privatarkiv. Dei 15 største institusjonane på feltet bevarer 74 prosent av privatarkivmaterialet. Dei største enkeltinstitusjonane for privatarkiv er Arkivverket, Bergen byarkiv og Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek. Talet på bevarte einskildarkiv er om lag like mange for privatarkiv som offentlege arkiv, sjå tabell 8.2. Mange av desse arkiva er svært små og vi veit at mange bevarte arkiv berre utgjer delar av arkiv.

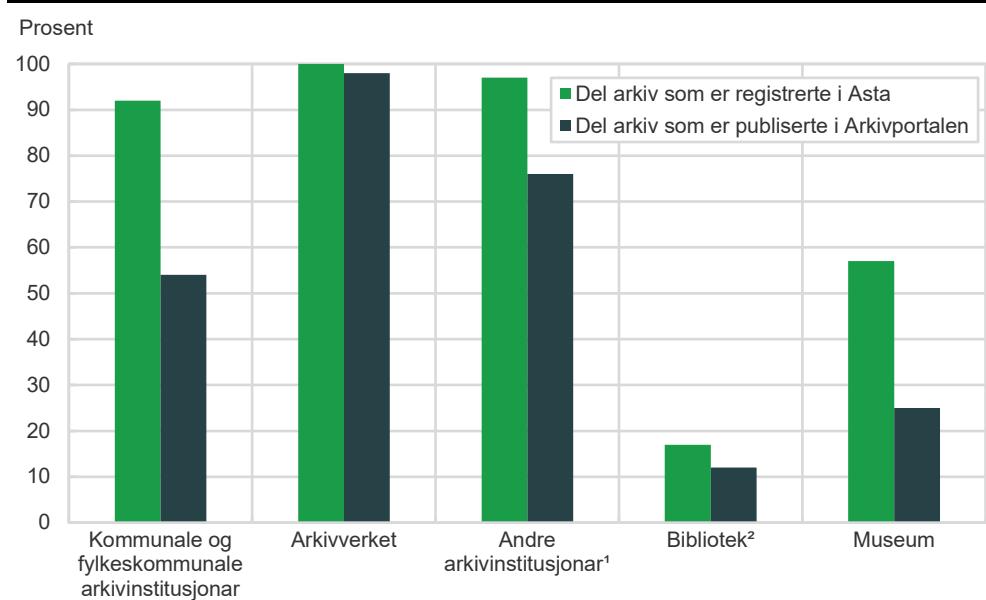
8.3. Digitalt skapte arkiv

Dei siste 20-25 åra er dei fleste nye arkiva digitalt skapte. Svært få av desse er kome til eit depot. I alt 3 583 arkivuttrekk, stort sett frå offentleg sektor, er overførte til depot. Eit uttrekk er ein arkivdel med informasjon som er overført frå eit opphavleg datasystem til ein struktur eigna for langtidslagring. Lite er bevart frå privat sektor, sjå tabell 8.1. Mengda arkivuttrekk og gigabytes (GB) aukar særleg i Arkivverket og kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar. Dei sistnemnde har dobla mengda GB frå 2018.

8.4. Tilrettelegging for bruk

Det var 428 300 hyllemeter, eller 72 prosent av papirbasert bestand i 2019, som var ordna. Trass i at 81 prosent av einskildarkiva er registrert i fagsystemet Asta, er berre kataloginformasjon om 56 prosent av desse publiserte på Arkivportalen.no. Dette er likevel ein auke frå 45 prosent i 2016. Arkivportalen.no er den nasjonale søkjetenesta for informasjon om einskildarkiv (metadata og opplysningar om innhaldet i arkiva) for alle typer arkivbrukarar. Arkivverket har publisert informasjon om 98 prosent av sine einskildarkiv, medan prosentdelen som i snitt er publisert er 54 prosent for dei kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonane og berre 25 prosent for musea og 12 prosent i snitt for biblioteka, sjå tabell 8.2 og figur 8.3.

Figur 8.3. Publisering. Digitalt registrerte og publiserte arkiv i ulike arkivinstitusjonar. Prosent. 2019

¹ Inkl. Stortingsarkivet. ² Inkl. Nasjonalbiblioteket og mindre lokalhistoriske arkiv/samlingar.

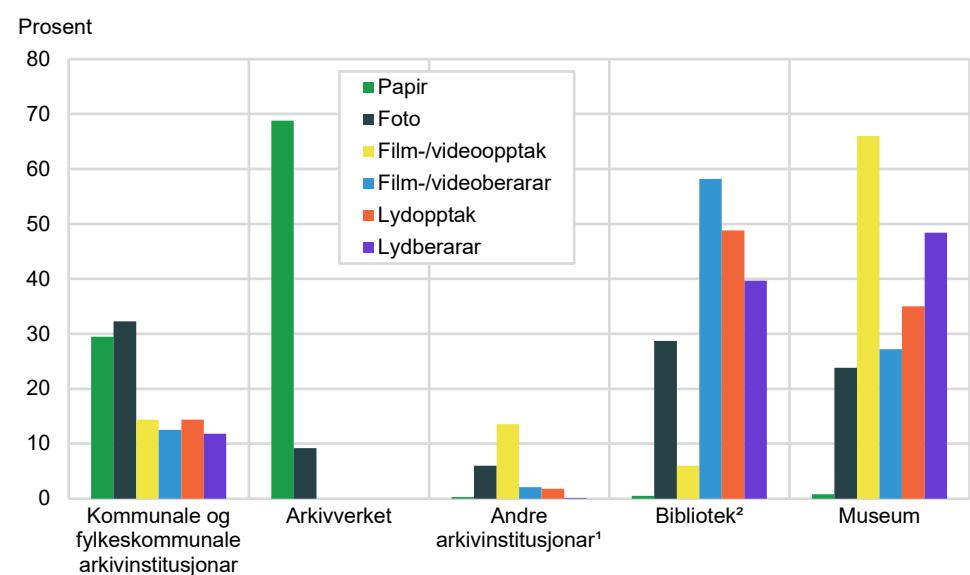
Kjelde: Arkivverket.

8.5. Digitalisering

89 millionar sider med digitalisert papirbasert arkivmateriale

Digitalisert papirbasert materiale er mellom anna protokollar, folketeljingar, kyrkjebøker, saksmapper og teikningar. Det var rapportert over 89 millionar sider med digitalisert papirbasert arkivmateriale i 2019, ein auke på 5 millionar sider frå året før. 69 prosent av dette var i Arkivverket og 30 prosent i kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar, sjå tabell 8.4.

Figur 8.4. Bevaringsinstitusjonar. Digitalisering av papirdokument og ulike medium. Prosent. 2019

¹ Inkl. Stortingsarkivet. ² Inkl. Nasjonalbiblioteket og mindre lokalhistoriske arkiv/samlingar.

Kjelde: Arkivverket.

I 2019 vart det oppbevart litt over 27 millionar foto i arkiva, medrekna arkiv i museum og bibliotek, sjå tabell 8.3. Talet er lågare enn for 2018, noko som kan forklarast med at nokre av musea tidlegare har dobbelrapportert fotoa sine til museumsstatistikken og arkivstatistikken. I underkant av 1,2 millionar av desse var

digitalt skapte. Fototala for museum i arkivstatistikken gjeld berre foto i privatarkiva som musea har ansvar for. Statistiske opplysningar om resten av fotosamlingane i musea kjem fram av tabell 7.2 til museumsstatistikken.

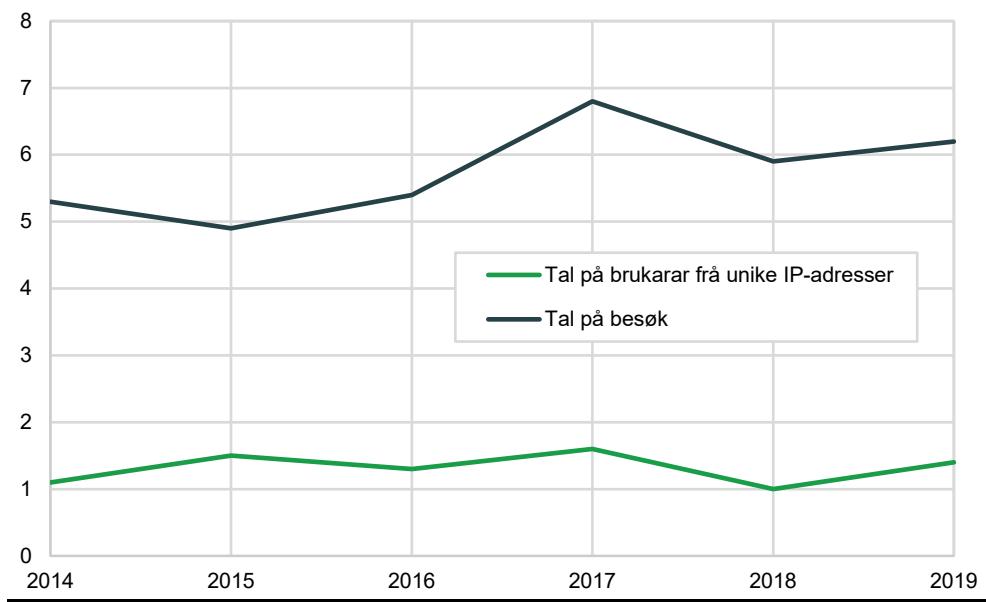
Institusjonane oppbevarte vel 1,6 millionar digitaliserte foto. Reduksjonen frå 2017 skyldast i hovudsak at Nasjonalbiblioteket ikkje har oppgitt tal for digitalisert arkivmateriale for 2018 og 2019. Dei kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonane og bibliotek/lokalhistoriske arkiv hadde flest digitaliserte foto. Musea og biblioteka hadde den største mengda digitaliserte lydopptak og -berarar og film/videoopptak og -berarar, sjå figur 8.3. Institusjonane hadde 8 034 timer digitalisert lyd og 2 080 timer digitalisert film/video. Arkivinstitusjonane hadde flest timer digitalisert film/video og lyd.

8.6. Arkivbruk og besøk på nett og lesesal

Digitalarkivet.no hadde 1,4 millionar unike brukarar og 6,2 millionar besøk

Besøka på Digitalarkivet viser ein oppsving frå 2018 til 2019. Talet på besøk har auka med 300 000, frå 5,9 millionar besøk til 6,2 millionar, sjå tabell 8.5 og figur 8.5. I 2019 var det 1,4 millionar unike brukarar som valde å besøke Digitalarkivet. Samanlikna med året før gir det ein auke på 400 000 nye brukarar som har sett på historiske kjelder på Digitalarkivet. Talet på søk (nedlastingar) er på heile 43 millionar, ein auke på 3 millionar frå 2018 til 2019 og det tyder på at tendensen med å hente ut informasjon frå nett aukar, sjå tabell 8.5. Besøkstal for Digitalarkivet kan ikkje samanliknast med tidlegare år. Frå og med 2018 vart Arkivverket sine nettstader oppdatert, mellom anna var Digitalarkivet skilt ut. Endringa gjer det mogleg å få ei ny og meir presis teljing av trafikken i Digitalarkivet.

Figur 8.5. Utvikling i besøk på Digitalarkivet. 2014-2019. Millionar

Kjelde: Arkivverket.

25 100 besøkte lesesalane ved arkivinstitusjonane

I 2019 vart det registrert totalt 25 100 lesesalbesøk ved arkivinstitusjonane. Arkivverket hadde flest besökande på lesesalane med 15 800. Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar hadde 7 900 besökande medan andre arkivinstitusjonar hadde 1 350 besökande på lesesalane, sjå tabell 8.4.

I arkivinstitusjonane var det 51 100 førespurnader om innsyn og bruk frå publikum i 2019, sjå tabell 8.4. Av desse vart 26 900 førespurnader retta til kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar, og 22 400 vart tekne imot av Arkivverket.

Det vart utført like over 770 årsverk ved arkivinstitusjonane i 2019, sjå tabell 8.4.

8.7. Om statistikken

Arkivstatistikken omfattar 150 institusjonar som tek vare på historiske arkiv. Av desse er 31 arkivfaglege institusjonar – organisasjonar som har som kjerneoppgåve å ta vare på og forvalte arkiv og gjere desse tilgjengelege for brukarane. 70 er museum og 49 er bibliotek (inkl. fagbibliotek (til dømes Nasjonalbiblioteket), folkebibliotek og lokalhistoriske samlingar).

<i>Arkiv</i>	Eit arkiv (einskildarkiv) er dokument som er resultat av verksemda til arkivskaparen. Dokumenta i arkivet er laga av, har kome inn til eller er samla av ein enkelt arkivskapar som eit ledd i verksemda hans. Offentlege verksemder skaper offentlege arkiv, medan privatarkiv vert skapte av private verksemder, som til dømes ei bedrift, ein organisasjon (foreining, lag), ein person eller ein privat institusjon. Det er pålagd etter lova å bevare offentlege arkiv, medan privatarkiv er friviljug å ta vare på.
<i>Arkivmateriale</i>	Eit arkiv kan omfatte ulike materialtypar og dokument i ulike format, til dømes papir, lydband, videoband, foto eller datauttrekk lagra på magnetband, CD eller på harddisk. Arkivet kan innehalde til dømes møtebøker, protokollar, inngåande og utgåande korrespondanse, rekeskap, medlemslister og manuskript. Papirbasert arkivbestand vert målt i hylrometer. I tillegg kjem digitalt materiale, som vert målt i uttrekk, som er ein eksport av det interne databaseinnhaldet i eit system til ein annan struktur som er meir eigna for langtidsbevaring i digitalt depot.
<i>Arkivinstitusjonar</i>	Arkivverket omfattar Riksarkivet, åtte statsarkiv, Samisk arkiv og Norsk helsearkiv. Fylkeskommunale og kommunale arkivinstitusjonar er by- og fylkesarkiv og interkommunale arkivinstitusjonar – i alt 24. Andre arkivinstitusjonar er Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, Misjons- og diakoniarkivet, Norsk Lutherisk Misjonssamband, Norsk Lydinstitutt, Norsk senter for folkemusikk og folkedans og Stortingsarkivet.
<i>Arkivbevarande institusjonar</i>	Arkivinstitusjonar, museum og bibliotek (fagbibliotek, folkebibliotek og lokalhistoriske arkiv).
<i>Arkivstatistikk</i>	Alle tala for 2019 er innhenta frå Arkivverket. Tala for 2013 i tabell 8.1 er både frå Arkivverket og frå Kulturrådet (bibliotek, fag- og forskningsbibliotek og museum). I 2008 og 2009 var tala henta frå arkivstatistikken i ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum som publiserte denne statistikken. Frå og med 2009 omfatta arkivstatistikken alle arkivbevarande institusjonar, både reine arkivfaglege institusjonar, bibliotek, museum og andre som tek vare på arkiv. Frå 2010 vart ansvaret for arkivstatistikken flytta til Kulturrådet. Frå 2013 var det Arkivverket som har ansvaret for det meste av arkivstatistikken, mens arkivstatistikken for bibliotek, fag- og forskningsbibliotek og museum framleis var tillagt Kulturrådet. Frå og med 2014 har all innsamlinga av arkivstatistikk vorte overført til Arkivverket.
	Asta er eit fagsystem for informasjon om arkiv i Noreg.
<i>Unike brukarar</i>	Omgrepet unike brukarar inneber å telje besøk til ein nettstad berre ein gong innanfor ei spesifikk tidsperiode. Digitalarkivet brukar Google Analytics som verktøy til å hente inn informasjon om unike brukarar på deira nettsider og det er deira definisjon og algoritmar som ligg til grunn for korleis dette talfestast.

Referansar

Arkivverket. (2018). Arkivstatistikk 2008-2018.

<https://www.arkivverket.no/arkivutvikling/tall-og-data-statistikk/arkivstatistikken-amb/tidligere-ar--publikasjoner-og-radata>

Arkivverket. (2019). Arkivstatistikk 2019.

<https://www.arkivverket.no/arkivutvikling/tall-og-data-statistikk/arkivstatistikken-amb/tal-og-analyser-fra-2019>

Digitalarkivet. (u.å.). Henta 19. november 2020 frå <https://www.digitalarkivet.no/>

Tabell 8.1 Arkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum

	Arkiv-bevarande institusjonar i alt	Papir-basert bestand i hylrometer	Tilvekst papirbasert bestand i hylrometer	Ordna bestand	Tilvekst ordna bestand	Privatarkiv-bestand i hylrometer	Privatarkiv ordna i hylrometer	Elektroniske arkiv ¹ i alt	Elektroniske arkiv, privatarkiv
2008	130	374 179	13 261	73 173
2009	135	392 620	19 857	277 500	6 150	80 961	48 285
2010	142	414 221	11 489	141 455	7 380	87 607	37 377
2011 ²	213	451 875	10 321	255 874	5 167	95 172	40 769
2012	216	478 848	17 288	265 673	6 722	98 620	46 150
2013	208	493 175	20 568	348 420	12 215	102 704	55 980
2014	191	504 925	28 987	367 854	13 207	109 801	73 176	1 860	11
2015	143	508 650	19 438	344 759	14 488	110 507	73 882	2 174	30
2016	144	532 053	17 046	371 962	10 855	117 181	78 565	2 519	205
2017	146	551 460	18 435	400 141	14 368	121 725	80 903	2 683	237
2018	144	571 083	23 778	417 606	17 032	125 498	84 636	2 940	260
2019	150	598 765	27 029	428 300	19 568	132 122	87 595	3 583	454

2019

Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar	24	259 680	21 483	171 404	16 086	32 644	17 679	1 678	43
Arkivverket	1	270 760	1 881	209 854	1 216	38 145	27 044	1 552	58
Andre arkivinstitusjonar	6	14 621	644	13 129	407	12 619	11 340	7	7
Bibliotek	49	18 547	1 905	12 813	1090	17 408	11 767	54	54
Museum	70	35 157	1 116	21 100	769	31 306	19 765	292	292

¹ Målt i talet på uttrekk.² Frå 2011 er arkivpopulasjonen utvida med bibliotek med arkivfunksjonar.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

Tabell 8.2 Tilgang til arkivmateriale

	Arkiv-bevarande institusjonar i alt	Tal på einskildarkiv	Tal på einskildarkiv frå privat sektor	Tal på registrerte arkiv ¹	Registrerte arkiv. Prosent	Tal på publiserte arkiv ²	Publiserte arkiv. Prosent
2014	191	74 350	50 021	39 188	53
2015	143	95 206	52 713	64 468	68	45 173	47
2016	144	105 319	54 129	79 348	75	47 837	45
2017	146	106 877	55 770	81 550	76	51 139	48
2018	144	110 185	56 024	85 704	78	58 547	53
2019	150	114 238	55 048	92 350	81	63 434	56

2019							
Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar	24	55 596	12 922	51 385	92	30 259	54
Arkivverket	1	25 278	10 650	25 278	100	24 752	98
Andre arkivinstitusjonar	6	2 924	2 894	2 924	97	2 218	76
Bibliotek	49	11 193	10 775	1 853	17	1 384	12
Museum	70	19 247	17 807	11 009	57	4 821	25

¹ Registrert i fagsystemet Asta. ² Publisert på Arkivportalen.no.

Kjelde: Arkivverket.

Tabell 8.3 Arkivbevarande institusjonar. Bestand og digitalisering av papirdokument og ulike medium

	Foto ¹	Film/ video- opptak ^{2,5}	Film/ video- berarar	Lyd- festingar/ opptak ²	Lyd- berarar	Papir ⁴	Digitalisering ³			
		Foto	Film/ video- opptak	Film/ video- berarar	Lyd- opptak		Foto	Foto	Film/ video- berarar	Lyd- opptak
2008	8 206 428	18 841	..	159 500
2009	8 864 752	64 873	..	250 150
2010	13 324 156	177 235	..	269 050
2011	13 285 519	92 618	..	319 646
2012	13 788 937	147 703	..	195 470
2013	14 980 169	140 391	..	342 761
2014	19 688 693	62 430	..	295 594
2015	37 141 532	419 284	..	520 549	..	64 656 925	2 546 632	27 816	130 562	..
2016	39 645 710	76 036	..	341 128	..	57 040 194	1 941 469	13 441	61 202	..
2017	42 686 065	39 757	240 314	147 631	455 927	72 384 810	3 394 830	5 600	5 972	47 616
2018	42 771 424	24 724	249 639	108 850	282 169	83 942 094	1 966 086	6 356	1 197	71 304
2019	27 242 404	23 544	45 338	182 488	497 680	89 397 288	1 642 881	2 718	2 318	133 934
										6 544

2019

Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar

arkivinstutjonar	7 932 063	10 580	4 020	25 769	7 237	26 394 045	530 163	392	290	19 333	772
Arkivverket	6 500 000	0	4 542	24 437	7 750	61 544 721	150 413	0	0	0	0
Andre arkiv-institusjonar	5 347 836	70	15 509	0	210 031	243 100	99 162	370	48	2 420	5
Bibliotek	3 009 647	1 929	3 931	79 177	235 001	475 848	471 661	163	1 350	65 301	2 600
Museum	4 452 858	10 965	17 336	53 105	37 661	739 574	391 482	1 793	630	46 880	3 167

¹ Musea leverer opplysninger om foto i eigen samling til museumsstatistikken. ² Film, video og lyd vart talde i minutt eller timer frå 2009 til 2014. Arkivverket og seks andre institusjonar gav talet i fysiske einingar i 2013. I 2015 og 2016 er film, video og lyd talte i tal på opptak. For 2017 blei institusjonane bedt om å oppgje film, video og lyd i einingane opptak, fysiske einingar (berarar) og timer (eit samarbeid med sektoren om kartlegging av audiovisuelt arkivmateriale). Her visast tal som er innrapportert under einingane opptak og berarar. ³ For 2016 rapporterte ikkje Nasjonalbiblioteket digitalisert materiale. ⁴ Talet på sider.

⁵ For 2016 rapporterte ikkje Nasjonalbiblioteket talet på film-/videoopptak.

Kjelde: Arkivverket.

Tabell 8.4 Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital

Arkiv-institusjonar i alt	Besøk lesesal ¹	Besøk på nett- stader ⁶	Unike brukarar på nett- stader ^{2,6}	Føre- spurnader frå publikum ³	Opne arrange- ment	Årsverk, totalt ⁴	Drifts- intekter ^{5,7}			Drifts- kostnader ^{5,7}
							Årsverk, totalt ⁴	Drifts- intekter ^{5,7}	Drifts- kostnader ^{5,7}	
2010	59	87 936	1 378 649	..	75 871	298	623	484 667	516 288	
2011	68	77 768	1 894 284	..	77 030	271	700	530 152	557 343	
2012	68	82 963	6 224 872	..	77 700	285	1 561	1 553 444	1 593 593	
2013	69	87 916	8 969 716	..	83 536	349	1 601	1 619 272	1 737 207	
2014	56	31 504	8 813 751	..	80 877	357	917	666 044	675 076	
2015	49	32 030	..	2 903 073	97 966	356	686	736 533	688 183	
2016	30	23 988	16 718 935	2 184 679	68 819	233	681	687 182	671 798	
2017	30	25 027	17 656 522	2 502 583	42 236	477	699	729 642 237	682 160 331	
2018	29	24 114	15 797 765	2 250 222	52 105	349	708	743 210 656	754 724 031	
2019	31	25 074	15 763 037	2 499 316	51 133	263	774	991 640 455	937 417 550	

2019

Kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjonar

arkivinstutjonar	24	7 925	4 407 312	356 212	26 933	115	447	464 629 387	422 952 905
Arkivverket	1	15 800	7 960 000	1 500 000	22 400	116	278	472 235 000	457 351 000
Andre arkivinstitusjonar	6	1 349	3 395 725	643 104	1 800	32	49	54 776 068	57 113 645

¹ Besøkstala for 2010 og 2011 skil seg frå tala frå Norsk kulturråd grunna imputering av manglende data. ² Talet er ei samanstilling av alle innrapporteringane av unike brukarar på dei ulike nettstadene. Ein brukar kan ha besøkt fleire av nettstadene. ³ Skriftelege førespurnader som gjeld saker om innsyn i og bruk av arkiv.

⁴ Inkluderer faste og mellombelsje stillingar. ⁵ Oppgjeve i heile 1 000. ⁶ Talet inkluderer tal for nettstaden Digitalarkivet.no også. Tala for 2012, 2013 og 2014 skil seg frå tala frå Kulturrådet sidan Arkivverket har retta opp i feil og manglar i datagrunnlaget. ⁷ I 2012 og 2013 inkluderer økonomitala også tal frå Statens Kartverk.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

Tabell 8.5 Digitalarkivet. Talet på brukarar, besøk, søk/nedlastingar. Millionar

	Tal på unike brukarar	Tal på besøk	Totalt tal på nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder	Talet på søk (nedlastingar) frå Digitalarkivet ¹
2000	24	23,7
2001	38	37,5
2002	39	38,8
2003	48	47,5
2004	51	50,8
2005	43	42,8
2006	80	45,0
2007	145	56,2
2008	179	72,9
2009	181	68,7
2010	180	68,9
2011	228	91,9
2012	196	62,4
2013	249	64,5
2014	1,1	5,3	171	53,5
2015	1,5	4,9	198	64,5
2016	1,3	5,4	154	49,2
2017	1,6	6,8	153	44,6
2018 ²	1,0	5,9	141	39,7
2019	1,4	6,2	147	43,0

¹ Talet på søk i transkriberte data tek ikkje med skanna materiale. ² Sommaren 2017 vart tenestene for Digitalarkivet samla på eit domene, noko som gjer at trafikken frå og med rapporteringsåret 2018 teljes samla og meir einsarta. Tidlegare år var tenesta spreidd på fleire domene.

Kjelde: Digitalarkivet.

9. Bøker

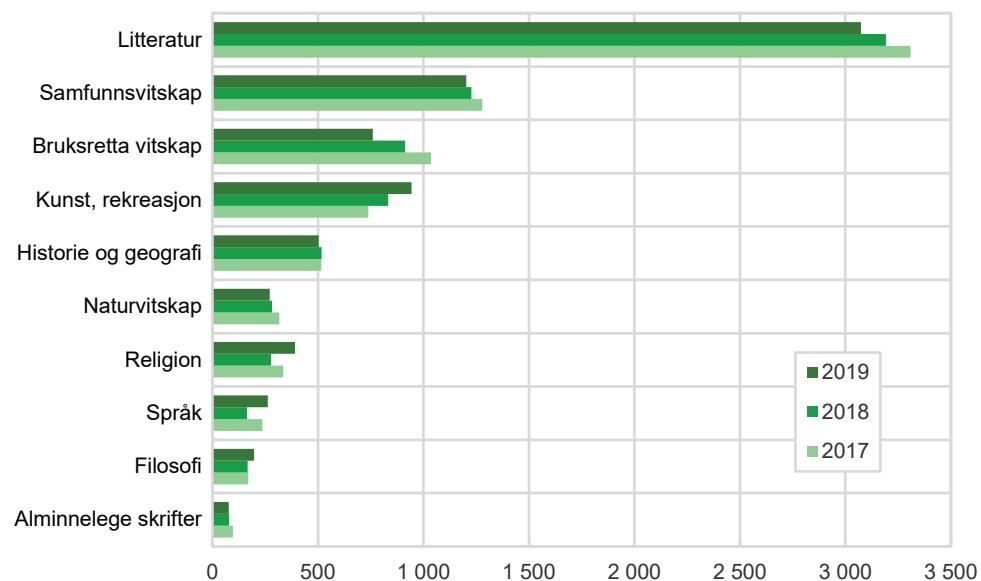
9.1. Utgjevingar

Talet på utgjevne bøker aukar

I 2019 vart det totalt gjeve ut bøker med 8 979 ulike titlar. Av dette er 6 715 norske utgjevingar og 2 264 originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgjevne i Noreg. Av tabell 9.1 kan vi sjå at dette er det høgaste talet utgjevne boktitlar sidan 2014 då det vart utgjeve over 11 000 titlar. Av dei 8 979 utgjevne boktitlane er i underkant av 7 700 klassifiserte etter emne. Ikkje klassifiserte publikasjonar er ikkje med i tala. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang.

Blant dei bøkene som er klassifiserte etter emne som vist i figur 9.1, har dei litterære boktitlane vore i overveldande fleirtal dei siste tre åra. Litteratur omfattar både skjønnlitteratur og litteraturvitenskaplege utgjevingar. Talet på utgjevne bøker under emne litteratur sank likevel med 3,7 prosent frå førre år. I 2019 var om lag 3 100 av dei totalt 7 700 emneinndelte titlane innanfor kategorien litteratur. Dei største gruppene etter litteratur var samfunnsvitskap med 1 200 titlar og kunst/rekreasjon med meir enn 900 utgjevne klassifiserte bøker.

Figur 9.1. Utgjevne bøker, etter emne

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

9.2. Språk

Når vi vurderer språk i bøker som er gjevne ut, tek vi ikkje med bøker som er publiserte i andre land, og som deretter vert importerte til Noreg som ferdige produkt. Difor vil talet på bøker som er tilgjengelege for kundar i bokhandelen vere høgare samanlikna med talet på publiserte bøker i Noreg. Fordelinga av språk vil vere annleis i bokhandelen fordi det der vil vere fleire bøker på internasjonalt store språk, særskild vil engelske bøker vere direkte importerte. Språk fordelt på emne viser prioriteringar og vurderingar gjort av norske bokutgjevarar.

Tabell 9.4 viser at nær 6 100 av dei 7 500 emneinndelte boktitlane inneheldt tekst på bokmål, snautt 550 inneheldt tekst på nynorsk og om lag 680 inneheldt engelsk tekst. Ei bok kan vere på fleire språk slik at den difor ikkje er klassifisert etter eit språk. Difor er talet på utgjevne bøker klassifisert etter språk noko mindre enn det totale talet på utgjevne bøker.

**89 prosent av litteratur
på bokmål**

Litteratur var den kategorien med størst del utgjevingar på bokmål. Innanfor emnet litteratur inneheldt 2 700 av om lag 3 000 bøker tekst på bokmål, det vil seie at 89 prosent av alle bøkene som vart registrerte og utgjevne på dette emnet i Noreg i 2019. Dernest ligg emna religion og filosofi med ein bokmålsdel på høvesvis 88 og 84 prosent av utgjevingane. Av kategoriane i tabell 9.4 har språk den høgste delen nynorsk med 28 prosent. Kategorien bruksretta vitskap og filosofi har den lågaste delen på nynorsk, med høvesvis 2 og 3 prosent av dei utgjevne bøkene.

I kategorien bruksretta vitskap finn vi den høgste delen med engelsk som utgjevar-språk, kor 31 prosent av bøkene er på engelsk. Det er òg i denne kategorien det totalt sett vert gjeve ut mest på engelsk, med over 200 bøker.

Av dei registrerte bøkene i 2019 inneheldt 43 bøker samisk. Dette er ei bok mindre i høve til året før og det lågaste talet sidan 2015.

Uavhengig av språk var det 1 800 romanar og 900 barne- og ungdomsbøker blant dei nær 3 400 skjønnlitterære boktitlane i 2019. I kategoriane drama og dikt var det høvesvis 60 og 190 titlar. Av dei skjønnlitterære boktitlane var 54 prosent norske medan 46 prosent var utanlandske, sjå tabell 9.5.

Av dei registrerte boktitlane var det i underkant av 2 300 omsette bøker i 2019, ein nedgang i høve til 2018 og det lågaste talet sidan 2015. Fleirtalet av titlane er omsette frå engelsk og utgjer 61 prosent. Talet på bøker omsette frå engelsk har vorte færre samanlikna med 2018. Nedgangen er på om lag 9 prosent. Nest størst var svensk, med 11 prosent av alle omsette bøker. Sjå tabell 9.6 for tal på omsette bøker etter originalspråk.

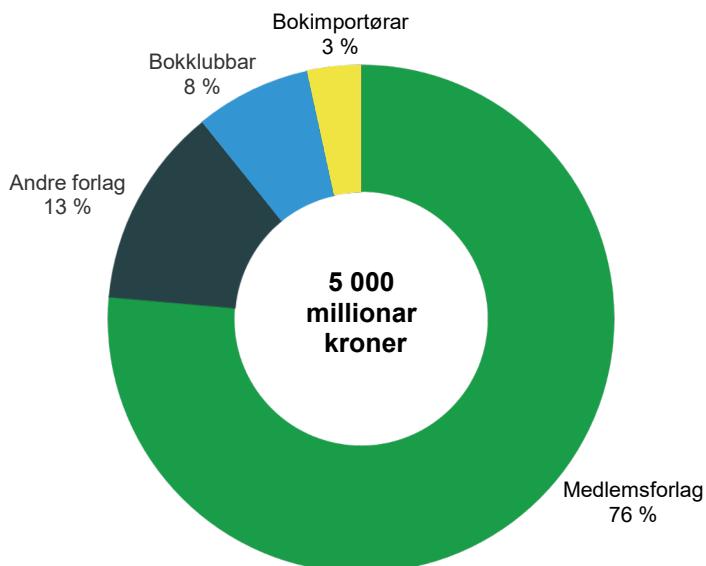
**Av alle barne- og
ungdomsbøker vart 80
prosent utgjeve på bokmål**

Det vart gjeve ut nær 1 400 titlar innanfor barne- og ungdomslitteratur i 2019, ein auke på 6 prosent frå 2018, som då var det lågaste talet på utgjevne titlar sidan 2006. Av dei snautt 1 400 titlane var 900 skjønnlitteratur og nær 500 var faktabøker. Av alle fakta- og skjønnlitterære utgjevingar for born og ungdom er 83 prosent gjeve ut på bokmål, noko som svarar til meir enn 1 100 bøker. Til samanlikning inneheldt om lag 200 bøker nynorsk. Ei bok kan innehalde fleire språk, difor vil ikkje prosentdelane verte 100 prosent til saman dersom ein brukar prosent, sjå tabell 9.7.

9.3. Omsetnad

2019-tala frå Den norske Forleggerforening viser at den totale omsetnaden av bøker var på 5 milliardar kroner målt i utsalsprisar, sjå tabell 9.8. Dette er ein nedgang på 4 prosent frå 2018. Vi må heilt attende til 2001 for å finne lågare omsetnad. Medlemsforлага i Den norske Forleggerforening stod for 76 prosent av bokomsetnaden i Noreg med omlag 3,8 milliardar kroner. Dette var ein nedgang på rundt 3 prosent frå 2018, sjå figur 9.2 og tabell 9.8. Omsetnaden mellom medlemsforлага vil variera noko i takt med inn- og utmeldingar i foreininga. I 2019 hadde både bokklubar og bokimportørar ein nedgang i omsetnaden, medan andre forlag hadde ei svak auke frå 2018 til 2019. For bokimportørane var nedgangen frå 2018 til 2019 på om lag 30 prosent. Omsetnaden på 168 millionar i 2019 er det lågaste talet som har vorte registrert dei siste 29 åra, jamfør tabell 9.8. For bokklubbane har det vore ein fallande trend heilt sidan 2003, men som no ser ut til å ha jamna seg ut.

Figur 9.2 viser korleis bokomsetnaden fordeler seg. Gruppa andre forlag var den nest største på denne marknaden og stod for 13 prosent av omsetnaden i 2019. Frå 2018 til 2019 auka bokomsetnaden til utsalsprisarar for andre forlag, med 11 millionar kroner, tilsvarande 2 prosent, sjå tabell 9.8.

Figur 9.2. Bokomsetnad, forlag og importørar. 2019

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

I 2019 selde medlemsforlaga i Den norske Forleggerforening i underkant av 20 millionar eksemplar, sjå tabell 9.9. Frå 2018 til 2019 sank talet eksemplar med om lag 2 prosent frå 2019, ein nedgang som har helde fram sia 2017.

Billegbøker er den bokgruppa med flest eksemplar i 2019

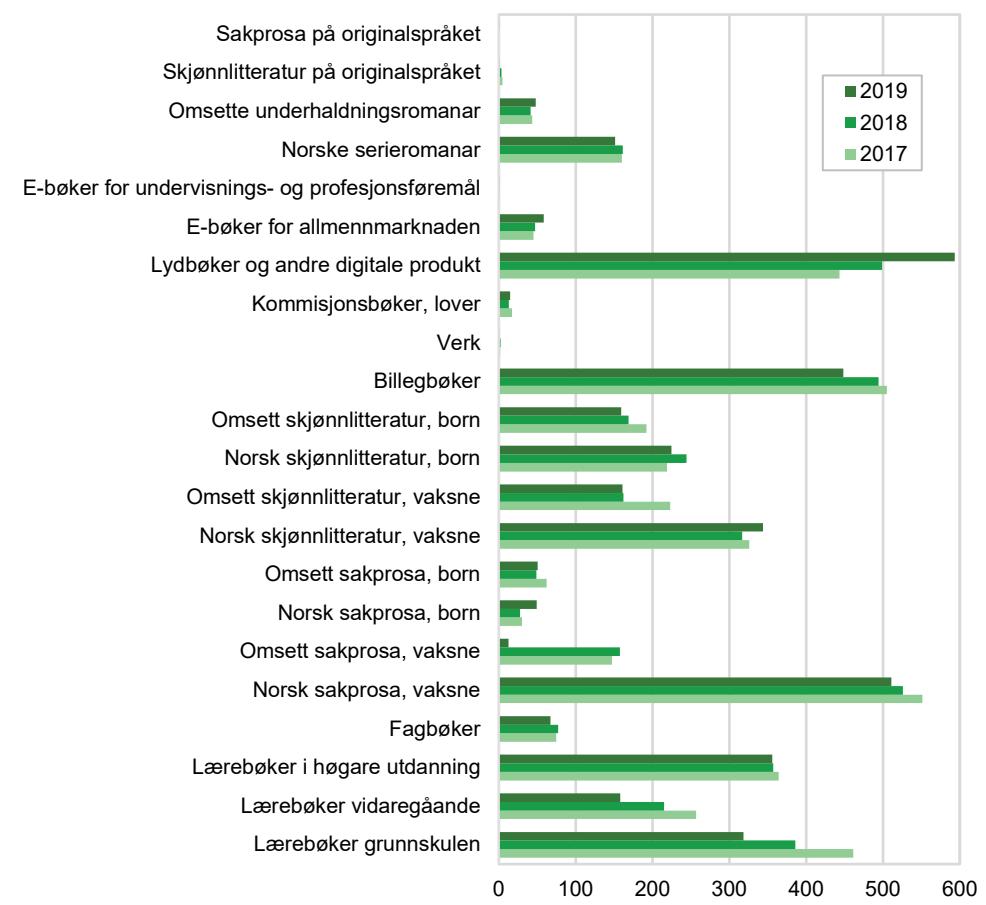
Den største marknaden i talet på eksemplar innanfor bøker er billegbøker som selde over 3,5 millionar eksemplar i 2019. Trass i det sank talet på selde eksemplar av billegbøker med 10 prosent frå året før og er no berre 5 prosent fleire enn nummer to på lista, lydbøker og andre digitale produkt. I 2019 fortsett lydbøker og andre digitale produkt veksten med drygt 3,3 millionar selde eksemplar. Dette er ein auke på meir enn 30 prosent frå 2018. Nummer tre på lista er norsk sakprosa for vaksne, som hadde eit sal på 2 millionar eksemplar i 2019, ein nedgang på 3 prosent frå 2018, sjå tabell 9.9.

Stor auke i omsetnaden av norsk sakprosa for born med heile 77 prosent

For omsetnaden i kroner viser alle tala brutto omsetnad og vert heretter omtala som omsetnad. Norsk sakprosa for born var ein av dei få gruppene med vekst i 2019. Med ein brutto omsetnad på drygt 49 millionar kroner er dette ein auke med 77 prosent frå året før. I marknaden for lydbøker og andre digitale produkt held den gradvis auken i omsetnad fram, sjå figur 9.3 og tabell 9.9. Det siste året har auken vore på 19 prosent, med ein total omsetnad på meir enn 590 millionar kroner.

Heller ikkje marknaden for e-bøker er stor samanlikna med marknaden for dei andre gruppene, men omsetnaden av e-bøker for allmennmarknaden held fram med å auke. Med ein total omsetnad på 58 millionar kroner i 2019, har talet selde eksemplar auka med 24 prosent frå året før. Av tabell 9.9 kan vi sjå at talet på selde eksemplar av e-bøker for undervisnings- og profesjonsføremål fekk ein liten oppsving i 2019. Dette er ei lita bokgruppe og auka frå 3 000 til 5 000 selde eksemplar utgjer ein auke på 67 prosent. Omsetnaden for denne gruppa går likevel ned med 8 prosent, og fekk ein total omsetnad på omlag 1,3 millionar kroner.

Gjennomsnittleg utsalspris for bøker har vorte lågare òg i 2019, og ligg på 175 kroner. Lågast prisnivå finn vi for omsett sakprosa, born og norske serie-romanar. Desse ligg på høvesvis 94 og 99 kroner.

Figur 9.3. Bruttoomsetnad¹, fordelt på bokgruppe

¹ Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

9.4. Opphavspersonar

Av dei registrerte opphavspersonane til originale norske utgjevingar var 46 prosent kvinner

Det var registrert 8 700 opphavspersonar til originale norske utgjevingar i 2019. Av dette var 46 prosent kvinner, som er om lag det same nivået som året før. For bøker med emnet språk var kvinner i fleirtal i 2019. Av dei totalt 558 opphavspersonane til litterære bøker var 397 kvinner, noko som utgjorde 71 prosent, sjå tabell 9.11.

Av emneinndelte bøker er emna historie og geografi og religion dei kategoriane med lågast del kvinner, med høvesvis 29 og 31 prosent. Innanfor kategorien litteratur finn ein 54 prosent kvinnelege opphavspersonar i 2019, sjå tabell 9.11.

9.5. Lesing

Ein fjerde del av befolkninga las bok ein gjennomsnittsdag i 2019

I 2019 las 25 prosent av befolkninga bok ein gjennomsnittsdag. Tal frå Norsk mediebarometer 2019 viser at kvar nordmann i gjennomsnitt brukte 13 minutt på boklesing på fritida per dag. Det er framleis fleire kvinner enn menn som les bok ein gjennomsnittsdag, med 31 prosent kvinner og 19 prosent menn. I minutt bruker kvinner 17 minutt på boklesing ein gjennomsnittsdag mot 9 minutt blant menn.

Ser vi på alder, er den største delen lesarar i alderen 9-15 og 67-79 år, begge med 33 prosent. Den nest største gruppa boklesarar finn vi i aldersgruppa 45-66 år med 25 prosent, sjå tabell 9.12.

Det er lesarane i gruppa 67-79 år som bruker mest tid på boklesing ein gjennomsnittsdag, med 19 minutt. Nærare analyser av talmaterialet viser at gjennomsnittleg

tid brukt på boklesing i den mannlege delen av befolkninga er høgast i aldersgruppa 67-79 år, med 18 minutt. Gjennomsnittet av tid brukt på boklesing blant menn som las bok er òg høgast i denne aldersgruppa med heile 65 minutt.

Av den kvinnelege delen av befolkninga er gjennomsnittleg tid brukt på boklesing størst for aldersgruppa 67-79 år, med 21 minutt. Blant dei som les bok ein gjennomsnittsdag er kvinner i aldersgruppa 25-44 år dei som brukar mest tid på boklesing, med 64 minutt, sjå tabell 9.13.

I 2019 valde 57 prosent av boklesarane å lese ein roman eller novelle ein gjennomsnittsdag. Dette er ein nedgang på 6 prosentpoeng frå 2018 og er den lågaste delen sidan 2004 for denne sjangeren. Blant kvinner som les bok ein gjennomsnittsdag valde 63 prosent ein roman/novelle. Blant menn som les bok ein gjennomsnittsdag valde 47 prosent ei roman/novelle. Dei færreste vel å lese skodespel eller dikt og berre 1 prosent av boklesarane las det ein gjennomsnittsdag i 2019, sjå tabell 9.14.

9.6. Om statistikken

Nasjonalbiblioteket

Statistikken frå Nasjonalbiblioteket viser talet på bøker som er gjeve ut i Noreg i eit år og registrert i nasjonalbibliografien. Rolla til Nasjonalbiblioteket inneber mellom anna administrering av pliktavleveringslova som seier at alle dokument som vert publisert i Noreg skal pliktavleverast. Bokstatistikken frå Nasjonalbiblioteket er utarbeidd for å kunne gje eit bilet av kva som er kome inn til Nasjonalbiblioteket av norske pliktavleverte bøker.

I statistikken legg ein til grunn at alt som er gjeve ut året før er avlevert og registrert innan mai året etter. Produksjonen av statistikken skjer difor normalt i mai året etter teljeåret. Desse tala vert rekna som endelige sjølv om det kan hende at det kjem inn nokre få registreringar frå utgjevingar frå tidlegare år lenge etter året utgjevinga var.

Ein del bøker er ikkje klassifiserte fordi dei inneheld fleire ulike emne og/eller fleire språk». Difor vil totaltalet i tabellane variere noko alt etter kva tabellen er klassifisert etter, til dømes om klassifiseringa er etter emne eller språk.

Frå Bibsys til Alma – skifte av biblioteksystem

Noko av statistikken er teke ut frå biblioteksystemet Alma. 2016 var det første heile året med nytt biblioteksystem etter at mange bibliotek i 2015 skifta system frå Bibsys til Alma. Problem i overgangsfasen ført til at statistikken for dei to siste månadene i 2015 er berekna. Ifølgje opplysninga frå Nasjonalbiblioteket er det sannsynleg at ikkje alle utgjevingane for 2015 er komne med. Tala for 2015 kan difor vere noko låge.

Frå og med 2010 skil ikkje statistikken mellom bøker og det som i tidlegare statistikk vart kalla småtrykk. Bøker som hadde under 49 sider vart før kalla småtrykk. Skulebøker for grunnskule og vidaregåande opplæring er frå og med 2010 inkluderte i statistikken.

Den norske Forleggerforening

Statistikken frå Den norske Forleggerforening inneheld tal på bøker som er seld i Noreg i statistikkåret og kor stor omsetnaden av bøker har vore. Talet på selde bøker er henta frå den årlege bransjestatistikken. Foreininga byggjer tala for bokomsetnad på opplysningar henta inn frå medlemsforlag, bokklubbar og andre aktørar i bokmarknaden. Gruppa «Andre forlag» gjeld forlag som ikkje er medlem av Den norske Forleggerforeningen. Forleggarforeininga estimerer «Andre forlag» utifra eit grunnlag av vederlagssøknadar som de mottek årleg. Omsetnaden til forlag som ikkje er medlemmer av foreininga, byggjer dermed dels på innrapporterte tal og dels på estimat. Forlaget Vigmostad og Bjørke har sidan 2017 ikkje

rapportert inn tal til denne statistikken, men gitt at tala for andre forlag vert estimert vil totalen likevel vere samanliknbar.

Mediebruksundersøkingane

Tala som omhandlar boklesing og boklesarar er henta frå Norsk mediebarometer 2019. Norsk mediebarometer er ein publikasjon som er basert på Statistisk sentralbyrå sine årlege undersøkingar om mediebruk. I desse undersøkingane svarar eit representativt utval av befolkninga i alderen 9-79 år på spørsmål om bruk av ulike medium og tilgang til medium i hushaldet.

Andre kjennemerke som er nytta i tabellane er yrkesstatus og utdanning, sjå tabellane 9.13 og 9.14.

Yrkesstatus

Grupperinga for yrke byggjer på Standard for yrkesklassifisering (SSB, 2011).

Yrkesgruppe 1-2: Administrative leiarar og politikarar, akademiske yrke

Yrkesgruppe 3: Yrke med kortare høgskule- og universitetsutdanning og teknikarar

Yrkesgruppe 4-5: Kontor- og kundeserviceyrke, sals-, service- og omsorgsyrke

Yrkesgruppe 6-9: Yrke innanfor jordbruk, skogbruk og fiske, handverkarar o.l., prosess- og maskinoperatørar og transportarbeidarar o.l., yrke utan krav til utdanning

Yrkesgruppe 0: Militære yrke og uoppgjevne: Desse blir koda om slik at meinige og uoppgjevne vert plasserte i yrkesgruppe 9, befal 1 i yrkesgruppe 3, og befal 2 i yrkesgruppe 1-2.

Utdanning

Utdanning er gruppert etter Norsk standard for utdanningsgruppering (SSB, 2016).

- Vidaregåande opplæring:

Dette er nivået mellom grunnskule og universitet og høgskule. I standarden vert nivået «påbygging til vidaregåande utdanning» inkludert, noko som omfattar utdanningar som byggjer på vidaregåande opplæring, men som ikkje er godkjent som høgare utdanning.

- Universitet og høgskule, kort:

Dette er universitets- og høgskuleutdanningar på lågare nivå og er i statistikken definert til å vere utdanningar som tek fire år eller mindre. Bachelorgrader kjem inn under denne kategorien.

- Universitet og høgskule, lang:

Dette er universitets- og høgskuleutdanningar på høgare nivå og er utdanningar som tek meir enn fire år, til dømes mastergrader. Forskarutdanningar kjem òg inn under lang høgare utdanning.

Referansar

Den norske Forleggerforening. (2020, juni). Bokmarkedet 2019. Henta frå https://forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2020/06/Bransjestatistikk_2019_internet-v2.pdf

Pliktavleveringslova - avlvl. (1989). Lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument (pliktavleveringslova) (LOV 1989-06-09-32). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-09-32>

Statistisk sentralbyrå. (2011). *Standard for yrkesklassifisering*. Henta frå https://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_201117/notat_201117.pdf

Statistisk sentralbyrå. (2016). *Norsk standard for utdanningsgruppering*. Henta frå <https://www.ssb.no/utdanning/norsk-standard-for-utdanningsgruppering>

Statistisk sentralbyrå. (2019). *Befolkingens utdanningsnivå*. Henta frå <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/utniv/aar>

Statistisk sentralbyrå. (2020). Norsk mediebarometer 2019. *Statistiske analyser 20(164)*. Henta frå <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norsk-mediebarometer-2019>

Meir informasjon

Nasjonalbiblioteket: <https://bibliotekutvikling.no/>

Tabell 9.1. Norske bøker og originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgjevne i Noreg. Talet på titlar

	I alt	Av dette førsteutgåver	Utgjevne på originalspråket	Omsette ¹
2000	6 477	5 524	4 443	2 034
2001	6 377	5 462	4 340	2 037
2002	6 864	5 745	4 670	2 194
2003	7 446	6 306	5 160	2 286
2004	7 164	5 984	4 747	2 417
2005	8 431	7 032	5 696	2 735
2006	8 477	7 123	5 696	2 781
2007	8 442	7 038	5 814	2 628
2008	8 835	7 483	6 288	2 547
2009	7 919	6 606	5 361	2 558
2010 ²	11 690	..	9 128	2 562
2011	11 929	..	9 031	2 898
2012	11 281	..	8 469	2 812
2013	11 399	..	8 792	2 607
2014	11 535	..	8 903	2 632
2015 ³	8 423	..	6 203	2 220
2016	8 629	..	6 138	2 491
2017	8 755	..	6 207	2 548
2018	8 318	..	5 931	2 387
2019	8 979	..	6 715	2 264

¹ Gjeld ikkje omsetjingar mellom norske språk (bokmål, nynorsk og samisk). ² I perioden 2010-2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen.³ I 2015 er tala for dei to siste månadane berekna.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.2. Utgjevne bøker¹ klassifisert etter emne. Talet på titlar. 2019

	Klassifiserte bøker	Originalt norske utgjevingar	Originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgjevne i Noreg
I alt	7 684	5 457	2 227
Alminnelege skrifter	77	70	7
Filosofi	198	138	60
Religion	391	257	134
Samfunnsvitskap	1 203	1 112	91
Språk	263	244	19
Naturvitenskap	271	181	90
Bruksretta vitskap	760	647	113
Kunst, rekreasjon	944	666	278
Litteratur ²	3 073	1 726	1 347
Historie og geografi	504	416	88

¹ Ikkje klassifiserte publikasjonar er ikkje med i tabellen. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang. ² Kategorien litteratur omfattar både skjønnlitteratur og litteraturvitenskaplege utgjevingar.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.3. Andre typar utgjevingar. Talet på titlar. 2019

	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ²	2012	2013	2014	2015 ³	2016	2017	2018	2019
I alt	420	484	405	503	505	412	810	1 008	671	245	277	211	241
Lydbøker	370	439	389	438	443	335	298	324	256	241	275	204	194
CD-ROM	20	16	5	63	56	70	59	63	55	-	-	1	-
Kombidokument ⁴	30	29	11	2	6	7	11	5	1	1	1	1	1
Nettdokument og e-bøker	48	195	442	616	359	3	1	5	46

¹ I perioden 2010-2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen. ² Frå 2011 er nettdokument og e-bøker for første gong rapportert inn, difor manglar tal frå tidlegare år. ³ I 2015 er tala for dei to siste månadane berekna. ⁴ Dokument som er på ein kombinasjon av ulike format.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.4. Utgjevne bøker klassifisert etter utgjeverspråk¹ og emne²

	I alt	Bokmål	Nynorsk	Samisk	Engelsk	Andre språk
2000	6 477	5 323	452	19	592	91
2001	6 377	5 212	459	18	624	64
2002	6 864	5 471	480	20	830	63
2003	7 446	5 992	591	19	775	69
2004	7 164	5 869	383	19	813	80
2005	8 431	6 844	492	39	968	88
2006	8 477	6 844	498	44	1 010	81
2007	8 442	6 637	517	44	1 135	109
2008	8 835	6 864	511	33	1 320	107
2009	7 919	6 280	429	35	1 115	60
2010 ³	8 906	6 637	598	59	1 389	223
2011	9 520	7 085	636	72	1 514	213
2012	9 399	6 851	639	45	1 674	190
2013	9 448	6 817	672	70	1 705	184
2014	9 679	7 180	654	71	1 608	166
2015 ⁴	7 298	5 556	477	15	1 121	129
2016	8 068	5 865	649	63	1 323	168
2017	8 422	6 499	620	116	1 026	161
2018	8 115	6 494	490	44	898	189
2019	7 534	6 088	542	43	675	186
2019						
Alminnelege skrifter	76	45	5	0	24	2
Filosofi	194	164	6	2	18	4
Religion	381	336	15	1	13	16
Samfunnsvitenskap	1165	904	53	1	177	30
Språk	250	120	70	3	12	45
Naturvitenskap	269	171	25	9	60	4
Bruksretta vitskap	754	502	17	0	231	4
Kunst, rekreasjon	920	744	44	1	89	42
Litteratur	3032	2 706	246	24	31	25
Historie og geografi	493	396	61	2	20	14

¹Ei bok kan innehalde fleire emne og vere på fleire språk og har difor ikkje vorte klassifisert. Dette inneber at talet på utgjevne bøker klassifisert etter språk er noko lågare i høve til det samla talet på utgjevne bøker. ²Bøker frå 2000 til 2009 er summen av bøker og småtrykk slik dei var talde opp i Kulturstatistikk 2009, revidert tidsserie i denne utgåva. ³I perioden 2010-2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen. ⁴I 2015 er tala for dei to siste månadene berekna. Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.5. Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter sjanger/type. Talet på titlar

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	3 143	3 442	3 317	3 436	3 625	3 012	2 988	3 198	3 312	3 367
Dikt	176	184	167	195	217	163	167	180	194	216
Drama	87	125	106	93	140	50	68	16	61	89
Romanar	1 863	2 061	1 979	2 092	2 054	1 807	1 770	1 920	1 904	1 801
Born og ungdom	881	963	912	932	1 048	877	924	920	916	895
Anna	136	109	153	124	166	115	59	162	237	366
Norske	1 472	1 641	1 587	1 651	1 896	1 458	1 434	1 458	1 622	1 812
Utanlandske	1 671	1 801	1 730	1 785	1 729	1 554	1 554	1 740	1 690	1 555

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.6. Omsette bøker, etter originalspråk. Talet på titlar

	I alt	Svensk	Dansk	Engelsk	Tysk	Fransk	Andre språk og uoppgjevne
2000	2 034	168	99	1 471	83	58	155
2001	2 037	202	79	1 462	61	83	150
2002	2 194	264	124	1 439	83	92	192
2003	2 286	323	107	1 517	90	78	171
2004	2 417	302	120	1 586	86	83	240
2005	2 735	347	155	1 753	120	101	259
2006	2 781	350	131	1 768	103	113	316
2007	2 628	366	121	1 648	125	112	256
2008	2 547	358	98	1 627	100	99	265
2009	2 558	291	99	1 775	97	80	216
2010 ^{1,2}	2 562	315	131	1 635	99	95	287
2011 ^{1,2}	2 898	423	185	1 732	113	134	311
2012	2 812	337	180	1 738	108	116	333
2013	2 607	296	160	1 645	107	102	297
2014	2 632	314	134	1 701	87	93	303
2015 ³	2 220	326	121	1 361	120	94	198
2016	2 491	307	90	1 318	64	90	622
2017	2 548	311	93	1 630	81	112	321
2018	2 398	282	101	1 532	89	113	281
2019	2 264	258	141	1 391	91	94	289

¹ Ein mindre del av utgjevingane er ikkje klassifiserte. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang. ² I perioden 2010-2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen. ³ I 2015 er tala for dei to siste månadene berekna.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.7. Barne- og ungdomslitteratur, etter sjanger og utgjevarspråk. Talet på titlar

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bøker¹ i alt	1 835	1 667	1 811	1 731	1 473	1385	1510	1 289	1 366
Skjønnlitteratur	963	912	932	1048	877	924	998	922	895
Fakta	872	755	879	683	596	461	512	367	471
Bokmål	1 545	1 420	1 455	1 482	1 234	1 177	1 292	1 106	1 135
Nynorsk	220	183	335	220	218	155	131	109	192
Samisk	56	38	32	48	11	41	55	26	40
Engelsk	70	98	80	68	58	34	24	14	14
Andre språk	38	28	20	12	30	32	38	26	10

¹ Ei bok kan ha fleire språk, difor er ikkje bøker i alt summen av bøker på ulike språk, berre summen av bøker av ulike sjangrar.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.8. Den norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. Millionar kroner

	I alt	Medlemsforlag	Andre forlag	Bokklubbar	Bokimportørar
1990	3 062	1 970	439	469	184
1997	4 624	2 708	646	948	322
1998	4 906	2 862	655	1 039	350
1999	4 916	2 846	628	1 091	351
2000	4 682	2 639	567	1 115	361
2001 ¹	4 645	2 529	491	1 250	375
2002	4 984	² 2 787	550	1 274	373
2003 ³	5 443	3 139	600	1 323	381
2004	5 152	3 240	407	1 149	356
2005	5 302	3 371	490	1 087	354
2006	5 653	3 821	501	987	344
2007	6 025	4 295	548	872	310
2008	5 823	4 248	551	696	328
2009 ⁴	5 692	4 222	554	631	285
2010	5 607	4 179	615	577	236
2011	5 530	4 233	539	563	195
2012	5 345	4 047	546	543	209
2013	5 555	4 144	615	587	209
2014	5 560	4 292	546	518	204
2015	5 604	4 150	711	464	279
2016	5 625	4 272	658	431	264
2017 ^{5, 6}	5 500	4 233	617	411	239
2018	5 156	3 906	622	394	235
2019	4 950	3 782	633	367	168

¹ Omsetnaden for 2001 er korrigert med den same multiplikatoren som er brukt i 2002. ² Talet er korrigert for bruttoomsetnaden til bokklubbar.

³ Frå og med 2003 er omsetnaden av lydbøker inkludert i tala for omsetnaden. ⁴ Talet for bokimportørar er justert for dobbelregistrering på 158 millionar kroner i 2009. ⁵ Ein oppdatering av bransjestatistikken frå Den norske Forleggerforening i november 2017 har ført til at enkelte tal for brutto omsetnad for 2016 har vorte endra etter publiseringa av Kulturstatistikk 2016. Dei oppdaterte tala for 2016 er retta i denne tabellen. ⁶ Frå og med 2017 rapporterer ikkje Vigmostad og Bjørke inn tal til denne statistikken, slik som var tilfellet i 2015 og 2016. Dette vil ha fylgjer for samanlikning av tala i tabellen.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 9.9. Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe

Bokgruppe	Talet på selde eksemplar (1 000)			Bruttoomsetnad ¹ (1 000 kr)			Berekna pris per eksemplar	
	2018	2019	Endring i prosent	2018	2019	Endring i prosent	2018	2019
I alt	20 208	19 816	-2	3 948 175	3 817 219	-3	180	175
Lærebøker grunnskulen	1 799	1 472	-18	385 826	318 491	-17	214	216
Lærebøker vidaregåande	482	311	-35	215 124	157 768	-27	446	508
Lærebøker i høgare utdanning	695	645	-7	357 039	355 911	0	514	521
Fagbøker	213	187	-12	77 138	66 923	-13	362	358
Norsk sakprosa, vaksne	2 161	2 086	-3	525 812	510 929	-3	243	245
Omsett sakprosa, vaksne	741	635	-14	157 434	12 686	-92	212	190
Norsk sakprosa, born	142	234	65	27 663	49 044	77	195	210
Omsett sakprosa, born	458	536	17	48 726	50 270	3	107	94
Norsk skjønnlitteratur, vaksne	1 171	1 179	1	316 764	343 628	8	270	291
Omsett skjønnlitteratur, vaksne	773	675	-13	162 024	161 054	-1	210	239
Norsk skjønnlitteratur, born	1 415	1 395	-1	244 203	224 721	-8	173	161
Omsett skjønnlitteratur, born	1 220	1 161	-5	168 749	159 154	-6	138	137
Billegbøker	3 912	3 513	-10	494 292	448 260	-9	126	128
Verk	5,6	1,8	-68	2 327	915	-61	417	522
Kommisjonsbøker, lover	53	54	2	13 063	14 702	13	244	271
Lydbøker og andre digitale produkt	2 511	3 333	33	498 655	593 449	19	74	78
E-bøker for allmennmarknaden	418	479	15	46 973	58 272	24	112	122
E-bøker for undervisnings- og profesjonsfremål	3	5	80	1 390	1 279	-8	430	238
Norske serieromanar	1 579		-4	161 100	151 196		102	99
Omsette underhaldningsromanar	438	1 521	-14	41 217	47 786	-6	94	127
Skjønnlitteratur på originalspråket	17	376	-82	3 183	1 338	16	182	435
Sakprosa på originalspråket	0	13	58 000	3	1 364	-58	132	103

¹ Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden. ² Frå og med 2017 rapporterer ikkje Vigmostad og Bjørke inn tal til denne statistikken, slik som var tilfellet i 2015 og 2016. Dette vil ha fylgjer for samanlikning av tala i tabellen.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 9.10. Titlar med norske opphavspersonar¹ av originale norske utgjevingar² fordelte på menn og kvinner

	2009	2010 ³	2011	2012	2013	2014	2015 ⁴	2016	2017	2018	2019
Talet på titlar i alt	4 116	8 650	8 676	6 193	5 768	5 901	5 913	6 165
Opphavspersonar i alt	5 306	7 177	8 049	8 009	11 023	11 186	7 492	8 375	9 097	8 720	10 229
Menn	3 284	4 378	4 790	4 711	6 321	6 453	4 223	4 693	5 063	4 606	5 445
Kvinner	2 022	2 799	3 259	3 298	4 702	4 733	3 269	3 682	4 034	4 114	4 784
Av dette											
Barnebøker, titlar totalt ⁵	456	870	696	570	651	684	575	
Opphavspersonar i alt	738	1 038	1 086	953	1 538	1 224	976	1 266	1 349	1 135	741
Menn	391	495	496	442	688	583	497	520	592	492	1 551
Kvinner	347	543	590	511	850	641	479	746	757	643	599

¹ Opphavspersonar er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustert), gjendiktarar (av poesi) og andre medarbeidrarar som har hatt eit større ansvar for verket. Verk der både menn og kvinner er opphavspersonar, tel kvar person med i statistikken.

² Utan omsyn til språk. ³I perioden 2010-2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen. ⁴I 2015 er tala for dei to siste månadene berekna.

⁵ Talet på titlar var ikkje med i systemet før 2013.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.11. Norske opphavspersonar¹ av emneinndelte originale norske utgjevingar² fordelte på menn og kvinner

	Totalt	Menn	Kvinner
2009	5 306	3 284	2 022
2010 ³	7 177	4 378	2 799
2011	8 049	4 790	3 259
2012	8 009	4 711	3 298
2013	8 396	4 888	3 508
2014	8 555	4 922	3 633
2015 ⁴	6 053	3 433	2 620
2016	7 162	4 019	3 143
2017	8 040	4 489	3 551
2018	7 857	4 161	3 696
2019	8 737	4 677	4 060

2019

Alminnelege skrifter	105	70	35
Filosofi	223	122	101
Religion	409	283	126
Samfunnsvitskap	1 608	885	723
Språk	558	161	397
Naturvitskap	320	174	146
Bruksretta vitskap	1 033	560	473
Kunst, rekreasjon	1 369	820	549
Litteratur	2 406	1 098	1 308
Historie og geografi	706	504	202

¹ Opphavspersonar er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustrert), gjendiktarar og andre medarbeidarar som medverkar med eit større ansvar for verket. For verk der både menn og kvinner er opphavspersonar, tel kvar person med i statistikken.

² Utan omsyn til språk. ³ Frå 2010 til og med oktober 2015 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen. ⁴ I 2015 er tala for dei to siste månadene berekna.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.12. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel

	Prosent								Minutt brukt til lesing av bøker							
	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2008	2010
Alle personar	23	24	25	25	25	24	25	13	14	16	15	16	14	13	17	13
Kjønn																
Menn	18	19	19	18	16	16	19	10	10	11	12	9	9	9	12	9
Kvinner	28	30	32	31	34	32	31	17	18	21	19	24	20	17	20	17
Alder																
9-15 år	27	31	37	40	33	34	33	11	11	17	16	14	13	9	14	9
16-24 år	15	20	17	18	16	14	20	10	14	15	18	12	11	12	11	12
25-44 år	24	25	23	20	19	18	21	13	15	15	13	12	10	12	12	12
45-66 år	24	22	26	24	26	26	25	16	12	15	14	18	17	14	18	14
67-79 år	22	26	30	33	39	36	33	13	17	24	22	30	22	19	22	19
Utdanning																
Grunnskule	12	21	17	20	20	15	17	8	14	14	12	17	11	8	17	8
Vidaregåande opplæring	17	18	20	18	21	19	20	11	11	14	13	15	12	12	15	12
Universitet/høgskule, kort	34	29	29	27	29	32	30	19	16	19	17	19	19	17	19	17
Universitet/høgskule, lang	35	34	37	34	30	27	33	21	21	22	22	20	18	21	20	18
Yrkesstatus¹ 16-79 år																
Yrkesgruppe 1-2	28	33	28	29	27	27	30	15	17	15	19	18	16	16	16	16
Yrkesgruppe 3	30	26	28	26	18	19	20	17	13	20	16	9	9	9	14	9
Yrkesgruppe 4-5	25	22	23	23	23	19	21	17	14	18	18	16	11	13	13	13
Yrkesgruppe 6-9	10	10	11	9	12	7	13	6	5	5	5	7	4	6	7	6
Elevar og studentar	16	24	19	22	19	17	24	12	20	16	17	15	15	16	16	16
Pensjonistar	21	24	29	30	38	34	30	13	17	22	20	31	24	19	24	19
Landsdel																
Oslo og Akershus	28	31	30	28	28	24	31	17	18	20	20	17	14	19	17	19
Austlandet elles	21	23	25	23	24	24	24	13	13	15	14	18	15	11	15	11
Agder og Rogaland	23	20	23	19	21	24	21	12	10	14	11	13	14	11	13	11
Vestlandet	22	26	25	28	25	21	23	14	16	15	16	17	12	11	17	11
Trøndelag	21	22	22	25	22	27	25	11	15	15	17	10	16	12	12	12
Nord-Noreg	20	17	23	23	26	25	21	10	8	20	14	20	16	10	16	10

¹ For definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.13. Gjennomsnittleg tid i minutt brukt til boklesing for alle og for dei som les, fordelt på alder og kjønn

	Gjennomsnitt mellom alle						Gjennomsnitt mellom dei som les bøker					
	2010	2012	2014	2016	2018	2019	2010	2012	2014	2016	2018	2019
Menn												
9-15 år	9	15	15	12	11	7	35	45	45	38	32	28
16-24 år	13	10	17	8	9	11	72	:	124	70	96	:
25-44 år	12	12	9	6	5	8	61	71	58	57	52	47
45-66 år	7	9	8	8	9	7	43	45	54	49	60	41
67-79 år	13	15	19	20	16	18	61	92	76	84	60	65
Kvinner												
9-15 år	13	20	18	15	15	11	37	49	40	45	42	25
16-24 år	16	21	18	17	14	14	69	83	83	77	72	51
25-44 år	19	19	16	18	15	17	61	65	66	66	58	64
45-66 år	18	19	21	28	25	20	61	64	63	78	68	63
67-79 år	20	31	26	38	27	21	68	78	66	77	64	54

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 9.14. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. Prosent

	Roman/ novelle	Biografi/ memoarar	Samfunn/ politikk/ kunst/ historie	Natur/ teknikk/ friluft	Religiøs litteratur	Skodespel/ dikt	Barne-/ ungdoms- litteratur	Anna
2000	59	7	8	4	3	2	..	17
2001	64	7	8	2	4	1	8	5
2002	64	3	6	3	5	1	10	8
2003	63	7	6	4	3	1	8	9
2004	54	8	7	3	4	0	11	13
2005	67	3	6	3	4	0	8	8
2006	69	6	7	3	2	0	8	4
2007	67	6	5	3	3	0	8	8
2008	64	5	6	2	1	0	10	11
2009	64	6	7	4	3	0	9	7
2010	71	4	6	2	1	1	9	7
2011	72	4	6	1	2	0	7	8
2012	62	5	7	3	1	1	11	9
2013	62	5	6	4	3	0	10	9
2014	63	4	4	3	1	1	15	9
2015	62	4	6	3	1	1	14	10
2016	61	4	7	2	2	1	11	11
2017	59	3	9	4	2	1	12	9
2018	63	3	7	4	2	1	12	8
2019	57	5	8	5	2	1	13	9
2019								
Menn								
Kvinner	47	3	14	10	3	1	14	9
Alder								
9-15 år	15	1	0	3	0	1	76	3
16-24 år	52	8	9	7	8	2	2	10
25-44 år	58	7	7	11	1	0	5	11
45-66 år	72	2	11	1	3	1	1	10
67-79 år	69	10	8	4	0	0	0	8
Utdanning								
Grunnskule	57	9	8	4	5	2	2	12
Vidaregående opplæring	68	6	7	7	1	0	2	9
Universitet/høgskule, kort	66	5	9	3	2	1	3	10
Universitet/høgskule, lang	60	4	11	11	3	0	0	12
Landsdel								
Oslo og Akershus	56	7	8	4	2	1	10	12
Austlandet elles	56	5	8	8	2	2	13	6
Agder og Rogaland	58	2	8	2	3	0	17	8
Vestlandet	55	5	8	7	4	0	14	7
Trøndelag	54	3	5	9	0	0	16	13
Nord-Noreg	68	7	3	0	3	0	16	2

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

10. Aviser, vekepresse og fagpresse

10.1. Aviser

Talet på avisar stabilt

I 2019 kom det ut 218 avisar i Noreg og talet på avisar har halde seg nokolunde stabilt dei siste åra, sjå tabell 10.1. Sidan 2005 og fram til 2019 har talet på avisar variert mellom 224 og 218.

Med «avis» i denne samanhengen meiner vi berre trykte avisar og deira nettutgåver som kjem ut minst ein gong per veke, og som fyller dei opphavlege reglane for listeføring som avis. Det inneber at dei skal orientere allmenta om hendingar og aktuelle spørsmål, ta reell betaling for abonnement og laussal, og ha under 50 prosent annonsar (Høst, 2004). Betalte reine nettavisar er haldne utanfor desse tala, men er omtala lenger ned i dette delkapittelet.

91 prosent av avisene har eigne nyheiter på internett

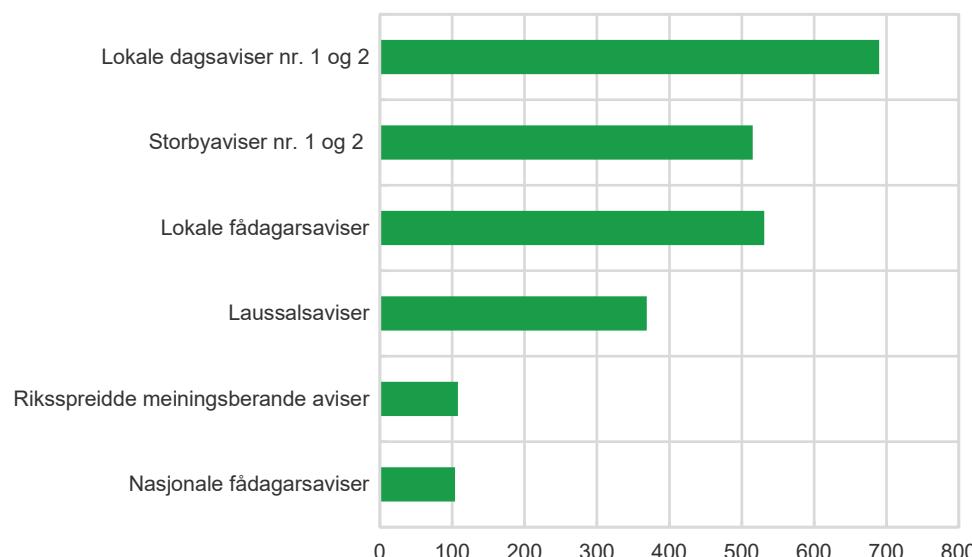
Ved utgangen av 2005 hadde 181 avisar eigne nyheiter på internett. Dette utgjorde 81 prosent av alle avisar. Ved utgangen av 2019 hadde 198 avisar, eller 91 prosent av alle avisene eigne nyheiter på nett, sjå tabell 10.1.

Dei siste åra har fleire av avisene starta å ta betaling for nyheiter på nett. I 2015 var det 55 prosent av avisene som hadde betalingsordning. I 2019 hadde 87 prosent av avisene innført ei betalingsordning.

Netto opplag på 2,3 millionar eksemplar

I 2019 var avisene sitt netto opplag på 2 317 000 eksemplar. Innføringa av nytt regelverk for rapportering av opplag i 2018 (sjå delkapittel 10.5), gjer at det ikkje lenger er mogleg å samanlikne tal på opplag med tal før 2018. Det største netto totalopplaget med 690 000 eksemplar hadde lokale dagsavisar nr. 1 og 2. Lokale fådagarsavisar følgde etter med 531 000 eksemplar. Storbyavisar nr. 1 og 2, som bl.a. omfattar Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavangerbladet hadde 515 000 eksemplar. Nasjonale fådagarsavisar hadde det minste netto totalopplaget med eit opplag på 104 000 eksemplar, sjå tabell 10.2, figur 10.1 og Om statistikken delkapittel 10.5 for forklaring av dei ulike typar avisar.

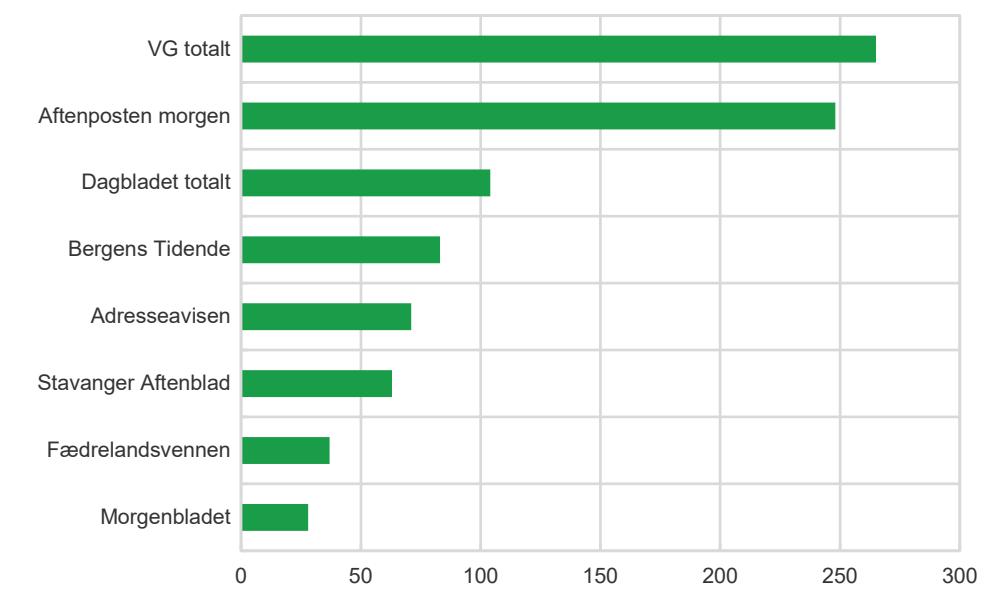
Figur 10.1. Netto totalopplag for grupper av avisar i 2019, i 1 000

Kjelder: Høst, Sigurd (2020), Papiravisar og betalte nettavisar 2019, Høgskulen i Volda, Landslaget for lokalavisar (LLA), Mediebedriftenes Landsforening (MBL), Medienorge.

Figur 10.2 viser opplaget til dei åtte største avisene i Noreg.

Figur 10.2. Netto totalopplag¹ for dei største avisene i 2019, i 1 000

¹ Netto totalopplag er papiropplag pluss digitale abonnement, der kvar abonnent er tald berre ein gang. VG+ er inkludert i VG totalt. Dagbladet Pluss er inkludert i Dagbladet totalt.

Kjelder: Høst, Sigurd (2020), Papiraviser og betalte nettavisar 2019, Høgskulen i Volda, Landslaget for lokalavisar (LLA), Mediebedriftenes Landsforening (MBL), Medienorge.

Reine nettavisar med betaling

I tillegg til dei tradisjonelle papiravisene og deira nettsider, har det dei siste åra blitt fleire reine nettavisar som tar betaling. I følgje Sigurd Høst sin rapport frå avisåret 2019 (Høst, 2020) var det i andre halvår av 2019 17 betalte reine nettavisar. Sju av desse avisene hadde godkjent opplagstal på til saman 26 000. Den klart største av dei betalte nettavisene var Nettavisen med meir enn 15 000 i opplag andre halvår 2019.

147 dagsaviser fekk produksjonstilskot

I 2019 var produksjonstilskotet på 318 millionar kroner som fordele seg på 147 aviser, ein nedgang på elleve aviser i høve til 2018, sjå tabell 10.3. Medietsynet forvaltar produksjonstilskotet som, i tillegg til fritaket for meirverdiavgift, er statens viktigaste verkemiddel for å oppretthalde mangfaldet i avisutgjevingar, både geografisk og når det gjeld innhald og verdiforankring, jf. Kulturdepartementet (Prop. 1 S KUD (2018-2019)). Mediestøtta omfattar fleire ulike tilskot, sjå delkapittel 10.5.

10.2. Vekepresse

Vekepressa – nedgangen i opplagstal held fram

Vekepresse er eit samleomgrep for vekeblad og andre magasin. Nokre av magasina kjem ikkje ut kvar veke. Tala som vert presenterte, er gjennomsnittleg nettoopplag per nummer. Netto totalopplag er papiropplag pluss digitale abonnement, der kvar abonnent er tald berre ein gang. Tabell 10.4 viser ei oversikt over opplagstal og talet på magasin for vekepressa for åra 2017 til 2019. For alle bedriftene som er medlem i Mediebedriftenes Landsforening (MBL) var det samla gjennomsnittlege opplaget per nummer på 1,4 millionar eksemplar i 2019.

Blad om bustad og interiør utgjorde den største gruppa med sine 13 blad og eit gjennomsnittleg opplag per utgjeving på 294 000 eksemplar. Kategorien Kvinne låg på en andre plass i talet på blad med totalt 10, men utgjorde den største gruppa i talet på opplag per utgjeving med 497 500 i 2019, sjå tabell 10.4.

Frå 2018 til 2019 har det vore ein nedgang i det totale opplagstalet i alle kategoriar blad og magasin. Noko av nedgangen skyldast at det har vorte færre blad og

magasin i populasjonen. Dersom ein samanliknar utviklinga frå 2018 til 2019 med den same populasjonen var nedgangen i opplagstalet på 5 prosent (Mediebedriftenes Landsforening, 2020).

10.3. Fagpresse

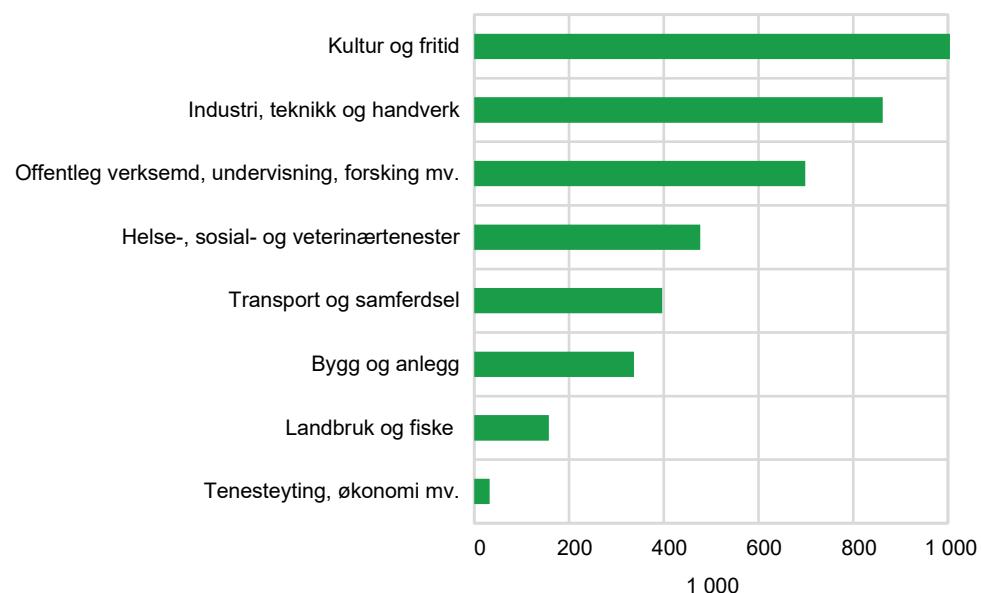
Fagpresa – stabile opplagstal

Fagpresa har samla sett hatt ei relativt stabil utvikling i opplagstala dei siste åra samanlikna med avisar og mange andre magasin, sjølv om det er store skilnader innbyrdes. Totalopplaget for medlemsblada i Fagpresse var på 4,1 millionar eksemplar i 2019, ein nedgang på 3 prosent frå året før, sjå tabell 10.5. Talet på periodikum har variert lite dei siste åra, og låg på 177 i 2019 mot 180 i 2018.

Figur 10.3 viser korleis det samla opplaget fordeler seg per kategori for medlemsblada i Fagpresse i 2019. Kultur og fritid var den største kategorien med 1 018 000 eksemplar. Industri, teknikk og handverk var den nest største kategorien med eit opplag på 862 000 eksemplar. Tenesteyting, økonomi mv. var den minste kategorien med eit opplag på 32 900 eksemplar.

Medlemsblada er berre ført opp i ein kategori, og det er medlemsblada sjølve som vel den kategorien dei høyrer til.

Figur 10.3. Fagpresse. Opplag per utgjeving i 2019, etter gruppe^{1,2}, i 1 000

¹ Omfattar berre medlemmer av Fagpresse og grupperinga er utarbeidd av denne foreininga.

² Medlemsblad med kontrollerte opplag.

Kjelde: Fagpresse.

10.4. Lesing av avisar

27 prosent las papiravis på ein gjennomsnittsdag

Tal frå Norsk mediebarometer 2019 viser at det er stadig færre som les papiravisar, og minutt bruk til lesing av avisar på papir går ned. Aviser er likevel det mest lesne trykte mediet. I 2019 las 27 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år ei papiravis på ein gjennomsnittsdag, og i gjennomsnitt brukte kvar person 9 minutt per dag til avislesing på papir. I 2016 las 39 prosent av befolkninga avis ein gjennomsnittsdag, og kvar person brukte i gjennomsnitt 14 minutt på avislesing, sjå figur 10.4 og tabellane 10.6, 10.7 og 10.8.

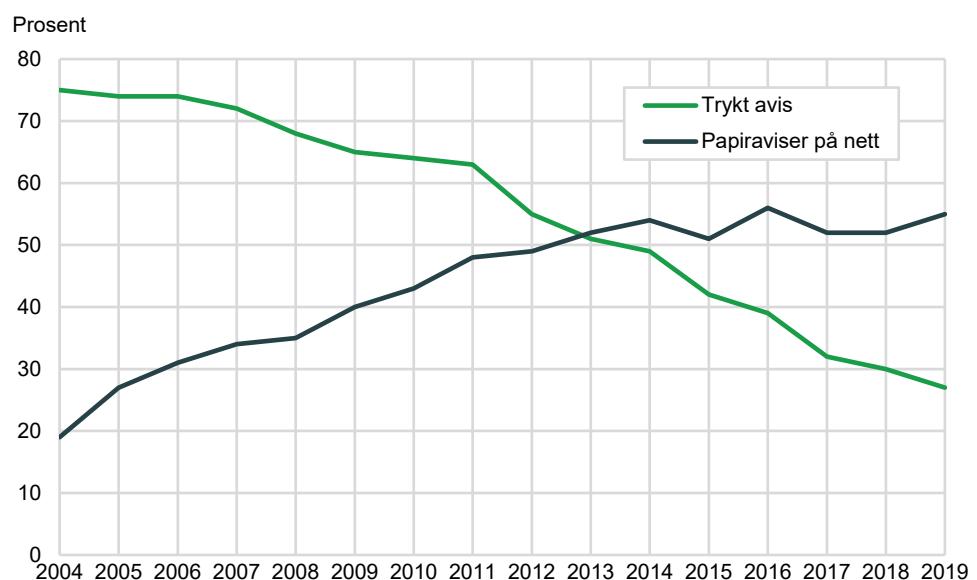
Menn brukte 9 minutt og kvinner brukte 10 minutt ein gjennomsnittsdag på å lese papiravisar. Tabell 10.7 viser at delen menn og kvinner som les papiravisar har gått jamt nedover sidan 2016. I 2019 var det 25 prosent av mennene og 29 prosent av kvinnene som las papiravisar. Lesing av papiravisar er meir vanleg i dei eldre

aldersgruppene enn i dei yngre. Medan 7 prosent av dei i alderen 9-15 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2019, var delen 69 prosent blant dei i alderen 67-79 år. Delen som les papiravis dagleg har gått ned for alle aldersgrupper i 2019 samanlikna med året før, unntekse frå aldersgruppa 67-79 år der delen har gått opp med to prosentpoeng.

55 prosent las nettavis ein gjennomsnittsdag

Med nokre årlege unnatak har delen av befolkninga som les aviser på internett auka jamt sidan 2001, sjå figur 10.4 og tabell 10.8. I 2019 las 55 prosent av befolkninga aviser på internett ein gjennomsnittsdag. Til samanlikning las berre 10 prosent aviser på Internett i 2001. 78 prosent las papiravis i 2001, medan i 2019 var denne delen gått ned til 27 prosent. Det var framleis ein større del menn enn kvinner som las nettavis ein gjennomsnittsdag i 2019, 58 prosent for menn og 51 prosent for kvinner, sjå tabell 10.8.

Figur 10.4. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Det er i utgangspunktet færre som les vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift sett i høve til aviser. På ein gjennomsnittsdag i 2019 var det 4 prosent som las vekeblad, og 7 prosent som las tidsskrift. Nedgangen i delen som les avis ein gjennomsnittsdag var på 3 prosentpoeng frå 2018 til 2019. For vekeblad var det ein nedgang på eitt prosentpoeng det siste året. For tidsskrift var det ein auke på eitt prosentpoeng samanlikna med førre året. Tala i dette avsnittet gjeld dei ulike media sine papirutgåver. Det kan vere verdt å merke seg at delen som les teikneserieblad har halde seg stabil på 3 prosent i perioden 2016 til 2019, sjå tabell 10.7.

10.5. Om statistikken

Avisene

Opplysningane om aviser er henta frå rapporten «Papiraviser og betalte nettavisar 2019» av Sigurd Høst og nettsidene til medienorge som i tillegg har Mediebedriftenes Landsforening (MBL) og Landslaget for lokalaviser (LLA) som kjelder.

<i>Typar aviser</i>	<i>Laussalsaviser:</i>	VG og Dagbladet.
	<i>Storbyaviser:</i>	Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad.
	<i>Nr. 2-aviser i store byar:</i>	Dette er konkurrentar til storbyavisene. Nummer to-avisene brukar tabloidformat og profilerer seg som ei alternativ byavis.
	<i>Riksspreidde meiningsberande avisar:</i>	Representerer bestemte livssyn, ideologisk syn eller bestemte næringsinteresser.
	<i>Leiande lokale dagsaviser:</i>	Lokale aleine- og nummer ein avis med minst fire utgåver i uka, utgjevne utanfor dei største byane. Utgivarstaden er ein by eller ein større tettstad,
	<i>Lokale dagsaviser, nr. 2:</i>	Omfattar det dei fleste vil regne som dei typiske nummer to-avisene: Lokale dagsaviser med ein større lokal konkurrent.
	<i>Lokale 2-3 dagarsaviser:</i>	Desse avisene er reindyrka lokalaviser med eit lite, klart avgrensa dekningsområde.
	<i>Lokale vekeaviser:</i>	Desse avisene likner på dei lokale to-tre-dagarsavisene, men har vanlegvis mindre opplag og færre redaksjonelle ressursar.
	<i>Nasjonale fådagarsaviser:</i>	Avisene i denne gruppa likner dei riksspreidde meiningsberande avisene, gjennom spesialisert profil og ved at dei rettar seg mot heile landet. Dei kommer likevel ut berre ein til tre gonger i veka.
<i>Opplag</i>	I 2014 vart opplagstala endra for å fange opp sal av digitale avisutgåver. Frå 2018 vart det innført nytt regelverk for rapportering av opplag, og dei største endringane frå tidlegare regelverk er:	<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteringa vil frå 2018 skje to gongar i året. I denne statistikken er det nytta tal frå andre halvår. • Abonnementsopplaget vert tellt ut frå gjennomsnittleg tal på selde abonnement, uavhengig av pris. • For bedriftssal vert det no sett krav om ein prosentvis del av talet på faktiske og moglege nedlastingar. • Ein eigen sats på frieksemplar for E-avis vert fjerna og digitale produkt vert jamstilt med papir. <p>Innføringa av det nye regelverket gjer det ikkje lenger mogleg å samanlikne opplagstal frå og med 2018 med tidlegare år.</p>
<i>Mediestøtte</i>	Mediestøtta er eit sentralt verkemiddel for å oppnå måla på medieområdet og består av følgjande ordningar:	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonstilskot til nyheits- og aktualitetsmedium • Medieforsking og etterutdanning • Tilskot til lokale lyd- og biletmedium • Tilskot til samiske avisar • Driftstilskot til avisene i Finnmark • Innovasjons- og utviklingsstøtte <p>Medietilsynet er staten sitt forvalningsorgan på medieområdet og forvaltar dei statlege verkemidla på Kulturdepartementet sine ansvarsområde. I tillegg til Kulturdepartementets tilskotsordningar får nyheits- og aktualitetsmedium indirekte mediestøtte ved å vere fritekne frå meirverdiavgift.</p>

<i>Vekepressa</i>	Statistikken over norsk vekepresse baserer seg på opplysningar frå Mediebedriftenes Landsforening (MBL) og dekkjer dei magasina som er medlemmer. Innanfor MBL er det danna ein eigen gruppering som tek vare på spesifikke oppgåver i bransjen. MBLs gruppering for vekepresse og magasin har som føremål å behandle spørsmål av felles interesse for medlemmene i grupperinga, og som ikkje blir behandla av MBL sentralt. Grupperinga er interessert i at medlemmene får rammevilkår som gir lønsame bedrifter og sikrar arbeidsplassar.
<i>Fagpressa</i>	Statistikken for fagpressa er utarbeidd på grunnlag av materiale publisert i Fagpressekatalogen. Oppgåvene omfattar berre medlemmer av Fagpressen. Fagpressen, tidlegare kalla Den Norske Fagpresses Forening, er Noregs eldste presseorganisasjon og vart stifta i 1898. «Fagpressen» er ein interesseorganisasjon for fag- og interessenettidsskrift i Noreg. Foreininga sikrar interesser til fagblad, tidsskrift og magasin på trykk og nett. Kategoriane som tidsskrifta er delte inn i, er utarbeidde av Fagpressen, men medlemsblada vel sjølv primærnøkkel for kor dei høyrer heime. Fagpressa består av eit stort mangfold av fagblad, interesse-, hobby- og bransjeblad.
<i>Mediebruksundersøkingane</i>	Tala som omhandlar lesing av aviser og blad, er henta frå Norsk mediebarometer 2019. Norsk mediebarometer er ein publikasjon som er basert på Statistisk sentralbyrå sine årlege undersøkingar om bruk av massemedium. I desse undersøkingane svarar eit representativt utval av befolkninga på omtrent 1 800 personar i alderen 9-79 år på spørsmål om bruk av ulike massemedium. For informasjon om utval og fråfall kan ein sjå delen «Om undersøkelsen» i Norsk mediebarometer. Det er nytta kjennemerke yrkesstatus og utdanning i tabellane 10.6 og 10.7. Sjå delkapittel 9.6 for definisjonar av desse kjennemerka.

Referansar

Fagpressen. (u.å.) Henta 16. november 2020 frå <http://www.fagpressen.no>

Høst, S. (2004). *Hva er en avis?: Avisbegrepet fra Hellerudkomiteen til Se og Hør*, (Rapport nr. 3/2004). Institutt for journalistikk.

Høst, S. (2020). *Papiraviser og betalte nettavisar 2019*. Statistikk og kommentarer, (Rapport nr. 102/2020). Høgskulen i Volda.

Prop. 1 S KUD (2018-2019). *For budsjettåret 2019 - Utgiftskapitler: 300-342 Inntektskapitler: 3300-3342 og 5568*. Kulturdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-1-s-20182019/id2613191/?ch=1>

Mediebedriftenes Landsforening. (u.å.). *Opplagstall*. Henta 16. november 2020 frå <https://www.mediebedriftene.no/tall-og-fakta/opplagstall/>

Medienorge. (u.å.). *Statistikk*. Henta 16. november 2020 frå <http://www.medienorge.uib.no/statistikk/>

Medietilsynet. (2019). *Årsrapport 2019*.

https://medietilsynet.no/globalassets/dokumenter/rapporter/2020/200430_arsrapport2019.pdf

Statistisk sentralbyrå. (2020). Norsk mediebarometer 2019. SSB analyse, 2020/164. <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norsk-mediebarometer-2019>

Meir informasjon

Aviskatalogen: <http://www.aviskatalogen.no/>

Landslaget for Lokalaviser: <https://lla.no/>

Mediebedriftenes Landsforening (MBL): <http://www.mediebedriftene.no>

NOU 2000: 15. (2000). *Pressepolitikk ved et tusenårsskifte*.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-15/id376239/>

Tabell 10.1. Aviser med tilbod på internett¹ ved utgangen av året eller januar året etter, for enkelte utvalde år

	2005	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aviser i alt	224	227	225	227	226	229	230	228	227	223	223	218
Oppdaterte nyheter, dagsavis ²	38	69	63	58	50	62	64	66	66	-	-	-
Oppdaterte nyheter, fådagarsavis ³	36	79	48	30	34	46	66	90	101	-	-	-
Vanleg nettavis ⁴	44	22	39	56	47	43	26	16	11	-	-	-
Vanleg eller oppdatert nettavis, i alt	118	170	150	148	131	151	156	172	178	179	184	186
Smal nettavis, notisavis	63	25	44	46	46	35	31	19	17	12	12	7
Felles lokal nyhetsteneste ⁵	-	-	-	-	-	-	4	6	6	6	5	5
Eigne nyheter i alt	181	195	194	194	191	186	191	197	201	197	201	198
Oppdaterte smakebitar, les meir	-	-	-	4	6	7	7	6	3	7	4	4
Eigen heimeside	24	21	20	19	20	21	21	15	12	12	9	9
Anna	2	1	4	5	4	9	11	10	10	8	5	3
Eigne opplegg i alt	207	218	218	222	221	223	226	222	220	218	219	214
Nettside med betalingsordning	-	-	-	5	..	27	55	125	151	175	183	190

¹ Oversikt gjevd dei betalte (papir-)avisene på internett. Gratisaviser og reine nettavisar er ikkje med. Aftenposten Aften er ikkje med. ² Krav til oppdatering for dagsaviser er strengare frå 2003 og framover. ³ Krav til oppdatering for fådagarsaviser er strengare frå 2008, og praktiseringa er innskjerpa frå 2010. ⁴ Minst fire eigne nyheitssaker er presenterte som meir enn ein kort notis. ⁵ Ny kategori frå Avisåret 2016. Felles nyhetsteneste ble rekna som anna i rapportane for 2014 og 2015.

Kjelde: Høst, Sigurd (2020), Papiraviser og betalte nettavisar 2019, Høgskulen i Volda.

Tabell 10.2. Talet på avisar og opplag¹ for ulike typar avisar, i 1 000 eksemplar

	2013		2014 ²		2015		2016		2017		2018 ³		2019	
	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag	Aviser	Opplag
Aviser i alt	229	2 230	230	2 151	228	2 041	227	2 018	223	2 141	223	2 321	218	2 317
Laussalsaviser	2	244	2	212	2	184	2	172	2	270	2	324	2	369
Storbyaviser ⁴	4	414	4	418	4	399	4	396	4	414	4	473	4	465
Nr.2-aviser i store byar	3	47	2	37	3	39	3	39	3	39	3	46	3	50
Riksspreidde meiningsberande avisar ⁵	8	173	8	171	8	169	8	170	8	172	8	173	8	108
Leiane lokale dagsaviser	53	712	54	685	53	637	52	629	49	625	47	659	46	663
Lokale dagsaviser, nr. 2	2	26	2	25	2	24	2	24	2	25	2	27	2	27
Lokale 2-3 dagarsaviser	84	380	84	368	77	341	77	339	76	343	75	360	76	379
Lokale vekeavisar	64	134	65	134	71	147	71	148	71	149	74	155	69	152
Nasjonale fådagarsaviser	9	99	9	101	8	100	8	102	8	104	8	104	8	104

¹ Gjeld berre trykte avisar og deira nettutgåver, og omfattar berre publikasjonar med minst ein utgåve per veke, og som vert rekna som avis i samsvar med avisdefinisjonen til Sigurd Høst (Høst 2004). Einskilde medlemmar av MBL og LLA vil difor ikkje vere rekna med i oversikta.² Reglane for berekning av opplag vart forandra frå og med 2014 slik at tala frå og med 2014 er samla nettopplag (papiroplag pluss digitale abonnement og kjøp av digitale utgåver).³ Frå 2018 vart det innført nyt regelverk for rapportering av opplag, sjå delkapittel 10.5. Tala frå og med 2018 er difor ikkje direkte sammenliknbare med tidlegare år.

⁴ Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. Nye opplagsreglar for 2014 har gjeve ein ekstraordinær auke for Aftenposten.

⁵ VG+ er inkludert i VGs totalopplag frå og med 2017. Dagens Næringsliv har ikkje ønskt å få målt opplaget i 2016, 2017, 2018 og 2019, og opplag er anslått for desse åra.

Kjelder: Høst, Sigurd (2020), Papiraviser og betalte nettavisar 2019, Høgskulen i Volda, Landslaget for lokalaviser (LLA), Mediebedriftenes Landsforening (MBL), medienorge.

Tabell 10.3. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aviser i alt	140	138	141	147	149	155	157	158	147
Nr. 2-aviser, ekskl. riksspreidde avisar ¹	25	24	25	23	19	23	27	28	24
Riksspreidde meiningsberande avisar	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Nr. 1 og aleineavisar	59	58	58	65	65	61	64	63	55
Vekeavisar, ekskl. nr. 2-aviser	51	51	53	54	58	62	61	62	61
Riksspreidde ukeavisar ²	-	-	-	-	-	4	4	4	2
Tilskotsbeløp i alt (1 000 kr)	281 355	287 568	307 789	308 246	303 246	313 046	312 866	313 000	318 000

¹ Inkluderer sju vekeavisar som er nr. 2-aviser på utgivarstaden. ² Morgenbladet, Korsets Seier, Dag og Tid og Norge i Dag fekk produksjonstilskot for første gong i 2016. Tidlegare fekk desse avisene tilskot frå Kulturrådet.

Kjelde: Medietilsynet.

Tabell 10.4. Vekepresse¹. Talet på blad og magasin og opplag per utgjeving, etter gruppe

Gruppe	2017		2018		2019	
	Talet på blad/ magasin	Opplag per utgjeving	Talet på blad/ magasin	Opplag per utgjeving	Talet på blad/ magasin	Opplag per utgjeving
I alt	57	1 683 898	58	1 544 004	51	1 355 780
Aktualitet, TV	5	231 285	5	215 320	4	201 760
Bil, båt, jakt og friluft	8	134 237	8	122 775	6	72 795
Bustad, interiør	12	336 801	13	307 327	13	294 280
Foreldre	2	21 128	1	16 436	1	13 741
Innsikt, økonomi	6	163 610	7	147 917	6	131 744
Kvinne	11	558 422	11	522 584	10	497 496
Mann	1	41 893	1	37 068	1	34 919
Helse, livsstil, mat	4	77 611	5	63 953	5	56 644
PC, lyd og bilette	4	20 502	3	19 276	3	18 043
Sport, reise	1	8 103	1	9 133	1	8 150
Teikneserie, ung	3	90 306	3	82 215	1	26 208

¹ Omfattar vekepresse som er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening.

Kjelde: Mediebedriftenes Landsforening.

Tabell 10.5. Fagpresse. Talet på periodika¹ og opplag per utgjeving, etter gruppe²

Gruppe	2015		2016		2017		2018		2019	
	Periodika	Opplag								
I alt ³	184	3 840 676	180	3 844 479	175	4 082 556	180	4 241 169	177	4 101 640
Landbruk og fiske	11	165 411	11	161 254	12	163 326	12	161 098	12	157 695
Industri, teknikk og handverk	34	914 553	30	965 155	30	890 816	30	1 010 744	28	862 396
Bygg og anlegg	13	349 987	13	343 373	12	341 630	12	340 992	11	337 385
Varehandel, hotell og storkjøkken	11	123 815	11	128 773	10	119 365	11	120 922	11	120 698
Transport og samferdsel ⁴	3	18 839	5	45 943	3	433 047	2	403 595	2	396 400
Tenesteyting, økonomi mv.	12	242 621	9	204 946	6	138 261	1	32 522	1	32 852
Offentleg verksemd, undervisning, forsking mv.	30	574 711	31	593 600	31	567 137	36	669 452	36	698 517
Helse-, sosial- og veteranærtenester	39	489 271	41	471 705	37	466 597	38	474 540	38	477 010
Kultur og fritid	31	961 468	29	929 730	34	962 377	38	1 027 304	38	1 018 687

¹ Omfattar berre medlemmer av Fagpressen. ² Grupperinga er utarbeidd av Fagpressen. ³ Medlemsblad med kontrollerte opplag. ⁴ Motor innmeldt med 400 000 i opplag i 2017.

Kjelde: Fagpressen

Tabell 10.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag¹

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Alle personar	14	11	11	9	2	1	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2
Kjønn																
Menn	14	12	11	9	0	0	0	1	1	1	1	2	2	2	2	2
Kvinner	14	11	11	10	3	2	3	2	0	0	1	1	2	1	1	2
Alder																
9-15 år	1	2	1	1	0	0	0	0	3	3	4	3	0	0	0	0
16-24 år	4	2	2	2	1	0	0	0	1	0	2	1	1	0	1	1
25-44 år	7	6	5	4	1	1	0	1	1	0	0	1	3	1	1	2
45-66 år	20	13	14	13	2	1	2	2	1	0	0	0	3	2	3	3
67-79 år	38	37	37	35	6	4	5	7	0	0	0	1	4	3	3	4
Utdanning																
Grunnskule	9	8	6	6	1	1	3	1	1	0	1	1	2	0	0	1
Videregåande skule	20	14	14	10	3	2	2	2	0	0	0	1	2	2	2	2
Universitet/høgskule, kort	14	13	13	13	2	1	1	1	0	1	1	3	2	1	2	1
Universitet/høgskule, lang	20	16	14	17	1	1	0	1	0	0	1	0	4	2	3	5
Yrkesstatus (16-79 år)²																
Yrkesgruppe 1-2	14	11	12	10	1	1	1	1	0	1	0	3	2	2	3	3
Yrkesgruppe 3	14	9	8	7	0	0	1	1	0	0	0	1	3	1	1	2
Yrkesgruppe 4-5	12	8	6	5	3	1	1	1	0	0	0	1	2	0	0	1
Yrkesgruppe 6-9	15	7	6	7	1	1	1	1	0	0	0	1	2	1	2	1
Elevar/studentar	2	1	3	2	0	0	0	.	1	0	1	1	2	1	0	3
Trygda/pensjonistar	34	29	30	27	6	3	6	4	0	0	0	1	3	3	3	4

¹ Gjeld dei ulike media sine papirutgåver. ² For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag¹. Prosent

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift				
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	
Alle personar	39	32	30	27	5	5	5	4	3	3	3	3	8	6	6	7	
Kjønn																	
Menn	37	31	30	25	2	2	2	2	5	3	4	4	8	7	7	6	
Kvinner	40	34	31	29	8	8	8	6	2	3	1	2	7	5	5	8	
Alder																	
9-15 år	8	10	8	7	1	1	0	1	13	16	12	14	1	1	0	0	
16-24 år	15	12	11	8	2	4	0	0	2	1	3	3	4	5	2	4	
25-44 år	28	24	20	18	3	3	2	1	4	2	2	2	8	5	5	6	
45-66 år	56	42	42	37	6	5	7	6	2	1	1	1	10	7	9	9	
67-79 år	73	72	67	69	14	13	16	15	0	1	1	0	11	9	10	11	
Utdanning																	
Grunnskule	29	26	17	21	4	5	7	3	2	2	2	3	4	3	2	2	
Vidaregåande skule	48	38	37	29	7	7	7	6	1	2	1	2	6	8	7	7	
Universitet/høgskule, kort	44	38	37	33	5	4	4	5	4	1	2	2	12	7	7	9	
Universitet/høgskule, lang	50	39	43	42	4	5	3	3	3	2	3	1	15	8	13	16	
Yrkesstatus (16-79 år)²																	
Yrkesgruppe 1-2	47	36	39	32	4	4	3	4	3	1	2	2	11	9	9	10	
Yrkesgruppe 3	41	33	29	27	3	2	3	2	3	2	0	1	8	7	7	8	
Yrkesgruppe 4-5	36	30	24	25	4	6	6	4	2	1	0	2	6	3	1	4	
Yrkesgruppe 6-9	34	29	23	25	4	3	3	2	2	2	0	3	6	3	4	5	
Elevar/studentar	11	8	12	8	1	5	1	0	3	2	2	2	5	6	3	7	
Trygda/pensionistar	67	60	55	56	14	12	14	13	0	1	2	2	11	8	9	9	

¹ Gjeld dei ulike media sine papirutgåver. ² For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 10.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, alder, menn og kvinner. Prosent

	Trykt avis	Nettavis	Anten trykt avis eller nettavis	Berre trykt avis	Berre nettavis	Både trykt avis og nettavis
2001	78	10	79	69	2	9
2002	77	12	79	67	2	10
2003	77	17	80	63	4	14
2004	75	19	79	60	4	15
2005	74	27	81	54	7	20
2006	74	31	82	51	8	23
2007	72	34	81	47	8	25
2008	68	35	77	42	9	26
2009	65	40	78	38	13	27
2010	64	43	80	37	16	27
2011	63	48	79	32	16	32
2012	55	49	77	28	22	27
2013	51	52	76	24	25	27
2014	49	54	75	21	26	27
2015	42	51	72	20	30	21
2016	39	56	73	17	34	22
2017	32	52	68	16	36	16
2018	30	51	64	11	20	31
2019	27	55	66	11	39	23
2019						
Kjønn						
Menn	25	58	67	9	42	24
Kvinner	29	51	64	13	35	22
Alder						
9-15 år	7	12	19	7	12	3
16-24 år	8	49	52	3	44	16
25-44 år	18	68	73	5	55	32
45-66 år	37	63	76	13	39	26
67-79 år	69	45	83	39	14	23

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

11. Film og kino

11.1. Nokre resultat

Noregs mest brukte kulturtildobd

Kinoverksemde har vore i endring gjennom fleire år. Digitaliseringa av kinoane er gjennomført, samstundes som det har skjedd ei kjedebanning av kinoanes eigarskap. Kino er Noregs mest brukte kulturtildobd utanfor heimen. 75 prosent av befolkninga gjekk ein eller fleire gonger på kino i 2019, ifølgje SSBs mediebarometer. Dette talet har vore stabilt sidan 2017 (SSB, 2020).

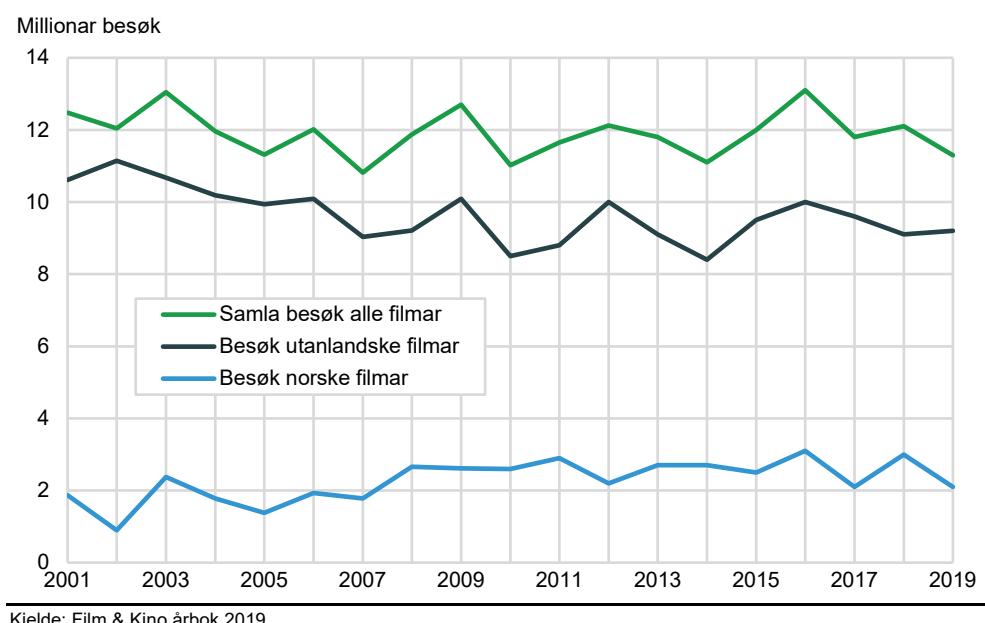
11.2. Kinobesøk og framsyningar

Nedgang i kinobesøket i 2019

I 2019 var det om lag 11,3 millionar selde kinobillettar i Noreg. Det er ein nedgang på litt over 825 000 kinobesøk frå året før. Kor mange som går på kino varierer frå år til år, og 2016 var eit år med rekordhøge 13,1 millionar vitjande på kino. Besøkstala for bygdekinoane syner den same utviklinga. Etter eit særleg godt år i 2016 med 154 000 selde kinobillettar gjekk besøkstalet ned til normalen i 2017, med 123 000 kinosjårarar. I 2018 steig besøkstalet til 133 000, før det gjekk ned til 111 300 i 2019, sjå tabell 11.1.

Dei nasjonale tala for 2019 svarar til 2,1 kinobesøk i snitt per innbyggjar, sjå tabell 11.1. Billettinntektene på kinoane var på om lag 1,30 milliardar kroner i 2019, sjå tabell 11.2.

Figur 11.1. Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar

Kjelde: Film & Kino árbok 2019.

Stor nedgang for norsk film

Nedgangen i kinobesøk låg på om lag 7 prosent totalt i 2019. Dei norske filmane hadde ein nedgang i besøk på 32 prosent, medan dei utanlandske filmane hadde nær 2 prosent fleire vitjingar i høve til året før.

18 prosent marknadsdel for norsk film

Tal for 2019 viser at dei norske filmane hadde omlag 2 millionar kinosjårar og at dei hadde 18 prosent marknadsdel av det totale kinobesøket. Dette er ein nedgang på om lag 7 prosentpoeng frå 2018. I toppåret 2016 var det 3,1 millionar besøk på norske filmar.

Amerikansk film stod for 65 prosent av kinobesøket i 2019, ein oppgang på 4 prosentpoeng frå fjoråret. Eit dårlegare år for norsk film kan ha gjeve ein høgre marknadsdel til amerikansk film.

Fire av fem på topp var amerikanske

Blant dei fem filmane som toppa besøksstatistikken for 2019 finn vi fire amerikanske og ein norsk film. «Løvenes Konge» var den mest sette filmen på kino i 2019, med om lag 618 000 selde billettar. Nummer to på besøksstatistikken var den amerikanske filmen «Avengers: Endgame» som vart sett av 520 000 personar. Vidare hadde amerikanske «Joker» 445 000 besök. På fjerde plass kom norske «Snekker Andersen og Julenissen: Den vesle bygda som glømte at det var jul» med 415 000 besök. På femte plass kom «Frost 2», med 388 000 besök. I årboka til Film & Kino for 2019 kan ein sjå heile lista med dei tretti mest sette filmane.

Kinobesøket for dei fem mest sette filmane i 2019 utgjer 21 prosent av det samla besøket for heile året. Det er det same talet som fjoråret. Dei siste fem åra har dette talet vore 18 prosent i gjennomsnitt.

Oppgang i talet på filmpremierar – framleis amerikansk dominans

257 nye filmar hadde premiere på norske kinoar i 2019. Dette er sju fleire filmar enn fjoråret og eit høgt tal samanlikna med tala for dei siste ti åra. Medrekna blant desse 257 filmane er filmar som er i ordinær distribusjon på kinoane, definert ved at filmen er vist på minst ti kinohus. Desse filmane stod for 99 prosent av besøket på filmar som vart vist for første gong i 2019. 25 av filmane var norske, mot 33 i 2018. Det var 100 amerikanske filmpremierar, 6 færre enn i 2018. Det har vore ein oppgang i kor mange europeiske filmar som vart vist på kino, frå 83 i 2018 til 100 i 2019. Auken skuldast at det har kome fleire filmar frå store filmland som Storbritannia og Frankrike, men òg fleire filmar frå Aust-Europa, og då særleg Polen og Litauen (Film & Kino, 2019). Samstundes vart 25 filmar ifrå land utanfor Europa og USA vist på kino. 16 av dei ikkje-europeiske filmane kom frå India, sjå tabell 11.3.

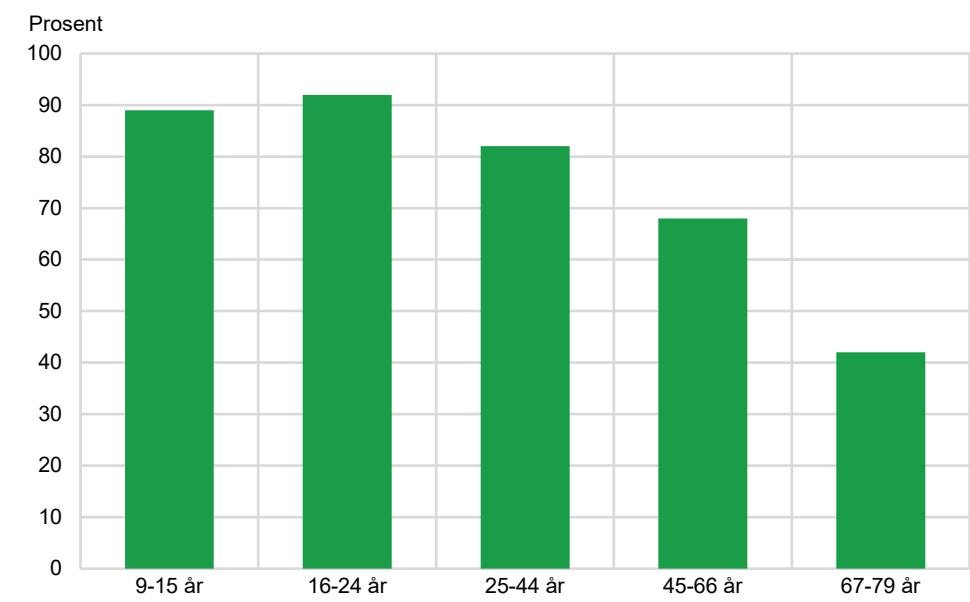
Fleire framsyningar og færre ser kvar

I 2019 var det i alt 419 000 framsyningar på norske kinoar, 21 000 fleire enn året før. Film og Kino forklarar auken med opninga av Nye Odeon og Vega Scene i Oslo, samt Odeon i Ålesund i 2018. Det har samstundes vore ein nedgang over fleire år i kor mange som ser kvar framsyning. Til dømes var det i 2001 i snitt 51 personar som såg kvar visning, medan det i 2006 var 40 personar, og ned til 27 i 2019. Det var 71 104 framsyningar av norske filmar i 2019, ein nedgang på om lag 6 000 frå 2018. Tabell 11.2 syner meir informasjon om kinobesøk.

Fleire eldre går på kino

75 prosent av befolkninga var i 2019 ein eller fleire gonger på kino dei siste 12 månadene, omkring det same som i 2018 då delen var 76 prosent. Dette viser tal frå Norsk mediebarometer 2019, sjå tabell 11.5. Publikummet etter alder har endra seg noko. Dei yngre går framleis mest på kino. Bland dei mellom 9-15 og 16-24 år var høvesvis 89 og 92 prosent på kino i løpet dei siste 12 månadene. Dei siste åra har fleire og fleire eldre byrja å gå på kino. I 2015 var 27 prosent av aldersgruppa 67-79 år på kino, medan det var 42 prosent i 2019 (SSB, 2020).

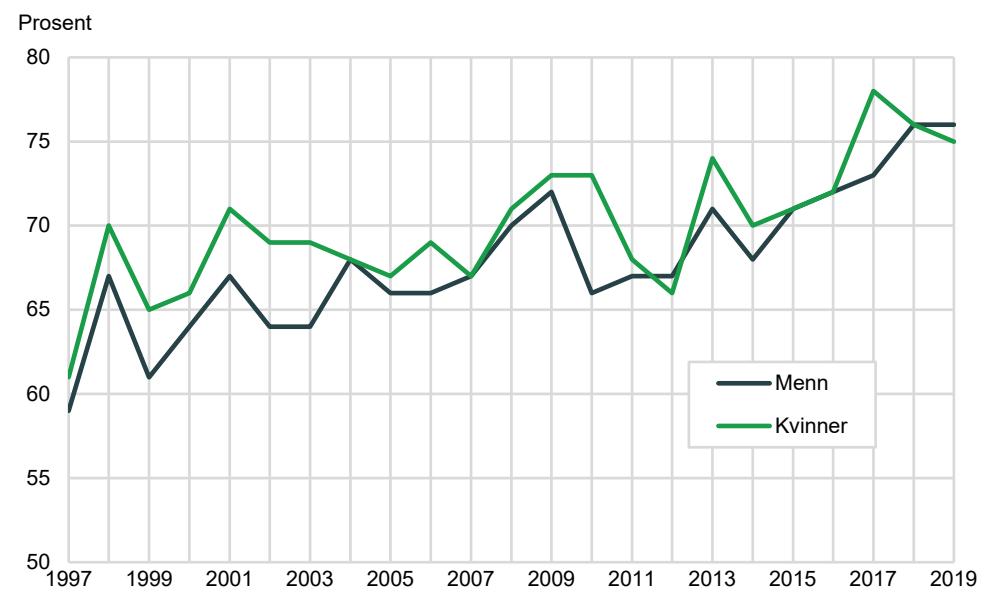
Aldersgruppa 9-15 og 16-24 år var dei som gjekk oftast på kino i 2019, med 4,0 og 4,1 kinobesøk i snitt. I 2018 var tala høvesvis 3,8 og 4,8. I 2004 var talet 8 kinobesøk i snitt for aldersgruppa 16-24 år. At dei unge går mindre hyppig på kino no i høve til tidlegare, kan ha å gjere med at dei har interesse av kultur i digital form, på mobil eller anna bruk.

Figur 11.2. Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter alder. 2019

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Kvinner og menn går like ofte på kino

I dei seinare åra har menn og kvinner stort sett gått like mykje på kino. I 2017 gjekk ein større del kvinner enn menn på kino, høvesvis 78 og 73 prosent. I 2019 er talet 76 prosent menn og 75 prosent kvinner som hadde sett film på kino dei siste 12 månadene.

Figur 11.3. Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter menn og kvinner

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

I dei større byane var det 82 prosent som gjekk på kino og i område med spreidd busetnad gjekk 66 prosent på kino dei siste 12 månadene (SSB, 2020).

Det er variasjonar i delen som går på kino, og kor ofte, mellom landsdelane. Av befolkninga i Oslo og Akershus var det 80 prosent som gjekk på kino dei siste 12 månadene, medan det på Austlandet elles var 73 prosent. I Trøndelag gjekk 75 prosent på kino, ein nedgang på ti prosentpoeng frå 2018, medan i Nord-Noreg og Vestlandet er tala høvesvis 72 prosent og 71 prosent. I Agder og Rogaland hadde 80 prosent vore på kino dei siste 12 månadene (SSB, 2020).

*Elevlar og studentar går
meir på kino*

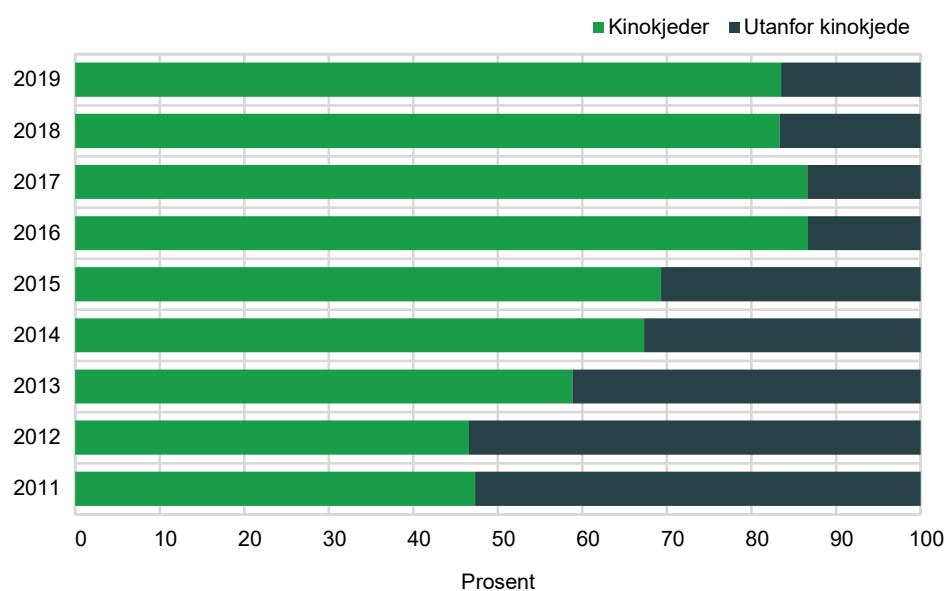
Elevlar og studentar, samt personar i yrke som krev akademisk, eller anna fagleg utdanning, er dei ivrigaste kinogjengarane samanlikna med andre grupper. Bland elevar og studentar har 91 prosent vore på kino dei siste tolv månadene. God hushaldsøkonomi og høg utdanning heng òg positivt saman med kinobesøk, sjå tabell 11.5.

11.3. Kinodrift

*Norske kinoar er i ein
kjededanningsprosess*

Over halvparten av kinoverksemda i Noreg er organisert i eit form for samarbeid. Det vil seie at mange kinoar som før var sjølvstendige, no inngår i ei større eining. Om lag 9 millionar av kinobesøka var på kinoar i ulike kjeder. Det utgjorde 84 prosent av alle kinobesøka i Noreg i 2019, nær det same som i 2018. Dei uavhengige kinoane hadde nær 17 prosent av besøka, det vil seie om lag 2 millionar, sjå figur 11.4.

Figur 11.4. Kinobesøk¹. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder

¹ Tala for 2018 og 2019 er ikkje direkte samanliknbare med tidlegare år sidan Kinoforbundet ikkje er med i Film & kino si årbok for desse to årgangane. Kjelde: Film & Kino årbok (2019).

*Kommunale og
private kinoar*

Norske kinoar kan vere kommunalt eigde, privat eigde eller ha delt eigarskap mellom kommunar og private. Kommunane kan eige kinoar aleine eller i felles eige med andre kommunar. Ved overgang til felles eige med private, vert kinoen registrert som kommunal dersom kommunen har minst 51 prosent eigardel.

Frå 2012 har dei kommunalt eigde kinoane gått frå å ha 83 prosent av kinobesøket, til 54 prosent i 2019. Nesten ein fjerdedel av marknaden vart flytta frå kommunalt til privat eigarskap då Nordisk Film kjøpte Oslo Kino og kinoane i Norsk Kinodrift i 2013. Talet på kommunale kinobygg har gått opp frå 142 kinoar i 2018 til 143 i 2019. Det er no 68 privateigde kinobygg mot 66 i 2018, og desse har 47 prosent av kinobesøket.

Fleire kinobygg – fleire salar

Over lengre tid har det vorte færre kinobygg. Totalt var det 227 kinobygg i 2006, medan det var 202 i 2016. I dei seinare åra har det generelt vore stor aktivitet og fleire oppgraderingar og nyetableringar, slik at talet på kinobygg i 2019 er oppe i 211. I 2019 var det i alt 483 salar, 13 fleire enn i 2018. 293 av kinosalane var kommunale og 190 var ikkje-kommunale. Det var til saman 81 612 sitjeplassar i kinoane.

Nedgang i besøk på bygdekinoane

Bygdekinoane, som er eit tilbod til dei mindre kommunane utan kino, fekk 1 prosent av kinobesøka. Bygdekinoen har også vorte digital. I 2019 var det om lag 111 270 besøk på bygdekinovisingane, ein nedgang på 16 prosent frå 2018, sjå tabellane 11.1 og 11.2. Det svake besøkstalet for norske filmar vert også synleg på bygdekinoane sitt resultat. Etter rekordåret 2016, med meir enn 154 000 besøkande, gjekk talet ned til 122 891 i 2017. I 2018 gjekk talet opp att til 133 113 besøkande. Bygdekinoen hadde 179 framsyningssråder i 2018, eit tal som gjekk opp til 181 i 2019. Bygdekinoen har 12 bilar med utstyr som kan vise film.

Besøkstala for 3D-film på kino har gått ned dei siste åra. 25 prosent såg 3D-filmar i toppåret 2011, og i 2015 var talet gått ned til 15 prosent. I 2019 stod 3D-film for 4,6 prosent av kinobesøka, noko som er ei nedgang på 1,3 prosentpoeng frå 2018. 3D-filmar stod for om lag 6 prosent av alle billettinntektene i 2019 mot 8 prosent i 2018. I alt 174 kinoar har 293 salar som kan vise 3D i Noreg. I tillegg kjem Bygdekinoen sine 12 mobile einingar som alle har 3D-utstyr (Film & Kino, 2019).

11.4. Produksjon og forvaltning av film, seriar og dataspel

Høgare produksjonstilskot frå Norsk Filminstitutt

Norsk filminstitutt (NFI) fordele til saman om lag 665 millionar kronar i 2019. Av dette gjekk 486 millionar kroner til utvikling, produksjon, lansering og etterhandstilskot til kinofilm, kortfilm, dokumentar, dramaseriar og dataspel. Det er noko meir i høve til året før, då dei fordele 447 millionar til same føremål (Norsk Filminstitutt, 2019).

Av dei 486 millionar kronene som vart innvilga i 2019, gjekk om lag 323 millionar kroner til formatet spelefilm. 20 millionar kroner gjekk til kortfilm og om lag 62 millionar gjekk til dokumentar. Dramaseriar fekk 58 millionar og dataspel vart tildelt 23 millionar (Norsk Filminstitutt, 2019).

Fordeling av tilskot til ulike typar ordningar er vist i tabell 11.4. Det kan vere noko avvik i den totale mengda innvilga midlar og attgjeving av tilskot i tabellen. Det kjem hovudsakleg av at nokre mindre ordningar ikkje alltid har vore inkluderte i tabellen, og at nokre innvilga midlar vert utbetalte i ratar over tid.

31 prosent av NFIs produksjons- og etterhandstilskot til barnefilm

Om lag 131 millionar, eller 31 prosent, av NFIs produksjons- og etterhandstilskot gjekk til barnefilm i 2019. Dette er ein auke på 8 prosentpoeng frå 2018. Det høgaste var i 2015 med 43 prosent. For å få etterhandstilskot må besøkstalet vere på minimum 35 000. I 2019 var dei tre best besøkte norske filmane på kino familiefilmar. «Snekker Andersen og julenissen: Den vesle bygda som glømte at det var jul», «Askeladden – i Soria Moria slott» og «Kaptein Sabeltann og den magiske diamant» hadde eit samla besøk på nærmere 900 000 (Film & Kino, 2019). Sjå Årsrapporten til NFI for 2019 for meir informasjon om tilskot til barnefilm.

Auke i statleg støtte til regionale filmtiltak

Regionale filmsenter og filmfond er etablerte av kommunar, fylkeskommunar og filmorganisasjonar for å byggje opp filmmiljøa i eigne regionar. 7 ulike filmsenter får statleg støtte. Til sammen fekk dei 57 millionar i 2019, om lag ein million meir enn i 2018.

I tillegg låg tilskotet til regionale filmfond på totalt 23 millionar kroner i 2019, fordelt på tre konsoliderte filmfond. Dette er ein auke på 2 millionar frå 2018. Dei statlege overføringane til regionale filmfond har vore på 10,5 millionar i heile perioden 2008-2013, men auka til 10,9 millionar i 2014 og 11,2 millionar i 2015. I 2016 auka løvvinga med 8,8 millionar kroner meir til den nye tilskotsordninga for regionale filmfond, sjå tabell 11.6 for andre tilskotsdetaljar.

11.5. Om statistikken

Film & Kino

Film & Kino er ein bransje- og medlemsorganisasjon for kommunale og private kinoar. Film & Kino vart stifta i 1917 under namnet Kommunale Kinematografers Landsforbund. Film & Kino driv òg Bygdekinoen, som er ein omreisande kino. Bygdekinoen vart oppretta i 1950. Den viser digitale filmar og tilbyr òg filmar i 3D.

Norsk filminstitutt

Norsk filminstitutt (NFI) er eit forvaltningsorgan som staten har for filmpolitikken, og som fungerer som rådgivar for staten i filmpolitiske spørsmål. NFI er underlagt Kulturdepartementet og forvaltar dei statlege verkemidla til utvikling, produksjon, lansering og formidling. NFI forvaltar midla i filmfondet som vert løyvde over statsbudsjettet. NFI forvaltar tilskotsordningar for spelefilm, kortfilm, dokumentarfilm, dramaseriar, og spel på ulike plattformer. NFI forvaltar òg insentivordninga og gjev tilskot til samproduksjonar med andre land. NFI legg til rette for deltaking på internasjonale festivalar, internasjonale finansieringsfora, salsmesser og marknader – og arrangerer kurs, seminar og kompetansehevande tiltak for den audiovisuelle bransjen. NFI driftar òg Cinemateket i Oslo. I tillegg har NFI ansvaret for regionale filmtiltak for born og unge samstundes som utbetaling og oversyn av tilskot til regionale filmsenter og regionale filmfond er delegert til NFI.

Omfang og samanlikningar

Statistikken over kinoaktiviteten omfattar alle kinoane i Noreg. Statistikken vert publisert i Film & Kinos årboknummer og på internetsidene, www.kino.no. Nokre tal for kinoane vert elles publiserte i KOSTRA. Film- og kinostatistikken kan samanliknast over tid og med film- og kinostatistikken i andre land.

Referansar

Film & Kino. (2019). *Årbok 2019*. Henta frå <https://www.kino.no/incoming/article1294921.ece>. Eldre årbøker blir òg nytta for å fylle tidsseriar.

Norsk Filminstitutt. (2019). *Årsrapport 2019*. Henta frå <https://www.nfi.no/statistikk/statistikk-analyse-og-rapporter>

Statistisk sentralbyrå. (2020). Norsk mediebarometer 2019. *Statistiske analyser 20(164)*. Henta frå <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norsk-mediebarometer-2019>

Meir informasjon

Bygdekinoen (<http://www.bygdekinoen.no/>)

Film & Kino: (<http://www.kino.no>)

Filmklubar der film, TV og spelprodusentar er medlemmar:
<http://www.produsentforeningen.no/>

Medietilsynet: (<http://www.medietilsynet.no>)

Norsk filminstitutt: (<http://www.nfi.no>)

Tabell 11.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke

	Besøk i alt	Besøk	
		Ved bygdekinoar	Per innbyggjar
2001	12 477 164	148 993	2,8
2002	12 041 422	130 637	2,7
2003	13 049 067	133 891	2,9
2004	11 966 254	145 791	2,6
2005	11 314 081	134 524	2,4
2006	12 012 493	148 058	2,6
2007	10 815 700	127 683	2,3
2008	11 869 449	129 816	2,5
2009	12 701 912	139 081	2,6
2010	11 020 954	120 079	2,3
2011	11 655 050	126 232	2,4
2012	12 124 008	115 908	2,4
2013	11 802 662	112 254	2,3
2014	11 085 134	123 648	2,2
2015	12 037 874	122 844	2,3
2016	13 125 068	154 150	2,5
2017	11 766 786	122 891	2,2
2018	12 122 109	133 113	2,3
2019	11 294 219	111 268	2,1
2019			
Østfold	536 080	1 421	1,8
Akershus	1 170 552	9 816	1,8
Oslo	2 315 095	1 203	3,3
Hedmark	285 830	7 006	1,4
Oppland	293 787	8 473	1,6
Buskerud	508 657	3 168	1,8
Vestfold	471 805	0	1,9
Telemark	304 892	6 762	1,8
Aust-Agder	170 628	7 672	1,4
Vest-Agder	409 089	1 457	2,2
Rogaland	1 061 230	2 552	2,2
Hordaland	1 208 532	15 336	2,3
Sogn og Fjordane	170 484	7 977	1,6
Møre og Romsdal	496 861	10 464	1,9
Trøndelag	1 011 331	10 937	2,2
Nordland	338 007	10 861	1,4
Troms Romsa	410 000	3 374	2,5
Finnmark Finnmárku	124 776	2 789	1,7
Svalbard ¹	.	.	.

¹ Personar busette på Svalbard er som regel registrert busette i ein norsk kommune og talet på besøk per innbyggjar er difor ikkje berekna.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 11.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform

	Kino-bygg i alt	Kinosalar/ fram-synings-stader ¹	Salar med digital-kino ²	Sitje-plassar	Framsyningar		Besøk			Billettinntekter		
					I alt	Av dette norske	I alt	Av dette besøk på norske filmar	Besøk på norske filmar	Besøk per fram-syning	I alt	Av dette norske filmar
2001	243	596	-	84 610	244 353	27 277	12 477	1 865	14,9	51,1	689,9	99,9
2002	249	600	-	85 913	250 062	22 899	12 041	897	7,4	48,2	706,6	47,7
2003	242	603	-	83 990	258 727	41 374	13 049	2 378	18,2	50,4	815,3	133,8
2004	240	625	-	85 047	267 269	34 629	11 967	1 777	14,8	44,8	782,1	107,1
2005	232	656	-	84 457	292 014	37 548	11 314	1 380	12,2	38,7	783,6	98,3
2006	227	649	-	82 630	303 251	47 365	12 013	1 928	16,0	39,6	852,0	130,1
2007	219	651	-	79 677	297 188	52 246	10 816	1 779	16,4	36,4	791,2	115,5
2008	218	661	49	79 177	307 249	56 722	11 870	2 657	22,4	38,6	917,7	202,5
2009	212	652	65	78 716	307 962	57 377	12 702	2 613	20,6	41,2	1 042,1	195,3
2010	210	651	250	79 238	316 073	68 021	11 021	2 564	23,3	34,9	954,0	198,2
2011	206	630	415	78 921	343 611	77 676	11 655	2 857	24,5	33,9	1 039,7	234,8
2012	196	583	415	76 195	346 009	50 674	12 124	2 164	17,8	35,0	1 110,1	184,5
2013	200	599	422	76 699	344 022	69 160	11 803	2 690	22,8	34,3	1 095,2	222,1
2014	199	596	424	76 975	354 122	75 986	11 085	2 708	24,4	31,3	1 082,1	232,3
2015	201	609	434	77 560	352 937	53 947	12 037	2 465	20,5	34,1	1 231,4	231,3
2016	202	617	439	78 414	370 711	67 102	13 125	3 143	23,9	35,4	1 375,2	310,8
2017	204	632	443	78 541	378 294	61 594	11 767	2 125	18,1	31,1	1 260,9	202,8
2018	208	649	470	81 565	398 382	76 780	12 122	3 048	25,1	30,4	1 376,0	326,6
2019	211	664	483	81 612	418 939	71 104	11 294	2 077	18,4	27,0	1 303,4	210,4
Kommunale ³												
kinoar i alt	143	293	293	52 458	222 557	37 247	6 040	1 161	19,2	27,1	671,7	114,1
Ikkje-kommunale												
kinoar i alt	68	190	190	29 154	192 310	32 344	5 255	861	16,4	27,3	621,2	91,1
Bygdekinor	-	181	-	-	4 072	1 513	111	55	49,8	27,3	10,5	5,2

¹Framsyningsstader er kombinasjonen av kinosalar og visningsstader for bygdekinoen. ²Gjeld berre kommunale og private kinoar. ³Pga. arbeid med omlegging av rapporteringsløysingar har Film & Kino ikkje heilt eksakte tal for fordeling mellom kommunale og ikkje-kommunale kinoar når det gjeld besøk, framsyningar og omsetning for 2019. Tala gir likevel eit rimeleg bilet av fordelinga.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 11.3. Langfilmpremiar, etter produksjonsland

Produksjonsland	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
I alt	196	201	199	211	232	254	250	257
USA	90	111	90	109	116	102	106	100
Noreg	25	26	36	26	27	35	33	25
Frankrike	18	13	19	19	17	19	17	23
Storbritannia	15	13	14	10	13	21	15	24
Sverige	8	8	7	7	8	9	4	7
Danmark	5	3	5	4	6	6	7	7
Tyskland	5	8	1	5	6	3	5	5
India	1	-	3	6	9	10	9	16
Italia	1	1	4	4	6	2	6	4
Belgia	4	1	2	-	1	8	6	0
Finland	-	-	-	-	-	4	1	2
Canada	2	2	5	2	-	3	2	2
Japan	1	1	3	3	4	3	3	2
Australia	2	-	1	3	1	1	7	1
Spania	1	3	-	-	4	1	1	1
Sør-Korea	1	-	-	-	1	3	-	2
Argentina	2	-	1	1	-	2	-	0
Island	3	1	1	1	3	-	3	5
Nederland	-	3	1	1	1	1	1	2
Chile	-	1	1	-	1	2	-	1
Russland	2	-	-	1	-	2	1	1
Andre land	10	6	5	9	8	17	23	27

¹Det totale talet på filmar i 2019. Filmar er lista ein gong, ikkje fleire, dersom det har vore samarbeid om ein produksjon.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 11.4. Norsk filminstitutt. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 1 000 kroner

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kortfilmar¹								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	11	6	6	9	9	4	5	8
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	1 820	460	1 598	2 008	1 892	404	1 186	1 175
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	23	28	25	28	27	29	26	36
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	16 085	24 185	16 630	17 592	19 398	18 556	14 137	17 377
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	27	16	27	34	33	27	25	26
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	572	441	796	1 157	912	865	893	1 079
Kinofilmar², fiksjon og dokumentar								
Talet på filmpremierar	23	24	34	23	25	35	33	21
Etterhandstilskot, talet på utbetalingar ³	34	47	51	41	53	48	37	38
Etterhandstilskot, samla utbetaling. Kroner	105 378	112 183	153 634	107 132	126 804	130 255	138 209	166 559
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	68	88	65	68	83	65	61	59
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	15 278	21 549	11 709	14 856	20 673	15 402	17 187	15 079
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	29	22	24	30	26	26	24	24
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	146 292	132 630	161 612	154 329	146 093	124 644	128 674	128 888
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	63	63	66	55	50	66	51	62
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	32 296	38 091	36 494	38 166	33 729	31 477	32 188	37 885
Dokumentar, enkeltstående (ikkje kino)								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	33	38	49	56	47	41	43	66
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	5 895	7 290	12 088	14 667	10 132	10 670	12 571	20 007
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	28	21	24	19	22	20	22	18
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	21 712	19 885	28 836	13 555	18 466	17 593	14 945	13 328
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	33	28	35	37	31	28	13	22
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	1754	1 809	1 705	1 692	1 713	1 918	1 110	1 314
Dokumentarseriar for TV⁴								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	-	2	-	2	-	4	5	3
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	-	500	-	300	-	825	1 250	1 125
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	-	5	1	1	2	2	-	1
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	-	3 444	725	700	450	700	-	500
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	-	2	-	5	2	2	2	-
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	-	127	-	138	65	20	396	-
Drama-seriar								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	13	13	14	18	17	34	42	47
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	2 675	6 125	3 930	5 450	4 700	9 035	14 745	13 232
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	8	8	3	11	7	9	10	8
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	29 100	41 250	6 500	50 250	33 300	46 600	44 600	44 300
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	6	7	11	10	9	7	10	6
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	383	212	293	272	1 596	479	830	466
Dataspel								
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	23	31	30	29	30	23	27	30
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner	15 000	20 696	20 335	20 080	20 276	19 020	19 875	23 050
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	5	25	21	32	42	30	21	5
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	527	3 174	2 955	3 392	4 350	2 617	3 870	296

¹ Fullførte kortfilmar har sjeldan "premiere". ² Spelefilm/kinofilm har minimum visingstid 72 minutt. Tala inkluderer også kortfilmar med kinodistribusjon, kinodokument og minoritets-/samproduksjonar med utlandet. ³ Etterhandstilskot er ein form for produksjonstilskot, men som blir gjeve på etterskot.⁴ Ingen tilskot til dokumentarseriar for TV i 2012. Men tilskot til dokumentar går òg over TV-produksjonar, enkeltståande, slik at dokumentarar har fått tilskot i 2012, berre ikkje seriar.

Kjelde: Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

Tabell 11.5. Besøk på kino, etter menn og kvinner, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. Prosent og gjennomsnitt

Prosentdel, alle	Prosent									Besøk i gjennomsnitt								
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2012	2013
Menn	67	71	68	71	72	73	76	76	3,1	3,4	3,5	3,0	2,8	3,0	3,1	3,1	4,1	
Kvinner	66	74	70	71	72	78	76	75	2,9	3,3	2,8	2,8	2,7	3,1	2,8	4,3		
Alder																		
9-15 år	86	91	93	89	89	93	92	89	3,8	4,1	4,0	3,9	3,5	4,1	3,6	4,0		
16-24 år	91	94	91	95	90	93	91	92	5,7	6,1	6,4	5,2	4,3	5,0	4,8	4,1		
25-44 år	74	81	79	80	81	85	84	82	3,5	3,6	3,4	3,1	3,3	3,7	3,4	3,5		
45-66 år	55	60	53	58	62	64	68	68	1,9	2,4	1,6	1,9	2,1	1,8	2,1	2,6		
67-79 år	32	41	31	27	40	40	44	42	0,9	1,3	1,0	0,7	1,2	1,1	1,2	1,7		
Utdanning																		
Grunnskule	52	61	58	61	66	70	72	72	2,6	2,9	4,0	2,9	2,9	3,1	3,1	2,8		
Vidaregående skule	62	65	61	62	63	66	69	65	2,7	3,0	2,6	2,4	2,2	2,4	2,5	2,5		
Universitet/høgskule, kort	72	81	75	79	78	80	80	79	3,3	3,4	3,1	3,0	3,0	3,3	3,1	3,6		
Universitet/høgskule, lang	74	79	78	82	81	83	83	84	3,4	4,4	3,2	3,2	3,2	3,6	2,8	3,7		
Yrkesstatus (16-79 år)¹																		
Yrkesgruppe 1-2	75	82	78	83	80	81	84	85	2,9	3,8	3,1	3,1	3,2	3,1	3,1	3,5		
Yrkesgruppe 3	75	82	79	72	82	83	80	82	3,7	3,6	3,3	3,1	2,6	3,6	3,1	3,4		
Yrkesgruppe 4-5	75	73	70	73	72	81	81	80	3,5	3,6	3,8	3,1	3,0	3,2	3,2	3,4		
Yrkesgruppe 6-9	62	66	65	66	66	71	68	68	2,9	2,9	3,1	2,3	2,4	3,0	2,5	2,4		
Elevar og studentar	91	91	93	92	92	95	89	91	5,4	5,3	5,5	5,1	4,5	5,0	4,5	3,9		
Pensjonistar ²	33	40	30	29	43	41	44	43	1,0	1,6	0,8	0,7	1,4	1,1	1,1	1,8		
Heimearbeidande	59	63	59	79	54	:	:	:	1,9	3,7	2,2	2,9	1,4	:	:			
Landsdel																		
Oslo og Akershus	71	81	80	81	76	82	78	80	3,8	4,0	3,9	3,7	3,4	3,5	3,3	3,4		
Austlandet elles	63	67	63	68	68	70	72	73	2,6	3,2	2,5	2,6	2,4	2,6	2,9	2,8		
Agder og Rogaland	71	73	69	70	76	74	77	80	3,3	3,2	2,9	3,0	3,0	2,9	2,7	3,8		
Vestlandet	65	70	68	65	71	73	74	71	2,8	3,2	2,9	2,5	2,5	3,1	2,5	2,7		
Trøndelag	67	75	69	72	71	81	85	75	2,7	3,4	3,3	2,9	2,5	3,1	3,3	3,2		
Nord-Noreg	62	70	61	65	64	73	73	72	2,8	2,9	3,9	2,3	2,6	3,3	3,1	3,3		

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 9.6. ² Omfattar personar med førtidspensjon, alderspensjon, attlevandepensjon, uførretrygd og overgangsstønad til einslege forsørgarar.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.6. Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 1 000 kr

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Filmsenter											
I alt	26 796	26 796	31 796	41 243	42 951	46 081	47 601	49 671	54 620	55 776	57 055
Nordnorsk filmsenter ¹	8 217	8 217	8 217	8 217	8 200	8 200	8 236	9 446	9 627	9 322	8 771
Vestnorsk filmsenter	6 479	6 479	7 229	8 267	8 200	8 596	9 970	10 250	10 668	10 792	11 462
Midtnorsk filmsenter	4 000	4 000	4 750	4 750	5 000	5 000	5 430	5 977	5 669	5 938	6 311
Østnorsk filmsenter	2 000	2 000	2 000	3 872	4 000	4 000	3 698	4 352	4 351	4 194	4 488
Filmkraft Rogaland filmsenter	2 000	2 000	3 500	4 757	4 700	4 700	4 589	5 030	6 223	7 460	7 029
Sørnorsk filmsenter	2 000	2 000	3 000	4 517	4 500	4 500	4 134	4 985	4 827	4 702	5 967
Viken filmsenter ²	-	-	-	4 100	5 300	7 927	8 282	9 631	13 255	13 368	13 028
Mediefabrikken i Akershus ³	600	600	600	-	-	-	-	-	-	-	-
Internasjonal samisk filmsenter (ISF)	1 500	1 500	2 500	2 763	3 051	3 158	3 262	-	-	-	-
Filmfond⁴											
I alt	10 500	10 867	11 226	20 001	20 229	20 775	23 300				
Film3	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 588	2 673	-	-	-	-
FUZZ	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 588	3 175	-	-	-	-
Filminvest Midt-Noreg ⁵	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 035	1 569	-	-	-	-
Filmkraft Invest	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 068	2 136	-	-	-	-
FilmCamp	2 500	2 500	2 500	2 500	1 600	2 588	1 673	-	-	-	-
Ikkje fordelt	-	5 000	4 011	-	900	-	-	-	-	-	-
Filminvest as ⁶	-	-	-	-	-	-	-	5 544	6 250	6 155	8 579
Mediefondet Zefyr	-	-	-	-	-	-	-	9 570	9 255	9 988	10 221
Filmfond Nord	-	-	-	-	-	-	-	4 887	4 794	4 632	4 500

¹ Nordnorsk filmsenter fekk som einaste regionale filmverksemde tilskot til drift fram til 2009, fordi filmsenteret hadde status som knutepunktinstitusjon.

² Viken filmsenter vart etablert 2011 og skal dekke fylka Vestfold, Buskerud, Østfold og Akershus. ³ Tilskotet for 2008 vart gjeve i post 78. Akershus vart dekt av Viken filmsenter. ⁴ Filmfonda er endra frå 2016 då dei vart konsolidert frå fem til tre nye store filmfond. ⁵ Filminvest Midt-Noreg het Midtnorsk Invest til 2013.

⁶ Film3 og Filminvest Midt-Noreg ble konsolidert til Filminvest i 2016.

Kjelde: Kulturdepartementet og Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

Tabell 11.7. Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond og Medietilsynet. Fondsavgift fordelt på kino og video. 1000 Kroner

	I alt	Fondsavgift	
		Kino	Video
2000 ¹	37 042	16 519	20 523
2001	40 613	16 113	24 499
2002	46 615	17 591	29 023
2003	56 094	18 681	37 413
2004	72 191	20 938	51 254
2005	80 374	17 985	62 389
2006	85 466	19 787	65 679
2007	95 100	19 486	75 613
2008	89 613	19 491	70 122
2009	89 872	23 008	66 865
2010	81 595	22 669	58 925
2011	78 179	24 124	54 055
2012	71 867	24 123	47 745
2013	57 742	24 185	33 556
2014	48 161	26 052	22 109
2015	43 226	26 765	16 461
2016	34 127	21 625	12 502
2017	38 427	29 761	8 666
2018	36 753	29 723	7 030
2019	32 644	28 880	3 764

¹ Frå år 2000 er avgifta for kinoframsynningar 2,5 prosent av brutto omsetning billettar, medan avgifta for video er på 3,50 kroner per selde eining. Dette ifølgje NOU 2001:5 Kino i en ny tid. Video til utleige har berre avgift ein gong.

Kjelde: Norsk Filmfond/Norsk Filminstitutt og Medietilsynet.

12. Lyd, video og allmennkringkasting

12.1. Nokre resultat

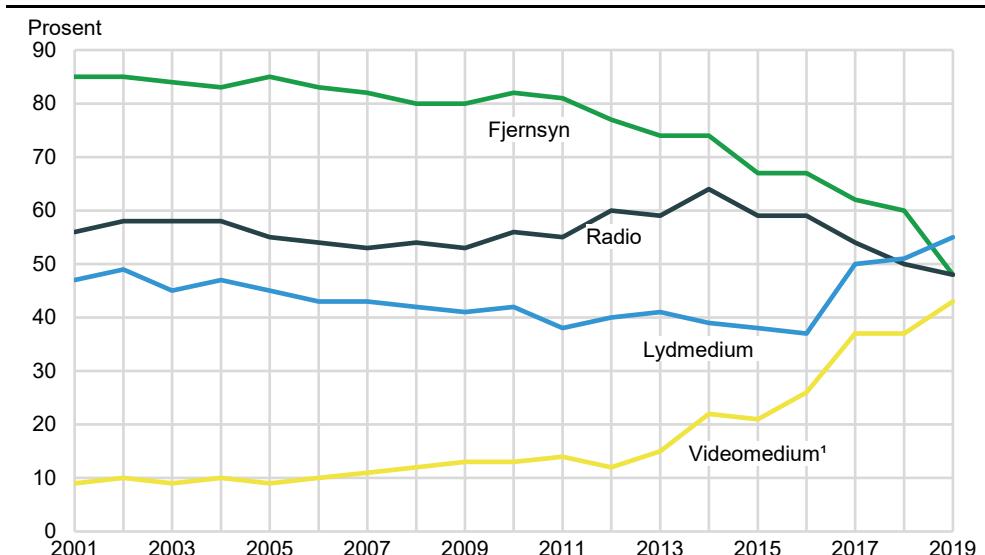
I dette kapittelet vert det presentert tal for diverse lyd- og videomedium, samt radio og TV, med fokus på dei radio- og TV-kanalane som har status som allmennkringkastarar. Internett vart nemnd i samband med lesing av aviser i kapittel 10, men vil òg verte omtala i dette kapittelet fordi internett vert brukt til lyd- og videomedium, til dømes for å strøyme filmar og høyre på nettradisjon. Dette kapittelet dekker riksringkasta fjernsyn og radio særskild.

Mediebruk i stadig endring

Mediebruken i befolkninga er i stadig endring i takt med innføring av nye plattformer og medietilbod. Delen av befolkninga som bruker fjernsyn og radio har stadig gått ned, medan delen som bruker videomedium (inkl. strøymetenester) har gått opp dei siste ti åra.

Ei viktig forklaring på denne utviklinga er auka tilgang og høgare omfang av medietilbod over internett, blant anna gjennom strøymetenester. Medverkande årsaker til nedgangen i delen av befolkninga som bruker radio dei tre siste åra, kan vere innføring av DAB-radio og auka konkurranse frå andre lydmedium.

Figur 12.1. Personar som har brukt ulike massemedium ein gjennomsnittsdag. Prosent

¹ Frå og med 2012 er betalte strøymetenester som Netflix omfatta av videomedium.
Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Norsk mediebarometer 2019.

Den langsiktige trenden for lydmedium har vore fallande sidan 2000, men gjekk opp att i dei siste tre åra. Oppgangen dei siste åra skyldast i hovudsak auke blant dei som nyttar nettbaserte lydmedium.

12.2. Bruk av lyd- og videomedium

Veksten i strøymde internettfiler held fram

I statistikken for lydmedium inngår både gamle og nye plattformer: Strøymde lydfiler over internett, lydfiler lasta ned frå internett, vinylplater, CD- og MP3-spelarar. Tal frå mediebruksundersøkingar dei siste åra viser at medan bruken av strøymde lyd- og videofiler over internett har auka frå år til år, har bruken av andre plattformer enten gått ned eller har, i beste fall, heldt seg stabil på eit lågt nivå, sjå tabellane 12.1 og 12.2.

Delen lyttarar som lytta til ulike avspelingssystem ein gjennomsnittsdag var nokså stabil frå 2018 til 2019 med nokon unnatak. Den største endringa var i delen lyttarar som lytta til podkast ein gjennomsnittsdag med ein auke på heile 9 prosentpoeng, frå 16 i 2018 til 25 prosent i 2019, sjå tabell 12.1.

Flest lyttarar brukte smarttelefon og strøyming frå nettet som avspelingssystem. På ein gjennomsnittsdag i 2019 hadde åtte av ti lytta til lydfiler på smarttelefon og sju av ti lytta til strøymde nettfiler, dvs. same nivå som året før. Ein gjennomsnittsdag i 2019 var det 79 prosent menn og 87 prosent kvinner blant dei som brukte lydmedium som lytta til lydfiler på smarttelefon. Smarttelefon som lydmedium var mest populær i aldersgruppa 16-24 år samanlikna med andre aldersgrupper.

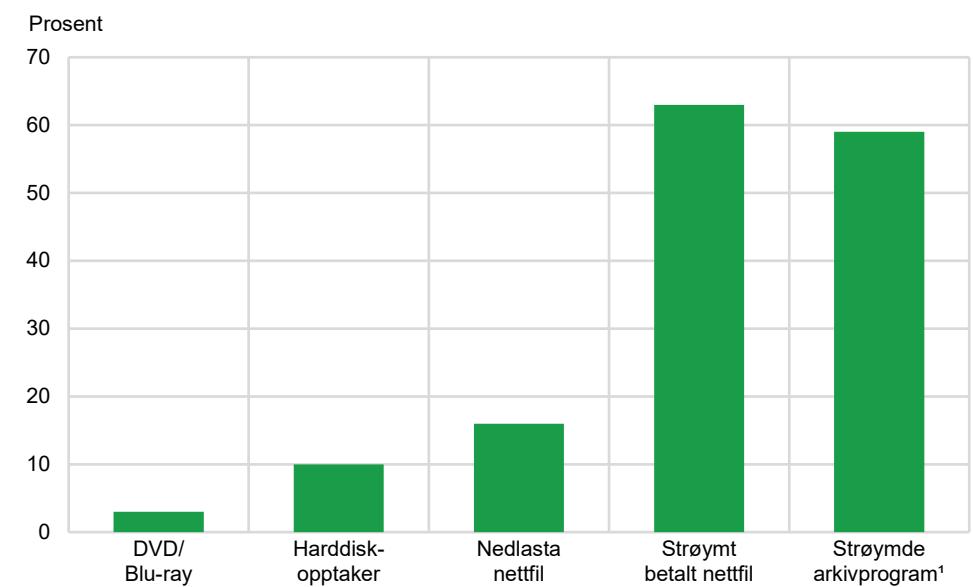
*Berre 3 prosent ser på
DVD/Bluray*

Delen brukarar av videomedium som hadde sett på DVD/Bluray ein gjennomsnittsdag var 58 prosent i 2010. Tilsvarende del var på berre 3 prosent i 2019, ein nedgang på 55 prosentpoeng i løpet av en tiårsperiode.

Bruken av videomedium gjekk opp i 2019 samanlikna med året før. I ein gjennomsnittsdag i 2019 såg 43 prosent av befolkninga videomedium, ein auke på 6 prosentpoeng frå 2018. I byrjinga av det siste tiåret, 2010, var det 13 prosent som såg videomedium.

Delen brukarar som strøymt betalt nettfil gjekk opp med 1 prosentpoeng frå 62 prosent i 2018 til 63 prosent i 2019, sjå tabell 12.2 og figur 12.2. Den største oppgangen i bruken av videomedium var i bruken av strøymde arkivprogram. 59 prosent av dei som brukte videomedium i 2019 strøymde arkivprogram, ein auke på 9 prosentpoeng frå året før. Arkivprogram kan til dømes vere program som ligg ute på NRK TV sine nettsider (NRK Nett-TV).

Figur 12.2. Delen brukarar av videomedium som har sett på ulike typar opptak ein gjennomsnittsdag. 2019. Prosent

¹ Omfattar òg program som er vist same dag.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Norsk mediebarometer 2019.

Tala i statistikken for videomedium gjeld både DVD/Blu-ray, harddiskopptakarar og filmfiler, anten lasta ned frå internett eller strøymde via internett og betalte for. Dei betalte strøymetenestene, som til dømes Netflix, vart inkluderte i videomedium frå og med 2012. Sidan den gongen har bruken av strøymde betalte nettfiler auka mogelegvis på kostnad av tradisjonelle medium som til dømes DVD og harddiskopptakarar.

Ein gjennomsnittsdag i 2019 var det 65 prosent kvinner og 62 prosent menn av dei som brukar videomedium som såg på strøymde betalte nettfiler. I aldersgruppa 16-24 år finn vi flest brukarar av strøymde nettfiler, der 75 prosent har strøymt betalte nettfiler ein gjennomsnittsdag. Lågast del finn vi i aldersgruppa 67-79 år kor 26 prosent har brukt strøymde betalte nettfiler ein gjennomsnittsdag.

12.3. Allmennkringkastarane: Radio og fjernsyn

*To allmennkringkastarar
i 2019*

2018 var det einaste året sidan starten av 1990-åra med berre NRK som allmennkringkastar i Noreg. Hausten 2018 inngjekk TV 2 ein femårig avtale med staten om å levere kommersielle allmennkringkastingstenester på TV frå 1. januar 2019 til 23. desember 2023. I 2019 blei det norske allmennkringkastingstilbodet dermed levert av NRK og TV 2 (Medietilsynet, 2020).

2019 var det siste året NRK blei finansiert gjennom ei kringkastingsavgift der NRK sjølv administrerte innkrevjing av avgifta. Stortinget sluttar seg til forslaget til regjeringa i *Mediestøttetemeldinga* (Kulturdepartementet, 2019) om å avvikle kringkastingsavgifta frå 1. januar 2020. Frå same tidspunkt blir NRK finansiert gjennom ei løvning over statsbudsjettet (Medietilsynet, 2020).

Allmennkringkastarane skal sikre eit mangfaldig radio- og fjernsynstilbod, og kanalane skal mellom anna kunne takast inn av heile befolkninga. Dei skal òg ta vare på interessene til både breie og smale grupper, og bidra til å styrke norsk språk, kultur og identitet. Allmennkringkasting skal ha som føremål å fylle ei demokratisk, kulturell og sosial rolle i samfunnet.

12.4. Radio

2017 var det siste året med allmennkringkastingskrav til kommersielle radioaktørar. Ingen kommersielle radiokanalar hadde konsesjon som allmennkringkastar i Noreg i 2019. NRK hadde fleire radiokanalar som har rapportert programstatistikk til Medietilsynet.

Dei tre NRK-kanalane NRK P1, NRK P2 og NRK P3 sende radio i om lag 26 300 timer. NRK har fleire radiokanalar i tillegg til dei tre kanalane som inngår i statistikken, og formidlar difor vesentleg fleire timer med radioinnhald enn det tabellane viser. Tematisk og sjangermessig er òg bredda større enn det som kjem fram i tabellane.

*NRK P1 brukar 40 prosent
av sendetida til
underhaldning*

Programtypen som hadde størst del av sendetida i NRK P1 i 2019 var underhaldning, med 40 prosent av sendetida. Musikkprogramma hadde 26 prosent av sendetida, og regionale sendingar hadde 15 prosent. Programtypen samfunnsspørsmål utgjorde berre 4 prosent av sendetida til NRK P1 i 2019, sjå tabell 12.3.

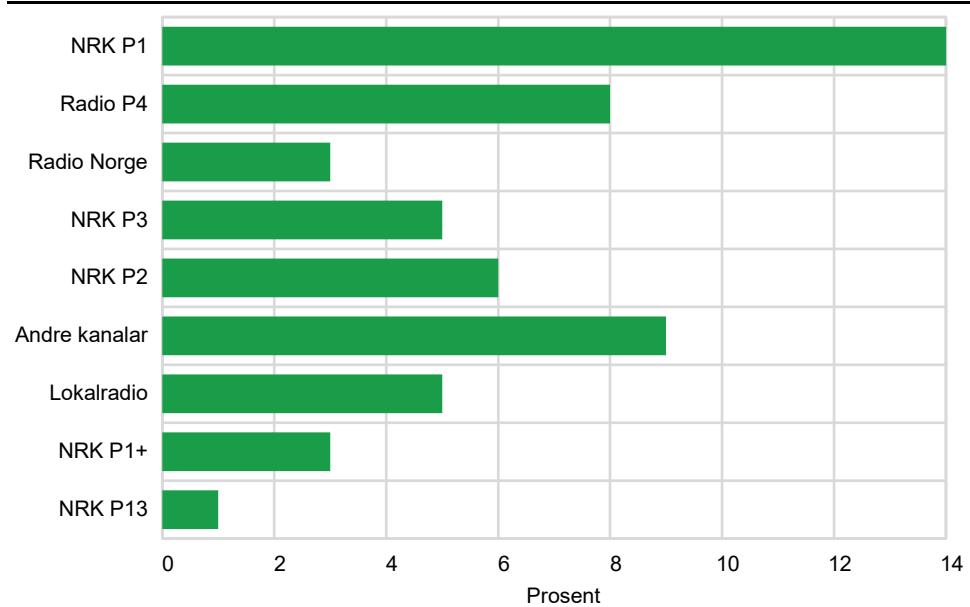
NRK P2 brukte 28 prosent av sendetida si på samfunnsspørsmål i 2019, nesten same nivå som året før. I 2018 hadde kunst, kultur og media den nest største sendeflata med 26 prosent, medan nyheiter utgjorde 12 prosent av sendetida. I 2019 gjekk delen med sendingar om kunst, kultur og media ned med heile 10 prosentpoeng og utgjorde 16 prosent av sendetida i 2019. Delen nyheiter auka derimot til det doble, nemleg 24 prosent, sjå tabell 12.4.

NRK P3 spelte musikk i underkant av 6 700 timer i 2019, noko som utgjorde så mykje som 76 prosent av sendetida i kanalen. Den andre store kategorien var underhaldning med omlag 1 700 timer, tilsvarande 19 prosent av sendetida, sjå tabell 12.5.

Enda lågare del lyttar på radio Etter mange år med nedgang, auka delen radiolyttarar for første gang i 2010. Lyttardelen nådde sin topp i 2014, då hadde 64 prosent av befolkninga lytta på radio ein gjennomsnittsdag. Denne oppgangen varte ikkje lenge. Lyttardelen gjekk ned igjen i åra som kom. I 2019 var delen på 48 prosent, 16 prosentpoeng lågare i høve til toppåret 2014. Nedgangen kan ha ein samanheng med auka konkurranse frå andre lydmedium, til dømes strøyming av musikk, podkast og lydbøker.

Figur 12.3 viser kor stor del av befolkninga som lytta til ulike radiokanalar i 2019. NRK P1 er framleis kanalen med størst oppslutning, med en dagleg lyttardel på 14 prosent av befolkninga. P4 er den nest mest populære kanalen, med ei oppslutning på 8 prosent. 5 prosent oppgjev at dei lytta til lokalradio ein gjennomsnittsdag, ein nedgang på 3 prosentpoeng frå 2018 (SSB, 2020).

Figur 12.3. Radiolytting for personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 2019

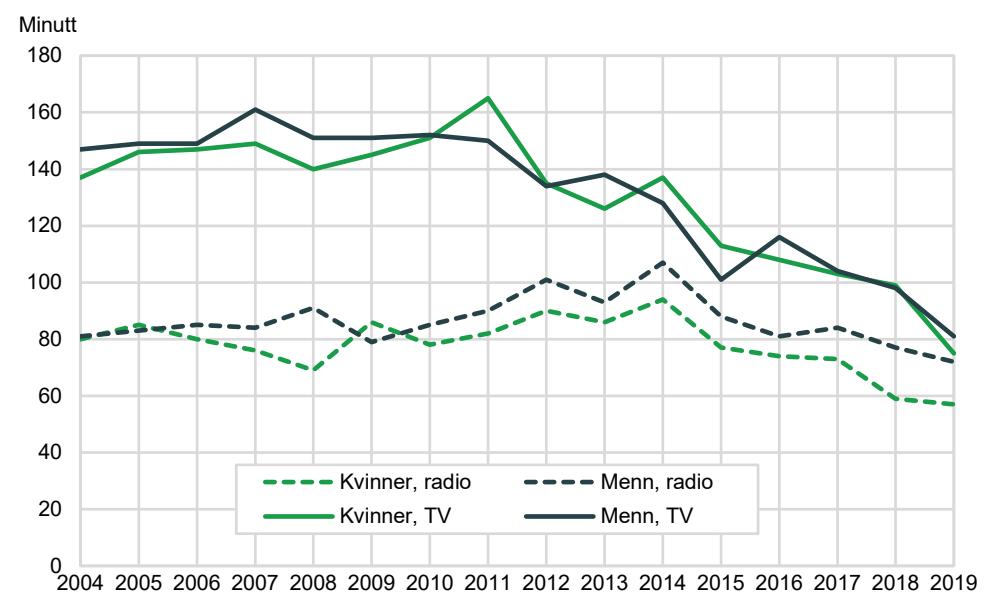

Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Norsk mediebarometer 2019.

Større del eldre enn unge lytta på radio ein gjennomsnittsdag i 2019. I aldersgruppene 67-79 år og 45-66 år lytta høvesvis 62 og 60 prosent på radio, medan same del var på 29 prosent i aldersgruppene 9-15 år og 16-24 år, sjå tabell 12.9.

Folk i aldersgruppa 67-79 år brukte definitivt fleire minutt på radiolytting i høve til andre aldersgrupper. Dei lytta i snitt 119 minuttar på radio ein gjennomsnittsdag i 2019. Til samanlikning brukte 9-15-åringar berre 12 minutt til same føremål.

Menn høyrd noko meir på radio i 2019 i høve til kvinner, 72 minutt på ein gjennomsnittsdag, medan kvinner høyrd 57 minutt, sjå figur 12.4 og tabell 12.10.

Figur 12.4. Tid brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag. Minutt

Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Norsk mediebarometer 2019.

12.5. Fjernsyn

*Stor nedgang i bruk av
lineær-TV*

Digitaliseringa av fjernsynssendingane inneber at meir og meir av fjernsynbruken vert strøyma over internett. Det gjer at ein ikkje er «avhengig» av å sjå fjernsynssendingane direkte på et bestemt tid. Difor har tradisjonell lineær fjernsynssjåing hatt ein til dels sterk nedgang dei siste åra. Konkuransen frå andre typar medium (til dømes strøymetenester) er ein annan grunn til denne nedgangen. Medan 60 prosent såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag i 2018, var det berre 48 prosent som gjorde det same i 2019, jamfør figur 12.1. Det vil seie at over halvparten av befolkninga ikkje lengre ser på direktesendt TV. Kvar nordmann såg i gjennomsnitt 78 minutt på lineær-TV i 2019, mot 98 minutt i 2018 og 104 minutt i 2017. Mange av programma som er tilgjengelege på TV, er òg tilgjengelege digitalt på nett og på strøyme-fjernsyn. Ein lågare del fjernsynssjåing tyder difor ikkje nødvendigvis på lågare interesse for program og fjernsynsseriar. Det viser derimot ein noko lågare bruk av lineær-TV som plattform.

*Om lag 23 700 timer
med TV-sending*

NRK sende om lag 23 700 timer fjernsyn i 2019, sjå tabell 12.6. På dei ulike kanalane er programtilbodet noko ulikt. NRK Super sender berre barneprogram og desse vert klassifiserte i ulike kategoriar. NRK har òg eit kontinuerleg oppdatert tilbod på nett (nrk.no/tv).

Tal frå *Allmennkringkastarrapporten* (Medietilsynet, 2020) viser at drama samanlagt utgjorde den største delen av programtilbodet på NRK1, NRK2 og NRK3. NRK3, med 50 prosent, hadde ein mykje høgare del drama enn NRK1 og NRK2 på høvesvis 24 og 8 prosent. Nyheter utgjorde 16 prosent av sendetida for desse tre kanalane samla sett. NRK2 hadde den største delen av nyheter på 23 prosent, ei nedgang på 3 prosentpoeng frå året før.

For NRK Super utgjorde animasjon 57 prosent, drama 24 prosent, underhaldning 13 prosent, dokumentarar 3 prosent, samisk innhald 2 prosent og undervisning 1 prosent av sendetida. (Medietilsynet, 2020).

I 2019 hadde NRK1 8 073 riksdekkjande sendetimar. Av dei innehold 24 prosent drama, 15 prosent nyheter og 15 prosent fritid/hobby/livsstil. Delen underhaldning utgjorde 9 prosent av programtilbodet på NRK1.

Av NRK2 sine 7 621 sendetimar vart det derimot sendt meir nyheiter og generell fakta/samfunn. Sendetimane inneholdt 23 prosent nyheiter og 22 prosent generell fakta/samfunn.

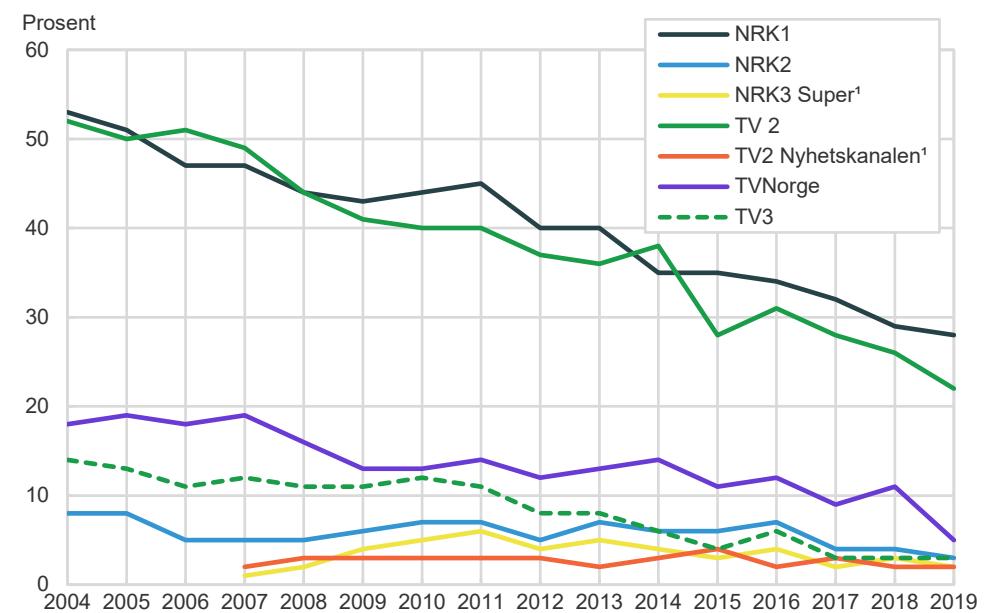
NRK3 og NRK Super delte sendetida i 2019 med høvesvis 2 694 og 5 274 timer. Som nemnt tidlegare, var drama den største kategorien med 50 prosent av sendetida på NRK3, sjå tabell 12.6 for tal på programtypar.

*Framleis ser flest på
NRK1 og TV2*

NRK1 og TV2 har framleis den største sjåardelen med høvesvis 28 og 22 prosent, men delen av befolkninga som ser på desse to kanalane ein gjennomsnittsdag har gått ned jamt og trutt sidan 2005. I 2019 gjekk sjåardelen til NRK1 ned med 1 prosentpoeng og TV2 gjekk ned med 4 prosentpoeng frå året før.

3 prosent av befolkninga såg på NRK2 ein gjennomsnittsdag i 2019, noko som er mindre enn halvparten av delen i 2005, då det var 8 prosent. TV2 Nyhetskanalen har til dømes den same sjåardelen i 2019 som i 2007. Sjå figur 12.5 og tabell 12.13 for alle kanalane vi har tal for.

Figur 12.5. Fjernsynssjåing for personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent

¹ Gjeld frå september 2007.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå, Norsk mediebarometer 2019.

I 2019 såg 49 prosent av mennene og 46 prosent av kvinnene på fjernsyn. Mennene brukte i gjennomsnitt 81 minutt til fjernsynssjåing på ein gjennomsnittsdag, medan kvinner brukte 6 minutt mindre, sjå tabell 12.11.

På ein gjennomsnittsdag i 2019 var det flest i den eldste aldersgruppa, 67-79 år, som såg på fjernsyn, 72 prosent. Dette kan delvis forklaast med at yngre aldersgrupper ofte ser fjernsynsprogram på anna vis enn på lineær-TV. I tillegg kan det tenkast at dei i eldre aldersgrupper har betre tid samanlikna med mange i yngre aldersgrupper. Aldersgruppa 16-24 år hadde lågast del som såg fjernsyn, med 34 prosent. Talet på minutt brukt til fjernsynssjåing viser ein klar tendens til at mengda fjernsynssjåing aukar med alderen. Aldersgruppa 67-79 år brukte i gjennomsnitt 162 minutt til fjernsynssjåing, medan aldersgruppa 9-15 år brukte 43 minutt, sjå tabell 12.12.

Målform i radio og fjernsyn

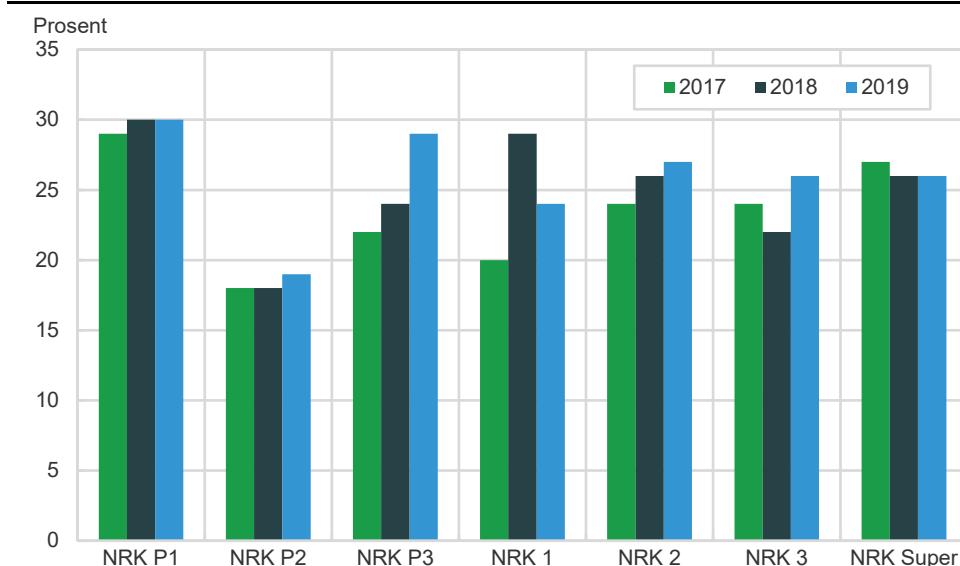
12.6. Kringkastingskrav

I følgje *Allmennkringkastingsrapporten 2019* (Medietilsynet, 2020) auka NRK den totale nynorskdelen med eitt prosentpoeng, frå 24 til 25 prosent. Den største auken var i NRK P3 frå 24 til 29 prosent og i NRK 3 frå 22 til 26 prosent. NRK P2 auka frå 18 til 19 prosent og NRK 2 frå 26 til 27 prosent. Den største nedgangen var i NRK1, frå 29 til 24 prosent. Denne kanalen stod i 2018 for den største auken i bruken av nynorsk, frå 20 til 29 prosent. NRK Super og NRK P1 hadde i 2019 ein nynorskdel på respektive 26 og 30 prosent, uendra frå 2018. Delen nynorsk på nrk.no auka frå 16 prosent i 2018 til 18 prosent i 2019.

Kravet til at NRK skal ha minst 25 prosent nynorsk må vere oppfylt for kvar enkelt medieplattform, altså både for TV, radio og nett. Det er såleis gjennomsnittet av nynorskdelane i dei ulike kanalane per plattform som gir grunnlag for å ta stilling til om NRK oppfyller kravet til at minst 25 prosent av innhaldet som blir publisert, skal vere på nynorsk. I 2019 var delen nynorsk i gjennomsnitt 26 prosent på TV, uendra frå 2018. For første gong på mange år auka delen nynorsk på nett, frå 16 til 18 prosent.

På TV og radio bereknar NRK delen nynorsk ved å inkludere all normert nynorsk og halvparten av dialektelen. NRK1 og NRK P1 inkluderer distriktsendingane. På nrk.no omfattar delen nynorsk berre publiserte artiklar på normert nynorsk.

Figur 12.6. Prosentdel nynorsk¹ i programtilboden på NRKs TV- og radiokanalar²

¹ Delen nynorsk på TV og radio inkluderer all normert nynorsk, og halvparten av dialektelen. ² Kanalar som er allmennkringkastarar.

Kjelde: Medietilsynet: Allmennkringkastingsrapporten 2020.

Kanalane har òg ein del som går inn under kategorien dialekt. Når NRK rapporterer nynorskdel til Medietilsynet inkluderer tala all normert nynorsk samt halvparten av dialektelen. I 2019 var 32 prosent av sendetida på radio og 15 prosent av sendetida på TV dialekt, sjå tabell 12.7.

**NRK oppfyller kravet for
norsk musikk**

NRK har frå 2018 auka kravet om at 35 prosent av musikken som spelast i NRK P1, P2 og P3 skal vere norsk, til 40 prosent. Medietilsynet skriv at: «I 2019 leverer NRK godt over kravet om 40 prosent norsk musikk i NRK P1 og P3, og delen i NRK P2 ligg rett i underkant av kravet.» (Medietilsynet, 2020, s. 155). I 2019 var delen norsk musikk for dei tre kanalane i gjennomsnitt 49 prosent.

**TV 2 oppfyller
konsesjonskrava**

I avtalen om levering av kommersielle allmennkringkastingstenester mellom staten og TV 2, stilles det fleire krav til TV 2, deriblant skal minst 50 prosent av programma vere norskspråklege og begge dei offisielle norske målformene skal nyttast. Delen norskspråklege program på TV 2 var på 60 prosent i 2019, 10 prosent meir enn kravet. TV 2 oppfylte òg kravet til målveksling ved at begge dei offisielle målformene er nytta i 2019 (Medietilsynet, 2020).

12.7. Om statistikken

Allmennkringkasting

Nokre av dei sentrale prinsippa som ligg til grunn for allmennkringkastinga er:

- Sendingane skal kunne takast inn av heile befolkninga.
- Sendingane skal innehalde ein variert programmeny med program for så vel breie som smale lyttar- og sjåargrupper, under dette born og unge, den samiske befolkningssgruppa, etniske og andre minoritetar.
- Det skal vere daglege nyheitssendingar og solid, jamleg orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
- Allmennkringkastingsprogramma skal medverke til å styrke norsk språk, identitet og kultur.
- Allmennkringkastingskanalane skal ha redaksjonelt sjølvstende.

I 2019 var NRK og TV 2 dei to allmennkringkastarane i Noreg.

Medietilsynet

Etter kringkastingslova (Kringkastingslova, 2019, § 2-13) er Medietilsynet pålagt å utarbeide ein årleg allmennkringkastingsrapport: «Medietilsynet skal utarbeide en årlig rapport om kringkasteres oppfyllelse av allmennkringkastingsforpliktelser. Medietilsynet kan ikke instrueres av Kongen eller departementet ved utarbeidelsen av slik allmennkringkastingsrapport». Medietilsynet har dermed som oppdrag å føre tilsyn med i kva grad allmennkringkastarane oppfyller allmennkringkastingspliktene sine. Tilsynet tek utgangspunkt i mellom anna allmennkringkastingsrekneskapane til dei respektive aktørane.

Medietilsynet fører òg tilsyn med andre område innanfor kringkasting, til dømes reklame og sponsing, vern av born og unge, med meir. Dei har styresmakt når det gjeld konsesjonar og registreringar for lokalkringkasting og annan type kringkasting.

I tillegg har Medietilsynet ei rolle når det gjeld å innhente og systematisere informasjon om eigartilhøve i media, for å medverke til å skape meir oversikt, merksemd og kunnskap om eigarforholda i norske media med heimel i lov om å vere open om eigarskap i media. Medietilsynet er òg klageinstans for fjernsynslisenssaker.

Mediebruksundersøkingane

Tala som omhandlar bruken av radio og fjernsyn, samt lyd- og videomedia, er henta frå Norsk mediebarometer 2018. Norsk mediebarometer er ein publikasjon som er basert på Statistisk sentralbyrå sine årlege undersøkingar om bruk av massemedium. I desse undersøkingane svarar eit representativt utval av befolkninga på om lag 1 800 personar i alderen 9-79 år på spørsmål om bruk av ulike massemedium.

Det er nytta kjennemerke yrkesstatus og utdanning i tabellane 12.1, 12.2, 12.9, 12.10, 12.11 og 12.12. Sjå delkapittel 9.6 for definisjonar av desse kjennemerka.

Referansar

Kringkastingslova. (2019). Lov om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester (LOV-1992-12-04-127). Henta frå <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-127>

Kulturdepartementet. (2019). *Mediestøttemeldinga*. (Meld.St.17 (2018-2019)). Henta frå <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-17-20182019/id2638833/>

Medietilsynet. (2020). *Allmennkringkastingsrapporten 2019*. Henta frå https://medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/allmennkringkasting/2019_allmennkringkastingsrapporten_tv-2-og-nrk.pdf

Statistisk sentralbyrå. (2020). Norsk mediebarometer 2019. *Statistiske analyser 20(164)*. <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/norsk-mediebarometer-2019>

Meir informasjon

Medienorge: <http://www.medienorge.uib.no>

Radio.no: <https://radio.no/>

Tabell 12.1. Delen lyttarar som har lytta til ulike avspelingssystem ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2007-2019. Prosent

	CD-spelar	Plate-spelar	MP3-spelar	Lydfil på PC	Lydfil på smarttelefon	Lydfil på nettrett	Nedlasta nettfil	Strøymd nettfil	Lydbok	Podkast
2007	64	4	35	40	-	-	-	-	-	-
2008	65	4	37	44	-	-	18	-	4	-
2009	56	3	42	43	-	-	43	-	5	-
2010	52	2	51	48	-	-	59	-	5	-
2011	47	2	53	50	-	-	51	35	4	-
2012	36	2	46	40	38	10	43	48	5	-
2013	34	1	43	38	50	14	42	55	5	-
2014	28	2	36	35	56	15	35	60	5	-
2015	22	2	24	26	71	13	31	68	5	-
2016	12	4	22	27	75	18	37	70	4	6
2017	11	3	5	16	76	8	31	70	6	13
2018	8	2	5	13	80	6	29	71	5	16
2019	8	2	3	13	82	8	25	71	8	25
2019										
Kjønn										
Menn	8	2	3	16	79	9	26	72	8	23
Kvinner	7	1	3	9	87	7	24	70	9	26
Alder										
9-15 år	6	1	2	12	89	15	27	69	9	11
16-24 år	3	2	4	17	91	5	31	81	5	26
25-44 år	6	2	3	13	82	4	23	74	10	32
45-66 år	15	3	4	8	71	11	20	62	9	19
67-79 år	26	0	0	14	61	37	26	29	7	15
Utdanning										
Grunnskule	6	2	5	16	82	8	30	81	4	16
Vidaregående skule	9	2	4	16	82	7	27	69	7	25
Universitet/høgskule, kort	11	2	1	9	80	6	18	67	11	33
Universitet/høgskule, lang	5	1	5	14	74	7	26	63	14	37
Landsdel										
Oslo og Akershus	7	2	3	15	78	8	25	70	8	28
Austlandet elles	8	2	2	14	81	9	21	71	9	23
Agder og Rogaland	4	1	1	13	87	7	23	70	6	22
Vestlandet	11	2	2	12	87	7	23	69	10	29
Trøndelag	8	1	2	12	87	8	34	74	6	18
Nord-Noreg	8	0	13	7	75	10	36	75	11	18

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.2. Delen brukarar av videomedium som har sett på ulike typar opptak ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2007-2019. Prosent

	DVD/ Bluray	Harddisk- opptakar	Nedlasta nettfil	Strøymt betalt nettfil ¹	Strøymde arkivprogram ²
2007	76	17
2008	56	18
2009	52	23	42
2010	58	31	23
2011	46	38	29
2012	49	30	25	11	..
2013	23	34	19	42	..
2014	19	21	11	60	..
2015	16	19	13	65	..
2016	6	11	9	70	27
2017	6	18	14	58	52
2018	6	15	15	62	50
2019	3	10	16	63	59
2019					
Kjønn					
Menn	2	11	19	62	60
Kvinner	4	9	13	65	59
Alder					
9-15 år	6	7	27	66	46
16-24 år	2	5	14	75	61
25-44 år	3	8	12	67	68
45-66 år	2	19	17	47	56
67-79 år	5	37	20	26	35
Utdanning					
Grunnskule	3	8	17	73	54
Vidaregåande skule	2	12	14	65	61
Universitet/høgskule, kort	3	13	12	56	68
Universitet/høgskule, lang	2	10	15	54	71
Landsdel					
Oslo/Akershus	2	9	14	70	63
Austlandet elles	5	14	18	62	56
Agder og Rogaland	3	10	21	64	55
Vestlandet	3	10	13	52	59
Trøndelag	2	11	11	64	65
Nord-Noreg	3	2	25	68	60

¹ inkluderer Netflix. ² Omfattar program som er vist same dag. Frå 2017 inkluderer dette òg program som ikkje vart vist på fjernsyn same dag.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.3. NRK P1¹. Sendetid, etter programtype

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Timar	Pro- sent												
I alt	8 760	100	8 760	100	8 760	100	8 760	100	8 760	100	8 760	100	8 760	100
Drama	75	1	70	1	80	1	71	1	2	0	2	0	7	0
Musikk	2 215	25	1 942	22	1 897	22	1 766	20	2 244	26	2 268	26	2 536	29
Kunst, kultur og media	-	-	-	-	-	-	1	0	-	-	-	-	-	-
Underhaldning	2 739	31	3 126	36	3 256	37	3 123	36	3 492	40	3 478	40	2 810	32
Heim, fritid og hobby	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vitskap	89	1	88	1	96	1	102	1	95	1	-	-	-	-
Religion og livsfilosofi	171	2	184	2	168	2	238	3	246	3	310	4	251	3
Samfunnsspørsmål	898	10	873	10	869	10	863	10	412	5	381	4	1 030	12
Nyhende	710	8	730	8	684	8	708	8	727	8	672	8	145	2
Portrett	120	1	65	1	46	1	69	1	-	-	-	-	21	0
Barneprogram	146	2	-	-	-	-	2	0	-	-	-	-	-	-
Regionale sendingar	1 339	15	1 328	15	1 404	16	1 264	14	1 271	15	1 306	15	1 513	17,3
Sport	251	3	314	4	254	3	371	4	271	3	226	3	64	1
Andre program	5	0	70	1	6	0	182	1	-	-	119	1	384	4

¹ Talet på timer heile døgnet. 24 timer i 365 dagar gjev 8 760 timer.

Rettet 28. juni 2021.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2019.

Tabell 12.4. NRK P2. Sendetid etter programtype

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Timar	Prosent												
I alt	8 759	100	8 760	100	8 760	100	8 755	100	8 760	100	8 762	100	8 761	100
Drama	200	2	224	3	219	3	177	2	234	3	245	3	25	0,3
Musikk	3 519	40	3 520	40	3 334	38	3 123	36	3 055	35	1 527	17	907	10
Kunst, kultur, media	2 078	24	1 661	19	1 932	22	2 001	23	1 704	20	2 233	26	1 361	16
Underhaldning	22	0	77	1	59	1	38	0	57	0,7	-	-	61	1
Heim, fritid og hobby	-	-	-	-	-	-	11	0	0	0	-	-	-	-
Vitskap	189	2	192	2	160	2	172	2	223	2	222	3	185	2
Religion og livsfilosofi	97	1	101	1	99	1	91	1	309	4	533	6	621	7
Samfunnsspørsmål	1 710	20	1 957	22	2 090	24	2 136	24	2 181	25	2 548	29	2 444	28
Nyheter	623	7	621	7	631	7	632	7	709	9	1 087	12	2 121	24
Portrett	77	1	125	1	107	1	62	1	173	2	199	2	588	7
Regionale sendingar inkl. Sámi Radio	121	1	101	1	108	1	92	1	22	0,3	-	-	5	0,1
Andre program	123	1	181	2	21	0	220	2	52	0,6	168	2	443	5

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2019.

Tabell 12.5. NRK P3. Sendetid¹, etter programtype

	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Timar	Prosent												
I alt	8 760	100	8 758	100	8 760	100	8 760	100	8 760	100	8 759	100	8 761	100
Musikk	5 505	63	5 776	66	5 930	68	5 636	64	6 116	70	6 920	79	6 673	76
Kunst, kultur, media	195	2	203	2	201	2	195	2	179	2	88	1	123	1
Nyheter	178	2	147	2	142	2	135	2	134	1,5	118	1	67	0,8
Underhaldning	2 321	27	2 161	25	2 051	23	2 155	25	1 697	20	1 511	17	1 693	19
Aktualitet og samfunn	542	6	349	4	318	4	316	4	504	6	102	1	11	0,1
Sport	-	-	-	-	-	-	37	0	-	-	-	-	-	-
Andre program	19	0	122	1	118	1	269	3	102	1	20	0	194	2

¹P3 går i samsending med P1 om natta.

Kjelde: Allmennkringkastingsrapporten 2019.

Tabell 12.6. NRK. Sendetid¹, etter fjernsynskanal og programtype. 2019

	NRK1		NRK2		NRK3		NRK Super	
	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent	Timar	Prosent
Riksprogram i alt	8 073	100	7 621	100	2 694	100	5 274	100
Barneprogram	-	-	-	-	-	-	5 274	100
Drama	1 961	24	622	8	1 333	50	-	-
Fritid/hobby/livsstil	1 206	15	839	11	448	17	-	-
Sport	966	12	457	6	55	2	-	-
Underhaldning	717	9	392	5	195	7	-	-
Nyheter	1 231	15	1 730	23	4	0	-	-
Generell fakta/samfunn	794	10	1 650	22	372	14	-	-
Natur og vitskap	580	7	843	11	161	6	-	-
Musikk	393	5	624	8	89	3	-	-
Kunst og kultur	199	3	408	5	30	1	-	-
Religion/filosofi	26	0	56	1	7	0	-	-

¹Dei regionale sendingane er ikkje med i sendetida. ²Alle program på NRK Super er barneprogram. Denne oversikta er grunna i prosentoverslag frå NRK sin årsrapport.

Kjelde: Allmennkringkastingsrapporten 2019.

Tabell 12.7. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. Prosent

	Radio				Fjernsyn			
	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt
2003	100	62	8	30	100	77	13	10
2004 ¹	100	55	3	42	100	63	6	32
2005	100	56	4	42	100	74	7	23
2006	100	57	5	38	100	71	8	22
2007	100	61	4	35	100	69	7	24
2008	100	63	6	31	100	76	7	18
2009	100	56	4	39	100	72	9	19
2010	100	62	5	33	100	75	9	16
2011	100	60	5	34	100	69	12	19
2012	100	59	6	35	100	73	15	12
2013	100	58	7	35	100	70	17	13
2014	100	66	9	25	100	71	16	13
2015	100	61	8	31	100	67	19	14
2016	100	63	8	30	100	67	16	17
2017	100	60	6	34	100	69	15	23
2018	100	63	8	29	100	67	20	14
2019	100	61	7	32	100	66	18	15

¹Ved overgangen til 2004 gjennomførte NRK følgjande praksis: Ein stiltre strengare krav til kva som vart rekna som bokmål og kva som vart rekna som nynorsk. Dersom det som skulle registrerast ikkje var tydeleg nok, vart det plassert i dialektkategorien.

Kjelde: Norsk rikskringkasting AS

Tabell 12.8. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag. Prosent

	2000	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Radio																		
NRK P1	27	26	29	26	24	25	26	23	23	24	26	25	23	20	20	19	14	14
NRK P1+	2	2	2	3	3	3
NRK P2	4	5	4	4	4	3	5	4	4	6	5	7	6	5	7	5	5	6
NRK P3	8	6	5	5	6	5	7	6	7	7	9	10	12	11	10	7	6	5
NRK P13	1	1	1	1	1
Radio P4	19	21	16	17	17	16	13	17	18	15	16	15	19	16	18	13	10	8
Radio Norge	.	.	6	5	5	5	3	8	8	8	8	9	11	9	10	7	4	3
Lokalradio	11	14	11	9	10	11	8	7	8	6	6	6	5	5	5	6	8	5
Andre kanalar	2	3	2	3	3	3	6	3	4	5	4	4	5	5	6	8	10	9
DAB-radio	13	13	19	24	25	33
Fjernsyn																		
NRK1	50	52	53	51	47	47	44	43	44	45	40	40	35	35	34	32	29	28
NRK2	9	7	8	8	5	5	5	6	7	7	5	7	6	6	7	4	4	3
NRK3 Super	21	2	4	5	6	4	5	4	3	4	2	3	2
TV2	51	56	52	50	51	49	44	41	40	40	37	36	38	28	31	28	26	22
TV2 Nyhetskanalen	2	3	3	3	3	3	2	3	4	2	3	2	2
TVNorge	15	18	18	19	18	19	16	13	13	14	12	13	14	11	12	9	11	5
TV3	14	13	14	13	11	12	11	11	12	11	8	8	6	4	6	3	3	3
Svensk TV3	1	2	1	1	1	1	1	1
Lokal TV4	1	1	1	0	1	1	0	1
TV2 Zebra	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	0
TVN Fem	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Viasat 4	6	4	4	1	1	2	1	1	2	1	1
Andre kanalar	10	12	12	13	15	17	22	23	18	20	18	18	16	14	16	18	17	10

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.9. Personar som høyrer på radio ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel. Prosent

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prosentdel i alt	53	56	55	60	59	64	59	59	54	50	48
Kjønn											
Menn	52	56	57	60	60	65	60	60	54	53	49
Kvinner	54	55	52	60	58	62	57	58	55	47	47
Alder											
9-15 år	22	33	31	36	31	42	28	29	25	25	29
16-24 år	45	46	48	43	40	55	47	44	37	33	29
25-44 år	58	59	57	64	61	65	62	62	60	51	49
45-66 år	63	65	59	72	71	72	71	70	64	61	60
67-79 år	52	55	64	66	72	69	65	62	66	62	62
Utdanning											
Grunnskule	46	46	50	55	56	60	56	48	50	43	37
Vidaregåande skule	57	59	56	62	61	68	64	68	62	56	56
Universitet/høgskule, kort	62	61	60	66	67	70	67	65	62	56	55
Universitet/høgskule, lang	62	64	65	72	66	67	68	61	56	55	53
Yrkesstatus¹ (16-79 år)											
Yrkesgruppe 1-2	64	67	63	72	68	68	68	65	63	57	56
Yrkesgruppe 3	66	62	55	70	68	68	73	70	63	60	58
Yrkesgruppe 4-5	53	55	58	59	59	66	57	63	55	51	43
Yrkesgruppe 6-9	60	64	57	71	69	79	70	68	71	57	64
Elevar og studentar	42	45	50	35	34	49	49	39	32	28	27
Trygda og pensjonistar	53	53	61	67	69	69	57	64	62	56	56
Landsdel											
Oslo og Akershus	50	55	51	56	57	58	55	59	51	45	43
Austlandet elles	51	57	54	62	62	69	59	60	59	53	5
Agder og Rogaland	59	58	54	58	58	64	62	63	56	48	48
Vestlandet	55	53	56	61	61	62	58	53	50	49	49
Trøndelag	55	59	58	62	60	66	65	61	47	55	53
Nord-Noreg	50	51	58	63	55	64	60	53	64	54	50

¹For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.10. Minutt brukt til radiolytting ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Minutt totalt	82	81	86	96	90	100	83	78	78	68	65
Kjønn											
Menn	79	85	90	101	93	107	88	81	84	77	72
Kvinner	86	78	82	90	86	94	77	74	73	59	57
Alder											
9-15 år	10	16	15	18	20	19	15	12	11	14	12
16-24 år	49	55	65	60	55	67	51	43	33	44	21
25-44 år	85	83	82	100	87	93	75	78	80	57	62
45-66 år	113	110	109	119	116	141	118	98	103	93	89
67-79 år	106	97	121	143	132	138	123	114	128	110	119
Utdanning											
Grunnskule	84	73	84	99	98	106	91	72	84	72	66
Vidaregåande skule	106	102	114	122	114	129	108	110	113	95	97
Universitet/høgskule, kort	86	84	72	96	89	106	79	73	71	61	61
Universitet/høgskule, lang	69	77	80	81	70	77	61	56	53	46	50
Yrkesstatus¹ (16-79 år)											
Yrkesgruppe 1-2	73	85	85	91	80	81	73	66	68	54	52
Yrkesgruppe 3	92	80	64	92	71	92	102	88	79	63	74
Yrkesgruppe 4-5	82	72	96	85	86	88	89	81	82	76	65
Yrkesgruppe 6-9	140	140	131	175	163	192	145	120	154	132	142
Elevar og studentar	27	28	39	25	31	41	24	33	21	17	13
Trygda og pensjonistar	114	110	126	146	141	162	109	128	131	108	105
Landsdel											
Oslo og Akershus	66	79	70	78	73	74	66	71	67	50	52
Austlandet elles	88	79	94	107	107	110	82	93	96	78	74
Agder og Rogaland	83	80	88	79	95	105	91	83	56	57	55
Vestlandet	91	71	83	98	82	94	84	59	73	65	58
Trøndelag	82	100	107	101	100	121	87	87	69	87	88
Nord-Noreg	86	96	89	131	75	125	106	67	121	95	84

¹For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.11. Personar som ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning yrkesstatus og landsdel. Prosent

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Prosentdel i alt	80	82	81	77	74	74	67	67	62	60	48
Kjønn											
Menn	80	83	81	76	76	73	66	68	62	58	49
Kvinner	81	81	81	77	73	74	68	66	61	63	46
Alder											
9-15 år	86	82	89	83	82	70	67	67	67	61	46
16-24 år	75	79	74	67	60	56	53	54	42	40	34
25-44 år	78	80	76	71	70	71	63	62	54	49	35
45-66 år	81	84	83	80	79	80	74	73	69	70	60
67-79 år	86	90	91	88	86	91	86	81	83	86	72
Utdanning											
Grunnskule	81	86	82	81	78	74	67	62	54	55	41
Vidaregåande skule	80	85	82	74	74	74	70	72	69	62	56
Universitet/høgskule, kort	79	79	80	78	75	77	69	67	61	63	49
Universitet/høgskule, lang	76	75	77	75	71	74	60	66	51	58	45
Yrkesstatus¹ (16-79 år)											
Yrkesgruppe 1-2	74	78	81	76	74	76	68	68	58	60	47
Yrkesgruppe 3	84	81	76	73	72	71	71	69	56	55	46
Yrkesgruppe 4-5	80	82	81	76	75	73	68	61	58	56	40
Yrkesgruppe 6-9	78	85	79	71	70	72	62	69	68	58	55
Elevar og studentar	73	79	75	67	62	57	59	50	41	42	32
Trygda og pensjonistar	87	88	90	88	86	90	82	81	79	81	65
Landsdel											
Oslo og Akershus	78	80	76	76	71	68	65	65	57	54	44
Austlandet elles	80	86	83	79	76	79	72	70	65	64	44
Agder og Rogaland	77	80	82	73	76	69	63	68	61	57	53
Vestlandet	82	82	84	79	78	74	67	69	62	62	56
Trøndelag	85	84	82	78	68	79	72	67	60	64	45
Nord-Noreg	83	83	83	72	75	75	65	62	70	64	48

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.12. Minutt brukt til fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Minutt totalt	148	152	157	134	132	132	107	112	104	98	78
Kjønn											
Menn	151	152	150	134	138	128	101	116	103	98	81
Kvinner	145	151	165	135	126	137	113	108	68	99	75
Alder											
9-15 år	115	105	114	95	103	74	62	62	50	60	43
16-24 år	128	133	135	105	92	82	69	66	81	65	44
25-44 år	143	143	142	119	117	117	99	102	128	75	51
45-66 år	155	165	170	154	145	154	123	135	196	117	104
67-79 år	201	206	221	192	212	236	181	165	104	181	162
Utdanning											
Grunnskule	171	173	178	168	151	154	120	102	131	104	75
Vidaregåande skule	164	174	177	146	150	147	126	142	96	118	103
Universitet/høgskule, kort	138	144	152	136	122	137	105	101	79	96	78
Universitet/høgskule, lang	121	121	126	102	110	111	79	113	116	77	69
Yrkesstatus¹ (16-79 år)											
Yrkesgruppe 1-2	125	130	131	114	111	117	95	107	76	84	68
Yrkesgruppe 3	141	141	150	118	110	120	104	108	99	79	83
Yrkesgruppe 4-5	150	149	160	148	135	132	106	107	112	98	57
Yrkesgruppe 6-9	159	160	153	128	129	123	100	125	54	103	95
Elevar og studentar	100	122	137	93	107	90	67	61	185	59	41
Trygda og pensjonistar	207	209	224	202	212	228	189	175	.	178	146
Landsdel											
Oslo og Akershus	140	149	146	136	127	120	101	106	114	86	65
Austlandet elles	163	156	170	142	143	149	123	122	106	110	75
Agder og Rogaland	129	142	144	117	133	136	85	107	106	87	84
Vestlandet	146	149	157	140	136	119	112	108	94	96	94
Trøndelag	153	168	163	130	113	137	130	123	119	96	82
Nord-Noreg	152	153	163	129	122	128	81	102	104	127	79

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå delkapittel 9.6.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.13. Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent

	NRK1	NRK2	NRK3 Super ¹	TV2	Nyhetskanalen ¹	TV2	TVNorge	TV3
2004	53	8	.	52	.	.	18	14
2005	51	8	.	50	.	.	19	13
2006	47	5	.	51	.	.	18	11
2007	47	5	1	49	2	19	12	
2008	44	5	2	44	3	16	11	
2009	43	6	4	41	3	13	11	
2010	44	7	5	40	3	13	12	
2011	45	7	6	40	3	14	11	
2012	40	5	4	37	3	12	8	
2013	40	7	5	36	2	13	8	
2014	35	6	4	38	3	14	6	
2015	35	6	3	28	4	11	4	
2016	34	7	4	31	2	12	6	
2017	32	4	2	28	3	9	3	
2018	29	4	3	26	2	11	3	
2019	28	3	2	22	2	5	3	

¹ Gjeld frå september 2007.

Kjelde: Norsk mediebarometer 2019, Statistisk sentralbyrå.

13. Idrett og friluftsliv

13.1. Medlemskap

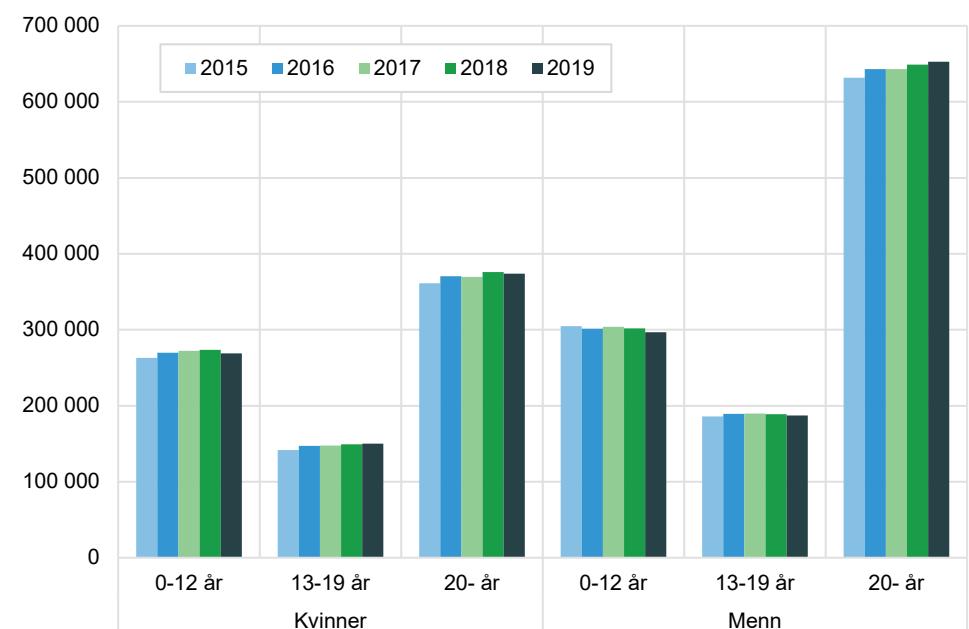
1,9 millionar ordinære medlemskap i Norges idrettsforbund i 2019

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er Norges største friviljuge organisasjon. Medlemskapstala i NIF per 31. desember 2019 viser at det var drygt 1,9 millionar ordinære medlemskap dette året. Medlemskap er i denne publikasjonen summen av medlemmer i kvar einskild klubb og ikkje talet på personar som totalt er medlemmer i den organiserte idretten. Meir om friviljug arbeid finn ein i kapittel 2.

Etter ein nedgang i medlemskapstala i 2015 på grunn av det nye rapporterings-systemet, auka talet på medlemskap fram til 2018. I 2019 gjekk talet ned med om lag 8 600 medlemskap. Tidleg på 2000-talet var fordelinga mellom kvinner og menn høvesvis 38 og 62 prosent, medan fordelinga dei fem siste åra har vore 41 prosent for kvinner og 59 prosent for menn.

Ser ein nærmare på tala viser det seg at delen kvinner er lågast i aldersgruppa 20 år og eldre med 36 prosent. I aldersgruppa 13-19 år var 45 prosent jenter og i aldersgruppa 0-12 år var 48 prosent av medlemmene jenter. Figur 13.1 syner at talet på medlemskap gjekk ned for både menn og kvinner i 2019. Samstundes auka talet på medlemskap for jenter i alderen 13-19 år. For menn i aldersgruppa over 20 år var det òg auke i medlemskapet det siste året.

Figur 13.1. Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter kjønn og alder. 2015-2019

Kjelde: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

I 2019 var 53 prosent av medlemskapet i NIF i alderen 20 år og over. I aldersgruppa 0 til 12 år finn ein 29 prosent av medlemskapet. I Rogaland idrettskrins var 37 prosent av medlemskapet i denne aldersgruppa. I den andre enden var Vestfold og Telemark der aldersgruppa 0-12 år utgjorde 25 prosent av medlemskapet.

Troms og Finnmark idrettskrins var i 2019 den idrettskrinsen med høgaste del kvinnelege medlemskap med 44 prosent. Vestfold og Telemark og Viken idrettskrins hadde den lågaste kvinnedelen med 39 prosent.

**957 000 medlemskap i
Norsk Friluftsliv i 2019**

Nordmenn er glade i å gå på tur, vere ute i friluft og halde på med ulike friluftsaktivitetar, sjå delkapittel 13.2. Mange held på med friluftsaktivitetar uorganisert, men det har og vore ein gradvis auke i talet på medlemskap i Norsk Friluftsliv frå 2014 til 2019. I 2019 auka talet på medlemskap med om lag 6 400 frå førré år. Samla var det 957 245 medlemskap i Norsk Friluftsliv i 2019. Talet på lokallag auka òg. I 2019 var det 5 254 lokallag, ein auke på 163 frå førré året.

Sidan 2014 har talet på medlemskap i Norsk Friluftsliv auka med 26 prosent, eller 197 000 medlemskap. Noko av auken kjem av at Norges Seilforbund kom som nytt medlem i 2016, at Det norske skogselskap vart nytt medlem i 2018 og at medlemskapet til Norges Røde Kors frå 2016 gjeld heile Norges Røde Kors.

Den Norske Turistforening (DNT) er framleis den største organisasjonen i Norsk Friluftsliv med over 318 700 medlemskap fordelt på 377 lokallag. Norges Røde Kors hadde den største auken i medlemskap med 6 500 siste året.

Den største nedgangen i medlemskap siste året finn ein i 4H Norge som hadde ein nedgang på 2 400 medlemskap. Tabell 13.2 viser meir detaljerte tal frå Norsk Friluftsliv.

13.2. Friluftsliv og aktivitet

Førre går på ski

Nordmenn er aktive idretts- og friluftsmenneske. Det viser tala frå Norsk Friluftsliv, NIF og dei ferske tala frå Levekårsundersøkinga gjort i 2020 for Statistisk sentralbyrå. Sjølv om deltaking på fleire av dei tradisjonelle friluftslivaktivitetane har gått ned dei siste åra, viser tala frå undersøkinga at om lag åtte av ti nordmenn gjekk tur i skog og fjell, medan drygt tre av ti har vore på kortare skiturar dei siste tolv månadene.

Levekårsundersøkinga vert gjennomført årleg med ein årleg fast kjerne av spørsmål og temabolkar med varierande tema. Tema vert tekne oppatt med ein syklus på tre år. Idrett og fysisk aktivitet var tema i 2019. I 2020 var tema friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltaking og sosialt nettverk. Du kan lese meir om levekårsundersøkinga under delkapittel 13.5.

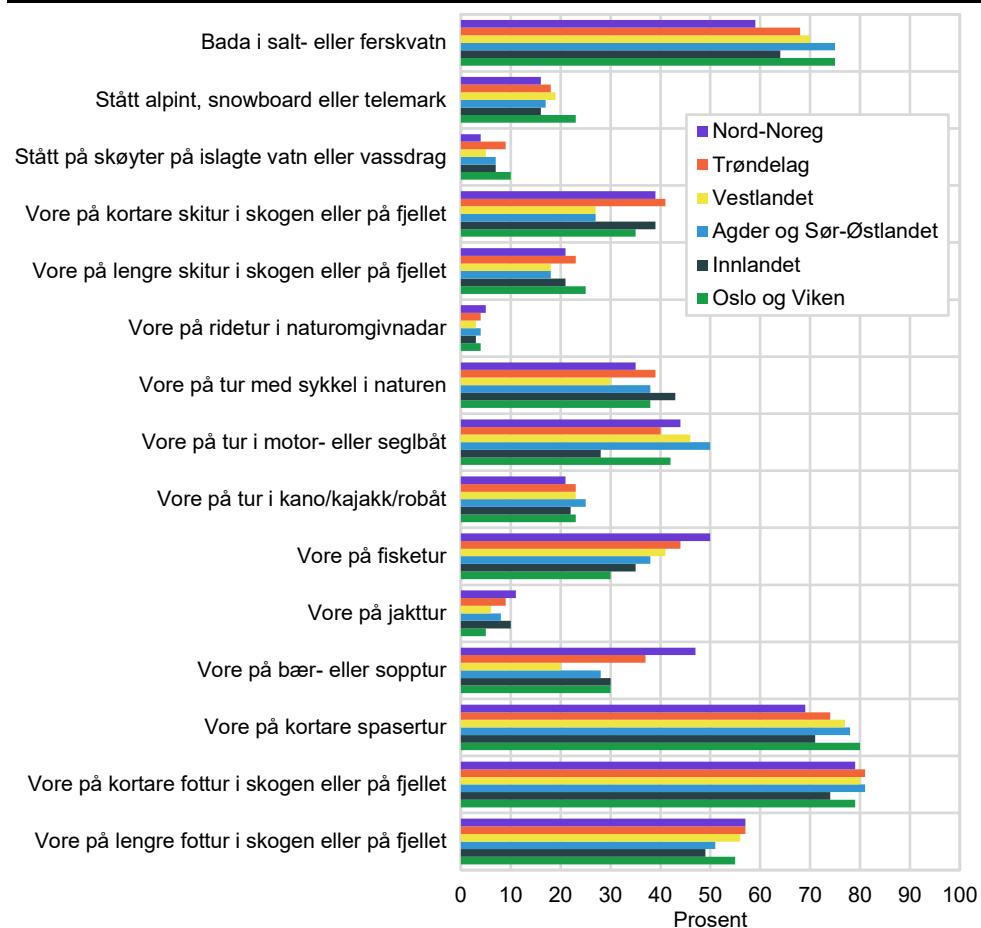
Tal frå Levekårsundersøkinga 2020 viser at mange tradisjonelle friluftslivaktivitetar har fått lågare oppslutning dei siste åra. Skigåing er ein av aktivitetane som har gått mest ned sidan 2011. I 2011 var det 42 prosent av dei spurde som hadde vore på kortare skitur dei siste tolv månadene medan 29 prosent hadde vore på lengre skitur. I 2020 gjekk desse tala ned til høvesvis 33 og 21 prosent. Noko av nedgangen i delen som gjekk på ski kan skyldast mindre snø enn vanleg vinteren 2019/2020, samt koronapandemien, som kom i den same perioden.

Samtidig gjekk òg delen som deltar på typiske sommaraktivitetar ned ved undersøkinga i 2020. I 2020 var det 29 prosent som hadde deltatt på bær eller sopptur dei siste tolv månadene, samanlikna med 37 prosent i 2011. 37 prosent av dei spurde i 2020 hadde deltatt på fisketur, samanlikna med 45 prosent i 2011.

Har det noko å seie kor i landet du bur for kor aktiv du er i friluftslivet? Figur 13.2 viser at personar i Nord-Noreg og Trøndelag er ivrigast i å gå på lengre fotturar i skog og fjell. Folk som bur i Nord-Noreg er dei som oftast er på bær- eller sopptur og på jakt og fiske. I Agder og Sør-Østlandet bur dei som oftast har vore på tur i motorbåt, seglbåt, kano, kajakk eller robåt. 80 prosent av dei som bur i Oslo og Viken har gått kortare spaserturar dei siste tolv månadene. Oslo og Viken samt Agder og Sør-Østlandet er dei landsdelane der flest av dei spurde har bada i salt- eller ferskvatn dei siste tolv månadene, med 75 prosent.

Sjå tabell 13.3 for å lese meir om delen personar som i løpet av dei siste 12 månadtene har delteke i ulike friluftslivaktivitetar etter kjønn, alder og utdanning.

Figur 13.2. Personar som dei siste 12 månadtene har drive med ulike friluftslivaktivitetar etter landsdel, 2020. Prosent

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

13.3. Idrettsanlegg og friluftslivområder

57 500 idrettsanlegg i drift i 2019

Tala frå Idrettsanleggsregisteret i tabell 13.4 viser at det i alt var 57 500 eksisterande anlegg som var i drift i 2019. Dette er ein auke på totalt 530 anlegg frå 2018. Talet på nasjonalanlegg er sju anlegg, det same som førre året.

I tabellen kan vi sjå at det vart registrert totalt 38 231 ordinære idrettsanlegg i 2019. Dette er ein auke på 226 ordinære idrettsanlegg frå 2018. Kategorien andre anlegg vart endra i Idrettsanleggsregisteret i 2017 og inkluderer no berre interkommunale anlegg. Anlegg som ikkje fell inn under denne kategorien har vorte innordna i anten ordinære anlegg eller nærmiljøanlegg. Denne endringa ført til at talet på andre anlegg minka med 639, mens talet på nærmiljøanlegg auka med 250 i 2017. Nærmiljøanlegg omfattar mellom anna ulike typar utandørs aktivitetsanlegg og fleirbruksområde, som til dømes balløkker/ballbingar og nærmiljøkart.

I 2017 fann Kulturdepartementet at gjeldande praksis for rapportering av tal for universelt utforma idrettsanlegg ikkje var tilfredsstillande og arbeider no med ein betre rapporteringsfunksjon for desse kategoriene.

Talet på fleirbruksenheter og alpinbakkar aukar

Talet på fleirbruksenheter har auka med 107 sidan 2015. I 2019 auka talet på fleirbruksenheter med 18 frå førre året. Totalt var det 1 158 fleirbruksenheter i bruk i 2019. I tabell 13.5 er det verd å merke seg at grupperinga skuleanlegg, som

omfattar gymnastikksalar, er fjerna som eigen kategori. Mange av anlegga som tidlegare høyrd til denne kategorien har vorte innordna under kategorien fleiraktivitetssalar. I 2019 var det 2 818 fleiraktivitetssalar, 6 fleire enn førre året.

Talet på alpinbakkar auka med 22 i perioden 2015-2019. I 2019 var det ni fleire alpinbakkar samanlikna med førre året. Totalt var det 597 alpinbakkar i drift i 2019.

Over ein periode frå 2010 til 2016 var det nedgang på talet symjebasseng. Frå 2016 har det derimot vore ein liten auke i talet på symjebasseng. I 2019 var det fem fleire symjebasseng enn førre året, sjå fleire tal i tabell 13.5.

Turstiar innanfor kategorien friluftsliv auka med 138 i perioden 2015-2019. Totalt var det 3 270 turstiar i heile Noreg som har motteke spelemidlar i 2019.

3 170 mil med maskin-preparerte skiløyper i kommunane

Tal frå KOSTRA (KOSTRA, sjå delkapittel 1.3 og 1.4) gjev mellom anna oversikt over areal for friluftslivsområder i kommunane, og areal for leik og rekreasjon. Tabell 13.6 gjev ein oversikt over talet på rekreasjons- og friluftslivsområder i tettstad i åra 2015-2019. Tabellen viser òg talet på kilometer av turstiar og skiløyper i kommunane. Totalt var det 51 270 kilometer med turstiar og løyper lagde til rette for bruk om sommaren. Samstundes viser tala at det er om lag 31 700 kilometer maskinpreparerte skiløyper rundt omkring i kommunane.

13.4. Finansiering

KOSTRA-tala viser at fylkeskommunane til saman hadde 81 millionar kroner i netto driftsutgifter til idrett i 2019. Kommunane (medrekna Oslo) brukte til saman 4,8 milliardar kroner i netto driftsutgifter til idrett. Dette er 34 prosent av utgiftene som kommunane bruker til kulturføremål, ein auke på 460 millionar kroner frå året før. Brutto investeringsutgifter for idretten har auka over fleire år. I 2019 låg brutto investeringsutgifter for kommunane til idrett på om lag 5,6 milliardar kroner, sjå tabell 13.7 og tabell 1.3.4.

Speleooverskotet frå Norsk Tipping til idrettsformål utgjorde 2,9 milliardar kroner i 2019, ein auke på 36 millionar kroner eller drygt ein prosent, sjå tabell 1.1.2 for detaljar.

13.5. Om statistikken

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er det øvste organet i Noregs største interesseorganisasjon. I 2019 var det over 2 millionar medlemskap fordelt på drygt 10 300 idrettslag (inkludert bedriftsidrettslag). NIF har som mål å vere den fremste bidragsytaen for å oppnå idrett for alle (Norsk Idrettsforbund, 2020).

Idrettsregistreringa

Alle opplysningane og tala i statistikken er grunna i elektroniske rapportar frå kvar einskild klubb som er medlem av NIF, og frå kvar særidrettsgruppe i klubben. Rapporteringa er per 31. desember i rapporteringsåret og vert avslutta ved utgangen av april året etter rapporteringsåret. Medlemskap er i denne publikasjonen framleis summen av medlemmer i kvar einskild klubb, og ikkje talet på personar som totalt er medlemmer i den organiserte idretten. Talet på personar er lågare fordi mange er medlemmer i fleire klubbar. Tala i denne publikasjonen omfattar berre statistikk over medlemskap for dei ordinære idrettskrinsane. Tal for bedriftsidretten og aktivitetstala er ikkje med i statistikken.

Vi gjer merksam på at medlemskapstala frå og med 2015 ikkje kan samanliknast direkte med tidlegare år på grunn av omlegginga til nytt registreringssystem.

Samstundes med endra rapporteringstidspunkt gjekk NIF over til eit samordna rapporteringssystem i 2016 der ein legg opp til å registrere medlemer på individnivå. Etter dette skal alle idrettslaga registrere organisasjonsopplysningar og medlemsopplysningar (fødselsdato, kjønn, adresse og så vidare).

Norsk friluftsliv

Norsk friluftsliv vart stifta i 1989 og er ein fellesorganisasjon for 17 norske friviljuge friluftslivsorganisasjonar (2019), med meir enn 957 000 medlemskap og om lag 5 250 lokale lag og foreiningar. Organisasjonane har individuelle medlemskap og er opne for alle. Medlemskapstalet i Norsk Friluftsliv er summen av medlemskap i medlemsforeiningane. Talet på einskilde personar vil vere lågare fordi fleire er medlemmer av fleire foreiningar.

Norsk Friluftsliv arbeider mellom anna for å fremja eit allsidig, einskilt og naturvenleg friluftsliv i tråd med norsk friluftslivstradisjon. Norsk Friluftsliv fremjar friluftsliv for alle gjennom tradisjonelle og nye aktivitetsformer, og fremjar saker av felles interesse for organisasjonane overfor styresmakta og andre aktuelle målgrupper og er slik ein svært viktig bidragsytar til idrettspolitikkens målsetjing om «idrett og fysisk aktivitet for alle». Norsk Friluftsliv har òg som mål å fremje allemannsretten (retten til fri ferdsel i norsk natur) og allmentas tilgang til og bruk av naturen (Norsk Friluftsliv, 2020).

Levekårsundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart tredje år ei utvalsundersøking, der personar over 16 år busett i Noreg vert spurde om bruken av ulike fritidstilbod. Levekårsundersøkinga EU-SILC vert gjennomført årleg. Frå og med 2011 utgjer undersøkinga ein årleg fast kjerne av spørsmål og temabolkar med varierande tema. Tema vert tekne oppatt med ein syklus på tre år. I 2011, 2014, 2017 og 2020 var tema deltaking på ulike friluftsaktivitetar, medan tema i 2013, 2016 og 2019 var deltaking i ulike treningsaktivitetar.

Anleggsregisteret.no

Anleggsregisteret.no er Kulturdepartementets register over idrettsanlegg og søknader om spelemidlar. Anleggsregisteret vart oppretta i 1992, og sidan har opplysningsar om anlegg for idrett og friluftsliv vorte registrerte inn etter kvart. Anleggsregisteret omfattar anlegg og tiltak for friluftsliv, frå dei store anlegga som er bygde og utforma for internasjonale meisterskapar til små balløkker og skileikanlegg. Anleggsregisteret.no inneheld eit nettgrunna søknadssystem for spelemidlar til idrettsanlegg, eit register over alle idrettsanlegga i Noreg, og ein kartfunksjon som viser den grafiske plasseringa til anlegga i standard kart (Anleggsregisteret, 2020). Det er opp til kvar einskild kommune å oppdatere opplysningsane i registeret for anlegg innanfor eigen kommune. Oppdatering av registeret skjer normalt ein gong i året. Ein kan søkje i det nye anleggsregisteret og hente ut data frå 1.10.2017.

Anlegga for friluftsliv er òg registrerte så langt det er funne formålstenleg. Alle anlegga og tiltaka for friluftsliv som har fått tilskot av spelemidlane, er registrerte. Data brukt i tabellane 13.4 og 13.5 tek utgangspunkt i status «eksisterande» i registeret. Anlegga er registrerte med desse data: anleggsnummer i registeret, namnet på anlegget, anleggsstad (idrettspark eller liknande), kva for ein kommune anlegget ligg i, anleggskategori (til dømes: fotballanlegg, kart, friluftsliv), anleggstype (til dømes: grasbane, orienteringskart, badeplass), karakteristiske mål, anleggsklasse (til dømes: nasjonalanlegg, kommuneanlegg/ordinære anlegg, nærmiljøanlegg), plassering (kartkoordinatar i økonomisk kartverk) og eventuelt ombyggingsår, eigar, tildelte spelemidlar og året for tildelinga.

Frå 2016 til 2017 reviderte Anleggsregisteret sin praksis for inndeling i kategoriar og grupper, samt rapportering av tal. Fleire av tala for anleggstypar vil dermed ikkje vere direkte samanliknbare med tal frå tidlegare år.

Nærmiljøanlegg	Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for utandørs, eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknyting til bustad- og/eller aktivitetsområdet. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet, framfor alt for born og ungdom, men òg for lokalbefolkinga elles. Nærmiljøanlegg skal ikkje dekkje behovet for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinære konkurransar i idrett. Nærmiljøanlegg kan plasserast i tilknyting til eit skuleanlegg og/eller eit idrettsanlegg. (Kulturdepartementet, 2017).
----------------	--

Referansar

Anleggsregisteret. (u.å.). Henta 12. november 2020 frå
<https://www.anleggsregisteret.no/>

Kulturdepartementet. (2017). *Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2017 (V-0732 B)*, 3. utgåve, oppdatert november 2017. Henta frå
https://www.regjeringen.no/contentassets/34fad27c0ac4485c9f9d7aa01875bfe1/v-0732-b_2017_3-utgaveOppdatert-nov-2017_nett.pdf

Norsk Idrettsforbund. (2020). *Årsrapport 2019*. Henta frå
<https://www.idrettsforbundet.no/om-nif/rapporter/>

Norsk Friluftsliv. (u.å.) *Vårt oppdrag*. Henta 12. november 2020 frå
<https://norskfriluftsliv.no/om-oss/vart-oppdrag/>

Statistisk sentralbyrå. (2019a). Tabell 12362: Utgifter til tjenesteområdene, etter funksjon og art (K) 2015-2019 [Statistikk].
<https://www.ssb.no/statbank/table/12362/>

Statistisk sentralbyrå. (2019b). Tabell 12593: Tilrettelegging for friluftsliv. Ressursinnsats og tiltak (K) 2015-2019 [Statistikk].
<https://www.ssb.no/statbank/table/12593/>

Statistisk sentralbyrå. (2020). Idrett og friluftsliv, levekårsundersøkelsen.
<https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/fritid>

Meir informasjon

Kulturdepartementet. (2012). *Universell Utforming av idretts- og nærmiljøanlegg* (V-0511). Henta frå <https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktartikler/idrett/publikasjoner-om-idrettsanlegg/id86915/>

Kulturdepartementet. (2019). *Idrettspolitikken*. Henta frå
<https://www.regjeringen.no/no/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/innsiktartikler/idrett/id2001187/>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 28. oktober). *Skigåing har blitt mindre populært*. Henta frå <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/skigaing-har-blitt-mindre-populaert>

Tabell 13.1. Talet på idrettslag og medlemskap, etter idrettskrins

Talet på lag	I alt	Medlemskap ¹								
		Menn				Kvinner				
		I alt	0-12 år	13-19 år	20- år	I alt	0-12 år	13-19 år	20- år	
2001	7 136	1 430 597	880 658	214 268	151 983	514 407	549 939	162 050	105 199	282 690
2002	7 292	1 534 868	945 645	238 936	169 299	537 410	589 223	182 895	118 250	288 078
2003	7 531	1 579 550	975 016	250 267	176 490	548 259	604 534	190 571	122 714	291 249
2004	7 633	1 649 311	1 008 923	258 629	182 892	567 402	640 388	204 094	131 704	304 590
2005	7 791	1 675 737	1 018 786	265 888	187 810	565 088	656 951	211 619	136 842	308 490
2006	7 870	1 701 153	1 028 524	271 278	186 601	570 645	672 629	220 699	138 241	313 689
2007	7 725	1 738 086	1 047 103	275 608	188 242	583 253	690 983	222 743	139 818	328 422
2008	7 760	1 770 720	1 059 933	276 787	188 906	594 240	710 787	226 673	141 748	342 366
2009	7 813	1 758 229	1 050 413	281 904	186 578	581 931	707 816	233 203	140 594	334 019
2010	7 894	1 771 961	1 062 766	287 429	185 076	590 261	709 195	236 332	137 743	335 120
2011	7 894	1 791 297	1 072 816	289 917	187 875	595 024	718 481	240 661	139 443	338 377
2012	7 929	1 864 031	1 115 241	299 625	189 071	626 545	748 790	252 763	139 322	356 705
2013	7 967	1 868 840	1 114 735	304 231	187 500	623 004	754 105	258 189	138 997	356 919
2014	7 953	1 908 896	1 135 179	314 081	185 991	635 107	773 717	269 786	140 950	362 981
2015 ²	7 819	1 888 180	1 122 159	304 703	185 824	631 632	766 021	263 119	141 538	361 364
2016	7 736	1 921 019	1 133 921	301 518	189 282	643 121	787 098	269 688	147 065	370 345
2017	7 641	1 926 301	1 136 761	303 893	189 584	643 284	789 540	272 303	147 772	369 465
2018	8 013	1 938 518	1 139 836	301 808	189 005	649 023	798 682	273 667	149 121	375 894
2019	7 990	1 929 901	1 136 626	296 846	187 187	652 593	793 275	268 955	150 270	374 050

Idrettskrins³**2019**

Agder	465	102 135	59 634	15 791	10 301	33 542	42 501	15 162	8 178	19 161
Innlandet	767	141 403	83 010	20 704	13 604	48 702	58 393	18 892	11 055	28 446
Møre og Romsdal	477	92 725	53 338	13 032	8 902	31 404	39 387	12 147	7 872	19 368
Nordland	548	73 938	41 943	11 007	7 817	23 119	31 995	10 545	6 711	14 739
Oslo	626	281 924	168 686	43 158	24 434	101 094	113 238	35 354	18 646	59 238
Rogaland	569	150 956	88 308	28 047	14 979	45 282	62 648	27 526	12 136	22 986
Troms og Finnmark	578	90 445	51 053	12 992	8 004	30 057	39 392	12 925	7 038	19 429
Trøndelag	834	205 456	116 657	27 350	19 523	69 784	88 799	25 126	16 372	47 301
Vestfold og Telemark	612	135 989	83 544	18 648	13 809	51 087	52 445	15 967	10 430	26 048
Vestland	1 016	223 793	129 285	35 998	22 294	70 993	94 508	34 112	18 738	41 658
Viken	1 498	431 137	261 168	70 119	43 520	147 529	169 969	61 199	33 094	75 676

¹ Medlemskapoversikt viser summen av medlemmer i kvar einskild klubb, ikkje talet på personar totalt som er medlem i den organiserte idretten. Dette talet vil vere mykje lågare fordi mange har medlemskap i fleire klubbar. Det er enno ikkje mogleg å registrere eit totalt tal på einskilde medlemmer i den organiserte idretten.

² Tala for 2015, 2016 og 2017 er korrigerte i høve til tilleggare offentleggjorde tal. ³ Tala er delte inn etter fylkesinndelinga som gjeld frå 2020.

Kjelde: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Tabell 13.2. Norsk Friluftsliv. Lokallag og medlemskap

	2014		2016		2017		2018		2019	
	Lokal-lag	Medlem-skap								
Heile landet	4 838	760 155	5 092	913 081	5 047	941 752	5 091	950 825	5 254	957 245
Den Norske Turistforening ¹	191	257 750	355	290 790	365	308 408	377	315 833	377	318 713
Forbundet Kysten	125	9 963	126	10 270	126	10 085	122	10 280	121	9 895
Skiforeningen ²	9	72 052	9	72 864	9	72 805	9	72 260	9	70 703
Norges Jeger- og Fiskerforbund	575	113 850	573	114 368	573	112 428	573	110 800	573	108 494
Norges turmarsjforbund ^{3,8}	505	67 084	535	41 578	536	41 687	532	40 186	532	40 186
KFUK-KFUM-speidarane	225	10 332	222	10 956	228	10 958	230	10 219	265	10 017
Norges Klatreforbund	195	19 819	202	20 541	210	23 038	215	24 522	219	27 831
Norsk orientering ³	381	24 205	369	24 064	365	24 101	365	24 209	365	24 439
Norges Padleforbund	119	18 900	124	18 977	125	21 505	130	21 464	133	21 464
Norges Røde Kors ⁴	-	-	380	154 613	383	164 490	383	159 583	371	166 049
Norges Røde Kors Hjelpekorps ⁴	302	14 438	-	-	-	-	-	-	-	-
Norges Seilforbund ⁵	-	-	130	23 544	123	23 550	117	23 556	118	23 062
Norges speiderforbund	494	19 045	465	18 849	453	19 090	450	18 465	450	18 544
4H Norge ³	610	15 075	577	14 888	486	14 111	503	14 127	523	11 702
Syklistenes landsforening	13	10 187	15	9 847	14	9 868	14	9 648	16	9 536
Kristen Idrettskontakt	296	14 322	211	15 100	245	14 935	248	15 237	360	15 600
Norsk Kennel Klub ⁶	798	93 133	799	71 918	806	70 693	806	72 010	806	72 010
Det norske skogselskap ⁷	-	-	-	-	17	8 412	17	8 426	16	9 000

¹ Frå 2016 inkludert Barnas turlag. ² Har avvikande teljingsår, 1.9-31.8. ³ Endra namn i 2014. ⁴ Frå mai 2016 gjeld medlemskapet i Norsk Friluftsliv heile Norges Røde Kors og inkluderer lag og medlemskap for Norges Røde Kors Hjelpekorps som tidlegare var oppført som eigen gruppe. ⁵ Nytt medlem i 2016. ⁶ Frå 2016 ny teljemåte, tel no unike personar som har betalt kontingent, mot tidlegare tald medlemskap. ⁷ Nytt medlem i 2017. ⁸ Manglar totaltal i 2019, for dette året er det difor nytta dei same tala som året før.

Kjelde: Norsk Friluftsliv.

Tabell 13.3. Personar som i løpet av dei siste 12 månader har delteke på ulike friluftsaktivitetar, etter år, kjønn, alder, utdanning og landsdel. Prosent

	Vore på lengre fottur i skogen eller på fjellet	Vore på kortare fottur i skogen eller på fjellet	Vore på spaser- tur	Vore på sopp- tur	Vore på bær- eller eller tur	Vore på jakt- tur	Vore på fiske- tur	Vore på kajakk/ robåt	Vore tur i motor- båt	Vore på segla- båt	Vore på sykkel i naturen	Vore ridetur med sykkel i omgiv- nadar	Vore på skitur i skogen eller på fjellet	Vore på skitur i skogen eller på fjellet	Vore skøyter på islagte eller vass- drag	Vore skøyter på vætn eller vass- drag	Stått alpint, snow- board eller telemark	Stått salt- vatn eller ferskvatn
2011	54	81	.	37	8	45	25	44	42	4	29	42	42	9	24	71		
2014	52	79	85	34	8	43	24	43	40	4	25	39	7	22	70			
2017	53	78	84	36	7	42	24	42	35	4	23	34	7	21	66			
2020	55	79	77	29	7	37	23	43	36	3	21	33	7	20	71			
2020																		
Menn	58	79	73	25	11	46	25	47	37	2	24	34	7	24	72			
Kvinner	52	80	80	33	3	28	21	39	34	5	19	32	7	16	70			
Alder																		
16-24 år	62	85	74	21	8	45	36	59	38	8	30	34	17	39	84			
25-44 år	63	86	81	27	8	41	27	46	39	5	24	38	11	26	76			
45-66 år	58	83	77	34	8	39	22	44	42	2	23	37	4	17	75			
67 år eller eldre	28	59	73	30	4	22	10	26	18	0	8	15	0	2	45			
Utdanning																		
Grunnskule	44	68	69	23	6	36	19	38	28	4	13	20	8	17	61			
Vidaregående skule	50	79	77	27	8	38	21	41	34	3	17	29	6	17	68			
Universitet/ høgskule, kort	65	89	82	35	7	37	28	50	43	4	30	45	8	23	81			
Universitet/ høgskule, lang	74	90	86	37	8	38	31	52	47	4	39	53	10	30	82			
Landsdel																		
Oslo og Viken	55	79	80	30	5	30	23	42	38	4	25	35	10	23	75			
Innlandet	49	74	71	30	10	35	22	28	43	3	21	39	7	16	64			
Agder og Sør- Østlandet	51	81	78	28	8	38	25	50	38	4	18	27	7	17	75			
Vestlandet	56	80	77	20	6	41	23	46	30	3	18	27	5	19	70			
Trøndelag	57	81	74	37	9	44	23	40	39	4	23	41	9	18	68			
Nord-Noreg	57	79	69	47	11	50	21	44	35	5	21	39	4	16	59			

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.4. Talet på idrettsanlegg, etter klassifikasjon og fylke

	I alt	Nasjonal-anlegg ¹	Ordinære idrettsanlegg	Nærmiljø-anlegg	Andre anlegg ²
2004	40 122	5	28 489	11 628	..
2005	42 526	5	30 146	12 375	..
2006	43 718	5	30 479	13 234	..
2007	43 911	5	30 343	13 563	..
2008	44 168	5	30 417	13 746	..
2009	49 326	5	34 150	14 769	401
2010	50 990	5	35 616	15 027	341
2011	52 223	5	35 974	15 881	361
2012	53 423	5	36 202	16 434	779
2013	54 051	5	36 452	16 838	752
2014	54 938	5	36 802	17 376	746
2015	55 532	6	36 960	17 818	746
2016	56 033	6	37 149	18 147	731
2017	56 151	7	37 655	18 397	92
2018	56 966	7	38 005	18 846	100
2019	57 496	7	38 231	19 157	101
2019					
Østfold	2 415		1 601	814	
Akershus	4 420		2 850	1 564	6
Oslo	2 311	3	1 313	995	
Hedmark	3 470	1	2 513	953	3
Oppland	3 350	1	2 397	937	15
Buskerud	3 678	2	2 580	1 092	4
Vestfold	2 362		1 600	761	1
Telemark	2 360		1 620	724	16
Aust-Agder	1 994		1 244	746	4
Vest-Agder	2 762		1 672	1 087	3
Rogaland	4 408		2 626	1 769	13
Hordaland	4 591		2 780	1 810	1
Sogn og Fjordane	2 599		1 670	927	2
Møre og Romsdal	4 396		3 136	1 252	8
Trøndelag ³	5 743		4 012	1 712	19
Nordland	3 655		2 515	1 136	4
Troms/Romsdalsfjorden	2 038		1 390	647	1
Finnmark/Finnmárku	935		704	230	1
Svalbard	9		8	1	

¹ Nasjonalanlegga er Holmenkollen Ski nordiske greiner, Holmenkollen Skiskyting, Ullevål Stadion, Vikingskipet, Kvitfiell, Hafjell (nytt i 2015) og Vikersund.

² T.o.m. 2016 inkluderer dette fylkesanlegg, riksantenn, interkommunale anlegg og ikke oppgitt anleggsklasse. Frå 2017 gjeld tala berre interkommunale anlegg. Dei andre kategoriane har vorte innordna anten i ordinære anlegg eller i nærmiljøanlegg. ³ Frå 2017 er tal frå Sør- og Nord-Trøndelag slått saman som følgje av endringar i anleggsregisteret grunna fylkessamanslåinga.

Kjelde: Anleggsregisteret.no, Kulturdepartementet.

Tabell 13.5. Tal på idrettsanlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar og år¹

Type anlegg	2015		2016		2017 ²		2018		2019	
			Inn- byggjarar per anlegg		Inn- byggjarar per anlegg		Inn- byggjarar per anlegg		Inn- byggjarar per anlegg	
	Einingar	anlegg	Einingar	anlegg	Einingar	anlegg	Einingar	anlegg	Einingar	anlegg
Skianlegg	3 679	1 417	3 649	1 441	1 228	4 312	1 235	4 320	1 246	4 308
Alpinbakkar	575	9 068	572	9 193	582	9 099	588	9 073	597	8 991
Hoppbakkar	665	7 841	649	8 102	646	8 198	647	8 245	649	8 271
Skiløyper ³	2 439	2 138	2 428	2 166	-	-	-	-	-	-
Friluftsliv	3 459	1 507	3 508	1 499	6 417	825	6 515	819	6 561	818
Tursti	3 133	1 664	3 171	1 658	3 185	1 663	3 248	1 642	3 271	1 641
Turkart	326	15 994	337	15 603	394	13 441	401	13 304	404	13 286
Tur-/skiløyper ³	-	-	-	-	2 838	1 866	2 866	1 861	2 886	1 860
Fotballanlegg	4 615	1 130	4 546	1 157	4 578	1 157	4 607	1 158	4 637	1 158
Fotballbaner	4 549	1 146	4 476	1 175	4 507	1 175	4 526	1 179	4 552	1 179
Fotballhallar	66	79 000	70	75 119	71	74 586	81	65 861	85	63 148
Friidrettsanlegg	894	5 832	884	5 948	947	5 592	942	5 663	933	5 753
Fast dekke	156	33 423	156	33 707	219	24 181	229	23 296	231	23 236
Grusdekkje	370	14 092	354	14 854	351	15 087	339	15 737	331	16 216
Delanlegg	368	14 168	374	14 060	377	14 047	374	14 264	371	14 468
Hestesportanlegg	362	14 403	361	14 566	382	13 863	389	13 714	390	13 763
Ridebaner	230	22 670	228	23 063	248	21 353	252	21 170	253	21 216
Ridehallar	132	39 500	133	39 536	134	39 520	137	38 940	137	39 179
Isanlegg	77	67 714	77	68 290	121	43 765	123	43 372	126	42 600
Ishallar	49	106 408	50	105 166	51	103 836	52	102 592	53	101 275
Hurtigløpsbaner (kunstis)	14	372 428	14	375 594	52	101 839	53	100 656	53	101 275
Bandybaner (kunstis)	14	372 428	13	404 486	18	294 201	18	296 376	20	268 379
Idrettshallar og aktivitetssalar⁴	1 051	4 961	1 019	5 160	3 950	1 341	3 952	1 350	3 976	1 350
Fleirbruksshallar	1 051	4 961	1 019	5 160	1 114	4 754	1 140	4 680	1 158	4 635
Fleiraktivitetssalar ⁴	-	-	-	-	2 836	1 867	2 812	1 897	2 818	1 905
Skuleanlegg	2 589	2 014	2 541	2 069	-	-	-	-	-	-
Gymnastikksalar ⁴	2 589	2 014	2 541	2 069	-	-	-	-	-	-
Nærmiljøanlegg	12 985	402	13 295	396	12 744	416	12 925	413	13 056	411
Balløkker/ballbingar	5 707	914	5 837	901	7 804	679	7 858	679	7 900	679
Aktivitetsanlegg ⁵	6 040	863	6 215	846	-	-	-	-	-	-
Fleirbruksområde ⁵	-	-	-	-	3 690	1 435	3 793	1 406	3 868	1 388
Skulekart/nærmiljøkart	1 238	4 212	1 243	4 230	1 250	4 236	1 274	4 187	1 288	4 167
Symjehallar	1 015	5 137	999	5 264	1 001	5 290	1 006	5 303	1 012	5 304
Symjebasseng	951	5 483	936	5 618	937	5 652	939	5 681	944	5 686
Utandørs symjeanlegg	64	81 469	63	83 465	64	82 744	67	79 623	68	78 935
Golfbaner	138	37 783	138	38 104	139	38 098	139	38 380	142	37 800
18 hol	57	91 473	57	92 251	45	117 680	45	118 550	50	107 352
9 hol	70	74 486	70	75 119	74	71 562	74	72 091	76	70 626
6 hol	11	473 999	11	478 029	20	264 781	20	266 738	16	335 474
Orientering	3 458	1 508	3 451	1 524	3 448	1 536	3 464	1 540	3 472	1 546
Orienteringskart	3 434	1 518	3 427	1 534	3 448	1 536	3 464	1 540	3 472	1 546
Skiorienteringskart ⁶	24	217 249	24	219 097	-	-	-	-	-	-

¹ Gjeld eksisterande anlegg i drift per februar. ² Anleggsregisteret vart endra og omstrukturert i 2017 og tala kan ikkje fullt ut samanliknast med tidlegare år.³ Frå 2017 er skiløyper slått saman med turløyper og hører til kategorien friluftsanlegg. Tidlegare hørde skiløyper til skianlegg. ⁴ Frå 2017 er ikke skuleanlegg og gymnastikksalar lengre eigne kategoriar. Ny kategori er fleiraktivitetssalar. ⁵ Frå 2017 er aktivitetsanlegg erstatta og oppdelt. Ny kategori er fleirbruksområde. ⁶ Skiorienteringskart er slått saman med orienteringskart frå 2017.

Kjelde: Anleggsregisteret.no, Kulturdepartementet.

Tabell 13.6. Friluftsområder for rekreasjon og friluftsliv i tettstad etter tilgjengelige områder og år¹

	2015	2016	2017	2018	2019
Rekrejons- og friluftslivsområder tilrettelagt etter prinsipp om universell utforming. Einingar. ²	2 214	2 209	2 180	2 276	-
Samla lengde skiløyper planlagt maskinpreparer, gitt normale snøforhold. Kilometer.	29 977	24 664	27 979	30 519	31 725
Samla lengde av turvegar, turstiar og løyper tilrettelagt for sommarbruk. Kilometer.	44 439	39 426	42 502	46 685	51 274

¹ Tala viser totalen av det som er rapportert, inkludert områder med kommunalt driftsansvar. ² Det manglar tal for 2019.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.7. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke

	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett	Netto driftsutgifter funksjon 381 Idrettsanlegg	Netto driftsutgifter funksjonen 380 og 381, idrett. Prosent av totale netto driftsutgifter til kulturfomål	Brutto investerings-utgifter funksjon 380 Idrett	Brutto investerings-utgifter funksjon 381 Idrettsanlegg
	Millionar kroner		Prosent	Millionar kroner	
2008	1 316,9	718,8	27,3	1 020,3	1 503,2
2009	945,5	1 210,1	28,0	703,1	2 605,6
2010	801,8	1 796,3	30,5	357,4	3 077,9
2011	823,9	1 837,1	29,9	315,2	2 809,4
2012	937,4	1 926,6	30,5	357,8	2 536,4
2013	944,8	2 137,0	31,4	243,5	2 428,3
2014	876,0	2 373,3	31,3	246,3	2 591,1
2015	936,7	2 434,7	31,9	222,7	2 621,0
2016	941,5	2 773,3	32,9	285,0	3 035,0
2017	1 100,6	3 700,3	39,5	209,6	3 700,0
2017	1 100,6	3 700,3	39,5	209,6	3 700,0
2018	1 123,1	3 167,1	33,2	333,9	4 032,2
2019	1 368,8	3 381,8	33,7	167,3	5 469,5
2019					
Østfold	51,5	142,2	31,1	2,4	87,9
Akershus	162,2	471,7	41,4	2,3	922,5
Oslo	129,7	615,0	34,0	6,3	1 270,7
Hedmark	21,9	113,2	28,9	1,7	65,1
Oppland	71,4	79,4	31,4	1,6	77,4
Buskerud	95,8	123,1	33,1	23,6	122,9
Vestfold	49,4	106,6	31,2	14,8	218,4
Telemark	42,5	96,9	28,4	1,0	131,4
Aust-Agder	19,3	66,8	30,1	3,7	95,5
Vest-Agder	28,8	127,4	26,5	9,6	109,5
Rogaland	202,5	330,8	36,6	10,1	407,5
Hordaland	102,3	337,7	33,0	18,4	380,9
Sogn og Fjordane	28,4	64,7	32,7	8,0	172,2
Møre og Romsdal	112,2	144,4	40,4	2,8	190,5
Trøndelag	152,6	249,1	33,1	20,5	866,5
Nordland	47,0	138,2	28,0	24,4	115,7
Troms Romsa	37,4	86,4	29,8	13,7	176,8
Finnmark Finnmark	13,7	88,4	36,4	2,6	58,0

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

14. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

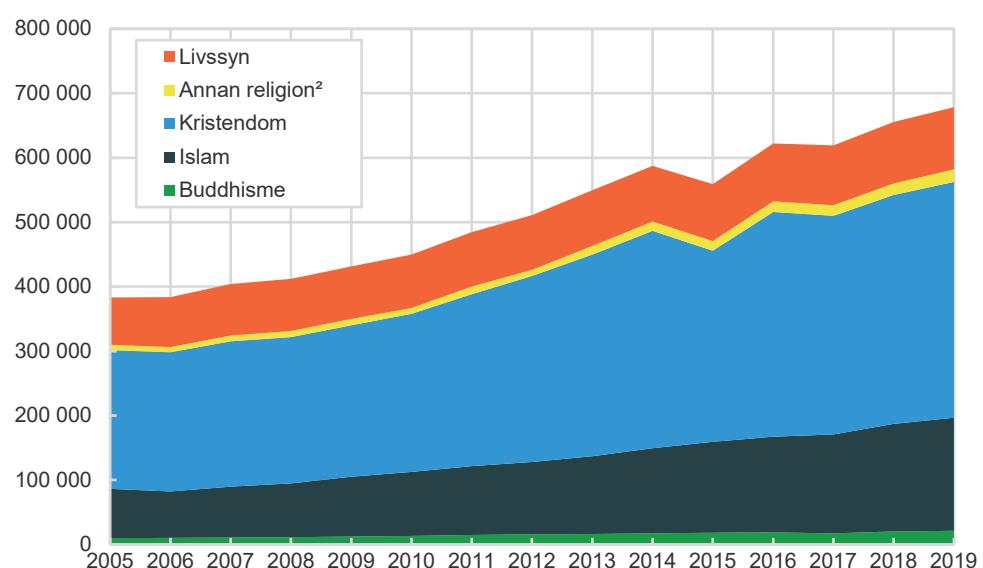
I fleire år har medlemstalet, døypte og konfirmerte i Den norske kyrkja gått ned, samstundes som talet på medlemmer i trus- og livssyn utanom Den norske kyrkja har auka. Frå 1. januar 2017 var det endringar i høve mellom kyrkje og stat. Endringar i medlemstal og andre aktivitetar vert omtala i dette kapittelet.

14.1. Nokre resultat

13 prosent av befolkninga var medlem i eit trus- og livssynssamfunn

Statistikken over medlemmer i trus- og livssynssamfunn viser at det per 1. januar 2019 var drygt 678 000 medlemmer i trus- og livssynssamfunn som er utanom Den norske kyrkja og som får statstilskot (SSB, 2019, 3. desember). Dette vil seie at 12,6 prosent av befolkninga var medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja i 2019. Samanlikna med 2018 var det 23 000 fleire medlemmer. 6,8 prosent av befolkninga var medlemmer i kristne trussamfunn utanom Den norske kyrkja, medan 3,3 prosent av befolkninga var medlemmer av islamske trussamfunn og 1,8 prosent i livssynssamfunn, sjå figur 14.1 og tabell 14.1.

Figur 14.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn som mottekk offentleg stønad og er utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn

¹ Omfattar berre medlemmer det vert motteke offentleg stønad for. ² Omfattar bahái, hinduisme, jødedom, sikhisme og andre trusretningar. To samfunn er ikkje representerte i statistikken i 2012, eitt under jødedom og eitt under sikhisme. Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Framleis flest medlemmer i kristne trussamfunn

Av alle trus- og livssynssamfunna utanom Den norske kyrkja som får statstilskot, har framleis dei kristne trussamfunna flest medlemmer med 366 000 personar. Desse utgjorde 54 prosent av alle medlemmene utanom Den norske kyrkja per 1. januar 2019. Frå 2018 til 2019 har det vore ein auke på nær 11 000 medlemmer i kristne samfunn, sjå tabell 14.1. 44 prosent av medlemmene i dei kristne trussamfunna utanom Den norske kyrkja hørde til Den romersk-katolske kyrkja, sjå tabell 14.3.

Den finske kyrkjelyden i Noreg, Den islandske Evangeliske-Lutherske kyrkjelyd i Noreg og Svenska kyrkan i Noreg hadde til saman 21 000 registrerte medlemmer i 2019. Dette er ein auke på nesten 3 800, eller 22 prosent, frå i fjor då talet på registrerte medlemmer låg på 17 300. I 2017 var det registrert 11 800 medlemmer, sjå tabell 14.3.

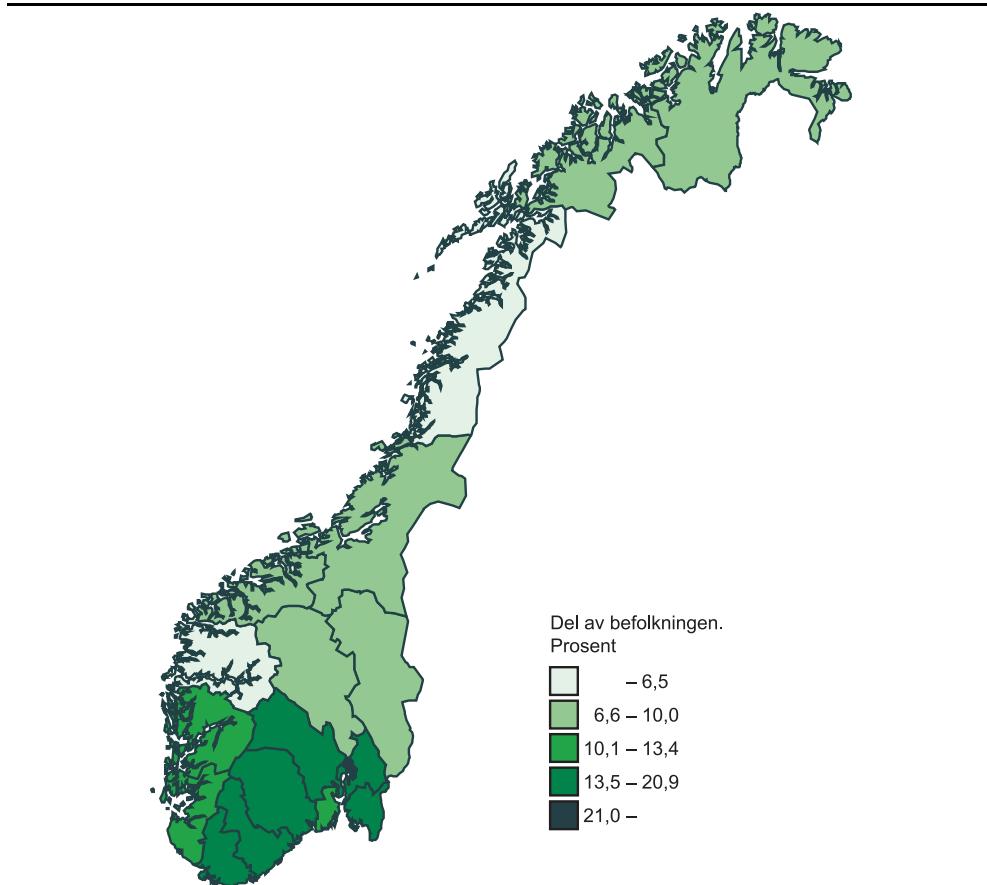
Islamske trussamfunn held fram å vekse

Islam er den nest største religionen i Noreg, målt i talet på medlemmer i islamske trussamfunn. 26 prosent av alle medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den

norske kyrkja var medlemmer i eit islamsk trussamfunn. Per 1. januar 2019 var det 175 500 muslimar som var medlemmer i eit islamsk samfunn i Noreg og desse utgjorde 3,3 prosent av befolkninga i Noreg. Talet på muslimar i 2019 inneber ein auke på nesten 9 000 medlemmer, eller 5,2 prosent, frå året før. Sidan 2010 har oppgangen vore 77 prosent, eller 76 500 medlemmer.

Medlemstalet i nokre av dei andre religionane har halde seg på om lag det same nivået gjennom fleire år. I 2019 utgjorde buddhisme 3,1 prosent, medan hinduisme og sikhisme stod for høvesvis 1,7 og 0,6 prosent av medlemstala utanom Den norske kyrkja. Livssynssamfunn hadde 96 300 medlemmer, eller 14,2 prosent, av medlemstala utanom Den norske kyrkja, sjå tabell 14.1.

Figur 14.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter fylke. Prosent

¹ Omfattar berre medlemmer det vert motteke offentleg stønad for.
Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Oslo har høgst del av medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk

Talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja fordeler seg ulikt mellom fylka. Høgst del var det i Oslo der 22 prosent av befolkninga, eller 152 800 personar, var medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja i 2019. Lågast del var det i Sogn og Fjordane med 6,2 prosent av befolkninga, sjå figur 14.2 og tabell 14.2.

I Oslo var 9,4 prosent av befolkninga medlemmer i eit islamsk trussamfunn, 8,3 prosent medlemmer i eit kristent samfunn utanom Den norske kyrkja og 2,8 prosent medlemmer i eit livssynssamfunn. Lågaste talet på medlemmer i eit islamsk trussamfunn hadde Møre og Romsdal med ein prosent av befolkninga. 3,7 prosent av befolkninga i Trøndelag var medlemmer i kristne samfunn utanom Den norske kyrkja. Aust- og Vest-Agder er dei fylka som har høgst del i kristne trussamfunn utanom Den norske kyrkja, med høvesvis 10,8 og 12,7 prosent, sjå tabell 14.2.

Nær 3,7 millionar medlemmer i Den norske kyrkja

I 2019 var 68,7 prosent av Noregs befolkning medlemmer i Den norske kyrkja, sjå tabell 14.2. Totalt var det 3 687 000 medlemmer per 31. desember 2019. Sett i høve til befolkninga i dei ulike fylka, har delen medlemmer gått ned i alle fylka, viser tal frå Den norske kyrkje (SSB, 2020, 17. juni).

I 2019 melde 19 000 personar seg ut av kyrkja, mot 11 900 året før. I 2016 var det heile 41 000 utmelde, noko som skyldast at det dette året vart oppretta ei digital løysing for å melde seg ut av Den norske kyrkja. Det var 3 400 personar som melde seg inn i Den norske kyrkja i 2019, noko som representerer omlag 1 200 fleire innmelde i høve til i 2018, sjå tabell 14.4.

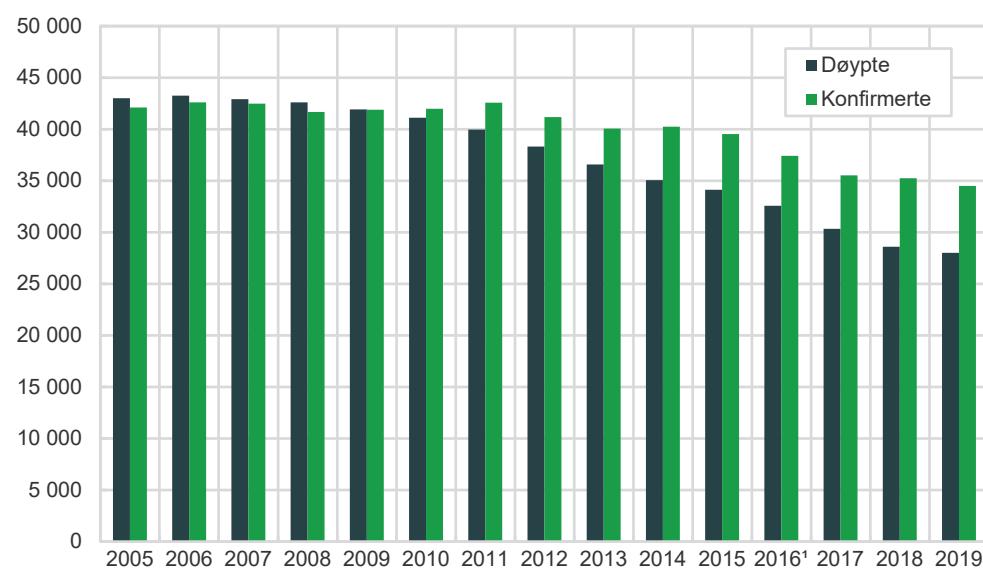
Lågare dåpstal ...

28 000 personar vart døypte i Den norske kyrkja i 2019 mot 28 600 året før, altså ein nedgang på 600 personar eller 2 prosent.

Talet på døypte vart i 2016 endra til å omfatte totaltal på døypte rapportert gjennom kyrkjeboka, ikkje som tidlegare då årsstatistikken viste utførde dåpshandlingar i soknet. Sjølv om talet ikkje direkte kan samanliknast med tidlegare år på grunn av endra definisjon, kan vi konstatere at talet på døypte går nedover.

Som ein indikator kan vi sjå at frå 2005 til 2019 gjekk talet på dåpshandlingar ned med 15 000, tilsvarande 35 prosent, sjå figur 14.3.

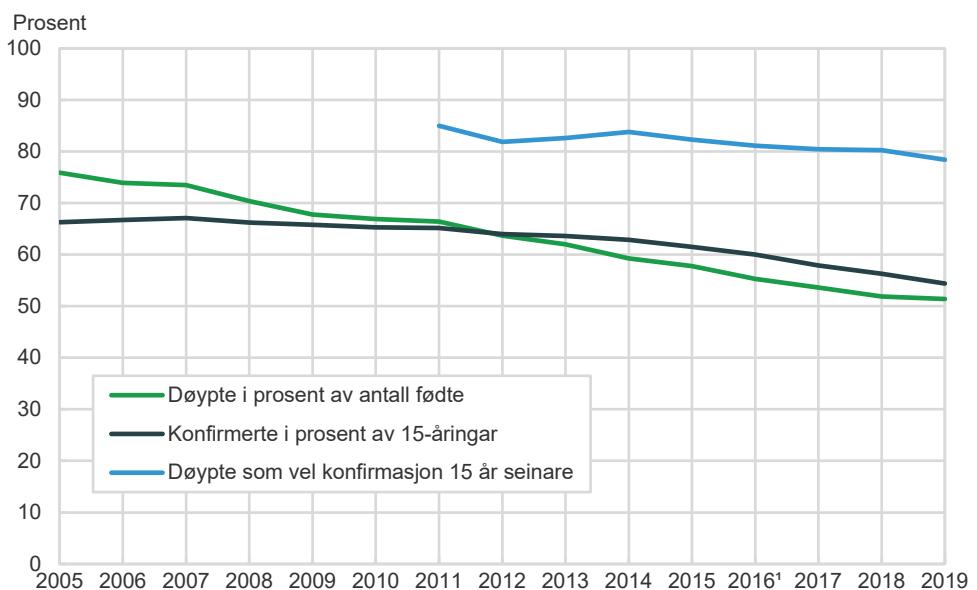
Figur 14.3. Den norske kyrkja. Talet på døypte¹ og konfirmerte

¹ Endra definisjon på døypte i 2016.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Prosentdelen døypte i høve til talet på fødde var i 2019 på 51,4 prosent. Frå 2005 har prosentdelen døypte i høve til talet på fødde gått ned frå 76 prosent, sjå figur 14.4.

Figur 14.4. Den norske kyrkja. Døypte¹ og konfirmerte.² Prosent

¹ Døypte i prosent av talet på fødte: Dåpstala frå og med 2016 viser totalt tal døypte i soknet og kan ikkje samanliknast med tidlegare år. ² Døypte som vel konfirmasjon 15 år seinare: Med etterhald om at desse døypte personane ikkje er heilt dei same 15 år seinare.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Dåpstala varierer noko frå bispedøme til bispedøme. Borg, Tunsberg, Agder og Telemark samt Stavanger hadde ein liten auke. Dei andre bispedøma gjekk ned.

.... og færre kyrkjelege konfirmasjonar

34 500 unge valde kyrkjeleg konfirmasjon i Den norske kyrkja i 2019. Det er ein nedgang på 730 konfirmasjonar samanlikna med 2018. Det var nedgang i konfirmasjonar i alle bispedøma unntake frå Tunsberg, Stavanger og Møre, som hadde ein svak auke. I 2005 var talet på konfirmerte 42 100. Talet på konfirmerte har dermed ikkje gått ned i same grad som dåpstala.

Ein lågare del av 15-åringane konfirmerte seg kyrkjeleg i 2019 i høve til i 2005. I 2019 var konfirmasjonsprosenten 54,4 på landsbasis, medan 66,3 prosent av 15-åringane konfirmerte seg kyrkjeleg i 2005, sjå figurane 14.3 og 14.4.

Ifølgje tabell 14.4 vart 44 000 personar døypte i 2004. 15 år seinare, i 2019, er desse i konfirmasjonsalder. Som nemnd over vart 34 500 personar konfirmerte i 2019. Med etterhald om at desse personane ikkje er heilt dei same som i 2004, i hovudsak grunna inn- og utvandring, viser tala at 78 prosent av dei som vart døypte i 2004 valde kyrkjeleg konfirmasjon i 2019. Tilsvarande tal var 44 000 døypte i 2003 og 80 prosent av desse vart konfirmerte i 2018.

Færre deltek på gudsteneste

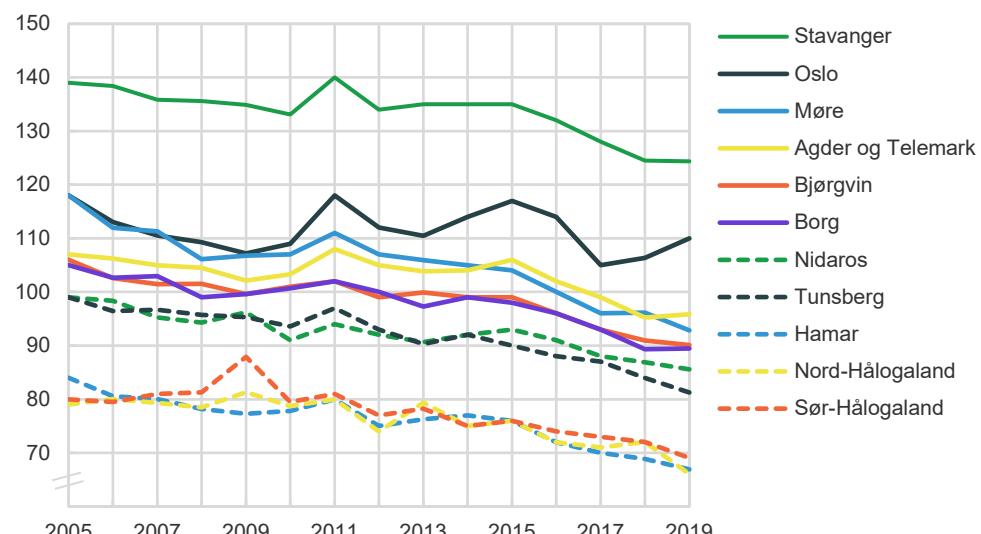
I 2019 var det til saman 5,25 millionar deltarar til stades på dei om lag 60 200 gudstenestene i Den norske kyrkja. Sidan 2012 har talet på deltarar på gudstenestene vore under 6 millionar. Både talet på gudstenester og deltarar på gudstenestene har gått ned dei siste åra. Frå 2018 til 2019 var det om lag 70 000, eller 1,3 prosent, færre deltarar på gudstenestene totalt sett. Deltakinga på gudstenestene søndagar og helgedagar hadde ein nedgang på 2 prosent. Totalt var nær 4 millionar personar til stades på dei 44 800 gudstenestene som vert haldne på søndagar og helgedagar, ein nedgang på 82 000 deltarar, sjå tabell 14.5.

I 2005 var det totale besøket på gudstenestene 6,7 millionar fordelt på 70 000 gudstenester. Gudstenestedeltakinga har gått ned kvart år sidan 2005, med unnatak av i 2011. Samanlikna med 2005 representerer 2019-tala ein nedgang på nesten 1,5 million deltarar. I og med at òg talet på gudstenester er redusert kvart år i same

tidsrom, har deltaking per gudsteneste hatt ein nedgang frå 103,5 i 2005 til 89,2 deltakarar per gudsteneste i 2019.

Figur 14.5 gjev eit bilet på talet på deltakarar per gudsteneste på søndagar og helgedagar i gjennomsnitt i dei ulike bispedøma.

Figur 14.5. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste sundagar og helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

34 800 gravferder

KOSTRA-tala for Den norske kyrkja viser òg kor mange gravferder i regi av Den norske kyrkja som vert gjennomførte kvart år. Tabell 14.4 viser at det vart rapportert knapt 34 800 kyrkjelege gravferder i 2019, ein svak nedgang frå det føregåande året. Dette svarer til om lag 86 prosent av talet på dei som døydde i 2019, og det er ein svak nedgang frå dei tre føregående åra. I 2011 hadde til dømes 92 prosent av talet på dei som døydde kyrkjeleg gravferd. Fleire detaljar om kyrkjelege handlingar finnast i tabell 14.4 og i statistikkbanken (SSB, 2020, 17. juni).

Færre vigslar

I 2019 var det 6 200 par som vart vigde i Den norske kyrkja, viser tal frå kyrkjelydane. Dette utgjorde 31 prosent av alle dei inngåtte ekteskapa, om lag 20 000 i talet. Det er ein nedgang samanlikna med 2018, då vigslane utgjorde 34 prosent av inngåtte ekteskap.

Befolkningsstala i høve til folkeregisteropplysningane (SSB, 2020, 2. april) viser ein vigselsdel på 34 prosent i Den norske kyrkja. Desse tala er noko høgare, om lag 6 800, då handlingar utanfor sokna (til dømes vigslar ved institusjonar, feltprest-korpset og anna som har eiga kyrkjebok-föring) er tekne med. Vigslar utførte i utlandet er òg rekna med i desse tala.

Sysselsette i Den norske kyrkja på same nivå som i fjor

KOSTRA-tala knytte til verksemda i sokn og fellesråd er jamvel oppdaterte med sysselsetjingstal etter a-ordninga, sjå avsnitt 14.2 i Om statistikken. 2019-tala viser at 98 årsverk var lonté av sokna og 4 360 årsverk var lonté av fellesråda. Presteskapet med 1 336 årsverk var lonté av bispedøma. Talet på sysselsette i 2019 ende på 5 794 årsverk og ligg 87 årsverk over talet på årsverk i 2018, sjá tabell 14.6. Tabellen er oppdatert tilbake til 2015 med sysselsette i årsverk då det blir nytta ein ny metode som gir betre informasjon om arbeidstid, les meir om dette i avsnitt 14.2 Om statistikken.

Statlege og kommunale utgifter til Den norske kyrkja og trus- og livssynssamfunn

Frå 1. mai 2019 er ansvaret for Den norske kyrkja og andre trus- og livssynssamfunn overført til Barne- og familidepartementet (BFD). Dei statlege utgiftene til desse formåla framgår difor frå 2019 av Prop. 1 S for BFD.

For kyrkjebygg og gravplassar er det kommunane som har finansieringsansvaret. Kommunane har i tillegg finansieringsansvar for kyrkjelege tenester lokalt etter kyrkjelova § 15, og for andre trus- og livssynssamfunn etter lov om trudoms-samfunn og ymist anna § 19 og lov om tilskott til livssynssamfunn § 2.

Dei statlege utgiftene til Den norske kyrkja går fram av tabell 14.7. I 2019 vart det løyvd 2,4 milliardar kroner til dette føremålet. Tilskot til trussamfunn m.m. utgjorde 402 millionar kroner.

Kommunane sine utgifter i 2019 til Den norske kyrkja og andre religiøse føremål finn ein i tabell 14.8 som er grunna i KOSTRA-rapporteringa.

Driftsutgifter i kommunane til Den norske kyrkja (rekneskapsfunksjon 390) var på 2 760 millionar og rekneskapsfunksjon 393, Gravplassar og krematorium, var på 470 millionar. Til saman 3,2 milliardar kroner. Dette svarer til 1 prosent av totale netto driftsutgifter i kommunane. Fordi det er få kommunar som har forvaltnings-ansvaret for gravplassar og krematorium, har ein valt å sjå desse to funksjonane under eitt, sjå tabell 14.8

Til funksjon 392, tilskot til trus- og livssynssamfunn, var netto driftsutgifter 409 millionar kroner i 2019, ein svak nedgang på 0,3 prosent frå 2018. Til saman-likning var driftsutgifter i kommunane til andre trus- og livssynssamfunn på 176 millionar kroner i 2009. Så dei siste ti åra har kommunane sine driftsutgiftene til andre trus- og livssynssamfunn meir enn dobla seg.

4,9 milliardar kroner i driftsinntekter for kyrkjelege fellesråd

I 2019 forvalta dei kyrkjelege fellesråda driftsinntekter på 4,9 milliardar kroner mot om lag 4,7 milliardar året før, sjå tabell 14.9. Det var 190 millionar kroner meir og ein oppgang på 4 prosent. Driftsutgiftene i dei kyrkjelege fellesråda gjekk òg opp med om lag 200 millionar kroner frå 2018 til 2019 og ende på nærmere 4,8 milliardar kroner i 2019.

14.2. Om statistikken

Trus- og livssynssamfunn

Hovudføremålet med statistikken om trus- og livssynssamfunn er å synleggjere talet på medlemmer i dei trussamfunna og livssynssamfunna utanom Den norske kyrkja som søker om statsstøtte. Statistikken over trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja byggjer på oppgåver frå fylkesmennene, over dei samfunna som har fått statstilskot. Frå 2005 vert medlemslistene til trus- og livssynssamfunna som søker om statstilskot via fylkesmennene, sende til Brønnøysundregistra (BR) for kontroll. Medlemslistene vert kontrollerte for dobbeltmedlemskap mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna. SSB får oppgåve over talet på medlemmer frå BR.

Alle trus- og livssynssamfunn som er godkjende hos fylkesmannen og som får statstilskot for rapporterte tal på medlemmer i samfunnet, er med i statistikken. Eininga i statistikken er det einskilde samfunn. Nokre nye samfunn kjem til i statistikken kvart år, medan andre samfunn som har vore med tidlegare/andre år, ikkje alltid er representerte året etter. Statistikken inneheld ikkje opplysningar om talet på kyrkjelydar.

Den norske kyrkja – årsstatistikk

Frå og med statistikkåret 2005 skjer rapporteringa av årsstatistikk for Den norske kyrkja på elektronisk skjema til SSB. Innsamlinga av statistikken var til og med 2011 eit samarbeid mellom SSB og ansvarleg departement. Frå 2012 er ansvaret

for kyrkjestatistikken overført til Kyrkjerådet. Føremålet med statistikken er å gi informasjon om verksemda i kyrkjelydane.

Statistikken omfattar alle dei geografiske sokna i Den norske kyrkja, unntake av Svalbard. Statistikken for 2019 inneheld 1 186 sokn. Kvart år har det vorte noko færre einingar i populasjonen. Dette kjem av samanslåingar av sokn, anten som forsøksordning eller permanent samanslåing. Det vert samla opplysningar om kyrkjelege handlingar⁶, gudstenester, opplæring og diakoni, barnehage- og skulekontakt, kyrkjemusikk og kulturarbeid, friviljug arbeid og ofringar. I 2016 vart det tatt i bruk eit nytt digitalt system for inn- og utmelding i Den norske kyrkja, og frå same år vert opplysningar om innmelde, utmelde og døypte innhenta direkte frå Kyrkjerådet. Frå 2016 er det òg ein ny definisjon for talet på døypte; tidlegare dåpstal omfatta utførte dåphandlingar i soknet aggregert til kommunenivå og vidare til bispedømenivå og landstal, medan nytt dåpstal omfattar døypte i soknet aggregert opp. Delen døypte av talet på fødde på nasjonalt nivå er noko lågare i 2016 i høve til kva det ville vore etter gammal definisjon.

I hovudsak skal årsstatistikken rapporterast om verksemder som er i soknet og som presten, soknerådet og dei tilsette har ansvaret for. Aktivitetar som andre kristelege organisasjonar driv, er ikkje med i denne statistikken.

Fellesråda Dei kommunale løvyingane til kyrkja vert i hovudsak forvalta av dei kyrkjelege fellesråda. Rekneskapsstatistikk for dei kyrkjelege fellesråda vart først gong henta inn for rekneskapsåret 1997. Heimel for denne statistikken er kyrkjelova av 7. juni 1996, og forskrift om økonomiforvaltinga for kyrkjelege fellesråd og kyrkjelydar av 25. september 2003. I 2004 gjekk fellesråda og sokna over til å føre rekneskapane etter ny kontoplan. Statistikken vert publisert årleg på nasjonalt nivå. I tabell 14.9 følger oversikt over utgifter og inntekter for fellesråda fordelt på ulike føremål.

a-ordninga Frå og med 2015-årgangen har all registergrunna personellstatistikk a-ordninga som datakjelde i staden for Aa-registeret (SSB, 2014, 24. januar). Sysselsette og årsverk lønte av sokn, kyrkjelege fellesråd og bispedøme er henta frå KOSTRA-kyrkje, Statistikkbanktabell 04693 (www.ssb.no/tabell/04693).

SSB har tatt i bruk ein ny metode som gir betre informasjon om arbeidstid frå og med 2015. Den nye metoden får konsekvensar for utrekninga av årsverk, som er basert på avtalt stillingsprosent. Les meir om den nye metoden her: <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/ny-metode-gir-bedre-informasjon-om-arbeidstid>. Tal for åra 2015 til 2019 vart oppdatert i mars 2020.

Rekneskapsfunksjonar – kommunar I KOSTRA-rapporteringa av rekneskapane til kommunane omfattar kyrkje og andre religiøse føremål desse rekneskapsfunksjonane:

- 390 Den norske kyrkja
- 392 Tilskot til trus- og livssynssamfunn
- 393 Gravplassar og krematorium

For rekneskapsomgrep nytta i KOSTRA, sjå delkapittel 1.5. Omgrep og definisjonar.

⁶ Talet på kyrkjelege vigslar i denne statistikken avvik noko frå talet på kyrkjelege vigslar som byggjer på folkeregisteropplysningar i Befolkningsstatistikken til Statistisk sentralbyrå, ekteskap og skilsmisser.

Referansar

Statistisk sentralbyrå. (2014, 24. januar). A-ordningen – én datakilde for tre etater. Henta frå <http://www.ssb.no/omssb/om-oss/nyheter-om-ssb/a-ordningen-en-datakilde-for-tre-etater>

Statistisk sentralbyrå. (2019, 3. desember). Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. Henta frå <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/trosamf/aar>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 2. april). Ekteskap og skilsmisser. Henta frå <http://www.ssb.no/ekteskap/>

Statistisk sentralbyrå. (2020, 17. juni). Den norske kirke. Henta frå http://www.ssb.no/kirke_kostra

Statistisk sentralbyrå. (2020, 26. juni). Kyrkjelege fellesråd, rekneskap. Henta frå <https://www.ssb.no/kirkeregn>

Meir informasjon

Barne- og familidepartementet (BFD):

<https://www.regjeringen.no/no/tema/tro-og-livssyn/tros-og-livssynssamfunn/id2000112/>

Den norske kyrkja: <http://www.kirken.no>

Levekårsundersøkingane: <https://www.ssb.no/orgakt>

Tabell 14.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. Absolutte tal og prosent.

	2012		2014		2016		2017		2018		2019	
	Absolu- lutte tal	Prosent av alle										
Medlemmer i alt	510 684	100,0	587 286	100,0	622 042	100,0	619 222	100,0	655 236	100,0	678 433	100
Baha'i	1 088	0,2	1 127	0,2	1 149	0,2	1 146	0,2	1 115	0,2	1 118	0,2
Buddhisme	15 426	3	17 087	2,9	18 817	3	17 351	2,8	20 077	3,1	21 044	3,1
Hinduisme	5 690	1,1	7 382	1,3	8 882	1,4	8 965	1,4	10 427	1,6	11 405	1,7
Islam	112 236	22	132 135	22,5	148 189	23,8	153 067	24,7	166 861	25,5	175 507	25,9
Jødedom	2 153	0	781	0,1	770	0,1	769	0,1	789	0,1	809	0,1
Kristendom	289 018	56,6	337 316	57,4	349 083	56,1	339 492	54,8	355 070	54,2	365 851	53,9
Sikhisme ²	1 133	0,2	3 363	0,6	3 545	0,6	3 654	0,6	3 704	0,6	3 984	0,6
Livssynssamfunn	84 722	16,6	86 444	14,7	89 758	14,4	92 919	15,0	95 030	14,5	96 276	14,2
Andre trus- og livssynssamfunn	1 218	0,2	1 651	0,3	1 849	0,3	1 859	0,3	2 163	0,3	2 439	0,4

¹ Omfattar berre medlemmer det vert motteke offentleg stønad for. ² Eitt samfunn er ikkje representert i statistikken for 2012.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke.

	Medlemmer utanom Den norske kyrkja	Buddhisme	Islam	Kristendom	Annan religion ²	Livssyns- samfunn	Medlemmer ³ i Den norske kyrkja per 31.12.		Befolkningsa i Noreg totalt
							Medlemmer i Noreg per 31.12.	Befolkningsa i Noreg totalt	
2006	383 510	9 934	72 023	216 141	8 141	77 271	3 871 006	4 681 134	
2007	403 909	10 753	79 068	225 507	8 859	79 722	3 873 847	4 737 171	
2008	411 790	11 038	83 684	226 969	9 440	80 659	3 874 823	4 799 252	
2009	431 287	12 252	92 744	234 772	10 395	81 124	3 848 841	4 858 199	
2010	449 875	13 376	98 953	245 664	8 992	82 890	3 835 477	4 920 305	
2011	484 534	14 580	106 735	266 834	11 904	84 481	3 851 145	4 985 870	
2012	510 684	15 426	112 236	289 018	9 282	84 722	3 848 295	5 051 275	
2013	549 400	16 001	120 882	312 925	13 531	86 061	3 843 721	5 109 056	
2014	587 286	17 087	132 135	337 316	14 304	86 444	3 835 973	5 165 802	
2015	558 977	17 977	141 027	296 521	15 236	88 216	3 799 366	5 213 985	
2016	622 042	18 817	148 189	349 083	16 195	89 758	3 758 070	5 258 317	
2017	619 222	17 351	153 067	339 492	16 393	92 919	3 740 920	5 295 619	
2018	655 236	20 077	166 861	355 070	18 198	95 030	3 724 857	5 328 212	
2019	678 433	21 044	175 507	365 851	19 755	96 276	3 686 715	5 367 580	
2019									
Østfold	45 553	1 571	13 620	25 086	548	4 728	203 528	300 112	
Akershus	91 798	3 206	23 812	46 606	4 081	14 093	402 706	633 189	
Oslo	152 733	4 120	64 882	57 259	7 262	19 210	326 915	693 491	
Hedmark	15 695	571	3 045	8 664	204	3 211	154 524	197 920	
Oppland	13 403	489	3 005	7 126	166	2 617	150 713	189 365	
Buskerud	41 716	1 170	13 011	20 705	1 880	4 950	190 851	285 336	
Vestfold	32 521	1 020	5 820	19 741	669	5 271	174 318	252 669	
Telemark	24 259	536	4 796	15 846	157	2 924	122 154	173 355	
Aust-Agder	17 045	422	2 051	12 811	89	1 672	82 221	118 273	
Vest-Agder	32 397	1 060	4 565	23 990	169	2 613	123 311	188 960	
Rogaland	60 117	1 954	11 742	37 850	1 384	7 187	333 178	479 891	
Hordaland	53 499	1 590	7 837	34 543	1 327	8 202	383 488	528 129	
Sogn og Fjordane	6 768	124	1 359	4 148	101	1 036	89 621	109 566	
Møre og Romsdal	21 304	855	2 635	14 546	533	2 735	208 168	265 638	
Trøndelag	35 912	1 504	7 017	17 479	830	9 082	354 414	467 139	
Nordland	15 855	393	2 593	9 375	138	3 356	193 498	242 473	
Troms Romsa	11 361	291	2 170	6 292	131	2 477	128 239	166 602	
Finnmark Finnmark	5 365	126	1 029	3 343	65	802	58 003	75 472	
Uoppgjevne/busett i utlandet ⁴	1 132	42	518	441	21	110	6 865	-	

¹ Omfattar berre medlemmer det vert motteke offentleg stønad for. ² Omfattar baha'i, hinduisme, jødedom, sikhisme og andre trusretningar.

³ Omfattar medlemmer og tilhøyrige. ⁴ Inkluderer ikkje medlemmer i Den norske kyrkja busette i utlandet.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå og Kyrkjearådet.

Tabell 14.3. Medlemmer¹ i kristne trussamfunn utanom Den norske kyrkja. Per 1. januar.

Kristne trussamfunn	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Adventistsamfunnet	5 136	5 066	4 884	4 841	4 806	4 785	4 778	4 695	4 648	4 634
Dei frie evangeliske forsamlingar	3 492	3 395	3 137	3 443	3 258	3 230	3 318	3 169	3 264	3 183
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	19 503	19 614	19 507	19 552	19 557	19 499	18 908	19 469	19 215	19 500
Den finske kyrkjelyden i Noreg	4 169	4 146	4 193	3 440	4 348	4 355	4 117	1 290	2 187	2 198
Den Islandske Evangeliske Lutherske menighet i Noreg	5 422	5 946	5 983	6 634	6 740	6 516	6 830	1 066	2 740	5 619
Den kristelige menighet	6 879	7 110	7 319	7 259	7 750	7 997	8 177	8 417	8 235	8 513
Den ortodokse kyrkja	8 492	9 894	11 205	12 959	14 765	17 476	20 202	21 993	25 843	27 034
Den romersk-katolske kyrkja	66 972	83 018	102 286	121 130	140 109	95 655	144 856	152 022	157 220	160 884
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 213	3 213	3 209	3 209	3 189	3 158	3 177	3 172	3 176	3 151
Det norske Baptistsamfunn	9 749	9 922	9 999	10 213	10 283	10 296	10 367	10 510	10 711	10 731
Det Norske Misjonsforbund	8 729	9 091	9 336	9 589	10 136	10 406	10 598	10 843	10 959	11 087
Jehovas vitner i Noreg	11 640	11 739	11 903	12 049	12 130	12 304	12 413	12 479	12 566	12 680
Kristensamfundet	2 578	2 585	2 567	2 544	2 540	2 527	2 550	2 483	2 481	2 455
Kristne senter	3 266	3 252	3 157	3 172	3 145	3 136	3 001	2 965	2 938	2 924
Metodistkyrkja i Noreg	11 082	11 055	10 761	10 715	10 684	10 566	10 531	10 432	10 320	10 190
Pinserøysla	39 923	39 599	39 108	39 412	39 398	39 149	39 431	39 263	40 056	40 632
Svenska kyrkan i Noreg	14 626	17 376	19 950	20 901	21 573	22 006	21 689	9 483	12 332	13 264
Andre kristne trussamfunn	20 793	20 813	20 514	21 863	22 905	23 460	24 140	25 741	26 179	27 172

¹ Omfattar berre medlemmer det vert motteke offentleg stønad for.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar¹, etter bispedøme.

	Døypte ²	Konfirmerte	Vigslar	Gravferder	Innmelde	Utmelde
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416
2000	48 023	37 330	14 041	41 369	843	4 519
2001	46 135	37 427	12 091	41 313	1 239	3 866
2002	44 136	38 250	12 690	41 531	854	3 759
2003	43 916	40 183	11 440	40 115	856	3 603
2004	44 008	41 600	10 710	38 491	877	4 475
2005	43 016	42 110	10 189	37 683	1 178	6 038
2006	43 255	42 587	9 594	37 897	1 132	8 134
2007	42 916	42 472	10 358	38 805	956	8 312
2008	42 599	41 655	10 536	38 832	955	7 036
2009	41 920	41 885	10 009	38 290	1 788	10 792
2010	41 100	41 981	9 549	38 290	1 101	6 570
2011	39 958	42 556	8 598	37 906	1 755	7 047
2012	38 357	41 186	8 898	37 673	1 161	5 258
2013	36 572	40 054	8 221	37 243	1 063	5 464
2014	35 051	40 253	8 006	36 430	1 047	11 003
2015	34 116	39 527	7 834	36 797	1 938	15 486
2016	32 561	37 420	7 535	36 150	3 147	41 024
2017	30 331	35 519	7 331	35 998	2 443	15 424
2018	28 597	35 248	7 048	35 683	2 096	11 877
2019	28 011	34 513	6 214	34 765	3 353	19 037
2019						
Oslo	3 139	2 822	555	3 450	539	3 821
Borg	3 378	4 425	779	4 512	467	2 198
Hamar	2 067	2 763	577	3 692	225	1 079
Tunsberg	2 438	3 115	652	3 663	338	1 755
Agder og Telemark	2 584	3 056	698	3 369	471	1 755
Stavanger	3 173	3 768	608	2 705	321	1 895
Bjørgvin	3 984	5 102	748	4 152	329	2 443
Møre	1 701	2 495	367	2 122	172	750
Nidaros	2 806	3 446	589	3 078	214	1 843
Sør-Hålogaland	1 315	1 848	311	2 087	133	758
Nord-Hålogaland	1 426	1 673	330	1 935	144	740

¹ Statistikken omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i utlandet eller ved institusjonar (sjukhus, fengsel), kyrkje for høyselsskadde, feltprestkorpsset o.a. som har eiga kyrkjebokføring. ² Frå 2016 endra definisjon på døypte.

Kjelde: KOASTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltagarar på gudstenester, etter bispedøme.

	Gudstenester		Deltakarar		Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/ helgedagar i snitt
	I alt	Av dette gudstenester på søndagar/ helgedagar	I alt	Av dette deltakarar på gudstenester søndagar/ helgedagar	
1996	73 149	52 476	7 234 642	5 471 186	104,3
1997	72 659	53 707	7 182 081	5 392 558	100,4
1998	72 094	52 948	7 080 758	5 479 949	103,5
1999	71 235	52 246	6 869 729	5 298 655	101,4
2000	71 300	51 729	6 928 579	5 318 513	102,8
2001	70 630	51 529	6 678 321	5 169 015	100,3
2002	69 949	50 904	6 709 633	5 156 170	101,3
2003	69 896	50 559	6 742 174	5 185 894	102,6
2004	69 643	50 415	6 769 080	5 211 881	103,4
2005	70 070	52 045	6 716 051	5 389 181	103,5
2006	69 050	52 049	6 582 921	5 291 092	101,7
2007	67 562	51 429	6 432 108	5 177 754	95,2
2008	67 455	50 948	6 330 752	5 069 341	99,5
2009	66 803	49 926	6 224 424	4 968 006	99,5
2010	65 652	49 684	6 100 985	4 896 115	98,5
2011	65 580	49 002	6 265 261	4 985 031	101,7
2012	64 852	48 579	6 017 018	4 771 622	92,8
2013	64 048	48 302	5 952 894	4 723 224	97,8
2014	63 022	47 601	5 892 110	4 668 388	98,1
2015	61 908	46 574	5 770 032	4 563 916	98,0
2016	62 509	46 418	5 685 138	4 418 539	95,2
2017	61 000	45 500	5 454 826	4 194 793	92,2
2018	60 396	45 122	5 318 193	4 076 209	90,3
2019	60 166	44 803	5 249 069	3 994 221	89,2
2019					
Oslo	5 509	3 525	554 375	387 832	110,0
Borg	6 374	4 730	567 364	423 200	89,5
Hamar	5 734	4 562	386 766	305 300	66,9
Tunsberg	5 489	4 170	440 709	338 852	81,3
Agder og Telemark	6 513	5 094	612 442	488 256	95,8
Stavanger	5 496	4 065	636 662	505 514	124,4
Bjørgvin	8 161	6 341	722 416	571 337	90,1
Møre	3 659	2 862	350 341	265 699	92,8
Nidaros	5 675	3 875	461 092	331 595	85,6
Sør-Hålogaland	3 508	2 705	242 298	186 806	69,1
Nord-Hålogaland	4 048	2 874	274 604	189 830	66,1

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.6. Sysselsette og årsverk lønte av sokn, kyrkjelege fellesråd og bispedøme.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Sysselsette i årsverk lønte av sokn, kyrkjelege fellesråd og bispedøme, totalt ¹	5 491	5 601	5 923	5 859	5 751	5 707	5 794
- av sokn	56	61	86	91	84	85	98
- av kyrkjelege fellesråd	4 083	4 156	4 447	4 406	4 332	4 276	4 360
- av bispedøma (presteskap)	1 352	1 384	1 390	1 362	1 335	1 346	1 336
Talet på sysselsette							
- i sokn	139	163	237	246	223	247	249
- i kyrkjelege fellesråd ²	5 943	6 017	7 694	7 195	6 956	7 218	7 509
- i bispedøma (presteskap)	1 433	1 493	1 498	1 458	1 460	1 589	1 472

¹ Tabellen er oppdatert tilbake til 2015 med sysselsette i årsverk då det blir nyttar ein ny metode som gir betre informasjon om arbeidstid, sjå avsnitt 14.2. Om statistikken. ² Tala for sysselsette i fellesråda 2015 omfattar sysselsette i samband med kyrkjevalet 2015.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.7. Utgifter til Den norske kyrkja og tilskot til trussamfunn m.m. Rekneskapstal. Løyvingar. Millionar kroner og prosent.

	Den norske kyrkja	Prosent av departementet sine utgifter	Tilskot til trussamfunn m.m.	Prosent av departementet sine utgifter
2005	1 206,3	19,9	118,0	1,8
2006	1 293,7	19,0	120,1	1,8
2007	1 352,9	18,5	146,7	2,0
2008	1 434,1	18,1	156,4	2,0
2009	1 611,5	17,7	178,1	2,0
2010	1 524,8	19,8	185,3	2,3
2011	1 672,0	18,9	215,3	2,5
2012	1 656,3	18,3	221,2	2,5
2013	1 714,1	.	245,8	2,5
2014	1 913,4	15,4	283,9	2,3
2015	2 050,3	16,0	282,9	2,2
2016	2 040,9	15,3	307,8	2,5
2017	2 487,7	18,2	336,2	2,5
2018	2 310,0	16,4	359,3	2,5
2019	2 416,0	15,3	402,0	2,5

Kjelde: Kulturdepartementet og Fornyings- administrasjons- og kyrkjedepartementet.

Tabell 14.8. Netto drifts- og investeringsutgifter¹ for kommunar² til Den norske kyrkja, andre religiøse føremål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium.

Totalt til Den norske kyrkja og gravplassar og krematorium	Funksjon 390 Den norske kyrkja og funksjon 393 kyrkjegardar, gravlundar, krematorium		Funksjon 392 Tilskot til trus- og livsynssamfunn			
	Netto driftsutgifter til Den norske kyrkja og gravplassar og krematorium prosent av totale driftsutgifter	Investeringsutgifter til Den norske kyrkja og gravplassar og krematorium	Netto driftsutgifter	Netto driftsutgifter i prosent av totale driftsutgifter	Investeringsutgifter	
	Mill. kr	Prosent	1 000 kr	1 000 kr	Prosent	1 000 kr
2009	2 239,6	1,2	869 589	175 958	0,1	1 226
2010	2 324,4	1,2	813 100	210 600	0,1	1 600
2011	2 455,7	1,1	804 342	220 612	0,1	11 358
2012	2 572,5	1,0	793 827	244 407	0,1	6 100
2013	2 664,1	1,0	889 600	292 902	0,1	3 800
2014	2 784,7	1,0	915 872	312 627	0,1	282
2015	2 876,2	1,0	830 122	296 965	0,1	1 750
2016	2 951,8	1,0	983 054	335 252	0,1	268
2017	3 040,9	1,0	958 561	361 791	0,1	181
2018	3 190,6	1,0	998 470	410 744	0,1	1 180
2019	3 238,6	1,0	1 157 824	409 326	0,1	0
2019						
Østfold	167,6	0,9	35 448	21 494	0,1	0
Akershus	290,6	0,8	134 623	43 871	0,1	0
Oslo	228,0	0,5	43 041	83 999	0,2	0
Hedmark	127,3	1,0	38 391	9 795	0,1	0
Oppland	135,5	1,1	25 895	6 441	0,1	0
Buskerud	173,4	1,0	35 122	21 643	0,1	0
Vestfold	150,2	1,0	41 186	17 700	0,1	0
Telemark	126,2	1,1	53 440	14 819	0,1	0
Aust-Agder	87,4	1,2	29 562	13 653	0,2	0
Vest-Agder	123,8	1,0	58 964	34 212	0,3	0
Rogaland	315,2	1,1	142 850	41 285	0,1	0
Hordaland	354,3	1,1	193 145	37 944	0,1	0
Sogn og Fjordane	99,6	1,2	25 026	4 827	0,1	0
Møre og Romsdal	186,7	1,1	28 126	14 608	0,1	0
Trøndelag	301,9	1,1	183 607	21 225	0,1	0
Nordland	192,9	1,1	59 602	12 247	0,1	0
Troms Romsa	113,2	1,0	12 058	5 708	0	0
Finnmark Finnmark	64,8	1,1	17 738	3 855	0,1	0

¹ Oppdaterte tal for 2015, tidlegare var ikkje interkommunale selskap medrekna. ² I 2010 er det eit estimat for alle kommunar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå

Tabell 14.9. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk¹. Inntekter og utgifter

	2017				2018				2019			
	Drifts- inn- tekter i alt	Drifts- ut- gifter	Investe- rings- gifter									
	Mill.kr		Prosent									
Driftsinntekter												
i alt	4 557	4 688	.	.	.	4 879	.	.
Utgifter i alt	4 413	1 202	100	100	4 562	1 080	100	100	4758	1084	100	100
Kyrkjeleg administrasjon	1 246	38	28	3	1 281	25	28	2	1 353	26	28	2
Kyrkjer	1 518	705	34	59	1 561	670	34	62	1 590	660	33	61
Gravstader	808	431	18	36	836	378	18	35	894	391	19	36
Anna kyrkjeleg verksemd	769	23	17	2	797	8	17	1	833	7	18	1
Barnehagar ²	72	4	2	0	87	0	2	0	87	0	2	0

¹ Fellesråd med manglende rapportering er det estimert verdiar. ² Omfattar fellesråda som har ansvar for barnehagar.

Kjelde: Kyrkjelege fellesråd, rekneskap, Statistisk sentralbyrå.

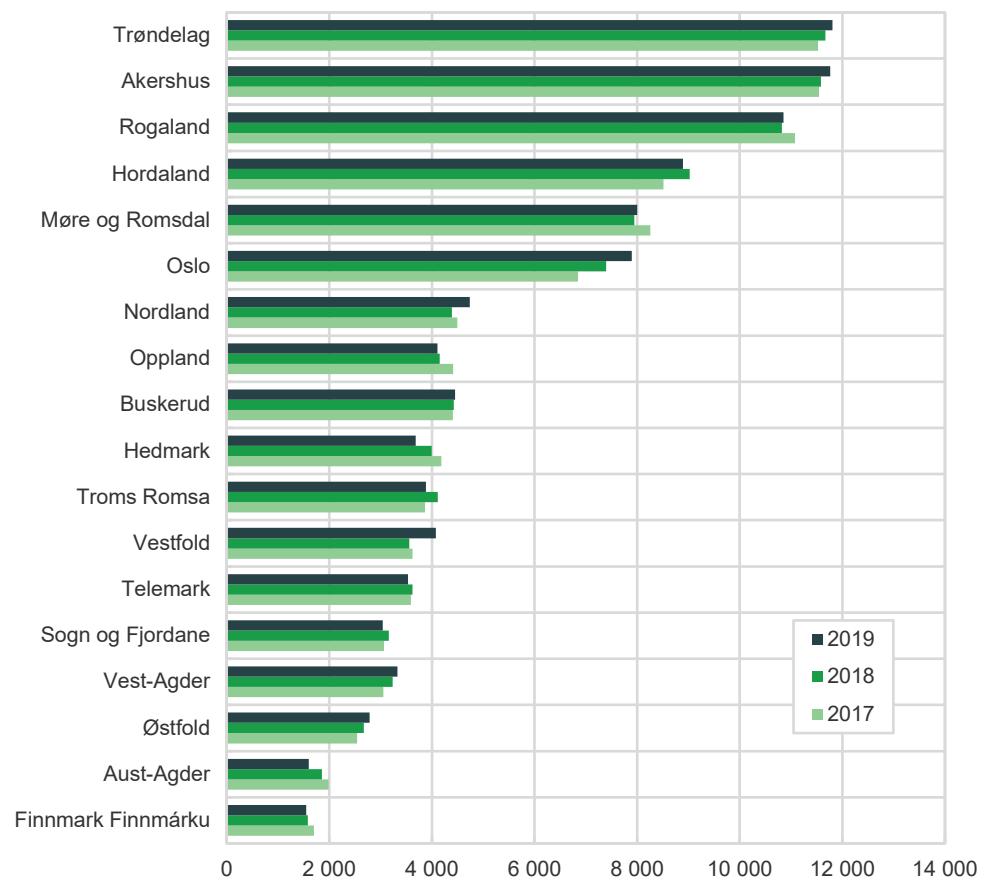
15. Kulturskular og Den kulturelle skulesekken

15.1. Kulturskular

*Snautt 100 000 elevar
på kulturskular*

Talet på elevar på kommunale kulturskular nådde toppen i 2011. Sidan har talet på elevar gått ned frå år til år, men auka nokon frå 2017 til 2018 og frå 2018 til 2019. I 2019 var det i alt 99 990 elevar, det vil seie 871 fleire elevar enn året før. Samanlikna med 2018 hadde Vestfold størst oppgang med 15 prosent fleire elevar, medan det var størst nedgang i Aust-Agder med 14 prosent færre elevar, sjå tabell 15.1 og figur 15.1.

Figur 15.1. Elevar i kommunale kulturskular, etter fylke

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

I 2019 var 13 prosent av alle born mellom 6-15 år elevar på kulturskular, det same som året før. Delen elevar i kulturskular varierte i kvart fylke. Møre og Romsdal hadde den største delen med 21 prosent. Dernest hadde Sogn og Fjordane og Trøndelag høvesvis 20 og 19 prosent av alle unge i alderen 6-15 på kulturskular. Østfold hadde den minste delen med 7 prosent, sjå tabell 15.1.

Utviklinga i elevtala på kommunale kulturskular dei tre siste åra viser ein oppgang i 10 av dei 18 fylka. Oslo hadde den største oppgangen med over 15 prosent fleire elevar i 2019 samanlikna med 2017. Dernest finn vi Vestfold og Østfold med høvesvis 13 og 10 prosent fleire elevar på kulturskular i 2019 enn i 2017. Aust-Agder hadde med 19 prosent færre kulturskuleelevar størst prosentvis nedgang i denne perioden.

Som tidlegare år utgjorde elevar under grunnskulealder 5 prosent av alle elevane på kulturskular i 2019, medan 86 prosent var i grunnskulealder og 9 prosent var over grunnskulealder. Det var fleire jenter enn gutter i alle aldersgruppene. Mellom

elevane i grunnskulealder var kvar tredje gut, det vil seie 30 820 gutter mot 54 860 jenter. Samstundes har talet på gutter i grunnskulealder auka med nær 700, medan talet på jenter gjekk ned med drygt 500 frå 2018 til 2019, sjå tabell 15.3.

Talet på elevplassar auka

Talet på elevplassar auka med 2 650 frå 2018 til 2019, sjå tabell 15.2. I alt var det 124 650 elevplassar på kommunale kulturskular i 2019. Vi gjer merksam på at ein elev i kulturskulen kan ha fleire plassar.

Populær musikkundervisning

Som førre året var det flest deltagarar i musikkundervisning. I skuleåret 2019/20 vart det òg gjennomført musikkundervisning i nær to av tre elevplassar i kulturskulane. I alle fylka fekk dei fleste musikkundervisning. Sju av ti elevplassar på kulturskular i Sogn og Fjordane, Hordaland og Aust-Agder var i 2019 i musikk.

Etter musikkundervisning var det flest elevplassar i dans. Desse elevplassane utgjorde 19 prosent av alle elevplassane i kulturskular. Møre og Romsdal, Troms og Rogaland hadde høgast del elevplassar i dans med høvesvis 34, 32 og 24 prosent. I Vestfold var under to prosent av elevplassane i danseundervisning i 2019.

15.2. Den kulturelle skulesekken

Den kulturelle skulesekken (DKS) skal sikre at alle born og unge i grunnskulen og den vidaregåande opplæringa får oppleve profesjonell kunst og kultur i skulen. Det er Kulturtanken som koordinerer, forvaltar, kvalitetssikrar og utviklar DKS på nasjonalt nivå, og tilskot delast ut til kommunar og fylkeskommunar som organiserer tilboda til born og unge. Meir om organiseringa av DKS er omtalt i delkapittel 15.3.

46 400 arrangement i grunnskulen og 3 900 i den vidaregåande skulen

Samla i grunnskulen var det 46 400 einskildarrangement i 2019, som er ein nedgang på ein prosent mot året før. Dei fleste arrangementa var innanfor visuell kunst, litteratur og kulturarv. Totalt deltok meir enn 2,2 millionar elevar på arrangementa som gjev eit snitt på 48 elevar per arrangement, sjå tabell 15.4.

I 2019 var det 3 900 einskildarrangement for elevar i den vidaregåande skulen. Dette er noko fleire enn året før då det var 3 400 arrangement. I alt deltok 319 300 elevar på dei ulike arrangementa i 2019 mot 286 000 deltagarar i 2018. Det var scenekunst og film som var dei to områda med flest deltagarar, medan scenekunst og kulturarv hadde flest einskildarrangement. Samstundes var det musikk som var den sjangeren med flest deltagarar per arrangement, med 150, sjå tabell 15.5. For vidaregåande skule er det berre fylkeskommunale tilbod.

Inntekter og utgifter

52 prosent av dei totale inntektene på 548 millionar kroner i DKS kom frå spelemidlane, medan eigne midlar sto for 41 prosent, sjå tabell 15.8. Av dei innrapporterte utgiftene på 538 millionar kroner gjekk 52 prosent til honorar og godtgjering til utøvarar i 2019.

Spelemidlane vert fordelt til fylkeskommunar og direktekommunar. Fordelinga i 2019 viser at fylkeskommunane fekk tildelt til saman 255 millionar kroner eller 89 prosent av midlane, medan dei resterande midlane vert fordelt mellom dei tolv direktekommunane, sjå tabellane 15.9 og 15.10, samt delkapittel 15.3 om forklaring på direktekommunar.

Skulekonsertmidlane vart overført til fylkeskommunane for siste gong i 2018. Auken i tildelte spelemidlar i åra 2014-2018 må sjåast i samanheng med den gradvise avviklinga av skulekonsertmidlane, sjå tabell 15.11.

Tre av fire utøvarar innanfor visuell kunst er kvinner

Kjønnsfordelinga blant dei utøvande kunstnarane i DKS blir øg stadfesta, sjå tabellane 15.12 og 15.13. Tala viser kjønnsfordeling og grad av eksponering per engasjement. Eksponering vil seie at talet på engasjement gonges med talet på arrangement på kvar turné. Den største skilnaden mellom kjønna på utøvarane i 2019 viste seg å vere innanfor sjangrane visuell kunst og musikk. Det var 67 prosent kvinner og 33 prosent menn som var utøvande innanfor visuell kunst, medan musikkutøvarane var fordelt på 40 prosent kvinner og 60 prosent menn.

Kulturskulalar

15.3. Om statistikken
Dei kommunale kulturskulane er eit tenestetilbod innanfor kultursektoren som er fastsett ved lov. Kommunar som ikkje har eigen kulturskule, tek del i inter-kommunale kulturskulalar eller samarbeider med andre kommunar. Aktivitet til kulturskulane vert rapportert gjennom GSI (Grunnskulens Informasjonssystem, 2020), og tala vert publiserte på ssb.no via KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering).

Kulturtanken - Den kulturelle skulesekken Norge

Den kulturelle skulesekken (DKS) er ei nasjonal satsing der føremålet er at elevane skal oppleve og verte kjende med ulike kunst- og kulturuttrykk i ung alder. Alle dei seks definerte kunst- og kulturuttrykka i Den kulturelle skulesekken skal vere representerte: film, kulturarv, litteratur, musikk, scenekunst og visuell kunst. DKS organiserer kunst- og kulturopplevelsingar for elevar i grunnskulen og i vidaregåande opplæring. Kulturtanken har frå 2016 det nasjonale ansvaret for Den kulturelle skulesekken og forvaltar statlege midlar til ordninga, med eit mandat fastsett av Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet i fellesskap.

Opplæringssektoren har ansvaret for å leggje føre- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevane, medan kultursektoren har ansvaret for kulturinnhaldet i DKS. Brorparten av spelemediene til DKS går som tilskot via Kulturtanken til fylkeskommunane, som fordeler vidare til kommunane. Ansvaret for DKS-tilbodet i vidaregåande skule ligg hos fylkeskommunen, som er skuleeigar for vidaregåande skule. Ansvaret for DKS i grunnskulen er delt mellom kommunen, som er skuleeigar for grunnskulen, og fylkeskommunen.

Tolv direktekommunar

Unnataket er direktekommunane, tolv kommunar som har det fulle ansvaret for DKS-tilbodet i grunnskulen og som får spelemediene til dette som tilskot direkte frå Kulturtanken. Følgjande kommunar er direktekommunar: Alta, Asker, Bergen, Bodø, Bærum, Eidsvoll, Karmøy, Lørenskog, Stavanger, Tromsø, Trondheim og Ås.

Direktekommunane rapporterer direkte til Kulturtanken for sin bruk av spelemidlar. Dei resterande kommunane rapporterer for sin bruk av spelemidlar til fylkeskommunen. Fylkeskommunane rapporterer til Kulturtanken for eigen bruk av spelemidlar og er ansvarleg for at dei resterande kommunane rapporterer inn i same system om sin del av verksemda som er finansiert med spelemidlar.

Referansar

Grunnskulens Informasjonssystem. (u.å.). Henta 11. november 2020 frå <https://gsi.udir.no/>

Statistisk sentralbyrå. (2019). *KOSTRA kulturtilbod*.
https://www.ssb.no/statbank/list/kultur_kostra

Meir informasjon

Kulturtanken, Den kulturelle skulesekken (DKS): <https://www.kulturtanken.no/>

Tabell 15.1. Kommunale kulturskular. Elevar, etter fylke

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Del elevar i grunnskulealder i kommunens kulturskular, av talet born i alderen 6-15 år. 2019 ¹
Totalt	110 314	108 800	108 370	102 784	102 414	100 106	98 695	99 121	99 992	13,3
Østfold	3 226	3 334	3 796	2 912	2 754	2 550	2 541	2 674	2 784	6,8
Akershus	11 310	11 795	11 739	11 579	11 421	12 022	11 545	11 580	11 763	11,6
Oslo	6 766	6 516	6 504	7 598	7 833	7 108	6 850	7 395	7 898	9,4
Hedmark	4 540	4 287	3 944	3 877	3 736	3 687	4 182	3 998	3 683	15,3
Oppland	4 624	4 735	4 681	4 657	4 626	4 538	4 412	4 151	4 107	16,6
Buskerud	4 128	4 620	4 912	4 337	4 257	4 440	4 411	4 426	4 451	11,1
Vestfold	4 010	3 608	4 503	4 016	4 299	3 958	3 622	3 559	4 078	8,4
Telemark	4 580	3 875	3 867	3 819	3 597	3 631	3 589	3 620	3 535	16,0
Aust-Agder	2 290	2 086	1 940	1 841	1 810	1 719	1 986	1 859	1 600	10,6
Vest-Agder	3 224	3 142	3 466	3 015	2 956	3 133	3 052	3 234	3 327	12,4
Rogaland	11 656	11 372	11 850	11 106	11 325	11 357	11 078	10 822	10 850	15,0
Hordaland	10 475	10 464	10 129	9 291	9 111	8 627	8 514	9 024	8 891	12,5
Sogn og Fjordane	4 186	4 031	3 997	3 392	3 355	3 310	3 068	3 161	3 042	19,7
Møre og Romsdal	9 118	8 407	8 461	8 236	8 253	7 836	8 255	7 945	8 000	21,0
Trøndelag	13 184	13 212	12 669	12 182	12 267	11 886	11 526	11 672	11 807	19,0
Nordland	5 907	5 840	5 372	4 944	4 869	4 727	4 497	4 390	4 740	13,6
Troms Romsa	4 902	5 140	4 201	4 051	3 886	3 777	3 866	4 031	3 886	15,9
Finnmark Finnmark	2 188	2 336	2 339	1 931	2 059	1 800	1 701	1 580	1 550	15,3
Svalbard ²	118	89	103	123	99	100	82	83	91	35,7

¹ Befolkningsstal per 31.12.2019. ² Svalbard er ikkje med i totalsummen.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå og Grunnskulens Informasjonssystem (GSI), Utdanningsdirektoratet.

Tabell 15.2. Kommunale kulturskular. Elevplassar, etter fagområde og fylke

	Elevplassar i alt	Musikk-undervisning	Visuelle kunstfag	Teater	Dans	Andre kunst- og kulturuttrykk ¹
2011/12	125 031	85 621	7 444	7 981	17 688	6 297
2012/13	123 441	83 126	7 545	8 201	18 355	6 214
2013/14	124 542	82 947	7 675	7 700	17 999	8 221
2014/15	121 212	81 209	7 087	7 871	18 521	6 524
2015/16	122 294	81 798	7 592	7 586	19 303	6 015
2016/17	123 967	82 750	7 385	7 542	20 317	5 973
2017/18	120 458	78 346	7 602	7 605	21 248	5 657
2018/19	122 003	78 906	7 951	7 908	21 741	5 497
2019/20	124 653	77 432	8 900	8 457	24 105	5 759
Skuleåret 2019/20						
Østfold	3 687	1 950	203	586	764	184
Akershus	16 344	9 993	938	851	2 749	1 813
Oslo	9 202	5 557	516	1 089	2 040	0
Hedmark	4 362	2 833	300	393	689	147
Oppland	5 095	3 264	456	439	782	154
Buskerud	5 720	3 784	508	346	910	172
Vestfold	4 622	2 647	485	229	67	1 194
Telemark	4 338	2 855	356	240	854	33
Aust-Agder	1 934	1 352	242	89	241	10
Vest-Agder	3 712	2 164	448	425	367	308
Rogaland	13 491	8 168	696	1 116	3 207	304
Hordaland	10 922	7 534	731	646	1 757	254
Sogn og Fjordane	3 675	2 605	422	42	599	7
Møre og Romsdal	10 564	5 804	577	345	3 603	235
Trøndelag	14 736	9 843	950	730	2 701	512
Nordland	5 624	3 814	489	376	864	81
Troms Romsa	4 502	2 118	328	297	1 431	328
Finnmark Finnmark	2 032	1 075	248	206	480	23
Svalbard	91	72	7	12	0	0

¹ Frå 2012/13 er skapande skriving teke ut som eigen kategori, og tidlegare årgangar er difor inkluderte her.

Kjelde: Grunnskulens Informasjonssystem (GSI), Utdanningsdirektoratet.

Tabell 15.3. Kommunale kulturskular. Elevar etter alder og kjønn

	Under grunnskulealder		Grunnskulealder		Over grunnskulealder	
	Gutar	Jenter	Gutar	Jenter	Gutar	Jenter
Skuleåret 2011/12	1 930	3 660	32 836	60 176	4 521	7 309
Skuleåret 2012/13	1 884	3 630	32 797	58 722	4 661	7 195
Skuleåret 2013/14	1 307	3 394	30 255	61 837	4 287	7 393
Skuleåret 2014/15	1 376	3 489	28 379	58 885	3 882	6 896
Skuleåret 2015/16	1 497	3 652	28 724	59 112	3 533	5 995
Skuleåret 2016/17	1 492	3 613	28 742	56 680	3 472	5 987
Skuleåret 2017/18	1 507	3 611	28 848	55 613	3 505	5 693
Skuleåret 2018/19	1 428	3 518	30 133	55 410	3 067	5 648
Skuleåret 2019/20	1 539	3 659	30 822	54 866	3 440	5 757

Kjelde Grunnskulens Informasjonssystem (GSI), Utdanningsdirektoratet.

Tabell 15.4. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen. Deltakarar og arrangement

	Deltakarar (elevar) i alt		Talet på arrangement		Deltakarar per einskildarrangement	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
I alt	2 413 311	2 215 304	46 879	46 422	51	48
Film	167 209	162 094	3 226	2 696	52	60
Kulturarv	232 684	223 296	8 462	7 686	27	29
Litteratur	231 259	261 218	6 555	7 801	35	33
Musikk	898 641	716 449	8 957	7 623	100	94
Scenekunst	456 140	442 445	6 464	6 288	71	70
Visuell kunst	202 208	216 942	8 371	9 388	24	23
Kunstartar i samspel	201 915	152 512	4 046	3 348	50	46
Anna	23 255	40 348	798	1 592	29	25

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.5. Den kulturelle skulesekken i den vidaregåande skulen. Deltakarar og arrangement

	Deltakarar (elevar) i alt		Talet på arrangement		Deltakarar per einskildarrangement	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
I alt	286 043	319 338	3 430	3 934	83	81
Film	64 914	63 233	666	694	97	91
Kulturarv	16 830	37 872	439	770	38	49
Litteratur	44 626	49 312	695	662	64	74
Musikk	42 842	54 262	244	361	176	150
Scenekunst	82 153	81 886	746	712	110	115
Visuell kunst	14 210	8 741	413	368	34	24
Kunstartar i samspel	20 225	22 632	207	333	98	68
Anna	243	1 400	20	34	12	41

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.6. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen. Deltaking

	Deltakarar (elevar)		Talet på elevar		Deltaking per elev	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
I alt	2 413 311	2 215 304	636 350	636 250	3,8	3,5
Østfold	132 706	102 571	35 244	35 293	3,8	2,9
Akershus	347 222	323 986	83 382	83 751	4,2	3,9
Oslo	165 996	186 393	68 263	68 934	2,4	2,7
Hedmark	84 157	87 035	21 734	21 514	3,9	4,0
Oppland	72 512	78 450	20 939	20 625	3,5	3,8
Buskerud	151 212	157 605	34 208	34 151	4,4	4,6
Vestfold	123 252	103 697	29 645	29 752	4,2	3,5
Telemark	79 169	77 429	20 040	19 843	4,0	3,9
Aust-Agder	72 859	60 597	15 008	15 026	4,9	4,0
Vest-Agder	128 518	100 504	24 186	24 258	5,3	4,1
Rogaland	202 346	179 065	63 446	63 848	3,2	2,8
Hordaland	227 267	167 962	63 683	63 672	3,6	2,6
Sogn og Fjordane	77 747	51 954	13 915	13 614	5,6	3,8
Møre og Romsdal	122 870	113 994	32 732	32 446	3,8	3,5
Trøndelag	208 141	217 447	54 424	54 655	3,8	4,0
Nordland	111 541	110 338	27 823	27 500	4,0	4,0
Troms Romsa	77 162	61 952	19 218	19 093	4,0	3,2
Finnmark Finnmark	28 634	34 325	8 460	8 275	3,4	4,1

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.7. Den kulturelle skulesekken i den vidaregående skulen. Deltaking

	Deltakarar (elevar)		Talet på elevar		Deltaking per elev	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
I alt	286 043	319 338	188 482	186 995	1,5	1,7
Østfold	16 269	13 926	10 864	10 877	1,5	1,3
Akershus	28 279	25 534	22 454	23 114	1,3	1,1
Oslo	15 028	11 843	19 469	19 736	0,8	0,6
Hedmark	16 885	17 027	7 008	6 333	2,4	2,7
Oppland	5 979	17 947	6 505	6 893	0,9	2,6
Buskerud	11 301	12 479	9 591	9 619	1,2	1,3
Vestfold	21 880	23 861	9 001	8 825	2,4	2,7
Telemark	9 325	25 261	6 253	6 241	1,5	4,0
Aust-Agder	5 489	5 529	4 424	4 231	1,2	1,3
Vest-Agder	10 514	15 078	7 236	7 023	1,5	2,1
Rogaland	17 099	13 707	18 356	18 242	0,9	0,8
Hordaland	16 069	15 165	18 695	18 500	0,9	0,8
Sogn og Fjordane	11 918	10 422	4 168	4 189	2,9	2,5
Møre og Romsdal	32 600	31 226	9 890	9 789	3,3	3,2
Trøndelag	30 262	33 448	16 938	16 474	1,8	2,0
Nordland	16 052	18 502	8 740	8 494	1,8	2,2
Troms Romsa	14 637	18 878	6 019	5 720	2,4	3,3
Finnmark Finnmark	6 457	9 505	2 871	2 695	2,2	3,5

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.8. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen¹ og den vidaregående skulen. Inntekter og utgifter. Kroner

	2017	2018	2019
Inntekter			
I alt	428 859 596	521 143 000	548 287 832
Spelemedilar ²	259 528 898	277 777 358	287 558 009
Eigedelar frå kommunane ³	..	10 445 005	11 937 301
MVA-kompensasjon	5 242 303	5 201 361	7 188 641
Renteinntekter	3 595 247	3 216 239	4 878 149
Eigne midlar	134 447 228	192 741 428	226 370 911
Andre inntekter (inkl. refusjon scenekunstbruket)	26 045 920	31 761 609	10 354 820
Utgifter			
I alt	279 145 465	440 635 375	538 607 601
Honorar, reise utøvarar, billettar	231 461 048	234 834 079	282 176 470
Transport av elevar	23 394 626	26 869 764	31 483 990
Frakt/leie av utstyr/leie av lokalar	10 170 558
Anna DKS-verksemد	24 289 791	28 272 050	32 998 776
Stipulert verdi av eigne årsverk og tenester	..	140 214 477	169 840 505
Eigendelar til fylkeskommunane	..	10 445 005	11 937 301

¹ Basert på rapportar frå fylkeskommunane og kommunane. ² Tildelte spelemedilar i begge åra som vart utbetalte for skuleåra 2018/19 og 2019/2020 var høvesvis 285 millionar kroner og 288 millionar kroner. Posten spelemedilar for begge åra i denne tabellen er korrigert for avviket mellom den rekneskapsmessige avsetninga 1. januar og 31. desember.³ Eigendelar frå kommunane og verdi av eigne årsverk var ikkje ein del av rapporteringsskjemaet i 2017. ⁴ Utgiftskategori "Frakt/leie av utstyr/leie av lokalar" vart introdusert for første gong i rapporteringa for 2019.

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.9. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Tildelte spelemidlar fordelt til fylkeskommunar og direktekommunar. Kroner

	2017	2018	2019
Fylkeskommunar			
I alt	244 429 914	256 024 729	255 393 018
Østfold	14 414 351	14 934 887	14 950 197
Akershus	20 034 889	18 909 043	18 597 462
Oslo	16 230 693	19 782 268	22 345 014
Hedmark	11 600 388	12 341 326	11 979 221
Oppland	11 690 852	12 026 356	11 655 151
Buskerud	14 325 379	15 108 371	15 025 022
Vestfold	11 620 226	12 565 051	13 061 828
Telemark	9 680 077	10 618 817	10 857 135
Aust-Agder	8 157 040	8 365 909	8 829 977
Vest-Agder	10 193 789	11 257 540	11 711 043
Rogaland	17 365 136	18 572 685	18 391 024
Hordaland	19 142 796	18 911 086	17 062 808
Sogn og Fjordane	9 035 658	9 766 395	9 909 578
Møre og Romsdal	14 978 376	15 409 581	15 617 015
Trøndelag	.	23 151 647	21 879 210
Nordland	16 205 653	16 071 992	15 704 814
Troms Roma	9 680 090	9 626 048	9 052 341
Finnmark Finnmark	7 933 527	8 605 727	8 764 178
Direktekommunar			
I alt	24 070 084	28 975 273	33 016 981
Alta	1 423 570	1 705 902	1 914 350
Asker	1 520 247	1 836 474	2 092 170
Bergen	4 999 456	5 986 112	6 770 343
Bodø	1 208 467	1 445 578	1 620 349
Bærum	3 053 868	3 689 103	4 202 745
Eidsvoll	573 554	692 859	789 328
Karmøy	1 176 374	1 426 044	1 612 119
Lørenskog	899 981	1 087 186	1 238 557
Stavanger	2 921 831	3 541 950	4 004 115
Tromsø	2 399 970	2 864 766	3 228 089
Trondheim	3 438 443	4 150 472	4 919 575
Ås	454 323	548 827	625 241

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.10. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Tildelte spelemidlar fordelt per fylke¹. Kroner

	2017	2018	2019
I alt	268 499 998	285 000 002	288 409 999
Østfold	14 414 351	14 934 887	14 950 197
Akershus	26 536 862	26 763 492	27 545 503
Oslo	16 230 693	19 782 268	22 345 014
Hedmark	11 600 388	12 341 326	11 979 221
Oppland	11 690 852	12 026 356	11 655 151
Buskerud	14 325 379	15 108 371	15 025 022
Vestfold	11 620 226	12 565 051	13 061 828
Telemark	9 680 077	10 618 817	10 857 135
Aust-Agder	8 157 040	8 365 909	8 829 977
Vest-Agder	10 193 789	11 257 540	11 711 043
Rogaland	21 463 341	23 540 679	24 007 258
Hordaland	24 142 252	24 897 198	23 833 151
Sogn og Fjordane	9 035 658	9 766 395	9 909 578
Møre og Romsdal	14 978 376	15 409 581	15 617 015
Trøndelag	.	27 302 119	26 798 785
Nordland	17 414 120	17 517 570	17 325 163
Troms Roma	12 080 060	12 490 814	12 280 430
Finnmark Finnmark	9 357 097	10 311 629	10 678 528

¹ Geografisk fylke inkluderer både fylkeskommunar og direktekommunar.

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.11. Årlege tilskot til Den kulturelle skulesekken. Kroner

	2015	2016	2017	2018	2019
Spelemidlar	210 200 000	210 156 000	270 000 000	285 000 000	288 270 000
Eigne midlar ¹ fylkeskommunar	80 996 677	92 940 529	77 232 892	111 198 060	128 468 780
Eigne midlar ¹ direktekommunar	6 755 171	11 653 456	13 774 898	17 336 645	29 077 014
Eigne midlar ¹ kommunar	41 838 733	47 385 442	43 439 438	64 206 723	68 825 118
Skulekonsertmidlar ²	84 868 278	89 832 851	35 908 733	10 877 278	-

¹ Eigne midlar er midlar tilskotsmottakerane gjev opp at dei sjølve bidreg med. Dei omfattar verdien av eigne årsverk, andre tenester og andre tilskot frå eige budsjett, og er faktiske kostnader. ² Midlar frå statsbudsjettet, som i skulekonsertordninga vart overført frå Rikskonsertane budsjett (nå Kulturtanken) til fylkeskommunane som ledd i avtaler der fylkeskommunane sto for ein del av produksjon og for all turnélegging av skulekonsertane. Desse midla vart overført for siste gang i 2018.

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.12. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Kjønnsfordeling blant utøvande¹, etter fylke. 2018-2019. Prosent

	2018		2019	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Østfold	47	53	47	53
Akershus	53	47	54	46
Oslo	65	35	41	59
Hedmark	45	55	47	53
Oppland	49	51	53	47
Buskerud	50	50	54	46
Vestfold	52	48	52	48
Telemark	44	56	45	55
Aust-Agder	47	53	48	52
Vest-Agder	46	54	49	51
Rogaland	41	59	50	50
Hordaland	50	50	44	56
Sogn og Fjordane	48	52	50	50
Møre og Romsdal	52	48	48	52
Trøndelag	48	52	52	48
Nordland	54	46	55	45
Troms Romsa	38	62	50	50
Finnmark Finnmark	54	46	47	53

¹ Tabellen tek omsyn ikkje berre til kjønnsfordeling av engasjement men òg til graden av eksponering (talet på engasjement gongar talet på arrangement for kvar turné).

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Tabell 15.13. Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Kjønnsfordeling blant utøvande¹, etter kunst- og kulturuttrykk. 2018. Prosent

	2018		2019	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Film	45	55	47	53
Kulturarv	54	46	56	44
Litteratur	51	49	50	50
Musikk	39	61	40	60
Scenekunst	48	52	47	53
Visuell kunst	74	26	67	33
Kunstartar i samspel	51	49	51	49
Anna	53	47	55	45

¹ Tabellen tek omsyn ikkje berre til kjønnsfordeling av engasjement men òg til graden av eksponering (talet på engasjement gongar talet på arrangement for kvar turné).

Kjelde: Den kulturelle skulesekken, Kulturtanken.

Figurregister

Figur 1.1.	Offentlege utgifter til kultur.....	8
Figur 1.2.	Netto driftsutgifter til ulike kulturføremål i fylkeskommunane. 2019	10
Figur 1.3.	Netto driftsutgifter til ulike kulturføremål i fylkeskommunane	10
Figur 1.4.	Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane. 2019	11
Figur 1.5.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2019.....	12
Figur 1.6.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2019.....	13
Figur 1.7.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2019	13
Figur 1.8.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. Prosent av totale netto driftsutgifter	14
Figur 2.1.	Talet på årsverk i ideelle og friviljuge organisasjoner	25
Figur 2.2.	Delen som har utført gratisarbeid for idrettslag og friluftsorganisasjonar dei siste 12 månadene fordelt på kjønn og alder. 2019	26
Figur 3.1.	Sysselsette i kulturell og kreativ næring etter kulturområde, 15-74 år	39
Figur 3.2.	Del av sysselsetjing i kulturell og kreativ næring, etter fylke	41
Figur 3.3.	Del av alle sysselsette i fylket som er sysselsett i kulturell og kreativ næring	41
Figur 3.4.	Talet på føretak i kulturell og kreativ næring. Per 1. januar	42
Figur 3.5.	Sysselsette i kulturell og kreativ næring etter organisasjonsform. Prosent.....	43
Figur 4.1.	Årlig løying til Norsk kulturfond i nominell kroneverdi. Millionar kroner	66
Figur 4.2.	Avsetnader til ulike kulturføremål etter hovudområde i 2019. Millionar kroner og prosent.....	68
Figur 4.3.	Talet på stipend og garantiinntekter. 2019. Prosent	69
Figur 5.1.	Tilhøyrarar per konsert, etter musikkinstitusjonar som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet. 2018–2019	78
Figur 5.2.	Talet på kor i Koralliansen, fordelt på organisasjonane. 2019	79
Figur 5.3.	Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund	80
Figur 5.4.	Besøkjande ved teater og opera, ikkje korrigert for gjestespel. Tal i 1 000.....	81
Figur 5.5.	Teater og opera. Inntekter for scenekunstinstitusjonar med driftstilskot frå staten, etter type inntekt	83
Figur 6.1.	Samlingar i norske museum. 2019. Prosent.....	91
Figur 6.2.	Samlingar i norske museum. 2008-2019. I 1 000	92
Figur 6.3.	Utstillingar i norske museum.....	93
Figur 6.4.	Besøk i norske museum	93
Figur 6.5.	Museumsbesøk i alt per innbyggjar, etter fylke. 2019.....	94
Figur 6.6.	Driftsinntekter, etter inntektstype. Prosent.....	95
Figur 6.7.	Driftsutgifter, etter kostnadstype. Prosent.....	96
Figur 7.1.	Folkebibliotek. Utlån av bøker etter type litteratur.....	108
Figur 7.2.	Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2017	109
Figur 7.3.	Folkebibliotek. Bokbestand per 31. desember.....	110
Figur 7.4.	Fag- og forskningsbibliotek. Bøker og periodika, etter bibliotekstype. 2019. Prosent	111
Figur 8.1.	Bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2019. Hyllemeter i prosent.....	124
Figur 8.2.	Privatarkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2019. Hyllemeter i prosent.....	125
Figur 8.3.	Publisering. Digitalt registrerte og publiserte arkiv i ulike arkivinstitusjonar. Prosent. 2019	126
Figur 8.4.	Bevaringsinstitusjonar. Digitalisering av papirdokument og ulike medium. Prosent. 2019	126
Figur 8.5.	Utvikling i besøk på Digitalarkivet. 2014-2019. Millionar.....	127
Figur 9.1.	Utgjevne bøker, etter emne	133
Figur 9.2.	Bokomsetnad, forlag og importørar. 2019	135
Figur 9.3.	Bruttoomsetnad, fordelt på bokgruppe.....	136
Figur 10.1.	Netto totalopplag for grupper av avisar i 2019, i 1 000	146
Figur 10.2.	Netto totalopplag for dei største avisene i 2019, i 1 000.....	147
Figur 10.3.	Fagpresse. Opplag per utgjeving i 2019, etter gruppe, i 1 000	148
Figur 10.4.	Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag. Prosent.....	149
Figur 11.1.	Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar	156
Figur 11.2.	Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter alder. 2019.....	158
Figur 11.3.	Personar som har vore på kino dei siste 12 månadene, etter menn og kvinner	158
Figur 11.4.	Kinobesøk. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder.....	159
Figur 12.1.	Personar som har brukta ulike massemiddle ein gjennomsnittsdag. Prosent. 167	
Figur 12.2.	Delen brukarar av videomedium som har sett på ulike typar opptak ein gjennomsnittsdag. 2019. Prosent	168
Figur 12.3.	Radiolytting for personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 2019.....	170

Figur 12.4. Tid brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag. Minutt.....	171
Figur 12.5. Fjernsynssjåing for personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent.....	172
Figur 12.6. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar.....	173
Figur 13.1. Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter kjønn og alder, 2015-2019.....	183
Figur 13.2. Personar som dei siste 12 månadene har drive med ulike friluftslivaktivitetar etter landsdel, 2020. Prosent.....	185
Figur 14.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn som mottek offentleg stønad og er utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn.....	194
Figur 14.2. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter fylke. Prosent.....	195
Figur 14.3. Den norske kyrkja. Talet på døypte og konfirmerte.....	196
Figur 14.4. Den norske kyrkja. Døypte og konfirmerte. Prosent	197
Figur 14.5. Den norske kyrkja. Talet på deltagarar per gudsteneste sundagar og helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme.....	198
Figur 15.1. Elevar i kommunale kulturskular, etter fylke	207

Tabellregister

Tabell 1.1.1.	Utgifter over Kulturdepartementets budsjett. Rekneskapstal, løyingar. Millionar kroner og prosent	18
Tabell 1.1.2.	Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. Millionar kroner	18
Tabell 1.1.3.	Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. Millionar kroner	18
Tabell 1.2.1.	Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane, etter fylke. Millionar kroner.....	19
Tabell 1.2.2.	Netto driftsutgifter til kulturføremål i fylkeskommunane, etter fylke. Prosent..	20
Tabell 1.2.3.	Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturføremål. Fylkeskommunar. Millionar kroner	21
Tabell 1.2.4.	Netto driftsutgifter for fylkeskommunar til kultur, etter fylke.....	21
Tabell 1.3.1.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke	22
Tabell 1.3.2.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturføremål, etter fylke. Millionar kroner	22
Tabell 1.3.3.	Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturføremål. Prosent	23
Tabell 1.3.4.	Brutto investeringsutgifter for kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. Millionar kroner	24
Tabell 1.3.5.	Friviljuge lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA- skjema 17	24
Tabell 2.1.	Lønte og ulønte årsverk i ideelle og friviljuge organisasjoner, etter aktivitet (ICNPO). Tal på årsverk	30
Tabell 2.2.	Lønte og ulønte årsverk i ideelle og friviljuge organisasjoner, etter aktivitet (ICNPO). Endring frå året før. Prosent.....	31
Tabell 2.3.	Finansiering etter aktivitet (ICNPO) og finansieringskjelde i 2018. Millionar kroner og prosent.....	32
Tabell 2.4.	Produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar inklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Løpende prisar. Millionar kroner.....	33
Tabell 2.5.	Årleg endring i produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar inklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Prosent.....	34
Tabell 2.6.	Produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar eksklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO), løpende prisar. Millionar kroner.....	35
Tabell 2.7.	Årleg endring i produksjon, bruttoprodukt og lønskostnadar eksklusive ulønt arbeid, etter aktivitet (ICNPO). Prosent.....	36
Tabell 2.8.	Gratisarbeid for idrettslag og friluftsorganisasjonar dei siste 12 månadene, kjønn, alder og landsdel. Prosent.....	37
Tabell 3.1.	Sysselsetningsvekst i kultur næringane og alle næringane, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	48
Tabell 3.2.	Sysselsette ¹ i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	48
Tabell 3.3.	Sysselsetningsvekst i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal. Prosent	48
Tabell 3.4.	Sysselsette i kulturell og kreativ næring, etter kulturområde og sektor, 15- 74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	49
Tabell 3.4.	Fortsettjing.....	50
Tabell 3.5.	Sysselsette i kulturell og kreativ næring, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	50
Tabell 3.6.	Sysselsette i kulturområdet litteratur, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	51
Tabell 3.7.	Sysselsette i kulturområdet Trykte og digitale medium, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	51
Tabell 3.8.	Sysselsette i kulturområdet dataspel, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	52
Tabell 3.9.	Sysselsette i kulturområdet musikk, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	52
Tabell 3.10.	Sysselsette i kulturområdet film, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	53
Tabell 3.11.	Sysselsette i kulturområdet arkitektur, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	53
Tabell 3.12.	Sysselsette i kulturområdet design, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	54
Tabell 3.13.	Sysselsette i kulturområdet scenekunst, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	54
Tabell 3.14.	Sysselsette i kulturområdet visuell kunst , 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	55
Tabell 3.15.	Sysselsette i kulturområdet anna kunstnarleg verksemd og underhaldningsverksemd , 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	55
Tabell 3.16.	Sysselsette i kulturområdet drift av bibliotek, arkiv, museum og anna kulturverksemd, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	56

Tabell 3.17.	Sysselsette i kulturområde reklame og event, 15-74 år, registergrunna.	56
Tabell 3.18.	Per 4. kvartal.....	56
Tabell 3.19.	Sysselsette i kulturområdet undervisning, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	57
Tabell 3.20.	Sysselsette i kulturområdet andre område, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal	57
Tabell 3.21.	Sysselsette i hele landet, alle næringar, etter fylke og sektor, 15-74 år, registergrunna. Per 4. kvartal.....	58
Tabell 3.22.	Sysselsette etter utvalde kulturområde og kjønn. Per 4. kvartal	59
Tabell 3.23.	Registergrunna sysselsettjingsstatistikk. Ulike næringar innanfor kulturell og kreativ næring. Arbeidstakrar, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2019.....	60
Tabell 3.24.	Føretak 1. januar 2018-1. januar 2019, nyetablerte føretak 2018-2019 og nedlagde føretak 2018, etter kulturområde og næring	61
Tabell 3.25.	Fortsetjing.	62
Tabell 3.26.	Føretak. Omsetnad og sysselsettjing. Utvalde kulturområde.....	62
Tabell 3.27.	Føretak. Talet på føretak i utvalde kulturområde, etter fylke.....	63
Tabell 3.28.	Føretak. Omsetnad i utvalde kulturområde, etter fylke i millionar kroner	63
Tabell 3.29.	Føretak. Sysselsettjing i utvalde kulturområde, etter fylke	64
Tabell 4.1.	Sysselsette etter kulturområde og organisasjonsform. 4. kvartal	65
Tabell 4.2.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. Millionar kroner	73
Tabell 4.3.	Innkjøpsordningane for litteratur under Norsk kulturfond. Innkjøpte titlar.....	73
Tabell 4.4.	Støtteordningar for visuell kunst under Norsk kulturfond. Avsette midlar. 1 000 kroner.....	73
Tabell 4.5.	Tilskot til scenekunstføremål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp.....	74
Tabell 4.6.	Tilskot til musikkføremål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp.....	74
Tabell 4.7.	Fond for lyd og bilete, talet på tildelingar og beløp. 1 000 kroner	74
Tabell 4.8.	Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 1 000 kroner.....	75
Tabell 4.9.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe	76
Tabell 5.1.	Opphavssrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 1 000 kroner.....	77
Tabell 5.2.	Opphavssrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 1 000 kroner.....	77
Tabell 5.3.	Musikkinstitusjonar som rapporterer sine aktivitetar til Kulturrådet. Konserter, turnékonserter og tilhøyrarar	85
Tabell 5.4.	Talet på kor og korsongarar, etter organisasjoner.....	85
Tabell 5.5.	Talet på kor og korsongarar etter fylke.	86
Tabell 5.6.	Talet på kor og korsongarar etter type kor. 2019	86
Tabell 5.7.	Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer.....	86
Tabell 5.8.	Talet på framsyningar inkl. formidlingsaktivitetar og besøkjande ved teater og opera.....	87
Tabell 5.9.	Norsk Scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyningar og tilskodarar	88
Tabell 5.10.	Statlege utgifter til musikk- og scenekunstføremål. Rekneskap. 1 000 kroner.....	88
Tabell 5.11.	Statlege utgifter til orkester- og musikkinstitusjonar. Rekneskap. 1 000 kroner.....	88
Tabell 5.12.	Orkester og musikkinstitusjonane som mottek statlege pengar. Inntekter og utgifter. 1 000 kroner.....	89
Tabell 6.1.	Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2019.....	89
Tabell 6.2.	Økonomiske nøkkeltal for teatera som mottek statlege pengar. 1 000 kroner.....	90
Tabell 6.3.	Museum og samlingar. Storleik på samlingane. I 1 000.....	100
Tabell 6.4.	Kulturhistoriske bygningar og farkostar.....	101
Tabell 6.5.	Utstillingar i norske museum.....	102
Tabell 6.6.	Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke	103
Tabell 6.7.	Museum og samlingar. Besøk	104
Tabell 6.8.	Kunstarenaer, ulike typar besøk etter fylke i 2019	105
Tabell 6.9.	Museum som er lagde til rette for personar med nedsett funksjonsevne	105
Tabell 6.10.	Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. Millionar kroner..	106
Tabell 6.11.	Årsverk ved museum og samlingar.....	106
Tabell 6.12.	Årsverk, etter type stilling.....	107
Tabell 7.1.	Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke	116
Tabell 7.2.	Folkebibliotek. Utlån av andre medium og nedlastingar e-bøker, etter fylke	117
Tabell 7.3.	Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar ¹ , etter fylke	117

Tabell 7.4.	Folkebibliotek. Bøker og anna fysisk materiale, etter fylke	118
Tabell 7.5.	Aktivitet i folkebibliotek. Besøk, arrangement og tal på deltagare på arrangement, etter fylke	118
Tabell 7.6.	Folkebibliotek. Bøker for vaksne og born, etter fylke	119
Tabell 7.7.	Folkebibliotek. Løns- og medieutgifter (1000 kr), etter fylke.	119
Tabell 7.8.	Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap.....	120
Tabell 7.9.	Fengselsbibliotek. Bestand og utlån.....	120
Tabell 7.10.	Fag- og forskningsbibliotek. Hovudtabell. 2019	121
Tabell 7.11.	Skulebibliotek. Grunnskular. Bokbestand og utlån, etter fylke	122
Tabell 7.12.	Skulebibliotek. Vidaregåande skular. Bokbestand og utlån, etter fylke	123
Tabell 7.13.	Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket.....	123
Tabell 8.1.	Arkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum	130
Tabell 8.2.	Tilgang til arkivmateriale	130
Tabell 8.3.	Arkivbevarande institusjonar. Bestand og digitalisering av papirdokument og ulike medium.....	131
Tabell 8.4.	Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital	131
Tabell 8.5.	Digitalarkivet. Talet på brukarar, besøk, søk/netlastingar. Millionar	132
Tabell 9.1.	Norske bøker og originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgjevne i Noreg. Talet på titlar	140
Tabell 9.2.	Utgjevne bøker klassifisert etter emne. Talet på titlar. 2019	140
Tabell 9.3.	Andre typar utgjevingar. Talet på titlar. 2019	140
Tabell 9.4.	Utgjevne bøker klassifisert etter utgjeverspråk og emne	141
Tabell 9.5.	Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter sjanger/type. Talet på titlar	141
Tabell 9.6.	Omsette bøker, etter originalspråk. Talet på titlar	142
Tabell 9.7.	Barne- og ungdomslitteratur, etter sjanger og utgjeverspråk. Talet på titlar. 142	
Tabell 9.8.	Den norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. Millionar kroner.....	142
Tabell 9.9.	Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe.....	143
Tabell 9.10.	Titlar med norske opphavspersonar av originale norske utgjevingar fordelt på menn og kvinner	143
Tabell 9.11.	Norske opphavspersonar av emneinndelte originale norske utgjevingar fordelt på menn og kvinner	144
Tabell 9.12.	Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel	144
Tabell 9.13.	Gjennomsnittleg tid i minutt brukt til boklesing for alle og for dei som les, fordelt på alder og kjønn	145
Tabell 9.14.	Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. Prosent.....	145
Tabell 10.1.	Aviser med tilbod på internett ved utgangen av året eller januar året etter, for einskilde utvalde år	153
Tabell 10.2.	Talet på aviser og opplag for ulike typar aviser, i 1 000 eksemplar	153
Tabell 10.3.	Dagsaviser som fekk produksjonstilskot	153
Tabell 10.4.	Vekepresse ¹ . Talet på blad og magasin og opplag per utgjeving, etter gruppe.....	154
Tabell 10.5.	Fagpresse. Talet på periodika og opplag per utgjeving, etter gruppe	154
Tabell 10.6.	Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag.....	154
Tabell 10.7.	Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. Prosent	155
Tabell 10.8.	Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, alder, menn og kvinner. Prosent	155
Tabell 11.1.	Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke.....	162
Tabell 11.2.	Verksemda ved kinoane, etter eigarform	163
Tabell 11.3.	Langfilmpremierar, etter produksjonsland.....	163
Tabell 11.4.	Norsk filminstitutt. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 1 000 kroner	164
Tabell 11.5.	Besøk på kino, etter menn og kvinner, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. Prosent og gjennomsnitt.....	165
Tabell 11.6.	Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 1 000 kr	165
Tabell 11.7.	Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond og Medietilsynet. Fondsavgift fordelt på kino og video. 1000 Kroner	166
Tabell 12.1.	Delen lyttarar som har lytta til ulike avspelingssystem ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2007-2019. Prosent.....	176
Tabell 12.2.	Delen brukarar av videomedium som har sett på ulike typar optak ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2007-2019. Prosent	177

Tabell 12.3.	NRK P1. Sendetid, etter programtype.....	177
Tabell 12.4.	NRK P2. Sendetid etter programtype.....	178
Tabell 12.5.	NRK P3. Sendetid, etter programtype.....	178
Tabell 12.6.	NRK. Sendetid, etter fjernsynskanal og programtype. 2019	178
Tabell 12.7.	Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. Prosent	179
Tabell 12.8.	Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag. Prosent	179
Tabell 12.9.	Personar som høyrer på radio ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel. Prosent	180
Tabell 12.10.	Minutt brukt til radiolytting ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel.....	180
Tabell 12.11.	Personar som ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning yrkesstatus og landsdel. Prosent	181
Tabell 12.12.	Minutt brukt til fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, yrkesstatus og landsdel.....	181
Tabell 12.13.	Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent.....	182
Tabell 13.1.	Talet på idrettslag og medlemskap, etter idrettskrins.....	189
Tabell 13.2.	Norsk Friluftsliv. Lokallag og medlemskap.....	189
Tabell 13.3.	Personar som i løpet av dei siste 12 månader har delteke på ulike friluftslivaktivitetar, etter år, kjønn, alder, utdanning og landsdel. Prosent ...	190
Tabell 13.4.	Talet på idrettsanlegg, etter klassifikasjon og fylke	191
Tabell 13.5.	Tal på idrettsanlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggskodar og år	192
Tabell 13.6.	Friluftsområder for rekreasjon og friluftsliv i tettstad etter tilgjengelige områder og år	192
Tabell 13.7.	Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke	193
Tabell 14.1.	Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. Absolutte tal og prosent	202
Tabell 14.2.	Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanom Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke	202
Tabell 14.3.	Medlemmer i kristne trussamfunn utanom Den norske kyrkja. Per 1. januar.....	203
Tabell 14.4.	Den norske kyrkja. Kyrkjeloge handlingar, etter bispedøme.	203
Tabell 14.5.	Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme.	204
Tabell 14.6.	Sysselsette og årsverk lønte av sokn, kyrkjeloge fellesråd og bispedøme. .204	
Tabell 14.7.	Utgifter til Den norske kyrkja og tilskot til trussamfunn m.m. Rekneskapstal. Løyvingar. Millionar kroner og prosent.	205
Tabell 14.8.	Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse føremål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium.....	205
Tabell 14.9.	Kyrkjeloge fellesråd, reknesapsstatistikk. Inntekter og utgifter	206
Tabell 15.1.	Kommunale kulturskular. Elevar, etter fylke.....	210
Tabell 15.2.	Kommunale kulturskular. Elevplassar, etter fagområde og fylke	210
Tabell 15.3.	Kommunale kulturskular. Elevar etter alder og kjønn.....	211
Tabell 15.4.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen. Deltakarar og arrangement.	211
Tabell 15.5.	Den kulturelle skulesekken i den vidaregåande skulen. Deltakarar og arrangement	211
Tabell 15.6.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen. Deltaking	211
Tabell 15.7.	Den kulturelle skulesekken i den vidaregåande skulen. Deltaking.....	212
Tabell 15.8.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Inntekter og utgifter. Kroner	212
Tabell 15.9.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Tildelte spelemidlar fordelt til fylkeskommunar og direktekommunar. Kroner	213
Tabell 15.10.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Tildelte spelemidlar fordelt per fylke. Kroner.....	213
Tabell 15.11.	Årlege tilskot til Den kulturelle skulesekken. Kroner	214
Tabell 15.12.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Kjønnsfordeling blant utøvande, etter fylke. 2018-2019. Prosent	214
Tabell 15.13.	Den kulturelle skulesekken i grunnskulen og den vidaregåande skulen. Kjønnsfordeling blant utøvande, etter kunst- og kulturuttrykk. 2018. Prosent	214

© Statistisk sentralbyrå, 2020

Ved bruk av materiale frå denne publikasjonen
skal Statistisk sentralbyrå verta oppgjeven som kjelde.

ISBN 978-82-587-1214-2 (trykt)

ISBN 978-82-587-1215-9 (elektronisk)

ISSN 0804-3221